

Un muzeu in labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (VI)

Ordinea din dezordine

Părăsind ospiciul, Lautrec pleacă pe coasta mării, însoțit de „o umbră” a cărei misiune e să-l apere, cit poate, de cei doi zei care i-au măcinat sănătatea, Bacchus și Venus. Vrea să uite, în aerul sărat și în forfota porturilor, criza care-l îngrozise. Toamna se reîntoarce la Paris. Încearcă să-și reia existența dinainte și, bineînțeles, pictează. Dar Lautrec nu mai e Lautrec. Ceva s-a stins în el. Ceva s-a sfârșit. Rezultatele nu mai sînt aceleași. Să-l trădeze, oare, și arta acum? Nu-și mai poate supraviețui? La treizeci și cinci de ani a sfârșit, oare, de spus ce avea de spus? Pictorul se reapucă să bea. Ca să înșele vigilența „umbrei” sale se folosește de un truc. Își cumpără la un anticar un baston cu măciucile de argint, care e scobit însă și conține un recipient din sticlă subțire, iar în miner e ascuns un păhărel. O vreme s-a ferit de excese, temându-se de consecințele lor. Acum, parcă, le dorește. Se ascunde să-și reîmprospăteze provizoriu de alcool din bastonul scobit. Cum? Să fie înțeles? Dar el n-a fost niciodată înțeles. Și pe urmă n-ar fi fost prea mult să i se ceară să fie și înțeles? În vara următoare, vara anului 1900, se duce din nou pe coastă. Și de-acolo, toamna, la Bordeaux. Speră ca aceste schimbări să-i reinvie pofta de muncă. Se înversunează să picteze, în ciuda faptului că rezultatele nu mai sînt cele dinainte. Se înversunează și în excese. Artă și excesele sînt singurele refugii care i-au rămas. „Pictăm pentru că n-avem ceva mai bun de făcut”, spunea el altădată despre pictorii din categoria lui, fără să știe că, într-o zi, această formulă va însemna chiar mai mult, o formă de a supraviețui. Primăvara, se reîntoarce la Paris. De unde va pleca în miezul verii. De data aceasta pentru totdeauna. Peste mai puțin de două luni, va muri, vegheat de mama sa, în castelul Malromé.

Bănuind, probabil, că nu va mai revedea niciodată Parisul, Lautrec se închide în atelier. Scoate din unghere toate pinzele, toate cartioanele, toate panourile de lemn, le triază, semnează ce i se pare bun, înlătură altele, termină mai multe schițe care rămăseseră ani de zile pe șantier. În sfîrșit, pune totul în ordine și, cînd închide ușa, atelierul lui e, de fapt, un testament artistic. Un gest simbolic, care ne obligă să ne întrebăm dacă nu există și în dezordinea vieții lui Toulouse-Lautrec o ordine ce nu așteaptă decît să fie înțeleasă. Intrucît nu e, probabil, de ajuns să refuzăm de-a fi ridicoli, ca un anumit Jules Roques care, la moartea pictorului, făcea omenirea că ore atît de puțini artiști nefaști, vătămători, ca Lautrec. Piețtea nu rezolvă, practic, nimic, ea nu mai e decît o nedreptate politicoasă dacă se teme să-și afle motivele.

Și prima problemă care ni se pune, în acest caz, este cea a raportului dintre suferință și artă. Așadar, să aibă oare dreptate cei care cred că loviturile soartei sînt necesare pentru a stîrni în artist orgoliul și dorința de revanșă, că o biografie fericită poate ucide un creator în vreme ce, din contră, blestemul unei nenorociri îl poate împinge spre o operă de excepție? Ce s-ar fi întîmplat dacă Lautrec n-ar fi suferit de boala care l-a lăsat infirm, dacă s-ar fi bucurat de o sănătate desăvîrșită și ar fi trăit ca strămoșii săi între partide de vînătoare și serate aristocratice? Ce s-ar fi întîmplat dacă destinul nu i-ar fi întins făina pe care și-o pun clovnii pe obraz? Ar mai fi pictat, oare, Lautrec? Și dacă ar fi pictat, ar mai fi pictat oare la fel cum a pictat? Să deplîngem, deci, nefericirea omului și să binecuvîntăm norocul artistului de a fi fost nefericit? Să mulțumim soartei că, lovindu-l pe Lautrec, a îmbogățit muzeele cu o operă? Că a răvășit o existență pentru a-i da șansa unei alte ordini? Înseamnă că nefericirea e sterilă și că numai nefericirea lasă o diră nepieritoare, prin victoriile sau înfrîngerile pe care le provoacă? Prin urmare, că nu greșesc prea mult sau, cine știe, nu greșesc deloc cei care ne lasă să înțelegem că ar trebui să fim recunoscători nenorocirilor și suferinței? Dar nu tocmai astfel îi nedreptățim pe artiștii care au fost siliți să trăiască periculos și să pună un pariu cu destinul? Nu îi reducem tocmai astfel la rolul de instrumente ale nefericirii, de unelte prin care suferința își acordă recompense? La urma urmei, cite nenorociri n-au rodit nimic și cite destine lovite n-au lăsat nici o mîrturie? Cite boli și cite frustrări n-au avut sau n-au putut avea nici o revanșă?

Și, oare, excesele lui Lautrec nu ascund teama de o viață interzisă? Dacă „e îngrozitor să mori”, cum a murmurat el în ultimele ceasuri, e la fel de îngrozitor să trăiești fără să-ți îndeplinești vocația de om. Lautrec a încercat s-o facă într-un mod scandalos, din perspectiva poliției de moravuri, deoarece și-a zis că viața l-a frustrat, oricum, prea mult. Probabil, a abuzat de plăcere nu numai pentru a-și ascunde infernul în ea, ci și din spaima de a nu obține nimic. Paradoxal, pentru că viața îi părăsise interzisă trebuia s-o trăiască abuziv, unind plăcere și moartea, riscînd să fie omorît, ceea ce s-a și întîmplat, de irezistibilă sa poftă de viață. Căci revanșa nu poate fi niciodată absolută, probabil. Ce să-i reproșăm, sau ce să-i reproșăm mai întîi, în aceste condiții? Setea violentă de viață sau disperarea cu care a încercat să și-o astîmpere? Faptul că a pictat în locuri destinate plăcerii sau faptul că a făcut-o pentru a arăta „groaznicul omenesc”?

Oricum, ajunși aici, vom înțelege, poate, de ce se culbărește atîta tăcere în vacarmul acestei picturi; și de ce Lautrec nu explică niciodată nimic. Ce lămuriri să dai în legătură cu un dans ori cu o iluzie spulberată? Lucrul cel mai bun pe care poți să-l faci e să constăți că ele există.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Profesorul

Francisc I. Rainer (II)

Cititorului nu i-au scăpat, desigur, nici modestia savantului — care parcă-și cere iertare că nu a putut înfăptui mai mult — nici prompta nevoie de a mulțumi profesorului Ion Simionescu pentru măgulitoarele cuvinte ce i le dedicase, în ora care sosise, să se despartă de catedra universitară și de îndatoririle dascălului, cărora le fusese cu toate ardoarele ființei lui, sclav și sacerdot. Se mai purta încă, în raporturile dintre oameni, un stil care dădea existenței o tandrețe, o liniaritate și o certitudine ferită de vicierii și de surprize neplăcute, la care nu de puține ori mă gîndesc cu melancolie. Iar a recunoaște meritele, străduințele și împlinirile cuiva, nu erau acte de complexitate, ci comenzi ale conștiinței.

Găsesc adunate, într-o biografie pe care i-o consacra doi medici — I. Th. Riga și Gh. Călin — și pe care a dat-o la iveală Editura Științifică în 1966, opiniile din diverse perioade ale unor personalități de autoritate din lumea noastră culturală și științifică, despre Francisc I. Rainer. Reproduc din cuvînta rea lui Const. Kirilăscu, biologul, pedagogul și istoricul, prezentîndu-l pe profesorul Rainer la „Ateneul Român”, unde în 1935 și-a dezvoltat conferința sa Biologia de azi și Platon: „Benedictin al științei, disprețuind producția cantitativă, el refuză să aducă o contribuție personală la inflația publicisticii științifice, pentru a da la lumină numai rezultate care înseamnă, etape cu adevărat noi, în descoperirea adevărului”. Și mai departe adaugă: „Exemplar de umanitate rar și prețios, într-o societate grăbită să ajungă cit mai repede la valorificarea practică a unui bagaj modest, el trece prin lume cu o seninătate olimpică, ordonîndu-și, — cu o regularitate matematică și cu o rigi-

ditate de ascet — o viață de muncă grea și pasionată în serviciul științei și învățămîntului. Departe de frămîntările și pasiunile banale ale vieții, închis în laboratorul și biblioteca lui, ca într-o cetate a științei și a gîndirii, Francisc Rainer este un fericit. Căci fericit se poate numi cu adevărat omul care poate să suporte cu stoicism adversitățile soartei, spre a se menține în sfera seninelor preocupări, care singure dau omului superior cele mai curate și durabile satisfacții”. Și citez din aceeași lucrare, citeva siruri ale doctorului Nicolae Lupu: „Am fost întotdeauna un admirator de departe — din cîmpul tulburat al vieții — al înțelepciunii și al științei dumitale și am apreciat la înaltă valoarea, curajul dumitale civic și stoicismul moral. Salvarea sufletească a oamenilor stă în piscurile înalte. Te felicit că în furtuni te ții drept, mindru, dezinteresat, ca stejarul vechi”.

Dar Francisc Rainer nu s-a limitat strict la sfera specialității lui, care i-a adus o notabilă faimă în țară și în străinătate, ci s-a ostenit să cuprindă în preocupările lui, ceea ce venea în adiacență cu ele, ca să pună ipoteze și să deschidă orizonturi și perspective altor discipline. Astfel, în 1923, tipărește **Cercetări antropologice pe oșemintele găsite în săpături la Curtea Domnească din Argeș**; în 1927 inițiază o mai largă investigație cu același caracter, la Nereju în Vrancea, continuată un an mai tîrziu în comuna Fundul Moldovei și în 1932 la Drăgăș.

În 1937, în cadrul congresului internațional de antropologie și de arheologie preistorică ce s-a ținut la noi în țară și la care au participat reprezentanți a 31 de națiuni, Rainer prezintă lucrarea **Anchete antropologice în trei sate românești din Carpați**, care s-a bucurat de aprecierea, stima și elogiile delegaților străini; în sfîrșit, în 1949, publică, în colaborare cu Ion Simionescu, la Academia Română, un remarcabil studiu asupra primului craniu de om paleolitic găsit în România, schițînd cu acest prilej, bazele unei tehnici noi de cercetare paleoantropologică. Toate lucră-

rile au fost traduse și tipărite în limba franceză.

Pentru varietatea lui de cunoștințe, menționez, de asemenea, eseul **O notă realistă curioasă în arta plastică a templului Aphaia din Egina**, publicată în 1937 în prestigioasa „Revue d'Archéologie grèque” de la Atena.

Om de profundă cultură filozofică și literară, cunoscînd perfect vechea greacă și latina, franceza, germana și engleza, nu-i era străin nici un mare gînditor, nici un mare poet, nici un mare prozator, iar mintea lui, într-un neconținut neastîmpăr, era prizoniera întrebărilor.

Avea o adevărată adorație pentru Goethe, căruia, ca să spun așa, îi autopsiasă opera cum n-o făcuse, poate, nici un goethian. Pe Platon și Socrate îi considera mai mult decît filozofi: doi înțelepți ai lumii. Despre Epictet spunea că e pedagogul suferinței și răbdării omenesti. Avea slăbiciunea poeziei și putea să-ți vorbească ore întregi și să recite din Baudelaire, din Rimbaud, din Mallarmé și din Paul Valéry, din Edgar Allan Poe și Walt Whitman. Îi plăceau Dostoevski, Marcel Proust și Thomas Mann. Muzician el însuși, avea un cult pentru Beethoven și era nelipsit, pe vremuri, la concertele de la Ateneu, unde-l întîlneam cu regularitate. Îmi făcea o plăcere, care nu se va uza niciodată, să-l ascult vorbind, cu economia lui verbală, numai de esențe și esențial. Și am trăit o bucurie dînd în **Jurnalele** lui de-o notă caracteristică a melomanului: „Nimic nu restabilește cu atîta înălțare unitatea ființei mele, ca muzica”. Și închei reducînd prezentare a savantului și omului, cu ideea că odată cu decesul lui am pierdut pe cel din urmă din familia marilor noștri umaniști și cu consolarea — dacă vreți — că el continuă să vieze și să fie prezent cu ceea ce a semănat în știința lui, ca să rodească și în generațiile de învîțăcie care au venit după ce el n-a mai fost și în acelea ce vor mai veni încă.

L. KALUSTIAN

Oameni și case

Instructiv poate să fie un drum în preajma Piteștiului, pe la Valea Mare. Desigur, casa lui Liviu Rebreanu, o solidă, azi în renovare, gospodărie argeșeană unde marele romancier se simțea tot atît de bine ca pe Soseaua sau natal.

Nu întîmplător, apoi, s-a așezat prin aceste părți binecuvîntate și poetul Ion Pillat, venit din alt colț de Romînie, din nordul moldovenesc.

Da, numai că: „La casa amintirii cu-obloane și pridvor. / Păiejeni zăbre-liră și poartă și zăvor”. Și chiar mai rău. Astăzi casa lui Pillat, din Valea Mare — Ștefănești, pe malul stîng al văii Izvorani stă nu numai zăbre-liră, dar nici măcar un semn nu vine să spu-

nă trecătorului că aici a locuit unul dintre străluciții poeți al satului românesc, acel maestru al haikului nostru — poemele intr-un vers. Casa este în paragină, locuită de sezonieri de pe la vilele unui I.A.S., fără gard și îngrijire, fără o placă aducătoare-aminte, fără o încăpere, dintre multele disponibile, în care să regăsești o urmă a trecerii poetului.

Dar revenind spre Pitești, în Valea Mare — Soseaua Cîmpului o altă casă te trage de mincă, insistent, și o face curînd foarte convingător, căci ușor intuiești valoarea ei de înaltă clasă arhitectonică, dîncolo de sfîrșite-căile timpului etern, a-jutat și de unul-altul dintre cei oameni trecători: Casa lui Brăncoveanu, ri-

dicată pe pivnițele adîncite mai înainte de Vlad Tepeș, spre adăpostirea vinului mirific ce izvorăște din aceste coline însoțite. Peste care marele Brăncoveanu a înălțat ziduri temeinice de mare gust arhitectonic. Pînă mai ieri puteai încă aduna cioburi de vase și ornamente de prin pivnițe și de pe lîngă ziduri.

În aceste beciuri se păstra un vin unic în Țara Românească, de viță de vie cu boaba mică, neagră, aromată — cu un fel de gust de tămîioasă.

În ultimii ani a fost depozit de apă minerală, butoaie de ulei, lăzi, diverse. Acoperită cu carter asfaltat, ajuns într-o stare rahitică, rupt și crăpat; zidurile fără ferestre înfruntă iarăși cu o stîltă resemnare, apele ploilor vorace, corsetele afixante ale zăpezilor înghețate. Acum 25—30 de

ani, s-a făcut un eșafodaj de întărire de către Institutul de cercetări hortiviti-cole. (Era vremea cînd unii voiau să o dărîme.) A fost acoperită adăpostindu-se minunatele arcade, zidurile în care cămăzile se imbinau în stilul vechilor noastre alcătui. După ce s-a retras, mai an, depozitul din grădina casei, s-au reorganizat 3 loturi pentru locuințe; una e începută, nu s-a turnat încă planșul de fundație. În vremea aceasta a dispărut eșafodajul de întărire, o bucată de zid e dărîmată deja, s-au scos suportii de lemn care susțineau zidurile deasupra ușilor și ferestrelor, s-au sfărîmat scările de la pivniță — o mină, cel puțin inconștientă, surpă cu tenacitate regretabilă zidirea vechilor volevozi.

LIVIU PETRINA

Ce profetim, ce profesăm

Cărți și germinații

Deschisă festiv la Drăgănești Vlasca (Teleorman) și Ciorăști de Vrancea și încheiată într-un același cadru, adică tot sărbătoresc, la Vidra de Giurgiu, „Luna cărții la sate” ajunsă la cea de a XXIII-a ediție, suprapusă lui februarie din punct de vedere calendaristic, a facilitat și în acest an reliefaarea unor semnificații memorabile. Chiar dacă ponderea manifestărilor nu a încărcat în aceeași măsură zilele mai puțin ale celei mai scurte luni a anului, ne-a fost dat, mai ales celor care am participat la cele două momente memorabile ale sale — deschiderea și închiderea — să facem cunoscîntă cu aspecte culturale cu adevărat reprezentative pentru zilele noastre. Dacă în vechia vatră a porumbului, enclavă a Bărăganului printre dealurile vîrșene, Ciorăști, la librărie am avut chiar surpriza să constatăm că ajunseseră pînă aici, vinzîndu-se imediat, monumentala „Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent” de George Călinescu, sau să ascultăm concertul atît de original al tarafului local condus de un virtuoz al instrumentului popular ca Ion Paraschiv, la Vidra, vioara întîi au fost legumele, comuna reputată în acest sens nedezmintîndu-și specificul. Astfel că după ce diferiții conferențieri, cu scurte prelegeri tot pe teme agricole, ca și cei 10 scriitori împărțiți în două grupuri pentru a face față solicitărilor săliilor arhipele de la cîminul cultural și de la Institutul național de legumicultură și floricultură, la această din urmă sală s-a desfășurat și un concurs de cunoștințe agricole care

prin tematica, organizarea și pasi-nanta sa desfășurare îl îndemna pe un vechi activist de partid cu experiență, să considere că însuși învățămîntul agrozootehnic, spre a fi eficient, ar trebui să capete o asemenea formă-concurs de organizare, sugestive pe care eu unul o împărtășesc intru totul. Fapt este deci că după cuvîntări, prezentări de cărți și de planuri editoriale, după recitări pline de elan în fața publicului cu o receptivitate încă proaspătă, ba parcă sporită chiar, au apărut cele 4 echipe ce se confruntau reprezentînd localitățile Vidra, Colibași, Berceni, Vărăști care, în această ordine, s-au și situat de-a lungul diverselor probe la care au fost supuse.

Componenții celor patru echipe — legumicultori de toate vîrștele, de la mustata abia mijită la părul alb, Juriul, format din specialiști și directoarea bibliotecii județene Giurgiu, începe să atace problema propusă, cuprînzînd întrebări privind agricultura și legumicultura de la direcțiile generale formulate în documentele recentei Conferințe Naționale a partidului la aspecte concrete privind producția legumicolă în zonă, ca și la Institutul național de legumicultură și floricultură, care a fost gazda întregii manifestări. Scrise sau orale, răspunsurile au venit cel mai adesea prompt, concurenții, cei mai mulți dintre ei vîndînd, mai ales la întrebările referitoare la practică, o uimitoare știință a legumiculturii. După cum formularea celor cu caracter general a căpătat expresii emoționante, ca în cazul răspunsului privind pregătirea forței de muncă în care concurența a ținut să precizeze că aceasta e condiționată de educarea tinerilor în dragostea pentru pămînt și pentru satul natal.

Concurenții au stăpînit bine întreaga gamă de informații privind

producțiile agricole și legumicole, asupra cărora la solicitarea noastră a făcut cîteva referiri sintetice și directorul adjunct al Institutului național de legumicultură și floricultură, inginerul Emil Hătiș. Unitatea aceasta, de cercetare și creație i-am zice noi, de nivel național, care are în țară alte 6 stațiuni în subordine, are meritul de a fi îmbogățit în cei vreo 16 ani de activitate zestrea noastră legumicolă cu încă 32 de soiuri, calitativ superioare, de la tomatele H14, ardeiul gras Muntenia, gogoșarii Splendid și Titan la tomatele Monor, pîrînd numele comunei cercetătorului care le-a creat, și cea-pa Diamant. Dar tot în cadrul acestui institut s-au elaborat 64 de tehnologii pentru cultivarea legumelor de consum și 34 pentru cele semincere. „Mirabila sămîntă”, cea proslăvită cu ardore de marele poet, este aici de fapt în împărăția ei care concret înseamnă 200 tone semînte cu bobul mic și peste 350 t semînte cu bobul mare.

La Vidra ne aflăm dealtfel în cel mai autentic univers al marilor germinații, așa că nu întîmplător s-au întîlnit aici cărțile cu miracolul încolțirii, spațiul de creștere, cum s-ar spune, al omului nou.

Amintindu-mi-i, așadar, pe bărbatul, făurari al porumbului de la Ciorăști Vrancei și pe legumicultorii-bijutieri de la Vidra, ca dealtfel pe toți locuitorii și oamenii muncii de la sate, mă gîndesc că biblioteca și cartea din acest domeniu rural-agricol ar merita să cunoască un statut pe măsura noii revoluții agrare. Altfel, această Lună a cărții la sate, cu deschiderea și închiderea ei festivă, mai reușite ca oricînd în acest an, continuă să fie o tradiție frumoasă, dar cartea trebuie să devină o sărbătoare de fiecare zi a omului „mirabil semîntă”.

NICULAE STOIAN

Cismigiu

Bătrîn prin vîrstă și veșnic tînăr prin frumusețe, Cismigiu se pregătește pentru sezonul estival. A și început să îmbrace frumosele sale straie pitorești. După primii vestitori ai primăverii, ghioceii, au apărut brîndușe, vioarele și gîlbele. Pe spațiile amenajate din partea de sud a parcului se întind adevărate covoare naturale țesute din aceste flori, iar peste tot se imprimă incetul cu incetul culoarea verdelui. Iarba crește. Mugurii copacilor sînt gata-gata să se deschidă. Natura își face datoria pe deplin. Nu însă și cei de la Domeniul public, care sînt însărcinați cu administrarea și păstrarea acestui parc în condiții bune. După ce au amenajat spațiile verzi și după ce au umplut lacul cu apă, ei au lăsat totul baltă. Astfel, pe spațiile verzi se umblă ca pe stradă, se bate mingea și se rup florile. Bărcile de pe lac sînt lăsate în voia valurilor și mai ales a copiilor mai mari sau mai mici, care se „plimbă” cu ele și le ciocnesc una de alta sau le izbeșc de bordurile lacului, stricîndu-le. Or, toate acestea sînt niște bunuri obștești. În ele au fost investiți banii și munca obștii. Totul s-a făcut pentru a servi la recreația oamenilor. Dar, dacă copiii și ceilalți care deteriorează aceste bunuri nu au încă spirit civic dezvoltat, de ce atîta nepăsare din partea celor care primesc retribuții pentru administrarea și păstrarea lor?

Radovan Pavlović
București

O mistificare

„Avem o înaltă îndatorire morală pentru a cinsti memoria eroilor neamului, care cu riscul sau prețul vieții ne-au apărut și păstrat glia strămoșească, pentru ca noi, urmașii lor, să ne putem bucura de o țară liberă și independentă. În numele acestei datorii morale, vreau să atrag atenția asupra unei mistificări. Iată despre ce e vorba. Autorul broșurii „Eroina de la Olt, Maria Manciulea” (Editura militară), Lucian Ionescu Tomoșani, descrie (și nu numai în cartea menționată, dar și în alte lucrări, scenarii, schițe etc.) acele de bravură ale eroinei.

Maria Manciulea, prezentînd-o ca singura participantă la actul istoric de la 2-3 septembrie 1916 — cînd două tinere țărânci au contribuit la călăuzirea Regimentului 30 Muscel, prin apa Oltului, spre tabăra înamică — și omite intenționat numele Lucreției Canja ca principala participantă la acel act. Mai mult, L.I.-T nu s-a sfiit s-o denigreze pe Lucreția Canja, afirmînd că n-a participat la acea acțiune, acuzînd-o totodată de uzurpare a titlului de eroină, după cum

a declarat, în ziua de 12 octombrie 1982 la Casa de cultură a sectorului 1, în cadrul unei ședințe festive a clubului Femina, spre indignarea celor din asistență, care ulterior au vizitat Muzeul Militar Central din Capitală. Aici au putut vedea, în vitrina de onoare a eroilor războiului 1916-1919, numele și diferitele obiecte aparținînd Lucreției Canja, figurînd la loc de cinste alături de Ecaterina Teodorescu, amîndouă decorate cu înalta distincție militară de război **Virtutea Militară**. Intrucît numitul autor, camuflat în postura de popularizator al actelor de eroism, nu se sfiește a deranja insistențios autoritățile și diverse instituții pentru publicarea mistificărilor sale, am scris aceste rânduri.”

Iascu A. Ion
veteran din războiul 1916-1919
și războiul antifascist,
strada Frumoasa nr. 54,
București

Doctorița noastră

„Sanatoriul TBC Bixad e așezat la 5 km de Negrești Oas. Este situat într-o regiune frumoasă, cu aer prielnic plămînilor, unde bolnavii, sub îngrijirea personalului medical, își fac tratamentul conform prescripțiilor medicilor. Doctorul pe mîna căruia cade bolnavul îl ia în primire și de aici începe tratamentul cu severitate specifică lui. Doctorița noastră, Elisabeta Györi de la vila 2, et. 1, saloanele 9-19, și asistentele medicale, plus tovarăsa asistentă șefă Gîrbovan Florica, sînt demne de toată lauda. Dr. Györi Elisabeta sau, cum îi zicem noi în ascuns, **doctorița noastră**, e foarte severă și de multe ori, în timpul liber, o ocolim de teamă să nu greșim cu ceva. E ca o mamă severă cu copiii ei. Tratamentul e urmărit cu o precizie de ceasornic. Sînt cazuri urgente în care sora de serviciu și doctorița noastră răspund prompt. Toți care vin și se internează la noi, la sanatoriu, întreabă de dr. Györi Elisabeta: oare mai sînt locuri? Oare ne va primi la dînsa? Noi credem că pe lingă frumusețea meseriei pe care o practică, posedă un mare volum de cunoștințe pedagogice. Știe lucră cu fiecare în parte după cum le sînt firea și boala, ne urmărește cu atenție evoluția bolilor și administrarea tratamentului prescris, dar pe lingă acestea, calitățile pedagogice o scot în evidență și ne fac s-o iubim, s-o stimăm și s-o respectăm.”

Bolnavii din subordinea dînsel

Scrisoare deschisă

Tovarășe dr. Alexandru Vulpe,
În interviul consemnat de tovarăsa Cici Iordache-Adam sub titlul „Ce știm și

ce-am mai putea ști despre geto-daci”, răspunzînd la întrebarea dacă daci au avut sau nu scriere, dvs. concluzionați cu următoarea frază categorică: „Ei între ei (daci, n.a.) nu foloseau scrierea, asta e sigur.”

Cum se împacă excesiva prudență de care dați dovadă atunci cînd este vorba de atestat unele valori materiale concrete și palpabile ale culturii dace (dar este dreptul dvs. motivat poate de scrupule de ordin profesional) cu hazardul, vîdit grăbit, pe care îl manifestați negînd într-un mod atît de categoric o stare de lucruri încă insuficient cercetată și în consecință neclarificată?

Vă întreb: cum explicați dvs. administrarea teritoriului imensului imperiu al lui Burebista fără folosirea mesajelor, a circularilor, etc., scrise? Credeți că în condițiile de atunci era posibilă trimiterea (și primirea) unor depeșe orale de extremă importanță pe distanțe ce însumau mii de kilometri?

Mai afirmați că „erau unii dintre ei, mai ales în jurul unor căpetenii care știau scrie și citi în limba greacă și latină...” dar le refuzați capacitatea de a scrie și citi în limba dacă... măcar cu alfabet latin! Sau vă referiți cumva la o latină a daciilor? Dar învățați daci, despre care avem numeroase atestări scrise, în ce mod studiău și rezolvau complicațiile lor probleme de astronomie, matematică, fizică, filozofie, etc.? Este puțin probabil că au folosit răbojul, nu credeți?

Hazardatul dvs. verdict „ei între ei nu foloseau scrierea, asta e sigur”, este oarecum asemănător cu cel dat de un arheolog la un colocviu al Institutului de Arheologie; întrebare de o magistrală:

— Pe raza județului M. există sau nu așezări de tip x?

— ?!

— Repet: există dovezi materiale în acest sens sau nu?

— Nu, cu siguranță nu există, răspunse oarecum deconcertat arheologul.

— Asta am vrut să știu! replică cu satisfacție, luînd notă, tovarăsa cu părul cărunt.

Am înregistrat consternată acest dialog; cum, de unde, prin ce mijloace putea ști arheologul interogată ce se ascunde în pămîntul unui întreg județ al țării, fără să sape, să facă sonde, să apeleze la mijloacele de cercetare multidisciplinare, la teledetecția prin satelit, etc.? Așa și dvs. tovarășe Alexandru Vulpe...

Ruxandra Rizescu

Cu gîndul la o cugetare

În revista Flacăra nr. 8 a apărut răspunsul la unele critici privind fenomenul cinematografic, aduse de regizorul A. Tatos. În preambulul acestui răspuns-replică, Flacăra arată „eficiența acestei debateri pentru probleme ale artei cinematografice, domeniu în care totuși mai sînt încă multe de făcut”. Cu această precizare sîntem într-un tot de acord, din unghiul de vedere al unor simpli spectatori. Dealtfel, acest unghi de vedere este și primordial, căci, în ciuda nepregătirii sale de specialitate, spectatorul simplu este „judecătorul” cel mai competent, el fiind beneficiarul producției cinematografice. În schimb, nu sîntem de loc de acord cu răspunsul dat de biroul executiv al Centralei România-film, birou pe care din considerente economice, de spațiu, îl vom nota BECR. Răspunsul său în 4 puncte nu caută deloc să analizeze criticile aduse — și dacă tot s-a unit un întreg birou, avea o bună ocazie pentru aceasta — ci să găsească cit mai multe deficiențe „părții adverse”, în speță regizorul A. Tatos, pentru ca în final să a-nunțe ritos intenția de a se adresa justiției. Așadar, dreptul de replică oferit de Flacăra e folosit de BECR în scopul anunțării represaliilor. Credem că nimeni nu consideră (afară de BECR poate) că astfel producția de filme se va îmbunătăți, că media de spectatori pe spectacol va crește la filmele noastre. Fiindcă trebuie spus că acele medii de spectatori scăzute, de la filmul Secvențe, arătate cu meticulozitate și satisfacție răutăcioasă, și azvîrlite pe seama „părții adverse” sînt o caracteristică a multor pelicule românești. Citind și recitind interviul din Flacăra, constatăm că regizorul A. Tatos nu a jignit pe nimeni. Considerăm că el e bine intenționat cînd spune că „vrea să facă bine cinematograful, iubind cu adevărat această profesie”, astfel că persiflarea BECR-ului, care, la punctul 1, modificînd puțin afirmația regizorului, îl citează „...vrea să facă bine cinematograful”, ceea ce dovedește că BECR-ul s-a situat de la început pe o poziție antagonică. Remarcăm și apreciem curajul regizorului de a critica anumite stări de lucruri din domeniul cinematografului nostru, fiind la obiect și dînd chiar nume concrete. Gîndul ne poartă la adevărul cugetării lui Nicolae Iorga: „Cineva te urăște totdeauna după mărimea păcatului ce l-ai descoperit”.

Virgil Ioniță
Inginer, str. N. Filimon nr. 34
București

Vasile Bărbuț
proiectant, str. Dezrobirii, nr. 40,
București

TOPUL PREFERINTELOR

Un virtej? Ceva nobil

„Pictiez de cînd eram copilă, la mama acasă, trecînd prin toate etapele cronologice de tehnică picturală, o dată cu vîrstă căpătînd astfel o oarecare personalitate originală, datorită căreia am reușit să impresionez, transmițînd astfel sensibilități de nuanțe și culori tuturor. Atunci, în ziua de 29 aprilie 1982, era o zi rece, cu ploaie, deasă sumbră, întunecoasă, zi de mijloc, joi; la ora 13 s-a transmis la stația de radio mai întîi, apoi, a avut loc vernisajul expoziției mele personale de pictură, grafică și pirogravură. Cea mai frumoasă zi, zi de neuitat, cu flori de primăvară, cu felicitări, cu îmbrățișări și cu lacrimi de fericire; mama mea, invitata nr. 1, plîngea cu boabe mari de lacrimi, adunîndu-i-se în bărbie, pentru mine, pentru succesul meu; peste tot se auzea numele meu: Paula Rădulescu, Paula Rădulescu; dar cine e?... aceea din colțul din dreapta... care? acolo? Paula Rădulescu? a, da... Nu voi putea uita asemenea clipe, căci atunci m-am simțit cu adevărat foarte mare. Era o senzație de amețelă, un virtej, ceva nobil ca un iureș, nu știu, nu știu cum, dar acum, cînd îmi amintesc de tot ce-a fost în acea zi, revăd parcă cu aceeași emoție lacrimile mamei mele curgînd... Acea a fost prima mea expoziție, au urmat apoi altele, dar niciodată nu a fost ca atunci, în joia cea rece și cu ploaie deasă. Paula Rădulescu, 26 de ani, funcționară la Institutul de cercetări și modernizări energetice București, serviciu plan-dezvoltare”. Adăugați la relatarea celui mai semnificativ moment din viața dv. și faptul că locuiți pe str. Prevederii. Mă

rog. Fotografia o publicăm pentru că ne-ați transmis și nouă sensibilități de nuanțe și culori (poza fiind chiar color).

O încăierare

Antrenorul naționalei apare din nou între preferințele cititoarelor noastre. Nu pentru calitățile sale fizice, ci pentru restul. O încăierare petrecută în urmă cu 12 ani pe un teren de fotbal l-a fixat în memorie, ca pildă, pentru toată viața, corespondentei noastre Elena Sferle, învățătoare din Arad. „Ce s-a petrecut în mintea mea atunci, scrie dînsa, nu știu, dar pentru mine acest Mircea Lucescu începea să devină o adevărată pildă de omenie (am uitat să menționăm că în bătaia aceea M.L. n-a dat nici un pumn, ci doar și-a potolit coechipierii, n.n.). Rețineți, înainte l-am văzut ca om și apoi am realizat că e un fotbalist de valoare (pe atunci E.S. avea doar 8 ani, n.n.). Citeam aproape tot ce apărea în presă despre Lucescu, îi urmăream meciurile cu febra bineștiută a unui copil îndrăgostit de un idol. Au trecut 12 ani. Lucescu nu mai e pentru mine idolul de odinioară. Acum încerc să-l privesc cu toată obiectivitatea caracteristică unui dascăl. Foarte mulți prieteni îmi spun în glumă: Tot îți mai place Lucescu? Ei nu realizează că eu nu-l prețuiesc pentru fizicul lui, ci pentru inteligența sa, pentru capacitatea de a pătrunde în sufletul oamenilor și pentru omenia de care dă dovadă deseori. Am copii minunați în clasa pe care o conduc (a II-a), cărora caut să le dăruiesc suflet, să mă dăruiesc pe mine însămi lor și să-l ajut să devină oameni. Elevii mei sînt prea mici ca să-l poată aprecia pe Lucescu la valoarea sa, dar știu că e un nene foarte bun și foarte om”.

Nu contați pe noi

Un băiat cumsecade, care semnează Dan Ionescu, își procură prin un știm ce mijloace fotografia unei fete și ne-o trimite spre publicare. Dînsul mărturisește că nu știe mare lucru despre ea, dar îi trimite adresa însoțită de informația că este elevă. „Prea multe lucruri nu pot să vă spun deoarece nici eu nu știu amănunte. Știu că se numește Merăuța Stanca”. Așa stînd lucrurile, mărturisim că nu mai avem încredere nici în semnătura lui Dan Ionescu. Dacă sînteți timid și nu îndrăzniți să-l spuneți că

vă place, nu contați pe noi. Nu vrem să dăm de bucluc.

Cadou

Stimată Elena Nicola, începeți abrupt, cu o sinceritate mișcătoare: „N-am apărut niciodată în nici o revistă (nici măcar în revista școlii, deși mi-au promis că-mi publică niște versuri), n-am fost încă acum nici exemplu pozitiv — ce fericită ar fi fost mama! și nu știu în ce măsură va ajunge scrisoarea asta la destinație”. Într-o măsură oarecare a ajuns, deci nu sînteți așa ghinionistă. Iată cîteva din preferințele dv:

Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit: Să minți și apoi să se dezvăluie adevărul (aveți dreptate, e urît cînd minți, dar cînd se află e îngrozitor). Cel mai semnificativ moment din viața mea: Examenul de facultate, pe care l-am picat. Viața merge înainte. Apropo, cred că trebuia alcătuit un punct cu cel mai optimist bărbat sau cea mai optimistă femeie (după veselia răspunsului dv., se pare că examenul cu pricina v-a făcut mai mult bine).

Cea mai mică anecdotă: — Cîți? — Cinci. — Ce cinci? — Ce cîți?

Cea mai supărătoare descoperire: Că ne tragem din maimuțe (asta e o treabă foarte veche, de ce vă deranjează totmai acum?).

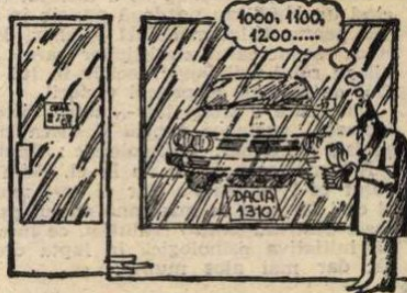
Răspunsurile Dianei Miloșovici, elevă la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” din București, sînt ordonate răbdător pe 6 (șase) pagini și pe alocuri sînt surprinzătoare. De pildă:

Inițiativă socială: II-Ancheta „Salvați Techirghiolul!” scrisă de colegii mei Oprea Georgescu și Dumitru Constantinescu.

Inventator: Inginerul Petre Buleci cu modelele stațiilor de biogaz.

Caricatură: Anton Dragoș.

Aflînd de această ultimă preferință, prietenului nostru Anton Dragoș nu-i venea să creadă că este urmărit și de fetele din liceele de matematică și fizică. Asta

l-a făcut mai dragut și mai darnic. Cadoul său pentru Diana Miloșovici: o caricatură.

Ce se mai poate repara

„Publicînd în cadrul Topului preferințelor fotografiile citorva neveste și specificînd și cine le-a trimis (chiar bărbatilor lor), ați creat mari necazuri tuturor soților care nu și-au trimis fotografia soției, printre care și subsemnatul. Pentru ca să repar (și să repară și dv.) ce se mai poate repara, trimis și eu fotografia nevestei, menționînd că este învățătoare gradul I la Școala generală Strehaia-Ciochiuță, jud. Mehedinți, are 39 de ani în fotografie și 43 în realitate (adică în prezent), este mamă a doi băieți, gospodină de excepție și fotogenică nevoie mare (vorba ei, dacă la 39 de ani arătăm așa, la 20 puteam să concurez pentru miss

Europa). Nu are pretenții prea mari, spune că puteți să-i publicați fotografia și după încheierea concursului, dar dacă o veți publica, mi-a zis ea: „Ioane, dacă vei avea norocul să fii aleasă miss Flacăra, atunci să știți că ai dezlegare de la mine să te duci la Craiova, atît la meciul din 16 martie, cît și la cel din semifinală, iar la finală merg și eu și poate o lămurim și pe soacră-ta. Dacă nu...” Așa că vedeți și dv. cum faceți! Trăiască Flacăra! Hai Craiova! Bădescu Ion, str. Eroilor 18 B-Strehaia. Ne compleşte gîndul că avem posibilitatea să facem atîta lume fericită, pe dv., pe soția dv. și soacră. Deși aceste rînduri apar după meciul retur de la Craiova, sperăm ca ele să vă găsească pe toți bine și sănătoși și dacă de reparat nu mai putem repara mare lucru, măcar ne liniștim și noi la gîndul că publicarea celor trimise de dv. vor fi un fel de cadou pentru înțelegerea soției. Dacă nu, ne vedem la ediția viitoare a cupelor europene.

Pagină realizată de
RĂZVAN BARBULESCU

Marea maestră internațională MARGARETA MUREȘAN

ADRIAN PĂUNESCU: Dialogul nostru cu Margareta Mureșan, mare maestră internațională de șah, se desfășoară la Herculan — capitală recunoscută, încet-încet, de toți specialiștii, a șahului activ românesc. Aici drumurile Ceneclului Flacăra și ale șahului românesc s-au întretăiat, Margareta Mureșan aflându-se la Herculan împreună cu soțul ei, cu antrenorul Șerban Neamțu, sub supravegherea atentă a vicepreședintelui Federației Române de Șah, Ilie Cristescu, și sub paza blindă și întremătoare a uneia dintre cele mai bine dăruite de soartă stațiuni din Europa.

Totuși, dincolo de exercițiile zilnice de natură mai mult sau mai puțin apropiate șahului, în scurtele răgăzuri și între două drumuri ale ceneclului — la Moldova Nouă, la Reșița și nu mai știu unde —, am văzut, în rîndul micii noastre tabere de gândire esențializată, și o anumită stare de așteptare și căutare. Aveam să aflăm că, în ziua de 23 martie 1983, marea maestră internațională Margareta Mureșan va pleca în Republica Federală Germania pentru a începe, în 25 martie, în localitatea Bad Kissingen, meciul său în cadrul sferturilor de finală ale meciurilor candidaților la titlul mondial, cu Lidia Semenovă, mare maestră internațională din Uniunea Sovietică.

Intrucit nu mi se pare să mai fi întilnit în istoria șahului românesc o asemenea performanță, mă apropiu cu sfială de locul în care o mare bătălie se pregătește. Mă bucură calmul și siguranța celor din tabăra română și mărturisesc a fi simțit în anumite momente că mi-ar plăcea să fiu pionul decisiv în ultima partidă pe care Margareta Mureșan ar urma să o câștige, deschizându-și drum spre semifinale. Cum nu știu dacă programul îmi va putea permite să mă aflu la Bad Kissingen ca pion pe masa aceea, solicit aceste șahiste — de-o căldă și emoțională distincție — posibilitatea unui dialog, după ce — în prealabil — invit întregul „clan” de la Herculan să vadă, în câteva spectacole, că și în Ceneclul Flacăra pionii se pot transforma în nebuni.

Așadar, Margareta Mureșan, aș rog să stăm de vorbă exact în pagina în care vă începeți rubrica pe care ați acceptat-o cu greu să o susțineți săptămînal în revista „Flacăra”. Înțeleg că vă e cu atât mai greu cu cât vă aflați în cea mai grea și tensionată perioadă a vieții dumneavoastră. Nu întimplător văd că din gură îmi iese foarte des cuvîntul greu. Știu că, acum mai puțin ca oricînd, aveți timp și de dialoguri, și de rubrici. Dar vă spun cu cinism că, acum mai mult ca oricînd, cititorii doresc asta — și dialoguri, și rubrici. Asta e soarta virfurilor: cînd o să aveți dumneavoastră foarte mult timp, cititorii vor fi în căutarea altor subiecte. Ce faceți, ce aveți de făcut, ce înseamnă acest drum al șahului românesc, al șahului feminin românesc la Bad Kissingen? E doar senzația mea, sau un adevăr obiectiv, că vă aflați pe o treaptă pe care nu a mai fost nici un șahist român?

MARGARETA MUREȘAN: Nu-mi place să mă laud. Mai simplu ar fi să spun: m-am pregătit, doresc și voi lupta ca să înving.

A. P.: Începutul interviului nostru îmi amintește de acel „dialog al genialului”, căruia i se puneau întrebări de-o jumătate de pagină de revistă și care răspundea: „poate că da, poate că nu”.

M. M.: Sint foarte emotivă. Dacă am să ascult în continuare, poate că nu am să știu ce să răspund.

A. P.: Atunci, mărturișiți-vă! Mă voi abține să vă mai întreb, pentru a vă lăsa să vă pregătiți mutările, să finalizați ideea la care vrem să-i îndemnăm pe cititorii noștri, că șahul trebuie să devină un sport fierbinte, pasionant, popular — așa cum revista „Flacăra” va încerca să susțină.

Ce înseamnă șahul pentru dumneavoastră, Margareta Mureșan?

M. M.: Gîndirea șahistă pentru mine este o fărîmă din logica umană. Șahul e o luptă de piese albe — de piese negre, de bine și de rău, în care voințele umane, tăria interioară a omului pot să dea bucurii, frumuseți ascunse ațîta timp, pe care — din păcate — publicul le gustă mai greu intrucit spectatorul de șah trebuie să aibă cultură șahistă. Aplauzele sînt rare, combinațiile sînt frumoase, dar variantele sînt prea lungi ca să le simți în profunzime atunci cînd nu știi decît mutarea calului în formă de L.

A. P.: Sper să nu fie o aluzie la semnul „L” al Ceneclului Flacăra.

M. M.: Cei ce ne înțeleg pe noi, șahisții, și vor să ne aprecieze, nu ajung să trăiască fiorul adevărat, interior al omului ce suferă, ce luptă să nu arate că suferă și se încordează nelimitat pentru a obține într-o limită de timp toată puterea creierului uman. Aceste frumuseți se trec, în indexul negru al șahului rămînd doar partidele nemuritoare, scriptic înscrise în cărți de șah. Să fie oare mai frumoasă o combinație privită din afară sau trăită dinăuntru? N-aș schimba poziția de luptător cu poziția de spectator.

A. P.: Sigur că și eu sper, ca toți oamenii, că marile bătălii ale lumii acolo se vor petrece — pe tabla de șah, în cordarea inteligențelor se va abstractiza pînă într-acolo încît din ordinul nici unui rege, nici un pion nu va muri cu singe. Dacă e să-mi amintesc ce știu eu despre șah, el s-a jucat prima oară cu oameni care se mutau la ordinul celor ce jucau. Permiteți-mi să abstractizez eu

însumi și să spun că pace va fi pe acest perete de sobă care e pămîntul în clipa în care într-adevăr luptele se vor transfera din domeniul singelui în domeniul ideii. Am impresia că mă propulsează spre șah o senzație mai tainică din mine, și anume, aceea că trebuie făcut mai mult pentru acest minunat război pașnic. Ce condiții de caracter trebuie să îndeplinească un „conducător militar” care nu are în față decît piese albe sau piese negre?

M. M.: Să aibă simțul valorilor foarte dezvoltat, să cunoască responsabilitatea fiecărei mutări, să știe să lupte cu adevărat și, atunci cînd orice șansă pare a fi pierdută, să nu abandoneze, să caute cu îndrăzneală posibilități tainice și logice spre un ideal pus sub semnul îndoielii în momentul respectiv, ca să nu mai spunem de calitățile deosebite ale gândirii umane specializate înspre normele de apreciere, de distincție și realizare a adevăratelor poziții de luptă.

A. P.: Unii își închipuie poate că, de atîta abstractizare, o șahistă nici nu poate iubi florile, ci iubește cartea de botanică. Eroare! Vă văd trăind, simțind, temîndu-vă de cuvinte, și îmi aduc aminte că sînteți absolută a unei facultăți de filologie. Dealtfel, cursivitatea în exprimare, talentul gazetăresc vă vin, dacă îmi dați voie, nu neapărat de la șah.

Vreau să vă întreb: care este sentimentul dumneavoastră cel mai acut în clipa cînd plecați dintre compatrioți și sînteți dumneavoastră înșivă, pentru ei, în abstract, ROMÂNIA? Sper să nu vă sperii cu ceea ce spun, dar dacă de obicei dumneavoastră sînteți cea care manevrează piesele de șah, de această dată sufletul nostru vă va manevra, acolo unde veți merge, ca pe-o piesă de șah.

Aveți simțămîntul acestei enorme poveri? Știți de ce vă întreb asta? Pentru că, fiind vorba de un sport atît de abstractizat și nu de unul la care spectatorii vin ca la fotbal și urlă să vă încurajeze, să simțiți că ați făcut pe placul lor sau nu, mi-e teamă să nu se abstractizeze — nu neapărat în cazul dumneavoastră, ferească Dumnezeu! — și responsabilitatea.

M. M.: De ani de zile în dreptul numelui Margaretei Mureșan scrie ROMÂNIA. Și asta nu este doar un lucru formal. Rezultatele mele cele mai bune au fost atunci cînd am reprezentat România peste hotare.

A. P.: Asta e important, pentru că nu în toate cazurile șahisții joacă la adevărata valoare atunci cînd își reprezintă

țara ei, uneori, mai ales atunci cînd se reprezintă pe ei.

M. M.: Întotdeauna am vrut să mă întorc învingătoare. Am făcut totul, dar poate s-ar putea mai mult.

A. P.: Evident, trăim perioada istorică în care omul e obligat să facă totul, și ceva mai mult, dacă poate face ceva mai mult decît totul.

M. M.: Și dacă la Bad Kissingen credeți că voi deveni un pion al încrederii generale, cred și eu că acest pion poate deveni regină. Rezultatele mele de acolo vor fi așteptate, comentate, controversate și simțite de toți cei care înțeleg să iubească șahul. Nu se vor face pariuri — s-au făcut deja — și dorința mea le va răsturna.

A. P.: Bine, dar hai să zicem că la alt sport spectatorii hăulesc, aplaudă. Dumneavoastră cum simțiți încurajarea noastră? Spuneți-ne, ca să știm cum să vă încurajăm.

M. M.: Prin telegrame primite din diferite localități din țară, cum am primit la Tbilisi de la Gottlob, Lugo, Sibiu și, poate, un buchet de flori — indiferent dacă voi fi învingătoare sau învinsă.

A. P.: E important ce ați spus pentru că nu trebuie uitat, desigur, că în fiecare joc există și partener.

M. M.: Mai ales în șah.

A. P.: Și e la fel de evident că și el se pregătește, și e la fel de evident că și el poate primi telegrame.

M. M.: Chiar mai multe.

A. P.: Dar dacă încurajările nu sînt atît de palpabile, ar reieși că nici descurajările nu pot fi simțite atît de acut. V-a descurajat ceva în meciul anterior, a încercat cineva să vă descurajeze?

M. M.: Înfrîngerea nu mă poate descuraja.

A. P.: Mă refer la starea de lingă masă.

M. M.: Iar culisele, să zic așa, m-au făcut să ajung ceea ce am ajuns.

A. P.: Culisele?! Lupta împotriva culiselor?

M. M.: A fost stimulul depășirii voinței personale.

A. P.: Credeți că este obligatoriu ca o țară medie să aibă un șah mediu?

M. M.: Gîndirea umană are culmi și într-o țară mică, și într-o țară mare.

A. P.: Da, dar e greu ca o culme dintr-o țară să lupte cu un șir de culmi dintr-o țară mai largă.

M. M.: Asta e forța adevărată. Tradiția își spune cuvîntul.

A. P.: Suma de tradiții! Dacă ați vrea să continuați cu ideea despre ce aveți de făcut acolo.

M. M.: Acolo am de obținut 5½ puncte din 10 partide.

A. P.: Care este nivelul școlii românești de șah?

M. M.: La feminin, de 5 ori vicecampioane olimpice. Dealtfel, există propunerea ca Herculan să găzduiască una din primele Olimpiade — ori 1984, ori 1986 — ale șahului. Poate că dacă la Herculan se realizează într-adevăr această Olimpiadă, nivelul șahului românesc ar crește foarte mult.

A. P.: De ce?

M. M.: Este o stimulare majoră, o competiție de asemenea anvergură. Este cea mai frumoasă, cea mai palpantă și cea mai prietenească competiție internațională dintre toate competițiile internaționale. De fapt, acesta este spiritul olimpic.

A. P.: Aici la Herculan, unde toată lumea care se ocupă de stațiune dorește întinerirea și europenizarea, într-un sens foarte curat, a stațiunii — lucru dealtfel vizibil de la ultimul amănunt, și de la faptul că în fruntea localității se află o frumoasă primărie (Victoria Stanciu), tinăra, activă și semnificativă pentru un nou mod de gîndire —, o asemenea Olimpiadă ar avea într-adevăr un puternic ecou. Eu însumi mă simt încălzit de emoție că așa ceva s-ar putea petrece.

Decamdată însă, aveți rolul important pe care nu l-a avut încă nimeni și la care singură ați ajuns, de-a reprezenta pe o treaptă unde nu a mai fost, șahul românesc. Vă e teamă?

M. M.: Nu. Pe cit de emotivă sînt în vorbă, pe atît de tăioasă sînt în joc și nu mi-e frică de complicații, de duelluri psihologice și nici de riscuri care pot să aducă victorii.

A. P.: Va exista un stil de joc „Margareta Mureșan”?

M. M.: Există stilul de joc pozițional, a cărui amprentă o poartă jocul meu.

A. P.: Dumneavoastră sînteți extrem de modestă. Eu vă întrebam dacă veți lăsa un tip de gîndire.

M. M.: E prea mult spus.

A. P.: Care este cea mai frumoasă partidă pe care ați jucat-o?

M. M.: Maestre, ajutor! (se îndreaptă cu ochii spre tăcutul, meditativil și atît de echilibrat antrenor Șerban Neamțu).

ȘERBAN NEAMȚU: Partida Garcia Nieves — Mureșan, jucată la turneul interzonal de la Tbilisi, în 1982.

A. P.: Ce a fost interesant?

M. M.: Stilul de joc pozițional.

S. N.: A fost prima partidă din turneu, care i-a dat curaj. S-a convins că nimic nu-i imposibil.

M. M.: Fiind prima rundă, la un turneu interzonal unde participam prima oară.

A. P.: În restul timpului, ce vă place?

M. M.: Să fiu cu băiatul meu, Cristian.

A. P.: V-a plăcut Ceneclul Flacăra?

M. M.: Da, mai mult decît „mi-a plăcut”!

A. P.: Dar el este atît de concret.

M. M.: Creația artistică nu este concretă, este o trăire interioară de o frumusețe pe care o descoperi numai dacă poți să receptezi cu intensitate.

A. P.: Știți totuși ce este concret? Cimpul de bătaie. „Pionii” sînt pletosi, descheiați la gît, strigă, cîntă.

M. M.: „Pionii” cu armuri, pletosi, albi sau negri, sînt forțe umane.

A. P.: Mă asociez Ceneclului Flacăra, care v-a urât în ziua dumneavoastră de naștere, ce s-a întimplat să se petreacă într-o ambianță la care ați participat și dumneavoastră și noi.

Să-aveți în suflet numai lumină. Ca în lumină toți să trăim, Pentru lumină și pentru minte, Noi astăzi vă mulțumim.

ADRIAN PĂUNESCU

Începînd din acest număr, o nouă rubrică: ȘAH, de Margareta Mureșan

Sînt zece ani de cînd Fischer, super-campionul marilor competiții internaționale, deținător al Premiului Oscar pentru șah, jucător tenace, cu față de fanatic și ochi aprinși, miza balanța lumii.

A apărut în anul 1958 și ne-a entuziasmat pînă în 1972 prin creațiile lui memorabile și munca sa. Partidele de început (jucate anual fie 37 la număr, fie 80, fie 60, fie 41, 63, 26, 11, 32) aveau frumuseți romantice, în timp ce următoarele (cu frecvență de 35, 47, 26, 1, 73, 21 de partide jucate pe an) din perioada culminației creației sale șahiste au profunzimea laboratorului de analize teoretice depline.

Cine oare, vreodată, ne-a încîntat refăcînd un handicap de două puncte în meciul pentru titlul mondial? Fischer, dobîndî argumentul statisticilor care stabileau rolul psihologic decisiv în 100 (din 125) de meciuri al primei victorii.

Cine oare a trezit într-o lume întreagă interesul, pasiunea pentru gîndirea logică șahistă? Fischer. Neîndoielnic: Fischer! Am moștenit multe de la el. Ne-a învățat ce-i chibzuința dar și ce-i munca, și ce-i forța, și ce înseamnă duelul psihologic păstrînd simțul realității, ce înseamnă inițiativa psihologică în lupta dreaptă, dar mai ales munca.

I-a iubit, recunoscut și completat pe înaintașii săi Cigorin, Capablanca, Alehin, Botvinnik. A reușit să dea contururi noi și frumuseți tăioase variantelor vechi ale teoriei deschiderilor. A știut să transforme motivele emoționale în elemente de stimulare.

Pledoarie pentru BOBBY

Prin extravaganțele sale Fischer a fost controversat, prin intrarea într-o sectă religioasă a fost comentat, dar prin creația sa șahistă, prin lupta sa sportivă fie la masa de joc, fie cu regulamentul F.I.D.E. pentru desfășurarea corectă a campionatelor mondiale, prin reevaluarea forței și valorii inestimabile a creierului uman a fost, este și va fi cel mai bun.

O lume întreagă îl regretă, o lume întreagă speră că retragerea sa în culmea gloriei din activitatea competițională va avea o revenire care să stimuleze ani de luptă palpantă pentru recîștigarea titlului de campion mondial.

O apariție de moment, ca aceea din octombrie 1982, n-a însemnat revenirea lui Fischer, doar tentația gustului deosebit al șahului. Meciul de blitz din Canada dintre Fischer și Bousis a fost o confruntare de voințe inegale. Fischer, în limita de timp a două minute, își propuse un meci de 50 de partide cu un adversar care să dispună de 5 minute de gîndire. Lupta a fost inegală, iar Bobby superb. La 17-0 Fischer dovedind că a rămas același, s-a declarat plictisit și iar a dispărut, dar nu definitiv. Amenința un meci cu marele maestru olandez Timman în anumite condiții financiare. Și amenințarea (problemă asupra căreia vom mai reveni) e mai puternică decît realizarea deocamdată.

Reintrarea lui Fischer ar fi în interesul dezvoltării gîndirii șahiste mondiale, sporînd interesul pentru acest sport, ajutînd la lărgirea limitelor cunoașterii.

Omul care joacă

Zi mare!

Să-i mulțumim Craiovei, prin tot ce a însemnat în această inegalabilă zi de primăvară a fotbalului nostru, unde a ajuns pe merit, prin minunații săi jucători, antrenori, conducători și nu în ultimul rând... uluitoarelor suflute oitene și de pe alte meleaguri ce bat pentru ea, și care au purtat-o, deocamdată, până aici. Ieri nu a fost miercuri, a fost zi de sărbătoare, lumea era plecată parcă în pelerinaj unic, spre televizoare, la ore mai puțin așteptate, citindu-se pe fețele tuturor că vor să trăiască o bucurie unică pe care acum numai fotbalul le-o poate da. Și fotbalul le-a dat-o, permițându-le, poate, prin rindurile mele, să mulțumească tuturor acelor care au înțeles că o astfel de ocazie trebuie trăită pe viu, înlesnind și pregătind cu pricepere atitea. Kaiserslautern, și prin firma cu care și înclină pieptul, pare un „Hanibal antecur”, portas... Orgolios, amenințator, puternic și prin rânile căpătate acasă și pornite din tolba de săgeți a abilităților arcașilor de pe meleagurile Carpaților. E greu de jucat împotriva acestor meseriași incontestabili ai fotbalului... Și ieri a fost foarte greu. Aprigile talazuri blonde s-au revărsat amenințător încă din primele minute. Atunci impresiona și era bine pentru noi toți că-și etalau clasa. Pe mulți, firește, ne-au pus pe gânduri. Știam că cele două linii agresive pe care și le premeditaseră în terenul minat ast-

fel din fața lui Reichel, vor fi greu de abordat. Trebuiau mijloace, și mă gîndeam iar că ciocnirile din fotbalul nostru de zi cu zi sint sîrăce în a oferi soluții de pătrundere numai după cîteva minute, — sau minutele unei singure, simple și mult prea importante partide —, distribuției craiovene. Încet, încet, spre finalul primei reprize și în multe momente ale celei de-a doua (în care noi am avut 4 ocazii bune, sau mari, obținându-ne adversarul să se retragă și mai mult spre propria pierzanie, fără să ne mai amenințe), mintea ingenioasă a românului s-a dovedit fructuoasă, pasindu-și adversarii, și luindu-le „rotunda jucării” de sub stăpînire. Era normal și drept ca această nenorocită zeiță născută pe tărîmurile absurdului și pe care o numim cu toții... șansă, să-și întoarcă ochii spre noi, aducîndu-ne meritata izbîndă.

A fost și un duel apocaliptic nu numai între linii ci și între perechi. Sorții au fost în mina germanilor, care au ales pentru Cămaru pe Briegel, lui Balaci pe insistența pînă la pliciseală agasantă Wolff (realmente un... lup pentru Ilie), lui Donose pe Gey, la Ticleanu pe... su-teorul Brehme și, atent pe orice parte, Geolău a fost pus sub ochii lui Dusek. Ce-a ieșit, ați văzut... O hăituață reciprocă de picioare și minți puse în slujba balonului greu de menținut pentru vre-unul din combatanți pentru că, pur și simplu, în aceste dueluri de adevărați pistolari ce-și lasă numai eșarfele să le țină loc de guler la cămașe în răcoarea ucigătoare a dimineții, învingea cine avea puțin timp, cîteva secunde, pentru a trage primul. Soluția ca și rapiditatea execuției i-a aparținut acestui superb jucător care este Cămaru, eclipsat pînă atunci de

Briegel. A tras de departe, a obținut cornerul, s-a bătut apoi pentru materializarea lui, anulînd prin abnegația cu care a luptat pînă în final scrupulozitatea de a distruge a acestei veritabile umbre de profesie care este Briegel. Cînd îl vedeam pe Cămaru că este lîngă el mă gîndeam că blondul „panzer” vest-german a fost capabil să boxeze acum cîțiva ani, 4 reprize, cu campionul de grea al țării sale, la cei 60 de ani ai clubului său...

Se va scrie mult și sub toate aspectele duminicătoare ale acestui moment. Se vor face felurite remarcări, se vor așeza și se vor naște lauri. M-am bucurat mult pentru Ticleanu. A fost singurul care a rupt echilibrul perechilor, depășindu-l creator pentru echipa sa pe Gey. Și după ce operație... Profesorul Olteanu sint convins că nu a fost numai mintea și mîna ce l-au operat, ci și o mare parte de spirit încrezător inoculată miraculos minunatului său pacient.

Admirabili au fost și cei trei arbitri. Dacă cei doi anunțați se numeau Hackel și Mc Namara, poate că al treilea trebuia să se numească... Montgomery. Realmente au fost demni de numele marilor militari pe care-l poartă, conducînd însă totul cu o înțelegere de... iubitori de pace.

Mulțumim Craiovei în toată accepțiunea noțiunii de echipă pe care o reprezintă acum, și urîndu-i succes pentru a-și doborî performanța realizată, să nu uităm că fotbalul nostru are posibilități fel de fel, demonstrate, și de alte echipe, putîndu-ne aduce bucurii și mai mari, doar dacă este înțeles puțin mai mult. Exemplul minunaților oameni care au crezut și au militat pentru „steaua” de joc a Craiovei trebuie urmat.

CORNEL DINU

Cronica șoselei

A vrut să-i imite pe

„cascadorii risului”

Cînd șeful de secție i-a pus în vedere lui Stelian F. că i s-a desfacut contractul de muncă, acesta a afișat mai întîi o mină indiferentă, apoi a început să zîmbească. „Și pentru ce dom’șef, pot să cunosc și eu?” „Știi prea bine care sint motivele: introducere de băuturi în unitate, lipsuri nemotivate, repetate, de la program, atitudine necuvincioasă față de pasageri, ca să nu mai vorbim de încălcarea unor reguli de circulație. Uite aici o listă întreagă: două treceri pe roșu, conducere sub influența alcoolului, două neacordări de prioritate etc. Eu zic că am fost chiar prea îngăduitor cu tine, Stelian”. „Bine, atunci vîi zic și eu ca actorul ăla cu picioare de grîsime „Sal’tare taică și noroc”. Într-o zi și-a vizitat fostul șef. „Ia uite puțin la mine, dom’șef, ce toale am, ce cojoc, ce căciulă. Numai ea face două miare. Nu mai miros a ulei, nu mai sint plin de funingine, iar pachetele astea (scoate cîteva teancuri de bancnote de 100 de lei) imi țin cald la buzunare...” „Să vedem însă, Stelică, cit o ține starea asta a ta de prosperitate”. „Are grijă băiatu’ să se păzească, nu-i prost. Ce, eu mă ocup de fleacuri, fac bisnițarie pe stradă, cu „peștișori” din ăia mici? Eu lucrez pe picior mare, dom’șef”.

Previzunile șefului de secție au început pe rînd să devină realitate. Mai întîi, Stelian, gîsit din nou băut la volan, și-a pierdut pentru 3 luni dreptul de conducere. „Și ce faceți atîta cădă mi-a suspendat permisul — le spunea el prietenilor de clan. O să conduc foarte bine și fără cartonașul roz. Mașini să împrumut contra cost, găseșc berechet, că eu plătesc bine, nu mă zgîrcesc la bani”. Între timp, are loc o tranzație. Stelian oferă fratelui apartamentul cu două camere, în schimbul autoturismului acestuia. „Nu facem, Costele, nici un act, doar sintem frați”. Fratele se declară de acord și Stelian începe să exploateze cu eficiență maximă „Dacia 1310”, de astă dată, proprietatea sa. „Uite azi, vreau să-mi iau și eu liber. O să-mi aprob eu, mie însumi, nu-i nevoie să mă mai rog de amărîtul ăla de șef de secție care, întotdeauna cînd îi ceream cîte o recuperare, după un sprîț mai lung, mă repezea. Și fiindcă azi mă pot odihni, după niște zile atît de agitate, care, ce-i drept, mi-au adus mari satisfacții financiare, vîi invit pe toți la restaurant. Eu zic să mergem aici, la noi, în cartier, că restaurante bune sint și la periferie”. Masa foarte bună, oferită cu generozitate de Stelian, a început pe la 11,00 și s-a terminat la 4 după-amiază. Apoi, au reluat-o acasă la Stelică. De la coniac s-a trecut la vin, apoi din nou la coniac. Atmosfera e veselă. Bancurile de mult uitate sint aduse în actualitate. O tinără în jur de 20 de ani, soția unui component al clanului, începe să evoce întâmplări din „Cascadorii risului”. Povestește cu haz, folosînd jargonul utilizat curent de membrii grupului. Vine vorba despre șoferi cascadori și toată lumea întoarce instinctiv capul către Stelică. „Astea sint trucaje, să vedeți ce pot face eu. Pentru mine, mașina e o jucărie. Păi eu merg pe două roți pe distanță de o sută, două de metri. Rulez cu 100 — 120 pe oră și apoi întorc brusc mașina la 180°. Vreți să vîi fac o demonstrație? Cine merge cu mine?” Se oferă a-l însoți pe „cascador” un prieten al acestuia, care ocupă în mașină locul de lîngă șofer, soția șoferului, în vîrstă de 22 de ani, care se așază pe fotoliul din spate, în stînga, și o o fetiță de 13 ani, ce se strecoară pe locul din dreapta-spate. Este aproape 8 seara. Pe o stradă destul de îngustă, dar dreaptă și cu circulație rară, mașina condusă de Stelian atinge 100 km pe oră. „Acum încerc figura pe două roți, atenție!” În această fază, autoturismul atinge cu roțile bordura trotuarului, suficient însă ca șoferul să piardă controlul mașinii care intră într-un slalom dezordonat, apoi se infîie cu partea dreaptă față într-un stîlp de iluminat. Ocupantul locului din dreapta este strivit între plafonul deformat, bordul mașinii și fotoliu, ca urmare a teribilului impact. Stelian, ejectat din mașină, se alege doar cu o fractură a piramidei nazale, însă soția sa, aruncată și ea din autoturism, suferă numeroase fracturi și moare în drum spre spital. Deformațiile din zona laterală dreapta a mașinii provoacă o fractură de femur celorlalte mai tinere ocupante a mașinii. O licărire de omenie apare în comportarea șoferului. El oprește o mașină și solicită transportarea copilei la spital, lucru efectuat cu operativitate de pilot. Apoi, „cascadorul” dispăre. Este gîsit abia dimineață, rătăcind printre blocurile cartierului unde s-a produs accidentul. La prima întrebare, neagă totul. „Eu, ce accident? Nu, nu, eu am băut cam mult, ce-i drept, și oricît s-ar părea de curios, m-am rătăcit. Nu-mi mai găsesc blocul unde locuiesc. Toată noaptea am umblat după el. Dacă toate-s la fel”. Apoi se răzgîndește. „Da, eu am făcut accidentul. Carnet, nu, n-am, mai bine zis nu-l mai am. Cum am ajuns în stîlp? Păi voiam să imit figura din „Cascadorii risului”. Dacă nu eram pilit, o executam chiar mai bine decît în film”.

VICTOR BEDA

Două recente competiții de anvergură, Europenele de la Budapesta (teren acoperit) și Crosul balcanic de la Ankara, au avut darul de a ne oferi repere în plus cu privire la starea atletismului nostru, aflat înaintea participării la cea dintîi ediție a campionatelor mondiale (7-14 august, Helsinki). În ambele întreceri tricolorii s-au comportat bine, fiind la înălțime mai ales în probele feminine. Astfel, la Ankara, fetele au cîștigat la senioare (Fița Lovin), la junioare (Margareta Keszeg) și pe echipe (senioare și junioare), contribuind decisiv (cu 9 medalii, între care 4 de aur, din totalul de 13 reușit de delegația noastră) la cucerirea primului loc în clasamentul pe națiuni. O comportare, firește, remarcabilă, pentru care sportivele și antrenorii lor merită sincere felicitări, dar laudele se cuvin, nu-i așa, temperate, intrucît Puică (accidentată la Ankara) și Lovin sint campioană mondială și, respectiv, vicecampioană în proba de cros (Roma, 1982). Așa sînd lucrurile, vom insista asupra europenelor indoor de la Budapesta, mai în măsură (după opinia noastră) să exprime potențialul la zi al atletismului românesc.

Marea revelație a C.E. a fost, fără îndoială, Maria Radu (antrenor Nicolae Mărășescu), care a izbutit o nesperată (dar meritată) medalie de argint la 1500 m, după o cursă la care au luat parte 3 campioane europene (italianca Dorio, sovietica Sipatova, campioană pe 3000 m, și vest-germana Kraus). Descoperită pentru atletism de Horia Ștef (primul antrenor), fosta elevă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Craiova (al cărui director, profesorul emerit Nicolae Andrei, e și președintele Comisiei de atletism a județului Dolj) și a Institutului pedagogic din Oradea (pe care l-a absolvit recent) a însemnat, la Budapesta, o nouă apariție în elita semifondului european. Ea a confirmat și la Ankara (locul 3, înscrinduse, la 24 de ani, pe lista marilor performere ale semifondului nostru, după Silai, Betini, Lovin și Melinte. Cu Maria Radu, antrenorul Nicolae Mărășescu și-a „rotunjit” un palmares de învidiat (3 titluri europene, 4 recorduri mondiale, o medalie de aur și două de argint la Crosul mondial etc.), izbutind să scoată, asemenea unui prestidigitator,

încă o campioană de valoare după Natalia Betini, Fița Lovin și Doina Melinte.

Celelalte 3 sportive prezente la Budapesta s-au clasat, și ele, onorabil, chiar dacă de la Melinte (campioană europeană de sală la Milano, 1982) așteptam mai mult. Ea s-a situat pe locul 4, dînd vina pe o gripă. Posibil să fi fost bolnavă, dar să ne reamintim că și la Atena, la C.E. în aer liber de anul trecut, Melinte s-a scuzat tot

Medalii cîștigate, medalii pierdute

printr-o indispoziție fizică. Medalia de argint de la Ankara (așa repede l-a trecut gripa?) a mai reabilitat-o, dar Melinte e capabilă, sintem siguri, de mai mult. Mihaela Loghin, la greutate, a terminat tot la patra la Budapesta, aruncînd 19,33 m, la mai bine de jumătate de metru de recordul ei personal (19,86 m). Și eleva lui Ion Sabău poate mai mult. Ultima dintre concurențele noastre prezentă în capitala Ungariei, Gina Ghioroate, a sîrit 6,53 m la lungime, ocupînd locul 4. Prezența ei, altfel notabilă, nu ne împiedică să întrebăm, chiar dacă după spartul tîrgului, de ce au absentat de la europene cele două supercampioane române ale probei, Vali Ionescu (recordmană mondială în aer liber) și Anișoara Cușmir (recordmană mondială indoor)? Lipsa lor nu e, să fim iertați, în nici un fel scuizabilă. Argumentele invocate de antrenorii Mihai Zaharia (Vali Ionescu) și Ion Moroiu (Anișoara Cușmir) nu rîmin, zicem noi, în picioare, dar ele au avut darul, se pare, să înșele vigilența federației și a secretarului C.N.E.F.S. care răspunde de atletism, Septimiu Todea (el însuși fost atlet de performanță, campion național), de a cărui activitate, competentă, energetică, se leagă revirimentul din ultimul timp al disciplinei! Ce-au susținut Zaharia și Moroiu? Că-și pregătesc elevele pentru Uni-

verslada de la Edmonton și pentru mondialele de la Helsinki, ele urmînd să atingă abia în vară (J.M.U. se vor desfășura între 1 și 11 iulie) virful de formă necesar obținerii unor performanțe înalte. Nimic de zis, e un punct de vedere, dar întrebarea e cit este el de exact, de realist? De cînd, de pildă, un eventual titlu mondial universitar e mai valoros decît unul european? Și-apoi, n-ar fi fost Ionescu și Cușmir în formă la Budapesta cînd ele, cu numai 10-15 zile înaintea deschiderii C.E., au spulberat recordul mondial al probei? Ar mai fi recurs cei 2 tehnicieni la astfel de calcule dacă, să spunem, europenele s-ar fi ținut la Londra și J.M.U. la Sofia? Atît pe Zaharia, cit și pe Moroiu, specialiști cu merite incontestabile, harnici și pricepuți, i-am lăudat, și nu o dată, în această pagină, subliniînd contribuția lor (esențială) la obținerea unui minunat sir de victorii în proba de săritură în lungime, dar asta nu ne împiedică, respectînd adevărul, să ne declarăm în dezacord cu decizia pe care au luat-o în privința absenței celor două supercampioane de la startul C.E. indoor. Mai grav, din punct de vedere al atletismului românesc, e faptul că hotărîrea lor a avut cîștig de cauză, ea fiind prea ușor acceptată de F.R.A. și C.N.E.F.S.

Revenînd, să amintim că și cei 2 băieți care au concurat la Budapesta, Petru Drăgoescu (antrenor Nicolae Păls) la 800 m și Eugen Popescu (Ioan Söter) la înălțime, s-au comportat onorabil. Deși creditat cu cel mai slab rezultat pe lista de înscrieri, Drăgoescu (fiu de miner și student la Institutul de mine din Petroșani) a alergat 1:47,91, nou record național, ocupînd un surprinzător loc 4. Popescu s-a clasat mai slab (al șaptelea), dar cel 2,24 m înregistrat la C.E. reprezintă, și pentru el, un record personal dătător de speranțe.

Lăsînd deoparte nedumerirea legată de forfaiul săritoarelor în lungime, putem aprecia că atletismul românesc a început promițător sezonul 1983. Rămîne ca el să confirme, ca prim obiectiv, la Crosul mondial de la Gateshead (Anglia), programat la sfîrșitul acestei săptămîni. Apoi vom mai vedea.

OVIDIU IOANIȚOIA

Divizia A

Rînduri pentru un antrenor numit Dobrin

Interesant meci, Sportul studentesc — F.C. Argeș! Am văzut o echipă piteșteană evoluînd dezinvolt, în ciuda teribii străine, marcînd două goluri superbe și ratînd tot ea cea mai mare ocazie a primei reprize, apărîndu-se cu exactitate și contraatacînd foarte viguros, decîsă să exploateze limitele de viteză ale unei defensive care conține doi jucători din primul lot național (Iorgulescu și Munteanu II) și alți doi din lotul olimpic (Cazan și M. Marian). Ajungînd aici vom remarca jocul bun al lui Munteanu, autor al unui gol superb, cel al egalării, însă forma arătată de cellalți trei „selecționabili” pare îngrijorătoare. În fapt, a existat în teren o netă diferență de pregătire între cele două echipe. Mircea Lucescu ne spunea dealtfel acum cîtăva vreme că, dintre toate echipele pe care le-a văzut în pregătirea de iarnă, F.C. Argeș pare să-și fi alcătuit programul în modul cel mai corect, lucrînd cu foarte multă ambiție și se-

rioizitate. Piteștenii lui Dobrin au jucat apoi în R.D.C., unde au înfrînt adversari puternici, lăsînd plăcerile terenurilor din țările calde în grija altora...

E ambițios acest Nicolae Dobrin și ca antrenor! El, care ne-a încîntat ca jucător, privește meseria în care a intrat abia de cîrînd cu o seriozitate care, dincolo de surpriza ce o produce tuturor, îl face deosebită cînte. L-am văzut în iarnă, la una dintre sesiunile organizate de Mircea Lucescu spre aprofundarea învățămîntelor desprîse de la ultimul Mondial. Cînd a fost rugat să vorbească, să spună ceea ce crede, abia de-a putut lega cîteva vorbe. N-a fost niciodată un mare „speaker” în problemele fotbalului, Nicolae Dobrin! El s-a exprimat întotdeauna altfel, cu balonul la picior, ulmitor aproape în tot ce făcea pe teren... Nici astăzi nu-i altfel. Îi lasă pe alții să vorbească frumos despre fotbal, să țină conferințe și să dea interviuri, el lucrează mai mult în teren

— iar ce face, începe să se vadă cu ochiul liber. În ce ne privește, ne-am cam săturat de antrenorii care pozează, care trăiesc din cărțile de vizită, care perpetuează vorbele fără acoperire faptică. Nu vom da exemple, pentru că sint prea multe... „Nu-i nimic, Gicule — i-a șoptit atunci Viorel Mateianu, un alt „timid” — îți lei tu revanșa la primăvară!” Este într-un fel ceea ce F.C. Argeș exprimă astăzi: ambiție, dăruire, înțelegere chiar. Sigur, jocul piteștenilor poate fi îmbunătățit, dar nu se pot trece cu vederea evoluțiile excelente ale lui Iovănescu, Nica, Jurcă (Dobrin, din cîte am aflat, lucrează foarte mult cu el, învățîndu-l lucruri pe care numai el le știe), Ralea sau chiar foarte tînărul Roman, jucători refuzați de alte echipe cu „firmă”. Insuși Dobrin mai are foarte multe de învățat (cu sufletul a rămas tot jucător), dar modul în care a făcut primii pași într-o meserie în care anii de ucenicie sint mulți e de natură să pună lumea fotbalului nostru pe gânduri. Ne permitem să anticipăm o frumoasă ascensiune a echipei F.C. Argeș în această primăvară, iar meritul este indiscutabil al lui Dobrin. Așadar, bravo, Nicolae Dobrin!

DUMITRU GRAUR

Lumea în care trăim

„Dragă mincinosule...”

Nu, nu este vorba și nici nu trebuie făcută vreo legătură cu piesa celebrului dramaturg englez, piesă care se joacă, cu succes, pe scena unui teatru din Capitală. Este pur și simplu o coincidență și nu are nici o legătură directă cu faptele pe care le vom povesti în continuare. Deși, coincidența — întâmplătoare și nevinovată coincidență — face ca unele asemănări să nu poată fi excluse, chiar dacă temele sînt diferite.

„Pe la mijlocul lunii ianuarie, un purtător de cuvînt oficial al Pentagonului a avut misiunea ingrată de a da răspuns unor informații apărute în presă. El a calificat — în numele Pentagonului — drept „total inexacte” informațiile potrivit cărora guvernul Statelor Unite ar fi elaborat un plan care să-i asigure posibilitatea declanșării și cîștigării „unui război mondial prelungit”. Purtătorul de cuvînt a amintit că ministrul american al apărării, Caspar Weinberger, a dezmințit încă în vara trecută primele știri vehiculate în presă în acest sens.

„Politica noastră este o politică de descurajare...” — a declarat purtătorul de cuvînt, adăugînd că, așa cum a afirmat ministrul american al apărării, la momentul respectiv, „principala obiectiv al acestei administrații, este acela de a face totul ca armele nucleare să nu mai fie folosite niciodată, dat fiind că după un război nuclear nu va exista un învingător”.

Aici s-ar cuveni o subliniere: „prelungit” sau „limitat” în timp, războiul nuclear rămîne la fel de periculos. Desigur, un război prelungit înseamnă suferințe inimaginabile. Dar nici un război scurt nu poate fi comparat cu o promenadă duminicală într-un parc inverzit. Un război cu utilizarea arsenalului nuclear poate fi catastrofal pentru întreaga umanitate, chiar dacă durează doar câteva ore.

Dar să revenim la declarația, de-a dreptul emoționantă, a purtătorului de cuvînt. Ca să nu existe nici un dubiu, după nici două săptămîni, guvernul american a cerut Congresului să aprobe peste 26 miliarde de dolari pentru un proiect privind producerea și instalarea a 100 rachete „MX”.

Ce este racheta „MX”? Se știe de acum prea bine. Cu o rază de acțiune de 11.000 pînă la 13.000 kilometri, și cu o precizie de atingere a țintei de ordinul a o sută de metri, „MX” este o rachetă purtătoare a 10 încărcături nucleare avînd o putere de distrugere echivalentă cu 100 bombe de tipul celei ce a distrus Hiroshima.

Proiectul instalării noilor rachete a trezit aprinse discuții în Statele Unite. Presa, numeroși oameni politici și de știință s-au pronunțat considerînd că programul „MX” este o eroare militară, socială și economică, că nu este nicidecum un mijloc de descurajare, așa cum pretinde guvernul american, ci „o armă pentru prima lovitură nucleară”. Vorbind despre faptul că noul proiect contribuie nemijlocit la sporirea riscului unui război nuclear, „Boston Globe” scria: „Acest sistem nu este nici de descurajare și nici de apărare. Este pur și simplu un sistem ofensiv”.

Dezmințirea Pentagonului era astfel... dezmințită.

Dar practica dezmințirilor nu este nici nouă și nici foarte rară.

Nu demult, Departamentul de Stat al S.U.A. a fost nevoit — la cererea expresă a ambasadorului Indiei la Washington — să dezmințască oficial unele știri privind existența unui plan american vizînd stăvîlirea influenței Indiei pe arena internațională, în cadrul unui program global de destabilizare a țărilor din „lumea a treia”, plan care ar urma să fie pus în aplicare de C.I.A.

Reprezentanții americani sînt obligați, deseori, să recurgă la dezmințiri. Întîmplare? Nevoia de a contracara efectul propagandistic al adevărului? Sau, pur și simplu, nevoia reparării gafelor pe care le reprezintă propriile acțiuni? Gafe diverse, gafe resimțite, însă, în același mod...

În urmă cu cîteva săptămîni, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Larry Speakes, a trebuit ca la numai 24 de ore după ce președintele Reagan a sugerat desființarea impozitului asupra profiturilor societăților (declarație făcută public în timpul vizitei la unele din cele mai importante societăți din Boston) să dezmințască că s-ar avea în vedere o astfel de eventualitate.

Îmi amintesc un alt caz. Numeroase ziare americane au relatat anul trecut despre pregătirile Statelor Unite pentru un eventual război chimic. Reacția oficialităților a fost promptă. Diverși purtători de cuvînt, oficialități politice și militare, s-au întrecut, care mai de care, în a dezminți faptul că Statele Unite fabrică arma chimică. Și așa ar fi rămas pentru masa largă a cititorilor dacă...

Dacă spre sfîrșitul anului trecut, guvernul american nu ar fi confirmat, în mod oficial, acordarea unor importante fonduri, încă de la începutul anului 1982, pentru fabricarea noilor tipuri de arme chimice.

Oprește aici exemplele. Pentru că, de fapt, nu ele mă preocupă. Mă gîndesc la situația penibilă în care sînt puși, deseori, purtătorii de cuvînt din Statele Unite, cînd sînt nevoiți să neghe, fără să clipească, adevăruri grave și evidente. Oricum, nu este tocmai simplu să vorbești, spre exemplu, despre dorința arzătoare de pace, a oficialităților americane, despre înțelegerea gravă a pericolului unui eventual război nuclear dar, în același timp, să recunoști că au fost alocate 263 miliarde de dolari drept buget pentru înarmare, că au fost stabilite măsuri pentru mărirea efectivelor militare, pentru construirea a noi sisteme de rachete care mai de care mai ucigătoare, a noi avioane de luptă, a noi submarine nucleare.

Este foarte greu să dezminți faptele. Jongleria cuvintelor, frazele aranjate, echilibristica pe firul subtil al unei false argumentări nu pot să șteargă urmele adevărului. Grea meserie cea de purtător de cuvînt, cînd trebuie să repara gafele șefilor...

AL. PINTEA

Ce mai face omul cu inimă de plastic?

Au trecut mai bine de trei luni de cînd un om, americanul Barney Clark, trăiește avînd în piept o inimă artificială, confecționată din material plastic și aluminiu. Despre această excepțională reușită a medicinei, „Flacăra” a scris în nr. 1/1983. Ce s-a mai întîmplat de atunci încoace? Cum o mai duce curajosul pacient al clinicii universitare din Salt Lake City?

După entuziasmul și emoția provocate de succesul implantării, unele voci au evoluat puțin cam prea repede către extrema cealaltă. Este dificil, s-a spus, să numești viață încrîncenarea de-a vegeta în condițiile unor neîncetate complicații și situația de-a fi atașat continuu printr-un tub de 4 metri la o mașină de 170 de kilograme. Unii au denunțat „utilizarea abuzivă a acestui cobai uman” în profitul experimentării științifice.

Într-adevăr, de cînd i s-a făcut operația, Barney Clark a fost victima unor alerte severe. În săptămîna care a urmat implantării, presiunea arterială furnizată de „Jarvik” a făcut să plesnească unele alveole pulmonare, a provocat mici hemoragii și a antrenat tulburări renale. O lună mai tîrziu, s-a defectat valva de aluminiu a ventriculului sting. În cîteva minute, doctorul De Vries a putut să redeschidă pieptul pacientului său și să înlocuiască piesa defectată. În sfîrșit, anticoagulantele pe care Barney Clark trebuie să le absoarbă în cantități mari pentru a împiedica formarea de cheaguri în mecanismul inimii sale antrenează singurări continue pe nas. Doctorii care-l îngrijesc știu astăzi că accidentele cerebrale n-au lăsat sechele, dar sînt totodată preocupați de problemele renale și de fragilitatea plămînilor pacientului. Recent, el a trebuit dus în sala de urgență și plasat sub respirația artificială.

Dar astfel de neplăceri erau de așteptat, și atît pacientul, cit și medicii, și-au asumat, de comun acord, riscul, conștienți că fără aceasta nu se poate. A critica menținerea în viață a unui om cu ajutorul inimii artificiale înseamnă a nu ține cont de rațiunile profunde pentru care Barney Clark a acceptat, în deplină cunoștință de cauză, rolul de pionier, cu tot riscul de care am amintit. Însă în pofida complicațiilor ivite, cărora li s-a făcut față cu succes, omul cu inimă de plastic se ține bine, fiind în continuare profund atașat vieții, așa marcată de destin cum este, cu suferințele și limitele ei, dar care îi permite încă să iubească și să fie iubit de al săi, să speră că într-o zi se va putea întoarce acasă.

În așteptarea acestui moment, Barney Clark urmează un program care are drept scop atît recuperarea, cit și crearea ambianței unui trai obișnuit. Zilnic, cînd totul decurge normal, el se scoală la ora opt dimineața. Medicii vin să-l examineze pe la zece. Pe urmă, ajutat de una sau două infirmiere, pacientul la mai întîi loc între două suporturi rulante și face un număr de pași, pentru a reinvăța să meargă, în speranța că va putea în curînd să se deplaseze prin cameră. În continuare, se instalează la o bicicletă specială de antrenament, la care pedalează timp de cinci minute sub supravegherea doctorului De Vries.

La spital, Barney Clark locuiește într-o rezervă, aproape de camera în care s-a instalat soția sa, pentru a-i putea veni ori cînd în ajutor. S-a făcut totul pentru ca el să se simtă ca acasă. Pentru a nu pierde

Marele artizan al extraordinarei performanțe chirurgicale — implantarea cu succes a unei inimii artificiale la om —, doctorul De Vries, urmărește îndeaproape, zi de zi, starea pacientului său. Cu mina pe pieptul omului cu inimă de plastic, doctorul De Vries percepe bătăile extraordinare ale mașinii care permite purtătorului ei să se smulgă de sub puterea implacabilei sentințe a destinului.

noțiunea de zi și de noapte, pacientul a cerut să fie transportat în fiecare zi în fața ferestrei camerei sale, unde contemplă îndelung creșterea și descreșterea luminii. Restul timpului stă de vorbă cu soția sa ori se uită la televizor. Pentru cea de-a 62-a aniversare a zilei sale de naștere, care a avut loc la 21 ianuarie, întregul personal al spitalului a organizat o serbare în onoarea sa, și Barney Clark a suflat în luminările unui tort enorm pentru a celebra începutul unui nou an cîștigat în luptă cu fatalitatea. Și astfel, încetul cu încetul, el aproape că a uitat incomodă și greaua mașină care-l menține în viață.

În fața acestor rezultate și conform cu voința lui Clark însuși, care dorea, deschizînd drumul, să redea speranța și altor condamnați, echipa doctorului De Vries se pregătește să grefeze în lunile următoare alte șase inimă artificiale. Pentru că în ciuda dificultăților la care ne-am referit, comportamentul primului om cu inimă artificială pledează fără discuție în favoarea unor astfel de grefe. Iată și opinia cea mai autorizată a lui De Vries însuși: „Dacă pacientul ar fi vrut să debranseze compresorul, el ar fi putut-o face ori cînd. Dar, la fel ca mine, ca fiecare om, el vrea să rămînă în viață. Poate chiar mai mult decît înainte de operație. El știe de acum înainte că poate face față la ceea ce părea iremediabil. Pentru noi, acest fapt probează că grefa realizată, chiar dacă a constituit o grea încercare pentru Barney Clark, a meritat și merită să fie făcută”.

ION D. GOIA

Fuga după sinc,
luga de sinc...

De mulți ani mă așez, acasă, în același fotoliu, pinzele prietenilor mei pictori îmi ocrotesc universul, iar ochii mi se așază pe aceleași obiecte al căror amplasament l-am gîndit pentru a-mi oferi un anume confort al meditației. Fiecare om își clădește un ambient pentru a gîndi mai temeinic, mai exact, cu un legitim apetit pentru cadrul statornic.

Citeam de curînd că un mare economist și politolog al lumii a treia, înaintea unor titanice confruntări în care soarta prețurilor unor materii prime aspiră soarta unor vaste halcane ale geografiei economice mondiale, pleacă de acasă, se duce în deșert, privește dunele și meditează în liniștea siderală a nisipurilor. Doar acolo se regăsește, mintea i se recompartimentează și capătă curajul de a-și asuma concluzii decise.

Omul modern bombardat pînă la epuizare de mișcarea neregulată a lumii, de mutațiile năprasnice ale progresului, încearcă să se acomodeze cu onoare la un univers pe care îl produce, îi scapă de sub control, îl dresază din nou, într-o veșnică și glorioasă perturbare. Ne-am obișnuit cu ideea că totul se transformă, că ne-am ieșit din matcă și determinăm un joc formidabil al dimensiunilor.

Parcurînd, de curînd, o depeșă a agenției D.P.A., mi-am adus aminte de gîndul unui bun prieten de-al meu care este al altor altora: Walt Whitman. El „auzea iarbă crescînd”. Ce voluptate viguroasă și gratuită transformată, iată, odată cu inventarea hidrofonului anti-submarine într-o costisitoare și teribilă pîndă. Hidrofonul va auzi submarine și va mai auzi, vai, iarbă de mare crescînd în adîncuri. Citez pentru a elimina echivocurile:

„La un laborator de lingă Londra a fost construit un senzor subacvatic denumit hidrofon, cu o sensibilitate mult mai mare decît a urechii omenești.

Să ieșim de sub apă și să privim miracolul geografiei năpădite de gigantice mașini plutitoare. Atlasul pe care-l răsfoim, cu un nostalgic romantism, acasă în fotoliu, a devenit altceva. Spre exemplu „podul japonez”. Rețin din „The New York Times”: „pentru a se asigura combustibilul necesar cuptoarelor din fabricile japoneze este nevoie de un adevărat pod de tancuri petroliere în largul mărilor dintre Orientul Mijlociu și Yokohama — cite unul la fiecare 50 de mile, 24 de ore din zi în fiecare zi a anului...”

Acest pod care schimbă fața mărilor s-a născut pentru a schimba fața Japoniei. Ea produce, produce, produce, mai repede decît s-au obișnuit experții să înțeleagă, rupe barierele comerțului tradițional, cutremură piața nord-americană sau vest-europeană pentru că în insula aceea îndepărtată, făcută, se credea, din chimonouri și flori de cîreș, tranzistorii au cedat locul electronicii, aceasta computerelor, ele microprocesoarelor și acestea ingineriei genetice în stare să transforme omul în uzine. Nu este imposibil, dar rămîne greu de digerat. „Creșterea exponențială” în domeniul de virf sfîdează înțelegerea curentă. Această creștere sfîdează omul comod în orice domeniu. Exemplul cu împăturirea hîrtiei rămîne, oricît de marginal, de o stranie percutanță. Îl dau totuși: dacă luăm o foaie de carton cu grosimea de un milimetru și o împăturim de 50 de ori, care va fi grosimea finală? Majoritatea covîrșitoare a oamenilor va opina că rezultatul va fi de cîteva centimetri. Unii, circumspecți, vor fi tentați să răspundă: „Poate cîteva metri”. Foarte puțini vor risca să gîndească o „înălțime” de cîteva kilometri. Rezultatul corect: o distanță mai mare decît drumul de la Pămînt la Marte.

Creșterea exponențială a progresului combinată cu creșterea exponențială a regresiei (atît de meticuloasă asigurată de trecerea de la grenadă la bomba termonucleară) îl aruncă pe omul modern din fotoliu pentru a-l plasa, undeva, pe o orbită extraterestră. Acolo el poate privi globul și lua mult așteptată decizie care să evite fuga de sine și de omenire...

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Spectacolul informației

Indurerata prințesă

Povestea de față privește „The Times”, prințesa de pe Fleet Street, răsfățatul tiparului pe Tamisa, crema cremelor în materie, foaia de minte și inimă a britanicului. Fără el, se spune, englezul este bolnav. Să ne reprezentăm prin urmare cite antinevrălgice s-au consumat atunci când, pe neașteptate, venerabilul „The Times”, ieșit la lumină în 1785, s-a hotărât să facă din nou senzație, de data aceasta pentru un motiv mai aparte: încetarea apariției. Nu o zi, nu o săptămână. Tăcerea și antinevrălgicele au durat de la 30 noiembrie 1978 la 12 noiembrie 1979. Motivul: grevă de personal. Ziariștii au reapărat în cele din urmă, dar grevele provoacă în continuare furtuni: „Sunday Times” pierde într-o singură ediție 850.000 de exemplare; săptămîna următoare alte 350.000. De aici pînă la decizia ce va fi luată n-a mai rămas nimic. Dovada: 22 octombrie 1980, direcția anunță hotărîrea ce va rămîne definitivă: „Times”-ul este scos la vinzare! Ca și cum s-ar fi spus asta despre Turnul Londrei sau gazonul de pe Wembley.

Dar cum lucrurile intraseră pe drumul fără întoarcere, sentimentele se cereau reprimite și, prin țesătura batistei ce strivea lacrimile, ochii încercau a descifra numele ofertantului. Intocmai prințeselor frumoase și avute, închipuindu-și cîrdiri de pețitori: n-a sosit nimeni dintre cei așteptați. A sosit, după cum știm, Rupert Murdoch. I s-a închis ușa, a fost repezit, s-au vărsat lacrimi cu gîndul la fata fără noroc. Cum să ajungă „o bucată de suflet englez” pe mina unui străin. A ajuns. Murdoch a negociat, dovedind, totodată, că știe să cravazeze și să conducă la cîștig un bîdiviu fără șansă. Protestele în valuri izbucnite la adresa pretendentului au con-

tinuat prin a se asculta singure, terminînd prin a accepta realitatea: al cincilea proprietar al lui „The Times”, în decursul a două veacuri de existență, este totuși Rupert Murdoch. Magnatul de presă cu gazete pe piața Australiei, Statelor Unite și chiar... Angliei s-a instalat fără complexe la timona destinului noului copil adoptat. Jucase tare: a oferit ca preț ridicola sumă de un milion de lire sterline. Va accepta să urce la zece ca apoi să ajungă mai aproape de ce știa că do-rește licitatorul rănit: 12 milioane.

De fapt, veți înțelege că nu motivele pentru care lord Thomson of the Fleet, englezul, a pierdut, și, în mod simetric, Rupert Murdoch, australianul, a cîștigat numita partidă.

Treaba lor. Recapitulînd trăirile acestei tranzacții bine pusă în paginile presei la vremea respectivă, nu eșit să observăm că s-a discutat și se discută ca despre o ființă în agonie, despre nenorocirile ei, despre nefericirea care-i va marca existența de acum încolo. Despre rostul acestei publicații, despre impactul tranzacției comerciale asupra misiunii sale ca mijloc de comunicare, nici o vorbă. S-a făcut o chestiune de orgoliu din menținerea lui „The Times” pe mîini engleze. N-a mers. S-a încercat să se oprească nedoritul curs al evenimentelor punînd pe masă cartea de vizită a candidatului și petele ei la mina gazetei. N-a mers.

Treaba văd că merge. Ceea ce mă face să cred că pînă și în cazul unui ziar respectabil, precum londonezul „The Times”, s-a uitat repede pentru ce venise pe lume și cu ce ostenise timp de două veacuri. Nimic despre programul său. Totul s-a convertit într-o obișnuită afacere în care cineva vinde, dacă se poate fără pierderi prea mari, altcineva cumpără, dacă se poate cu cîștig cît mai copios.

Informația? Legile ei fundamentale? A rămas dincolo de gardul numit tot englezește, business.

NEAGU UDROIU ■

Jocul dezarmării și cursa morții (II)

Stigmatizarea cursei înarmărilor este făcută în termeni necruțători în volumul „Jocul dezarmării”, dar autoarea Alva Myrdal este preocupată nu atît de condamnarea unui fenomen, cît de evidențierea unor obiective practice prioritare, a căror urgență incontestabilă o pune în lumină cu toată claritatea. Astfel, în opinia ei, primul imperativ l-ar reprezenta interzicerea tuturor experiențelor cu arma nucleară, iar cel de-al doilea ar consta în introducerea unor factori minimi de descurajare a folosirii armelor nucleare existente. Simultan, atenția ar trebui să se concentreze pe prohibirea experimentării de noi sisteme de arme de distrugere în masă. Apare necesară angajarea, cu toată seriozitatea, a unor negocieri responsabile pentru încheierea unui tratat cuprinzător de interzicere a tuturor exploziilor nucleare.

Oprirea cursei înarmării convenționale se bucură și ea de o amplă investigație în lucrarea Alvei Myrdal, avînd în vedere că armele convenționale sînt folosite tot mai frecvent într-un mod contrar dreptului internațional, fiind tot mai crude, mai inumane și larg îndreptate împotriva populației civile pasnice. Mai mult decît atît, pe plan economic-financiar, armele convenționale și potențialul uman imobilizat pentru producerea și servirea lor reprezintă o povară financiară majoră, cota cheltuielilor pentru armele nucleare fiind inferioară ca volum celei determinate de înarmarea convențională. În țările în curs de dezvoltare, armele convenționale contribuie la militarizarea societăților, iar acumularea lor sprijină curenții spre instaurarea de dictaturi militare.

Alva Myrdal cere din partea puterilor nucleare un gest de semnificație istorică, sub forma unui angajament unilateral, bilateral sau multilateral de a nu ataca niciodată țările care nu sînt dotate cu arme atomice. Un asemenea angajament ar crea premisele indispensabile pentru consolidarea încrederii în raporturile dintre toate statele, cerință fără de care nu poate fi concepută nici o negociere multilaterală rodnică în domeniul dezarmării.

Increderea și buna credință în relațiile interstatale ar facilita materializarea inițiativelor avansate de diferite țări, printre care este menționată în mod expres și România, privind crearea de zone denuclearizate, care ar reprezenta un important pas pe calea scoaterii unor vaste regiuni ale planetei de sub incidența pernicioasă a competiției militare.

Progresele modeste realizate pînă în prezent în direcția denuclearizării și demilitarizării planetei Pămînt, sînt departe de a corespunde așteptării și năzuințelor popoarelor. Așa fiind, autoarea apreciază că lumea se află la o răscruce. Refuzul puterilor nucleare de a ajunge la încheierea unui acord in-

ternațional cuprinzător privind interzicerea tuturor experiențelor nucleare antrenează un „cost enorm” pentru destinele pămîntului, cost ce riscă să devină extrem de insuportabil datorită proliferării actuale a armelor nucleare. Primejdiile largirii „clubului” puterilor nucleare devine tot mai apăsătoare, iar fenomenul se desfășoară împotriva intereselor popoarelor lumii. Autoarea afirmă cu toată convingerea că „Dezarmarea este un interes mondial comun atît pentru popoarele de pe pămînturile superputerilor, cît și pentru aliații lor militari și politici care practică prea mult tăcerea”. În opinia ei, escaladarea competitivă a cursei înarmărilor reprezintă o flagrantă greșală de calcul, deoarece ea primejduiește securitatea tuturor, fără excepție. O securitate sporită poate fi obținută numai prin inversarea acestui curent, prin începerea și continuarea responsabilă a procesului de dezarmare și demilitarizare a societăților naționale. Acestea postulează o „strategie a adevărului” pentru înțelegerea profundă a dilemei intelectuale și morale majore, care confruntă lumea contemporană. Alva Myrdal conchide optimistă că această dilemă fiind creată de omenire, soluționarea ei stă în putința umanității.

Este axiomatic faptul că viitorul păcii mondiale nu poate fi despărțit de evenimentele politico-militare în care a fost și este implicată Europa. Conștientă de acest adevăr, dar și de încordarea politico-ideologică ce persistă în raporturile dintre statele continentului nostru, Alva Myrdal consideră că experiențele traumatiche prin care a trecut Europa obligă la desprinderea unor învățăminte de natură să permită popoarelor unei încercate zone a lumii să-și modeleze propriul viitor, să nu se mobilizeze pentru o ostilitate mutuală și să evite un război intraeuropean. În acest scop, mișcările pentru pace din Europa ar trebui să-și concentreze cu precădere eforturile pe eliberarea continentului nostru de armele nucleare. A poseda arme de acest gen înseamnă a pune în pericol propria securitate.

Înarmarea atomică este contra-productivă pe planul securității, sporind riscul atragerii unei țări sau altuia sub focul unui potențial duel atomic. Desigur, așa cum relevă autoarea, dezarmarea nucleară numai în Europa nu poate fi obiectivul final, ea constituind doar un fel intermediar, dar care comportă o extremă urgență.

Fără a naviga în planuri utopice, monografia Alvei Myrdal, autoare al cărei prestigiu internațional a fost încă o dată recunoscut și prin decernarea Premiului Nobel pentru pace pe anul 1982, se înscrie organic în strădania științifică a tuturor forțelor lăuitoare de pace din lume, care vor să dea materialitate dreptului fundamental, individual și colectiv, al oamenilor și al națiunilor la viață și pace ca valori supreme și elemente dinamizatoare ale conștiinței întregii umanități.

IOAN VOICU ■

9 martie 1983

Opinia unui alegător

Evenimente personale

Sînt și evenimente personale care — în universul domestic al unui om ca toți oamenii — valorează cît o pagină de istorie. În fond, toate istoriile mari sînt alcătuite din istoria fiecăruia dintre alcătuitoarii unui timp anume. Nimeni nu prea are timp de istoriile mici, însă nici fără ele nu se poate scrie o pagină mare de istorie. Cîneva mi-a povestit mie, astfel, două evenimente; unul de anvergură mondială, altul național. Să începem cu primul, cu evenimentul debarcării americanilor din acea celebră zi intrată în istorie sub numele de Ziua cea mai lungă. Aurică Căpitanul, de la mine din sat, trimis pe front la nici douăzeci de ani, după două săptămîni de instrucție improvizată cade prizonier „la nemți” și ajunge undeva în Franța ocupată spre farmul pe care avea să alba loc de baracă, „servitor la un neamț” — cum singur povestește.

— Și?, îl întreb eu dornic să aflu de la sursă cum a fost celebra zi.

— Și, zice el, care s-a întors la Slătioara prin 1947, deci la doi ani de la terminarea războiului, prin Crucea Roșie Internațională îmbrăcat pentru noi toți, atunci, cum ar descinde azi dintr-o rachetă un cosmonaut la MAT la Slătioara.

— Și, zice el, eu tăiam lemne la un neamț în curte, era mai de dimineață și odată s-a auzit ca un cutremur și nu s-a mai văzut soarele. Și cînd a ieșit soarele era americanii! Iată, văzută de un țaran oltean, ziua care a intrat în istorie și despre care s-au scris mii de pagini și tot nu s-a reușit să se spună totul. Sinteza lui m-a interzis. Tot el îmi povestește o intîmplare și tot din biografia lui astfel. — Cînd am terminat de forat la Tîcieni, am paralizat eu înțîi. Terminasem de forat, ieșisem bine, însă atunci am paralizat. (Nu mai spun acum că nici pînă azi nu s-a lămurit clar situația pensiei lui, asta e altă poveste.) Și acum unde vreau să ajung eu. El bine, în urmă cu două luni, mă cheamă la nuntă un arhitect care s-a însurat cu o profesoară și nunta au făcut-o la Hotel Național în plin București. Ce poate fi mai important pentru biografia acestor oameni decît această nuntă care, sau prin care, începea viața lor nouă și puneau temelile unei noi familii, una din milioanele de familii care alcătuiesc România de azi, societatea socialistă românească de azi, cu morala ei, care depinde de morala fiecărei familii în parte, cu devotamentul față de socialism, care depinde de devotamentul fiecărei familii și al fiecărui cetățean în parte, cu viitorul ei, care depinde de soliditatea fiecărei familii și a fiecărei biografii în

parte, și așa mai departe. — Un asemenea eveniment mi se pare mie fundamental, un asemenea eveniment marchează hotărîtor o familie și o viață, el este sigur sărbătoarea cea mai de seamă a acestei lumi care este o familie. Cînd se cuvine să se simtă mai respectat, mai nobil în gesturi, și mai luat în considerație un om decît în ziua nunții lui? Zi care trebuie să-i rămînă în amintire pentru totdeauna ca primul pas în noua viață dar ca un pas triumfal, vreau să spun că fiecare își dorește ziua nunții ca o adevărată încoronare a începutului de drum matur, de unde și acel protocol care definește toate intîmplările din acea zi, tot acel ceremonial atît de bogat și cu o tradiție atît de bogată la români.

El bine, zic, sînt invitat la nuntă, dar nu pot să ajung la timp pentru că viața noastră nu este nici ea atît de așezată incît să dispunem de ea cum s-ar cuveni. În sfîrșit, ajung mai tîrziu, ajung exact cînd reprezentanții restaurantului, pe la toate colțurile, cu ochii pe ceas, abia așteptau să se ridice un nuntaș (și el cu ochii pe ceas) ca să-i întoarcă scaunul și, să-l pună pe masă. O nuntă cu ochii pe ceas, așa se ține minte! Un serviciu cu ochii pe ceas (așa se ține minte!).

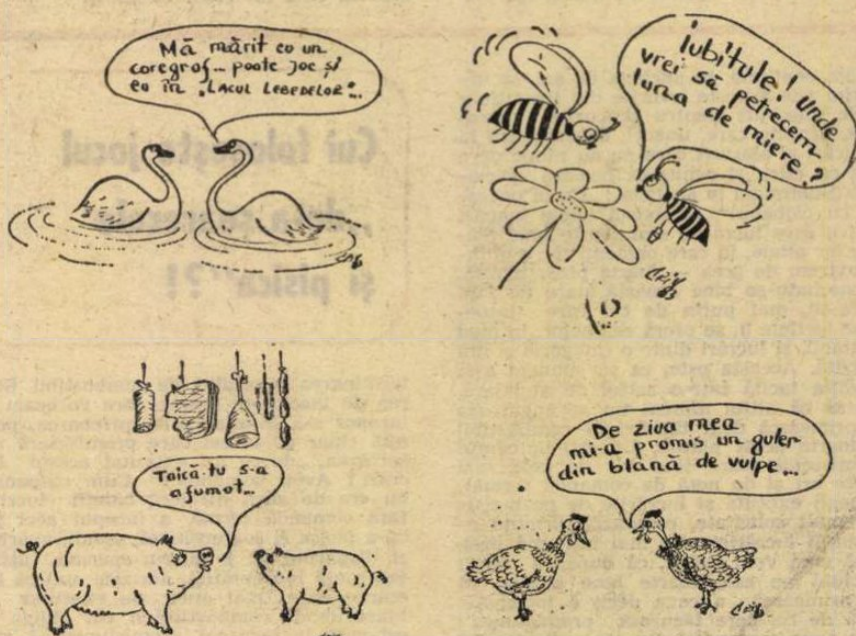
Nu mai discut lipsa de atenție, de considerație, de respect a reprezentanților restaurantului care încasa bani buni altfel, nu mai discut pentru că toți mi s-au prevalat de „ochii pe ceas”, deși eu cred că se putea aștepta pînă se ridica și nașul pînă să se pună scaunele pe masă. acțiune începută cam de pe la unsprezece și jumătate, cum se intîmplă cam peste tot, exact cînd ai vrea să nu-ți închidă nimeni ușa în nas, nu mai discut, zic, toate acestea, însă discut un aspect și mai important.

Cum mi-ar povesti mie, istoria lui mică, istoria nunții lui, un țaran oltean de la mine din sat? — Cînd m-am însurat eu, atunci cînd ai venit dumneata și te-ai supărat că începuseră chelnerii să-mi arate ceasul și să pună scaunele pe mese! În fond, istoria nunții acestui țaran este istoria evenimentului cel mai important din viața acestui constructor al socialismului, socialismul fiind istoria mare care se face însă cu suma istoriilor mici ale tuturor constructorilor.

O astfel de sărbătoare ar trebui apărută și innobilată și respectată de noi toți. Nu poți sta la nuntă cu ochii pe ceas!

Dar se mai poate discuta apoi și despre cîtă importanță se dă într-un local sau altul unui asemenea eveniment. Acum însă mă gîndesc cum vedea Aurică Căpitanul, de la Slătioara, ziua cea mai lungă.

DINU SĂRARU ■

Cristi Vecerde-Criv

Caricatura care a apărut în numărul trecut al revistei noastre în pagina 1 aparține tinărului caricaturist sibiuan Crista Vecerde. Și cum la caricaturist este o modă de a se lua cite ceva de la cele două nume așa a apărut CRIV — care este și un nou nume în caricatura românească. Elev al caricaturistului Rudi Schmicke, Criv, alături de profesor, a deschis la Sibiu mai multe expoziții care, din cite știm, s-au bucurat de un real succes. În momentul de față Criv a îmbrăcat pentru totdeauna hainele militare. Vine rar pe la București și numai atunci cînd timpul îi permite, și aduce întotdeauna o mulțime de desene pe care le lasă redacțiilor. Unele îi apar, altele nu. El caută situații de zi cu zi pe care mulți nu le observă — transpune în desen tot felul de băncuțe și stări de fapt care, de ce să n-o recunoaștem, ne fac să zîmbim. Desigur că umoristul este încă în faza căutărilor. Dar de ce să n-o spunem sint caricaturist care caută și se regăsește după zeci și zeci de ani. Așa că pînă una alta, Criv este un tinăr caricaturist care place. De aceea revista „Flacăra”, rubrica Racul, îi salută apariția...

SORIN POSTOLACHE ■

O scrisoare semnată de un grup de co-operatori din C.A.P. Bogdănești — printre semnatori: Elena Olaru și Vasile Rășcanu — ne-a adus în februarie a.c. în comuna Bogdănești, județul Vaslui. Trebuie spus din capul locului că la județ aceleași lucruri fuseseră reclamate încă de anul trecut, dar unele grave nereguli pe care le-am constatat nu mai fuseseră sesizate, nici scrisoarea către redacție nu le conținea. Joi, 24 februarie a.c., ajungem la C.U.A.S.C. Banca împreună cu tovarăsa Georgeta Tamaș, secretar al Comitetului județean Vaslui al P.C.R., care are de condus o adunare pe acest consiliu din care face parte și C.A.P. Bogdănești. Vin și președinții de C.A.P., și primarii. Înainte de adunare avem ocazia să aflăm de la ing. Peterfy Aron-Gabor, președintele C.A.P. Bogdănești, că tovarășii de la județ s-au convins că el nu se face vinovat de nimic. De la Ioan Bunu, inginer șef al Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Banca, județul Vaslui, aflăm că petrecerea organizată la căminul cultural Bogdănești în primăvara lui 1981 de confratele său Peterfy a marcat pentru acesta „cununia civilă și zece ani de căsnicie, ocazie cu care noi, colegii de la consiliu, ne-am hotărât să mergem să-l felicităm pe colegul nostru și alita tot”. Înainte de a pleca la Bogdănești, împreună cu primarul comunei, Dumitru Isac, inginerul Peterfy Aron-Gabor, pe neașteptate, începe să injure ca la ușa cortului, nu pe cineva anume, ci, așa în general și în grup, pe cei care îl reclamă pe el degeaba și pun, iată, încă mai pun oameni pe drumuri pentru diverse scorneli. Îl rugăm să nu mai injure. Așa, pur și simplu, să nu mai injure. Cei din jur intervin prompt și colegial; să nu luăm în seamă, asta n-are importanță,

Cu ce nu se pot deprinde oamenii

asa e firea lui. Aprins inexplicabil și incurajat la fel, Peterfy Aron-Gabor, etalind o insolentă dusă până în pragul huliganismului, decretaază în fața clădirii din care ieșim că el nu mai ascultă nimic, nu mai discută nimic, că totul este deja verificat și e limpede că el n-are nici o vină. Pe drum spre Bogdănești, primarul Dumitru Isac insistă stinjenit că „asa e felul lui” cu care în comună „oamenii s-au deprins”. Ceea ce încă nu știe primarul și ne mărturisește, apoi, că află abia azi sint multe nereguli din cadrul C.A.P. cu care oamenii nu s-au deprins și, culmea, nu par a fi decizi să se deprindă. Menționăm citeva. Vasile Rășcanu: „Brigadierul Ionel Stingă nu face prostii cind dă de băutură, dar nici treabă nu mai face. Anul trecut a semănat, în punctul Corborea, 5 hectare cu soia, de care nu s-a ales nimic, apoi a însămintat cu porumb în care a băgat vitele celor din satul Vișinari, așa că rezultatul a fost zero. Eu sint bătrîn, soția la fel, dar mai lucrăm. Ionel Stingă nu ne poatea”. Toader Chiriuș: „În 1981 recoltele noastre foarte slabe au fost date pe seama muncii proaste dar nimeni nu mai vrea să-și amintească fapte ca acela că în timpul semănatului porumbului, cind a fost vremea

bună de semănat, tractoarele stăteau prin sat, pe drum, cu motoarele pornite cite o jumătate de zi, că tractoriștii găsiseră de băut și stăteau la taclale pe la cite o gospodărie ori pe la vreo cișmea. În brigada lui Ionel Stingă. Dar cine să vadă, brigadierul? Ionel Stingă știe ce face. Cine duce acasă cit vrea și cit poate de pe holde în orice sedință îl va susține și va spune că e un brigadier minunat. Dar nu pentru C.A.P. este el atit de bun. La Orgoiești el este de fapt și șef de brigadă, că Bălan Vasile aproape nici să se semneze nu știe. Dar Bălan Vasile e membru în consiliul de conducere. În satul Vișinari, Ionel Stingă face și pe cantaragiul. O ști el de ce. La Orgoiești griul se descarcă necintărit în fața magaziei și e băgat înăuntru cu gălețile, nimeni nu știe cit e și cum e apreciată cantitatea, se pare că din ochi. Normarea muncii tot după ochi se face. Unii prășesc manual și se normează prășit mecanic.”

La sediul C.A.P. Bogdănești ne convinsem că pe tot anul trecut nici un om din echipa lui Vasile Bălan n-are foale de pontaj. La contabilitate nu există nici un document scris de Vasile Bălan, care ni se spune că acum se află la C.U.A.S.C. în calitate de membru al consiliului de conducere al C.A.P. Este o regulă aproape generală să nu se întocmească foi de pontaj oamenilor? S-ar putea. Documentele unei ferme de care se ocupă, în calitate de economist de fermă, Maria Peterfy, soția președintelui, nu le putem vedea pentru că le ține acasă și, chemată din vecini de contabilul șef Cătălin Pahone, Maria Peterfy are delicatețea să ne transmită prin acest șef oficial al ei — sau subaltern neoficial? — că nu vine. Se prezintă timplarul Gheorghe Olaru care este exasperat că de luni de zile muncește dar

nu e plătit pentru că Maria Peterfy refuză să-i facă foale de pontaj ca la ceilalți, iar soțul ei îl persecută pentru că soția lui Olaru, fostă contabilă șefă, a sesizat nereguli și l-a reclamat pe președinte. Contabilul șef ne spune că la sediul C.A.P. există condică de prezență. Dar n-o găsește. Azi nu s-a semnat. Condicile pe februarie, ianuarie a.c. și decembrie 1982 au dispărut. Ne sint arătate cele pe august, septembrie și noiembrie anul trecut. În aceste trei luni Maria Peterfy n-a semnat niciodată. A primit însă retribuția netulburată. Contabilul șef nu are explicații, se pare că nu mai are nici glas. Evidența contabilă pe 1982 nu s-a încheiat. În schimb, bilanțul pe 1982 este de mult încheiat și semnat de contabilul șef și de președintele C.A.P.

Elena Olaru a fost și la nunta întârziată a lui Peterfy Aron-Gabor. „Am dat și eu citeva sute de lei, că toată lumea a dat. De fapt nunta a fost doar la primărie că ei aveau deja trei copii, dar au botzat cu acea ocazie și copilul cel mic, căruia l-au fost nași la biserică o tinăre de aici din sat, care lucrează la o cofetărie în București, și tovarășul Ioan Bunu, inginerul șef de la consiliul nostru unic.”

Primarul Dumitru Isac: „Eu la nunta n-am fost. Adică la petrecere. Deși am fost invitat, nu zic nu. Dar a început de simbăta și era primăvara în timpul semănatului, trebuia să se ocupe cineva și de tractoare. Chiar dacă s-au supărat, eu am preferat să mă îngrijesc de semănături. Barem eu”. Poate că are dreptate. Și totuși, oamenii nu dau semne că s-ar fi deprins cu neregulile așa cum crede primul că s-au învățat cu aroganța trivială a fălosului președinte.

DORIN GHERGHINESCU

De curind, cineva din conducerea Procuraturii Generale a R.S.R. ne spunea că aproape 90 la sută dintre memoriile adresate de cetățeni acestui înalt for reprezintă probleme legate de succesiuni, adică de moșteniri. Lăsind la o parte faptul, nu întotdeauna lesne de lămurit, al contribuției unui urmaș sau altuia la înjghebarea unei averi (de orice valoare ar fi aceasta) ajunsă în fața împărțelii, prin justiție, se poate remarca, aproape cu regularitate cosmică, o deteriorare a relațiilor firești dintre cei aflați în fața „cozonacului” supus tăierii în felii. Deteriorare care ajunge până la ură încrâcnată, poate chiar până la crimă. Cam la așa ceva mă gindeam după ce citisem rundurile adresate redacției de către Nagodă Joita, din București, str. Opreș Ilie nr. 25, sect. 4 și prin care semnatarul ne solicita sprijinul împotriva chiar a copiilor soțului său, pe care-i crescuse împreună cu acesta, îndată după moartea mamei lor, adică de la 3 și, respectiv, 2 ani, de fapt ca și copiii ei, ducându-i până la meserii și funcții dintre cele mai onorabile: unul, Nicolae, inginer construcții, celălalt, Constantin, maistru principal la o filatură. Cel mai mic, Pompiliu, frate numai de tată cu cei doi, este tehnician constructor.

Ce s-a întâmplat în casa de sub bătrînul pâr din str. Opreș 25?

În urma decesului soțului său, Nagodă Joita cu cei trei copii vin la succesiune, pentru partea de avere ce-i aparținuse acestuia, adică pentru jumătate din cele agonisite, cealaltă urmînd să aparțină doar celor doi fii mai mari, rezultați din prima căsătorie a tatălui, Generoși, Ni-

Drama de sub părul din strada Opreș

colae și Constantin cedează părțile lor mamei (vitregi) și fratelui lor (vitreg și acesta), de unde se poate deduce că raporturile de familie erau excelente la acea dată (anul 1972 cind s-au întocmit formele de succesiune), pentru ca mai tirziu, adică chiar foarte tirziu, în 1981, să înceapă primul proces intentat de cei doi fii mamei lor (vitregi), pentru partea lor de moștenire din ceea ce se cuvenise mamei lor (bune) și de care ei nu se folosiseră.

Legea, în interpretarea celor care au judecat, le dă dreptate fraților Nicolae și Constantin Nagodă, obligînd-o pe Joita Nagodă la unele plăți. Dar cei doi nu sint mulțumiți. Ei fac recurs, cer o nouă expertiză privind valoarea casei părințești, sumele cresc destul de mult în noua variantă, și li se adaugă altele noi: bani pentru fructele ciresului și părului sub frunzele cărora s-au jucat copiii aceștia cind nu deveniseră oameni mari și nu știau că vor fi, cindva, răsplătiți pentru paguba de a nu fi strîns și ei din fructele viitoare deoarece fiecare ajunsese la casa lui (cam 11 ani!).

Ce s-a întâmplat în casa din str. Opreș 25?

Greu, foarte greu de spus. Vecinii, nu unul, ci toți, spun că familia era unită, exemplară. Joita Nagodă zice că le-a refuzat celor doi niște bani ca ei să se poată duce la Olimpiadă. Constantin Nagodă este de părere că a fost înșelat, că ani de zile el n-a știut că avea drepturi, că a ajuns să-și facă locuința personală, de 200 de mii, deși el o avea pe aceea a tatălui său și a măicuței sale (bune), că- rora li se datorează tot ceea ce există acum acolo. Vecinii spun că, mai ales după ce Pompiliu a trecut „pe leafă”, s-a betonat și asfaltat curtea, s-au ridicat gardul din prefabricate și porțile de metal, s-au reconstruit cele două camere, avariate la cutremur, curtea a fost înălțată cu 50 de cm pentru a împiedica stringerea apei și deteriorarea casei, s-au făcut sobe noi, s-a introdus instalația de încălzit etc. Constantin afirmă că se judecă numai pentru o porțiune a terenului, dar că de fapt li se datorează mai mult, pentru că părinții săi (cei buni, firește) au mai cumpărat cite o bucătică, azi un 60 de metri, miine alți 20. Mă incită să merg acolo, pe teren, să văd ce case, cel puțin 300 de mii de lei valorează azi! Chiriașă plătește cam 230 de lei pe lună, bani care, socotiți pe 11 ani, fac sume frumoase, nu glumă! Mă gindesc că și Nagodă Nicolae, pe care nu l-am găsit, fiind plecat la Slatina, este de aceeași părere cu fratele său (bun), intrucit ambii au făcut acțiunile din justiție, dacă nu și mai abilit, deoarece acesta din urmă, adică Nicolae, a reclamat-o pe mama sa (vitregă) și Procuraturii afirmînd că a falsificat niște acte pentru lo-

cul de veci, fapt pentru care femeia a și fost convocată la miliție.

La fața locului. O stradă cu case mărunte, în prag de primăvară... Frontul robust al blocurilor din Șoseaua Otleniței își aruncă de pe acum umbra peste ele. Sint supuse demolării. E clar și am văzut și-n acte. Construcția este curată. Cea „mare” are trei camere: două dormitoare și la mijloc, o sufragerie. Vagon. Sau: dintr-una intr-alta. În curte, alte două cămăruțe din paiantă și o femeie care se agită, de colo-colo, ținînd mina la gură în semn de mare îngrijorare: „Ne dă afară cu licitația sau nu?” Căci cei doi frați au obținut scoaterea casei la licitație. Termenul se apropie. Ce se va întâmpla? Nici noi nu știm!

Citeva „amănunte”: valoarea locativă a casei este de 738 lei; după părerea experților (varianta a doua) ea a ajuns la peste 135 mii lei; unul din cei care au semnat aprecierea se află închis (știre apărută în „Informația Bucureștiului” din 16 noiembrie 1982); simplă coincidență? frații Nicolae și Constantin și-au reglat actele privind partea lor de moștenire revenită ca urmare a decesului mamei lor, încă din iunie, anul 1972, adică la numai cîteva luni după tristul eveniment al morții tatălui, fără a se prevala însă de ele, pînă de curind; oare de ce?

Răspunsul poate releși din vorbele pe care mi le-a aruncat în timpurile Nagodă Constantin cind l-am întrebat ce se va întâmpla dacă la licitație vor obține o sumă mică? „O dăm și pe 10 mii, o dăm și gratis statului, numai să-i vedem scoși în stradă!”

EMANUEL VALERIU

Cui folosește jocul „de-a șoarecele și pisica”?

Vom continua, în ancheta de azi, să urmărim altele aspecte izvorite din lipsa unor tarife adecvate pentru tancurile petroliere, aspecte care, uneori, degenerază în încălcări și abuzuri care nu au nimic de-a face cu etica și echitatea noastră socialistă. Subliniam în ancheta: „Ca în povestea cu ciobanul” că există unele tancuri pentru care lucrările sint foarte bine plătite, iar altele, în care oamenii fac o muncă extrem de grea — foarte prost plătită. Cunoșcîndu-se bine această stare de fapt (pare-se, mai puțin de cei care întocmesc tarifele!), se oferă echipelor, în mod echitabil, și lucrări dintr-o categorie și din cealaltă. Aceasta este, ca să spunem așa, condiția tacită într-o astfel de angajare, pentru că altfel nimeni nu se angajează să primească doar tancuri de combustibil — foarte prost plătite. Uneori, în contul promisiunii (care ține loc de cele mai multe ori și de notă de comandă fermă), oamenii execută și lucrările de pe tancurile mult solicitate, comenzile urmînd efectuate lucrărilor. Se mai întâmplă însă, după cum vom vedea, că după ce le-au efectuat pe cele foarte bine plătite, s-au primească altceva decît o întrebare, pusă de cei care făcuseră promisiunea: „Ați avut comandă? De ce le-ați făcut? N-o să vă plătim!” De aici încolo începe un joc de-a pisica și șoarecele, echipa în cauză se face că lucrează la tancurile prost plătite — pentru care exista comandă, cealaltă parte nu dă comandă în cauză, așteptînd terminarea lucrărilor de pe tancurile ocolite de toată lumea.

Cele relatate pînă acum conțin esența unui caz concret, petrecut cu aceeași echipă a lui EGCL Negrești Oas, pe vasul „Frăsinet”. Li s-a dat o comandă fermă pentru 3 tancuri de combustibil (prost plătite), comandă pe care au acceptat-o deoarece li s-au promis alte 3 tancuri de balast, drept recompensă. Pentru convingerea că așa stau lucrurile li s-a emis și comandă pentru acestea din urmă, pornită pe filiera aprobărilor. Pentru a avea siguranța că așa vor decurge lucrurile, oșenii au lucrat, concomitent, și la tancurile de combustibil și la cele de balast pe care le-au terminat mai tirziu (și mai înainte de apariția aprobărilor), lăsînd în rezervă

terminarea celorlalte, de combustibil. Starea de încheitate despre care vorbeam la început s-a instalat prin întrebarea, pornită chiar de la cei care promisese rezolvarea, „de ce ați executat aceste lucrări? Aveți comandă?” Cum răspunsul nu era de găsît nicăieri, băieții lucrînd fără comandă fermă, a început acel joc de-a pisica și șoarecele, ei, oșenii, apărînd și dispărînd de la lucru, sperînd astfel (speranță îndreptățită, am zice noi) că lucrările care mai erau de executat la tancurile de combustibil li vor obliga pe cei care le făcuseră promisiunea să și-o respecte, adică să dea viză favorabilă pentru comanda ce pornise spre aprobare.

Desigur că degetul arătător s-a îndreptat spre ei, oșenii: din cauza lor vasul a intrat în șantier astfel, adică într-unul din tancurile de combustibil nu se putea lucra. Nici în celelalte două, lucrările nu nu se puteau efectua din cauză că rămăseseră magazinele de deasupra lor necurățate (?). În ce privește tancurile de balast executate de ei — tăcere. O tăcere care nu i-a împiedicat pe cei în măsură să rezolve lucrurile, să reușească în ultimul ceas. Pare-se că alte interese erau la mijloc. În nici un caz ale vasului! În nici un caz ale Navromului! Pentru că ei, oșenii, au încercat să-și spele păcatele intrînzirii lucrării la tancurile prost plătite (singurele la care aveau comandă!), încercînd să-și facă lucrările în șantier. Numai că au întâmpinat piedici chiar de la cei care le promisese marea cu sarea — în final, tancul 13 rămînd nereparat,

tocmai din cauza neefectuării lucrărilor finale de către ei. Pentru celelalte două însă oșenii au note de recepție, semnate de cei de pe vas la ora efectuării lucrărilor, lucrări negat în totalitate de cel care răspundea din partea NAVROM-ului de ele — Dan Ștefănescu de la serviciul Prestări-servicii-reparații nave.

Greu am reușit să dăm de urma Jurnalului de mașini al navei „Frăsinet”. Un greu „preparat” chiar de cel care-l deținea, ajutat firește de Dan Ștefănescu. Am fost plimbiți o zi și jumătate pentru a ajunge la el, nu numai noi, ci și cei la care am apelat să ne ajute — inclusiv comandantul navei. În final, perseverența noastră (la care cei în cauză, probabil, nu se așteptau!) ne-a adus mult căutatul jurnal în fața. Ce piese rare conținea el de am fost puși să ne învîrtim atita vreme în jurul lui? Mai tirziu, erau consemnate acolo zilele în care oșenii lucraseră pe vas și, deloc de trecut cu vederea, tancurile la care se lucrase — printre care și tancurile fără comandă — cele foarte bine plătite. Cu totul, se consemnează în jurnal, vreo 19 zile de lucru. Și credem că faptul pe care îl aveau de ascuns era următoarea adnotare din ziua de 19 octombrie 1982: „La orele 8,00, la navă, s-a prezentat echipa condusă de Mircea Ștefan de la cooperativa „Ancora” compusă din 16 muncitori, pentru curățirea magaziiilor de tancuri”. Să fie aceasta echipa despre care mecanicul șef, Vădeanu Constantin, ne spunea că a semnat „recepția lucrărilor efectuate pe vas, echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni”? Cum o alta nu apare pe traseul jurnalului, înclinăm să credem că da! (După cum, iarăși înclinăm asupra acestui aspect, prin încercarea de a nu ajunge să descoperim acest lucru — mai ales că de la „Ancora” ni s-a spus că nu au avut nici un șef de echipă Mircea Ștefan. Atunci, care este echipa fantomă care totuși a încasat banii de pe munca oșenilor?) Cum ar fi putut o echipă să termine, într-o singură zi, lucrările oșenilor

atit de grav sancționați — pentru că, în jurnal, echipa în cauză, nu mai apare în nici o alta? Cine deci, în final, a încasat banii pentru aceste lucrări?

Este o întrebare la care noi nu am primit răspuns, dar cei în drept să o facă sint rugați să cerceteze firele incilcite ale acestui caz. Pentru că, pentru explicarea acestei probleme, noi am primit 3 variante care se bat cap în cap. 1. Plata a primit-o echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni (subliniere a lui Constantin Vădeanu, mecanicul șef, nefiind combătut inițial în această afirmație, de Dan Ștefănescu, de față la discuție). 2. Lucrările ar fi fost terminate cu mijloacele bordului, adică cu oamenii bordului. (Explicație dată de același Dan Ștefănescu, după ce a constatat că varianta Vădeanu — care a semnat acele note de recepții — nu-și găsește explicația, nefiind găsită echipa în cauză!) 3. Banii nu li-ar fi luat nimeni! Lucru greu de crezut și, oricum, greu de plasat în limitele unei echități a muncii!

Nu ar fi drept, cită vreme doar un tanc de combustibil a rămas necurățat (vorbind despre cele la care existau comenzi ferme!), ca o altă echipă, care a lucrat o singură zi să culegă roadele unei munci de aproape o lună de zile, muncă extrem de grea, ocolită de toată lumea din cauza slabei retribuiri. După cum, iarăși nu ar fi drept ca o muncă executată (mai rămînd doar capacele tancurilor de pus — după cum mărturisește echipajul, care neagă că ar fi executat cu mijloacele lui amintite lucrări), să fie încasată de altcineva. Pentru că oșenii nu și-au terminat lucrările pot fi sancționați, dar nu neprimind nici un ban pentru munca depusă, mai ales că nu din cauza lor, în primul rînd, s-a ajuns la această situație. Dar pentru ce au muncit — și au muncit — trebuie să fie recompensați materialmente.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

(Urmare din pagina 24)

ori căi dintre cele mai ocolite. Mai întâi ne-am oprit la Anina, unde oameni calzi, primitori ne-au făcut să ne simțim ca acasă. A fost un spectacol condensat desfășurat cu ochii la ceas fără însă a-i priva pe oameni de nimic din ceea ce le puteam oferi astfel încât imaginea potențialului nostru să le fie întreagă. La un moment dat, jumătate din noi s-au urcat într-un autobuz, pus la dispoziție de organizatori, și s-au îndreptat spre celălalt punct al programului nostru, restul membrilor cenaclului continuând spectacolul început la Anina. La Moldova Nouă cenaclul venea pentru prima oară în existență sa. Drumul anevoios nu ne-a împiedicat însă să ajungem cu bine și, în formula completă din cea de-a doua parte a manifestării noastre, să facem și aici un spectacol mare. Imoșia de bună ospitalitate a fost reconfirmată. Ne-am simțit atât de bine încât n-am mai fi plecat. Dealtfel, la Moldova Nouă am consemnat și cel mai lung spectacol al microstagionului nostru. Din el n-au lipsit cîtecele de adîncă semnificație ale cenaclului, dar și acelea de semnificație „locală”: „Cîntec bălănean”, și „Colindul Dunării”, interpretate de Vasile Șeicar. Remarcabil în întregul său efortul echipei care aici și-a dovedit forța și omogenitatea. Geana zilei următoare cînd, în fine, ajungeam să ne culcăm pentru cîteva ceasuri, ne descoperea în lumina unei isprăvi de care eram mindri: în urma noastră, la Anina și Moldova Nouă, oamenii care ne văzuseră începeau o nouă zi fericită.

Ultima zi a sederii noastre în Caraș-Severin înainte de a coborî sore Mehedinți a cuprins două spectacole pentru aceia ce ne-au fost gazde pe toată durata microstagionului nostru din acest județ, oamenii din Herculane. Pentru ei și pentru cei aflați la odihnă și tratament mica sală a casei de cultură în care ne-am desfășurat manifestările a creat nădămbianța unor spectacole de salon. În primul dintre ele chiar, spectatori prezenți s-au obișnuit mai greu decît speram cu variațiile afit de pronunțată a cenaclului sau, mai bine zis, cu partea rock a acestuia. Încet-încet oamenii s-au mai dezmoșit, întinerind parcă, simțind că au în noi prieteni ce le vor binele, s-au scuturat de haina preiudecăților întind în acel proces de metamorfozare pe care-l inițiază cenaclul. La cel de-al doilea spectacol n-a mai fost nevoie de acea perioadă de tatonare în care stăgnessăm inițial. Prezența la această manifestare a primarului orașului Herculane — Victoria Stanciu — o femeie a cărei tinerețe face pară-ă reklamă calităților curative ale stațiunii, molibsesse. Am salutat totodată cu bucurie prezența la spectacolul nostru a unei campioane a gindirii, Margareta Muresan, care alături de Vali Ionescu și Ilie Năstase prelungește sirul marilor campioni care ne-au onorat cu prezența. A fost o seară în care nevia a avut un spațiu mai larg ca de obicei, cu prezența poeziei Valeriu Armeanu și Ștefan Opreanu, cu recitări ale conducătorului cenaclului din Esenin, Blava, Benluc, din creația proprie. Cu totul excepțional ni s-a năruit momentul de dragoste reflectat în versuri și cîntec unde creația ultimă a lui Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu, „La nănta ta”, a făcut o notă aparte. Semnalăm în acest cîntec una din marile creații de acest fel scrise în ultima vreme în muzica tină. Herculane a încheiat microstagionul din Caraș-Severin lăsîndu-ne în minte limpede convingerea că tot ceea ce am făcut acum trebuie reinnoit cit mai eîrînd posibil.

Să o luăm mecanic!

Noaptea, între 12 și 13 martie, la hotelul „Roman” din Băile Herculane unde erau cazati membrii Cenaclului Flacăra, sună telefonul în camera poetului Adrian Păunescu! Șeful de lucrări Lucian Pogorschi, de la Facultatea de masini-unelte a Universității „1 Mai” din Craiova, roagă pe conducătorul cenaclului să se întâlnească în cursul zilei următoare, la hotelul „Afrodita”, cu absolvenții acestei facultăți. În pofida greului maraton de cultură adevărată, ce a ajuns cu siguranță în suflătele tinerilor din județul Caraș-Severin și a timpului scurt care-i rămîne pentru odihnă, acesta acceptă invitația.

Ce l-a determinat pe șeful de lucrări să facă această invitație am aflat la „Afrodita”, unde așteptau cincizeci de studenți cu familiile lor și cîinci cadre didactice. „Aici a avut loc banchetul de sfîrșit de facultate. Ce m-a impresionat a fost faptul că prin boxele magnetofonului, ce însoțeste o astfel de sărbătorire, au răsunat numai cîntecul Cenaclului Flacăra și vocea conducătorului acestuia. Frații Hariton și Marian Diță ce urmăresc cenaclul de la începuturile lui și care au făcut înregistrările, au demonstrat, încă o dată, că mesajul artei și culturii care nu face rabat și își păstrează stăcheta ridicată are întotdeauna ecou în viața de toate zilele a oamenilor.

S-au pus întrebări poetului Adrian Păunescu, ce și-au găsit răspunsul, s-au dezbătut probleme ce interesează tineretul din România. S-au ascultat, de ne bădă, cîntece ale membrilor Cenaclului Flacăra, iar în încheiere s-a cîntat „Treceți, batalioane române, Carpații!”

VICTOR RĂDULESCU

Semnalăm tendința păgubitoare și jenantă, care nu se referă la un spectacol sau altul, de-a intra pe pile și favoritism în sălile unde Cenaclul Flacăra își desfășoară manifestările sale. Rugăm organizatorii manifestărilor noastre viitoare să ia toate măsurile pentru a curma această stare de lucruri defavorabilă actului educativ pe care-l întreprindem.

Dulce Mehedinți

Localități: Orșova, 13 martie 1983, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură; Drobeta-Turnu Severin, 14 martie, orele 14, Casa copilului din localitate, orele 16 și orele 20,30, sala Casei de cultură.

Durate: 3 ore și 45 de minute, primul spectacol de la Orșova; 5 ore următorul din aceeași zi la Orșova; 1 oră și jumătate spectacolul dat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin; 4 ore în primul spectacol din sala Casei de cultură din Drobeta-Turnu Severin; 5 ore în cel de-al doilea, desfășurat în aceeași seară.

Număr de spectatori: 1.500, în cele două spectacole de la Orșova; aproape 2.000 în manifestările noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

Calitatea spectacolelor: foarte bune spectacolele de la Orșova; emoționant cel desfășurat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin; de înaltă tinută cele două care au urmat.

Atmosfera: în toate aceste manifestări, prietnică desfășurării actului artistic. Ne-au primit cu toată căldura oamenii Orșovei. Buna comunicare și sincerul entuziasm au fost caracteristicile manifestărilor noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

PROGRAMUL CENACLULUI FLĂCĂRA

18 martie — Slatina
19 martie — Pitești
21 martie — Slobozia
22 martie — Brăila
23 martie — Tulcea
24 martie — Constanța
25 martie — Medgidia
27 martie — București

Anunțăm pe iubitorii Cenaclului că spectacolul programat în București pentru 20 martie nu va avea loc.

Noutăți: Notabilă a fost prezența pe scena cenaclului a interpretelor cîntecului mehedințean Angelica Stoican și Anica Ganu, precum și a extraordinarului trompetist Constantin Gherghina. A debutat grupul „Cerna”, interpretînd „Noi lacomii”, „Ecoul” a cîntat în premieră cîntecul lor „Coșmarul”.

Aportul organizatorilor: Foarte bun. Mulțumim conducătorii organizației de partid a județului Mehedinți, tovarășul prim-secretar Virgil Maroșanu, pentru sprijinul acordat desfășurării manifestărilor noastre. Excelent, aportul organizatorilor uteciști precum și al celorlalți factori, implicați în aceste acțiuni culturale-educative. Bravo!

Într-o notă de bună receptivitate s-au desfășurat manifestările noastre de la Orșova unde aveam să fim intimonați cu multă căldură și cu răbdarea laudabilă de a descoperi toate valențele actului artistic. Cîntecul cenaclului au primit și aici voturi pentru popl Flacăra instituit chiar de la începutul manifestărilor noastre. Dar iată preferințele oamenilor din Orșova: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicar); 2. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă); 3. „La adio” (Vasile Șeicar); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Totuși iubirea” (autor Măjag Gyözy, interpret Ildiko Szabo). Aceasta la primul spectacol. La cel de-al doilea ierarhiile au diferit în bună măsură: 1. „La adio” (Vasile Șeicar); 2. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicar); 3. „La o cană cu vin” (Ecoul); 4. „Zurgălăul” (Mihaela Popescu); 5. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă). Dincolo de această întrecere, care, de ce să nu recunoaștem, stîrnește multe orgolii, incită pe mulți dintre membrii cenaclului aflați în luptă pe acest cîmp de bătălie al artei care este scena, manifestarea noastră a fost mult mai bogată. L-am surprins pe Valeriu Penișoară, aflat într-o poziție dezavantajoasă în top, desfășurîndu-și întreg talentul de care dispune între forța cîntecului „Inutilă sedințe” și sîrăvitatea cîntecului său de dragoste „Abia acum” (versuri de Adrian Păunescu). Arpad Domokos care, se pare, nici el nu se află încă printre favoriții publicului, a cîntat un superb cîntec pe versurile lui Mihai Dragomir, „Ai rămas”. De o foarte bună primire s-a bucurat Mihaela Popescu a cărei voce impresionantă o îndreptățește să spere mai mult din partea oamenilor, prea grăbiți uneori în aprecierile lor. Ducu Bertzi a intrat în concursul acestei etape a poplului nostru cu un cîntec de la care speră, pe teritoriul oltean, o ascensiune sigură și rapidă: „Craiova, my love” (autor Adrian Păunescu). Momentul de vîrf al seii l-a prilejuit exemplul campioanei Margareta Muresan care de ziua ei a dorit să fie, din nou, prezentă la o manifestare a cenaclului. I-am dorit „La mulți ani cu sănătate” și succes în activitatea competițională, extinzînd gîndul nostru asupra sportivilor craioveni aflați în preajma celei mai importante confruntări din istoria fotbalului de club de la noi.

A doua zi la Drobeta-Turnu Severin am preferat celorlalte ore de odihnă pe care le merităm din plin să acceptăm invitația de-a ne afla în mijlocul copiilor orfelinatului din localitate. A avut loc aici o întîlnire emoționantă cu micii oameni cărora societatea, noi acum, cu pușinul pe care li-l puteam oferi, toți oamenii care-i înconjoară se străduiesc să

le facă o copilărie fericită asemenea celorlalți copii ai României de azi. De la „Rugă pentru părinți” pînă la povestea hazlie a celor de la „Mesaj” totul avea să li se pară minunat micuților noștri spectatori. Cu toată tandrețea la care l-a predispus această întîlnire, poetul Adrian Păunescu scrie și citește o poezie adresată copiilor din acest orfelinat. Cele două spectacole care au urmat au fost oglindă fidelă a dorinței extraordinare a oamenilor de aici de a comunica. A fost o atmosferă deschisă și entuziasmată. Presați de marea cerere de aici am introdus oamenii pe scenă și în toate spațiile care mai permiteau acest lucru și împreună am făcut să triumfe și aici spiritul tinăr în expresia sa artistică. Iată și opțiunile tinerilor severineni pentru popl nostru care au fost exprimate astfel pe totalul celor două spectacole: 1. „Iancu la Tebea” (Adrian Păunescu — Ildiko Szabo, Vasile Șeicar); 2. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă); 3. „La adio” (Vasile Șeicar); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Zurgălăul” (Mihaela Popescu).

Craiova, între jenant și incomparabil

Localitatea: Craiova, 15 martie, orele 18, Sala Sporturilor, și 16 martie, orele 17,30, Hotelul Jiul.

Durate: 6 ore spectacolul programat în Sala Sporturilor și o oră și jumătate, extraordinară manifestare din ziua marilor victorii oltene.

Număr de spectatori: 5.000 la Sala Sporturilor și aproximativ 50.000 în piața din fața Hotelului Jiul.

Calitatea spectacolului: bun primul; triumfător acela care a urmat întîlnirii dintre echipa craioveană și adversara sa.

Atmosfera: inconstantă la primul spectacol, cu unele momente de cădere și altele de înaltă trăire artistică, fantastică la manifestarea de la Hotel Jiul.

Aportul organizatorilor: slab la spectacolul prim de la Sala Sporturilor; spontan la manifestarea și ea spontană de la Hotelul Jiul în ziua următoare. Mulțumim conducătorii organizației de partid a județului Dolj, tovarășului prim-secretar Ion Radu, a cărui prezență discretă dar incurajatoare o salutăm și pe această cale, pentru înțelegerea acordată oamenilor care au simțit nevoia de a sărbători printr-o expresie spirituală marea victorie sportivă.

Prima seară la Craiova a fost o încercare grea pentru noi toți. Și nici n-ai crede cum un spectacol ca acesta, în condiții așa-zise normale, ne-a putut pune în situația de a crede la un moment dat că totul este zadarnic, că eforturile scenei nu primesc nici un ecou din partea unora aflați în sală. Dar n-a fost așa! Deși mai epuizată ca oricînd, în spectacole similare, am simțit la sfîrșitul primei noastre manifestări din Bănie și căldură și înțelegere și, în fine, satisfacția efortului împlinit, dar mai ales speranța unor întîlniri viitoare peste stacheta scăzută a acelei seii. Și, iată, prima ocazie s-a arătat chiar a doua zi. Organizatorii ne-au mărturisit cu o zi înainte că își declină competența organizării unui spectacol în ziua importantă înfruntări fotbalistice de pe „Central”. Argumentele lor erau destule și deși nu eram convinși de greutatea lor, am acceptat această situație. Am acceptat-o pînă la aflarea rezultatului final al me-

ciului de fotbal care a rupt zăgăzurile unor bucurii de mult amîinate, ce au declanșat manifestări a căror spontaneitate ne-a cuprins și pe noi făcîndu-ne să nu rămînem, nici nu s-ar fi putut, insensibili la tot ce se petrecea în jur și să ne implicăm direct în acțiunea de valorificare a acestor energii. Toată porțiunea centrală a orașului, de la „Minerva”, pe Calea Unirii, pînă în Piața Centrală și mai jos, pînă în Valea Vleicii, era cuprinsă de o forfotă de nedescris. Bucurie mare, ce mai, și asta se citea pe fața oricui și era limpede pentru oricine. Toată lumea venind puhoi dinspre stadion se îndrepta pe această rută spre zona hotelului Jiul, unde era cazat cenaclul nostru. Și pentru ca toți acești oameni să nu fie puși în situația de a transforma marea și îndreptățita lor bucurie într-o manifestare contrară regulilor fair-play-ului, conducătorul cenaclului nostru a răspuns printr-o idee care i-a electrizat pe toți.

La balcoanele blocurilor turn din împrejurimi, pe terasele lor superioare, pe camioane, peste tot unde se pot cocota, au stat oameni ale căror chipuri păreau luminate de o stranie frumusețe căci, ce altă explicație ar fi, bucuria din suflăte li se revărsase cu siguranță pe fețe. O vreme s-a cîntat fără microfoane, din pricina unei ciudate pene de curent și dacă mai spunem că distanța ce-i desparte pe cei din cenaclu de ceilalți era de trei etaje, vă dați seama, condițiile desfășurării unei asemenea manifestări n-au fost nici ușoare, nici avantajoase, dar extraordinară dispoziție a tuturor le-a surmontat cu repeziciune. S-a cîntat victoria sportivilor olteni nu doar ca o victorie locală, ci cu gîndul la eforturile făcute de întreaga țară în epoca Nicolae Ceaușescu, pentru valoare în general, pentru climatul necesar desfășurării sale, în special, „O sansă păcii”, a cîntat deci șansa fundamentală a acestei victorii ca a oricăreia într-un asemenea cadru. La un moment dat au apărut cîteva fulare ale echipei Kaiserslautern, iar oamenii văzîndu-le, au început să fluiera. Adrian Păunescu însă a intervenit, cerînd să fie omagiat într-un impecabil spirit fair-play adversarii noștri, pe care i-am depășit fiindcă am fost mai buni. Cea mai extraordinară întîmplare a cenaclului din toată istoria sa a dovedit că și în poziția de spectatori de sport, românii pot aprecia cultura. Cu emoție i-am auzit pe oamenii care doar cu cîteva ceasuri înainte strigaseră pînă la victorie numele echipei lor, recitînd impresionabil, cu aceeași forță, „Oda în metru antic” a lui Mihai Eminescu. Am cîntat cu toții cîntece de țară, cîntece revoluționare, numele lui Ștefan, Mihai, Tudor, Iancu, numele președintelui Nicolae Ceaușescu. Am cîntat pentru Craiova și marea sa echipă, Universitatea, simțînd în modul prin care oamenii adevrau la manifestarea noastră, forța spirituală pe care o reprezintă azi Cenaclul Flacăra. Se inserase de mult, dar chipurile radiînd de fericire păstrau în jur întreagă acea lumină alimentată de certitudinea unei mari victorii. Toată această masă de oameni fericiti cîntau triumfător: „Trăiască în sănătate / Cîrmaciul țării noastre / Conducător de țară / Conducător de oaste / Trăiască demnitatea / Trăiască omenia / Trăiască libertatea / Trăiască România”.

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883)

Herculane, noaptea între 12 și 13 martie

Urcă-n top

„Iancu la Tebea“

Localități: Caransebeș, 9 martie 1983, orele 16-15, sala Casei de cultură; Reșița, 9 martie, orele 21-30, și 10 martie, orele 18, Sala sporturilor; Anina, 11 martie, orele 15-30, sala Casei de cultură; Moldova Nouă, 11 martie, orele 19, sala Casei de cultură; Herculane, 12 martie, orele 16-15 și orele 20, sala Casei de cultură.

Durate: 3 ore și jumătate la Caransebeș; 5 ore și 6 ore și jumătate, cele două spectacole de la Reșița; 4 ore manifestarea noastră de la Anina; 6 ore și 45 în aceeași zi la Moldova Nouă; 3 ore și jumătate și 5 ore și jumătate au durat cele două succese de la Herculane.

Număr de spectatori: 800 în sala de la Caransebeș; 6 000 în cele două spectacole de la Reșița; cîte 700 la Anina și Moldova Nouă; 1 000 în cele două manifestări de la Herculane.

Calitatea spectacolelor: În ciuda unor premise județene defavorabile, la Caransebeș, prin modul în care s-au implicat în actul artistic și educativ în care s-a constituit manifestarea noastră, artiști și spectatori au înfăptuit un spectacol unic; foarte bune spectacolele de la Reșița; excepționale spectacolele de la Anina și Moldova Nouă; foarte bune spectacolele care au încheiat la Herculane microstagionul nostru din județul Caraș-Severin.

Atmosfera: Caldă, primitoare, entuziasă, receptivă în toate manifestările noastre. Publicul, peste tot în Caraș-Severin, a arătat că știe să primească și să dea cu o aceeași neîngrădită bucurie.

Noutăți: A fost prezent pe scena cenacului Corul Miorița, mindrie spirituală a Reșiței și a Banatului, condus de Doru Morariu; Costas Caracostas a cântat pentru prima oară în public un cântec al trupei Credeence Clearwater Revival. Au revenit pe scena cenacului lăsid o bună impresie cîntăreții reșițeni Cristian Buică și Marcel Colcer (cîntînd și împreună sub numele „Atheneum”) și a devenit nou membru al cenacului Dinu Olărașu. Alte prezente: poezii Valeriu Armeanu și Sabina Opreanu.

Aportul organizatorilor: Microstagionul nostru din Caraș-Severin, deși început la Caransebeș sub auspiciul mai puțin îmbucurătoare, a fost în final, în general, un succes al cărui efect benefic ne-a făcut să trecem peste socul inițial, să uităm repede ce-a fost rău și să reținem din tot doar binele. Mulțumim conducerii de partid a județului Caraș-Severin, tovarășului prim-secretar Nicolae Bușui, pentru preocuparea de-a oferi tinerilor posibilități reale satisfacerii nevoilor lor. Remarcăm efortul oamenilor capabili ai organizației de tineret a județului de a repara ceea ce alții erau să strice definitiv. Mulțumim dragilor bănașeni din Caraș-Severin.

Caransebeș, 9 martie. La sosirea noastră în localitate — surpriză mare! Mărturisim că la insistențele autorităților județene U.T.C. acceptasem ca în această zi să susținem două spectacole, unul la Caransebeș și celălalt la Reșița (unde ni s-a spus, cererea era foarte mare și față de programul inițial era nevoie de o suplimentare). Am fost asigurați că totul va fi normal, că vom avea condiții tehnice suficiente la Caransebeș încît să putem

trimite, din timp, toată instalația noastră la Reșița unde să putem intra direct în spectacol. La Caransebeș, însă, scena era goală și doar undeva într-un colț — o mică stație cu două microfoane care împreună abia dacă reușeau să sune ca-ntr-o gară oarecare.

Căutînd să ne descurcăm, găsim prăfuit, într-un colț, un pian pe care-l ia în stăpînire Ionuț Văduva. Jerry Schwartz își găsește, nu știu de unde, un contrabas și „Flacăra Pop”, cu Zărnescu la o chitară cu rezonanță, este aproape în stare de funcționare. Pentru Belanu, toboșarul trupei, nu găsim însă nimic și, desigur, nici pentru trupele rock nu se întrevade vreo soluție.

Ne-a bucurat înțelegerea arătată de public situației create, marelui buchet de flori pus în mijlocul scenei ne-a mai înviorat iar prezența în sală a patru entuziaști lugojei, veniți și aici cu steagurile lor tricolore sub faldurile cărora ne-am desfășurat de atîtea ori manifestările, aduse să lumineze și aici chipurile și conștiințele oamenilor, ne tonifică de-a binelea.

Mihaela Popescu, cîntînd și aici excepțional, încearcă, prima, adaptarea la noile condiții. Un moment de haz general este declanșat la acțiunea deplasării pianului, la care participăm cu toții. Totul scîrtează și ne și mîrîm cum din această cutie prăfuită ies încă sunete muzicale. Cenacul „pianului” era sorișit cu o mătură căreia poetul Adrian Păunescu, făcînd haz de necaz, îi aduce laude. Am cîntat cu oamenii ale căror piepturi au ținut loc de difuzoare. „Treceți, batalioane române, Carpații!” sună magnific. Și parcă toate ar fi putut fi uitate dar cum să uiti faptul că la Caransebeș am fost nevoiți să cîntăm rock pe chitare reci? Și chiar dacă intenția noastră de-a rămîne aici cu înă un spectacol suplimentar, în condiții normale, n-avea să se împlinească, am rămas după această înlînire cu sentimentul datoriei împlinite și cu dorința de-a reveni cît mai curînd printre niște oameni pe care i-am simțit prin dorința lor de cultură aproape de sufletul nostru.

N-am mai putut rămîne la Caransebeș, deși am fi vrut pentru a ne revansa; la Reșița eram așteptați de cîteva mii de

oameni care nici ei n-aveau vreo vină că unii au incurcat treburile. Dovada bunelor lor intenții a fost și faptul remarcabil că au știut să aștepte răbdători mai bine de două ore și jumătate un spectacol pe care-l știu programat la o oră certă. Fără să mai pierdem timp, propunem reșițenilor să participe, exprimîndu-și preferințele, la totul nostru. Și iată momentele cele mai importante ale desfășurării sale: La cîntecul „Ordinea de zi” oamenii încep să scandeze: „Pace, pace”. Interrupem și cîntăm „Oda bucuriei” și apoi „Să fie pace în lume”. Ne-a impresionat cum întreaga sală într-o unitate de gîndire și acțiune a înțeles să participe la aceste cîntece ridicîndu-se în picioare și punînd pe suportul vocilor noastre, trănicioare, vocile lor. Nu ne-am supărat pentru această întrerupere ci, dimpotrivă, ne-am bucurat căci ea este și va fi întotdeauna semn bun. La „Totuși iubirea”, oamenii din Lugoj care ne-au urmat și aici încep să cînte înaintea tuturor. Remarcabil este însă faptul că tinerii au început să-și umple memoria cu elemente ale culturii, cu unități de măsură ale valorii, luînd locul tot mai hotărît unor posibile producții ale subculturii. „Iancu la Tebea”, se cîntă într-o atmosferă de-a dreptul incendiară, cu un public dovedind prin participare deschidere spre temele mari. Cîntăm acum, în afara de concurs, pentru că așa simțim. „Trăiască România”. Încercăm să continuăm prezentarea pieselor de top dar publicul izbucnește: „România, România!” și răspundem cu „La mulți ani cu sănătate”. Și chiar înainte de a ști pe ce loc avea să se situeze „Iancu la Tebea”, în seara aceasta, primim cu bucurie și transcriem următorul bilet: „Am un fiu, se numește Deciu și cu toate că are doar 4 ani în fiecare zi cîntă cîntecul lui preferat „Iancu la Tebea”. Cu toate că nu știu de top, îl cîntă și soimii!” Dar iată și primele cinci locuri ale acestei prime serii la Reșița: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru); 2. „Rugă pentru părinți” (Stefan Hrușcă); 3. „La o cană cu vin” (Ecoul); 4. „La adio” (Vasile Șeicaru); 5. „Cîntec șoptit” (Poesis). Cea de-a doua seară, petrecută în mijlocul tinerilor re-

șițeni, avea să aibă o configurație a primei părți a topului său mai aproape de aceea a topului general actual: 1. „Rugă pentru părinți” (Stefan Hrușcă); 2. „La adio” (Vasile Șeicaru); 3. „Iancu la Tebea” autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru); 4. „La o cană cu vin” (Ecoul); 5. „Cîntec șoptit” (Poesis). Dar, iată, există spectatori care, precum Voiculescu Ion, muncitor la I.C.M.R., gîndesc astfel: „Locul I îl dorește întregului Cenacul Flacăra care a susținut o muzică într-adevăr tină. Pentru toți, nota maximă”. Oricum, în această seară, Valeriu Penișoară a urcat cu „Inutile ședințe”, „Iancu la Tebea” a cunoscut un succes remarcabil, la „Dor de Eminescu”, publicul a făcut dovada capacităților sale receptivă. „Trăiască România” cîntat absolut excepțional. Pentru a fi la înălțimea sălii sintem nevoiți să ne suim pe scaune, mulțumind astfel pe toți aceia care voiau să vadă. Cîteva din sală cere cîntece de pace. De acord! „Linda”, „Pace tuturor”, „The Beatles” în interpretarea trupelor „Flacăra Pop” și „Pro Musica” precum și a „fratilor” de la „Poesis”. În recitalul lui Ștefan Hrușcă, momentul recitării poeziei „Pacient” de Adrian Păunescu, continuat cu „Clopotul reîntregirii”, este din nou receptat cu toată deschiderea. Repete succese de aplatze aveau să răsună aceste două interpretări magistrale. Și tot împreună, încununînd parcă această seară, este creat momentul în care se aduce un elogiu dragostei de părinți prin recitarea poeziei „Repetabila povară” și prin cîntecul „Rugă pentru părinți”. Cu sufletul imbat în balsamul acestor gînduri aveau să se ndrepte spre casele lor, spre familiile lor, tinerii de care ne despărteam.

A doua zi, am preferat rămîni în Reșița, unde am fi putut da încă unul sau două spectacole, la fel de solicitate ca și cele precedente, să mergem în două localități mici (între care una peste programul inițial) unde parcă nevoile au cale la fel de deasă ca în marile centre dar satisfacerea lor urmează de multe

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Continuare în pag. 23)

Topul Cenacului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre, desfășurate în această săptămînă în județele Caraș-Severin și Mehedinți. Reamintim iubitorilor noștri din țară că au posibilitatea de a participa la totalizările noastre, alăturînd opțiunile lor talonului de participare. Iată noua configurație a topului nostru:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	16 530
2. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	14 787
3. Iancu la Tebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	13 445
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	13 069
5. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Măjay Gyözü	7 534
6. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	4 702
7. Te salut generație în blugi	Pro Musica	Pro Musica	4 593
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	3 881
9. Foaie verde spic de piine	Tatiana Filipoiu	cîntec popular	3 762
10. Ordinea de zi	Flacăra Pop	George Nicolescu	3 178

Cenacul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon de
participare

nr. 3

martie 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenacul, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanitoiu — 21 28; Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Măneacă — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Pe agenda politică a săptămânii, un eveniment cu semnificații în toate sectoarele vieții social-politice și economice:

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI

O clipă
de istorie
care vibrează
în inima patriei:
28 martie 1974,
**investitură
prezidențială
pentru
omul țării,
eroul ei viteaz**

(evocări în pag. 3-5)

La închiderea ediției, ne-a vizitat la redacție cercetătorul Ion N. Andreescu, care ne-a adus vestea unei senzaționale descoperiri: în mijlocul pantei abrupte a dealului bisericii rupestre din satul Jghiaburi, comuna Corbi (Argeș), a descoperit scheletul unui om uriaș (4,75 m înălțime!), culcat pe partea dreaptă, probabil surprins de moarte în momentul în care se odihnea. Cercetătorul presupune că este vorba de omul preistoric, uriașul care a trăit cu circa 10.000 de ani înainte pe pământul patriei noastre. Amănunte într-unul din numerele viitoare.

Noua frontieră a sufletului uman

Dedicație

Acum, când am izbutit să dau ocol cu pământul rostogolitor de 50 de ori soarelui căzător spre constelația Iirci, dedic aniversarea vieții mele aniversării poemului Luceafărul, ce a răsărit acum 100 de rostogoliri ale pământului în jurul soarelui și, fix, ne luminează încă.

NICHITA STĂNESCU

← **Focul continuu al agriculturii**

(pag. 6-7)

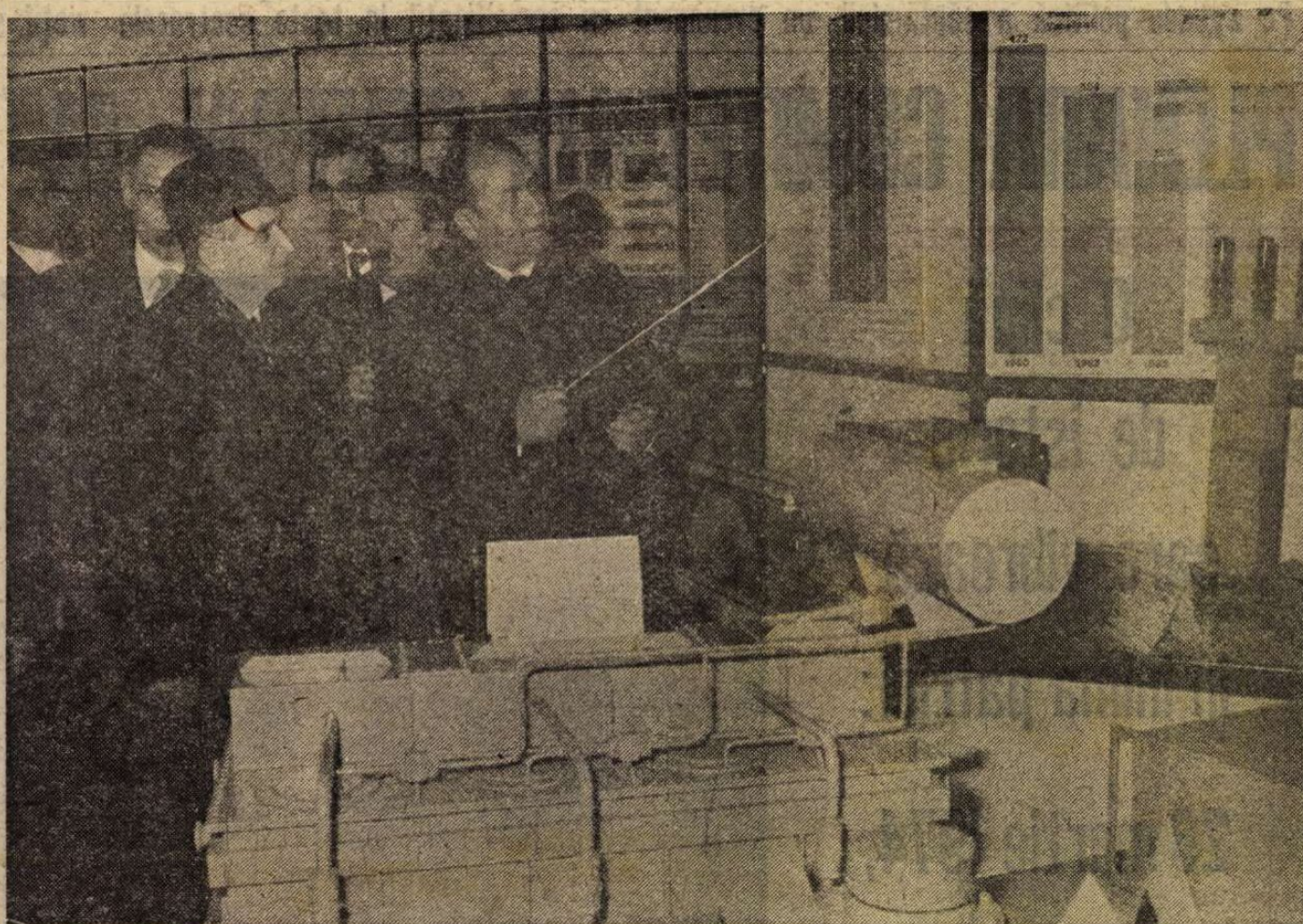
Întâlnirea de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU**cu specialiști din industria constructoare de mașini, de mașini-unelte, electrotehnică și electronică**

Amplu program de acțiune pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități economice

Miercuri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut, la Complexul expozițional din Piața Ștefaniei, o întâlnire de lucru cu cadre de conducere din ministerele industriei construcțiilor de mașini, de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, cu specialiștii din cercetare și proiectare din sectoarele productive ale acestor ramuri. Noua întâlnire de lucru a conducătorului partidului și statului nostru cu specialiștii din aceste sectoare importante ale economiei naționale a avut ca obiectiv examinarea măsurilor și a programelor elaborate, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în scopul reducerii consumurilor de materii prime, materiale, energie, combustibili și manoperă, gospodăririi mai judicioase și valorificării superioare a acestora, concomitent cu creșterea calității produselor, în conformitate cu cerințele și exigențele pieței interne și externe. Cu acest prilej, s-au analizat, de asemenea, măsurile preconizate pentru asimilarea de noi produse cu caracteristici superioare, pentru creșterea exporturilor și reducerea importurilor.

Analizând, în sectorul rezervat industriei constructoare de mașini, măsurile preconizate pentru reducerea consumurilor materiale și de energie, pentru valorificarea superioară a materiilor prime, secretarul general al partidului a remarcat că nu toate consumurile sunt judicios stabilite și a indicat să se revadă la unele produse cantitățile de metal prevăzute a fi folosite. În acest scop, s-a cerut să se intensifice acțiunea de reproiectare a produselor, care trebuie să aibă ca efect reducerea greutateii lor, în condițiile menținerii caracteristicilor tehnico-funcționale. S-a cerut, totodată, să se elaboreze un program pentru anii 1984-1985, care să cuprindă măsurile ce se vor lua în continuare în direcția reducerii consumurilor și valorificării superioare a materiilor prime și materialelor. Examinând, în continuare, programul de asimilare a materialelor și producției pentru reducerea importurilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat preocupările specialiștilor și colectivelor de oameni ai muncii în această direcție și a arătat că posibilitățile create și existența unui important număr de specialiști de înaltă calificare permit depășirea prevederilor și în acest domeniu.

Obiectul unei minuțioase analize l-au format și acțiunile stabilite în industria de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, în scopul transpunerii în viață a programelor speciale adoptate de Conferința Națională a partidului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat specialiștilor din acest domeniu să producă, pe baza experienței și a dotărilor de care dispun, mașini specializate care prin înzestrarea lor cu unele dispozitive să fie în măsură să realizeze mai multe genuri de operații și lucrări. S-a atras atenția că se impune ca într-un timp cât mai scurt să se realizeze pentru industria ușoară mașini și utilaje specifice, moderne, care să per-

mită obținerea unei productivități ridicate, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție. Au fost remarcate mai multe tehnologii originale, care conduc la valorificarea superioară a diferitelor materii prime și materiale utilizate în electrotehnică și electronică, la reducerea consumurilor. S-a indicat ca toate aceste tehnologii, care și-au confirmat eficiența, să fie generalizate în producție pentru a înlocui tehnologiile vechi, depășite. Totodată, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea găsirii unor noi căi și mijloace menite să contribuie la creșterea mai accentuată în continuare a productivității muncii în întreprinderile de mașini-unelte, electrotehnice și electronice.

Preocupările specialiștilor din ramurile analizate în direcția sporirii eficienței economice, a diminuării consumurilor de materii prime, materiale și energie s-au soldat, după cum rezultă din cele releva-

te cu prilejul vizitei la Complexul expozițional, cu rezultate importante. Aprecind aceste preocupări, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut conducerii ministerelor de resort ca programele de reducere a consumurilor să fie elaborate pe întregul cîmp, iar în ceea ce privește diminuarea consumului de energie să se aibă în vedere și influența acesteia la beneficiar. S-a subliniat că este necesar ca tot ceea ce se realizează nou să fie superior produselor anterioare sub toate aspectele și s-a cerut să se acorde în continuare o atenție sporită calității acestora.

Înscrisându-se în aria analizelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea stabilirii măsurilor menite să ducă la realizarea, la un înalt grad de eficiență, a programelor de dezvoltare economico-socială a țării, recenta întâlnire de lucru cu specialiștii din cele două ramuri industriale s-a constituit într-un amplu program de acțiune pentru înde-

plinirea, în cele mai bune condiții, a planului pe acest an și pe întregul cîmp, pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități economice, pentru îndeplinirea hotărârilor adoptate la Conferința Națională a partidului. Cei prezenți s-au angajat, în numele colectivelor pe care le reprezintă, să depună toate eforturile pentru îndeplinirea exemplară a recomandărilor primite, a sarcinilor ce le revin din documentele de partid și de stat, să acționeze cu toată hotărârea și eficiența întregii activități economice pe baza reducerii consumurilor, a valorificării superioare a materiilor prime și materialelor, pe baza creșterii calității produselor, a ridicării permanente a productivității muncii, aducându-și astfel o contribuție tot mai mare la înflorirea României socialiste.

ION CODRU ■

Sedința de marți a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a dezbătut numeroase probleme deosebit de importante, privind atât economia noastră națională, cât și alte sectoare de activitate. Examinând Raportul privind situația economico-financiară a economiei naționale în anul 1982, rezultată pe bază de bilanț, Comitetul Politic Executiv a subliniat că anul la care se referă raportul s-a încheiat cu rezultate bune în consolidarea realizărilor obținute în dezvoltarea economică a țării, în creșterea cu prioritate a unor sectoare de activitate, în progresul mai rapid al bazei proprii energetice și de materii prime, reducerea consumurilor de materii prime, combustibil și energie, valorificarea superioară a resurselor materiale și de muncă. În cadrul dezbaterilor, o atenție deosebită a fost acordată întăririi autoconducerii muncitorești și autogestunii, aplicării noului mecanism economico-financiar, element ce s-a reflectat pozitiv în creșterea rentabilității, în îmbunătățirea rezultatelor financiare, în asigurarea echilibrului financiar și desfășurarea circulației bănești în limitele planificate. S-a subliniat că activitatea desfășurată pentru îndeplinirea sarcinilor pe 1982, succesele obținute evidențiază realismul prevederilor planului, justetea politicii partidului, a indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind trecerea la dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor de activitate, ridicarea calității producției și creșterea eficienței în întreaga viață economico-socială. Criticând lipsurile care au dus la nerealizarea unor in-

dicatori de plan, Comitetul Politic Executiv a adoptat un program de măsuri pentru îmbunătățirea continuă a activității economico-financiare, care va fi supus spre dezbateră și aprobare plenarei C.C. al P.C.R.

În atenția sedinței s-a aflat, de asemenea, problema prețurilor. Dezbătând Raportul privind evoluția prețurilor și tariful în 1982, Comitetul Politic Executiv a apreciat că prin măsurile luate s-au asi-

gurat fundamentarea acestora pe baza costurilor de producție, corelarea pe principii economice a tuturor categoriilor de prețuri, aplicarea în condiții mai bune a noului mecanism economic în toate unitățile socialiste. S-a trasat ca sarcină ministerelor și celorlalte organe centrale și locale să ia măsuri pentru creșterea mai susținută a producției și reducerea costurilor, realizarea intrărilor de produse agricole la fondul de stat și a desfacerilor de mărfuri către populație, la nivelul și în structura prevăzute în plan. Criticând unele lipsuri care s-au constatat, Comi-

tetul Politic Executiv a cerut să se acționeze ferm pentru legarea întregii activități de producție, atât cantitativ, cât și calitativ, de cerințele de consum, precum și pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan la prestările de servicii către populație. În același timp, s-a indicat tuturor ministerelor, unităților economice, Comitetului de Stat pentru Prețuri, consiliilor populare să ia măsuri pentru respectarea cu strictețe a prețu-

cu cadrele de conducere, specialiștii și muncitorii din industria minieră și geologică, factorii de răspundere din unitățile miniere au acționat, împreună cu ministerele minelor și geologiei, pentru organizarea activității personalului muncitor în trei schimburi a câte opt ore și asigurarea condițiilor politico-organizatorice și tehnice în vederea trecerii la programul de lucru continuu în toate întreprinderile miniere. Aprecind că există condițiile necesare ca programul stabilit pentru creșterea producției în sectorul minier să se îndeplinească și chiar să se depășească, Comitetul Politic Executiv a exprimat convingerea că minerii, care au primit cu deplină adevărate măsurile stabilite de conducerea partidului, ca și importanțele orientări și indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor face totul pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, privind asigurarea independenței energetice a țării noastre.

În cadrul sedinței Comitetului Politic Executiv au fost, de asemenea, analizate și aprobate Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1982, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în 1982 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicilor de cadru a partidului. Raportul privind activitatea internațională a partidului în 1982 și alte documente, hotărîndu-se ca ele să fie supuse dezbaterii plenarei C.C. al P.C.R.

P. NICOARĂ ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Act istoric intrupat din gândul și voința întregii națiuni

Este timp pentru oricine examinează cu obiectivitate și bună credință experiența României socialiste din ultimii 18 ani, că toate marile succese și înfăptuiri din această perioadă de aur a istoriei naționale sunt indisolubil legate de gândirea și activitatea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care intruchipează atât de plin crezul, voința și înțelepciunea întregului nostru popor. Pentru întreaga suflare a țării, omul, bărbatul și comunistul de omenie Nicolae Ceaușescu asimilează și sintetizează în chip magistral atât însușirile gânditorului profund, receptiv la cerințele vieții, cât și pe cele ale conducătorului de acțiune, chemat să inițieze și să înfăptuiască pe plan social transformarea concluziilor teoretice în programe mobilizatoare, să galvanizeze energiile și capacitatea creatoare a maselor, să ridice la scara realității marile idealuri ale societății socialiste.

Dând glas acestor înalte sentimente de stimă, dragoste și recunoștință, întregul nostru partid și popor au adus la începutul acestui an un cald omagiu marelui fiu al clasei muncitoare, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei sale de naștere. A fost o sârbătoare a vieții și a muncii, a indestructibilei unități dintre partid și popor, nașterea noastră omagind în persoana secretarului general al partidului pe militantul care din fragedă tinerețe avea să-și contopească destinul cu viața și lupta Partidului Comunist Român, pe revoluționarul neîfricat și, deopotrivă, pe omul care, spre binele poporului român, avea să fie investit, în ultimele decenii, cu cele mai înalte răspunderi în conducerea partidului și statului.

Cu aceeași aleasă simțire și profundă grațitudine, țara vine acum în întâmpinarea unui alt moment aniversar, ce se impune inimii și cugetului nostru atât prin caracterul lui solemn, cât, deopotrivă, și prin lărga și vibranta retrospectivă a trecutului național: se împlinesc nouă ani de când Marea Adunare Națională, întrunind voința unanimă a întregului popor, a investit în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român.

Am fost cu toții martorii acestui act istoric, intrupat din gândul și voința unei națiuni, care, atunci, în primăvara anului 1974, prin alesi săi în forul legislativ suprem, a dat glas prețurii și recunoștinței față de prodigioasă activitate politică, economică și socială promovată de secretarul general al partidului. Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii Socialiste România, precum și realegerea sa în aceeași înaltă funcție, în cursul anilor următori, echivalează cu garanția că istoricele hotărâri adoptate la Congresul al XII-lea al partidului vor fi realizate pe deplin, că marilor înfăptuiri ce dau astăzi mândria și demnitatea României li se vor adăuga mereu altele. Este certitudinea că vom fi în continuare martorii și beneficiarii unor noi etape de înflorire multilaterală a patriei socialiste, de creștere a bunăstării materiale, de înflorire a științei, culturii, artei, de demnitate și omenie.

Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, în 1965, și alegerea sa, în 1974, în înaltă funcție de președinte al României, sunt evenimente ce au marcat profund destinul colectiv al poporului

nostru, sint și vor rămâne în istoria patriei socialiste două momente de o importanță crucială pentru destinul colectiv al poporului nostru. Prin contribuția nemijlocită, determinată, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost desfăcută capacitatea creatoare a unei întregi națiuni, a fost inaugurată cea mai fertilă perioadă din întreaga istorie a României, perioadă denumită astăzi pe drept cuvânt în întreaga lume „Epoca Ceaușescu”. Tot ce s-a înfăptuit în acești ultimi 18 ani este indisolubil legat de numele și activitatea secretarului general al partidului nostru. Gânditor revoluționar de larg orizont, promotor curajos al noului, adversar neîmpăcat al rutinei și conservatorismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a elaborat, pe baza aplicării creatoare a adevărilor universale ale materialismului dialectic și istoric, teze de o mare valoare științifică, soluții originale, cu adevărat innoitoare, pentru problemele dezvoltării economico-sociale a României. Mărturie stau în această privință întreaga strategie a creșterii economice, concepută și realizată prin repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, modernizarea și dezvoltarea continuă a industriei și agriculturii, perfecționarea constantă a organizării și conducerii societății, a întregii vieți sociale, adâncirea democrației socialiste. Prin contribuția nemijlocită a conducătorului partidului și statului nostru a fost stabilită de asemenea o legătură nemijlocită între progresul economic-social și prosperitatea materială și spirituală a poporului, între avuția națională și satisfacerea nevoilor de trai ale maselor, munca productivă reprezentând singura sursă de satisfacere tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale constructorilor socialismului.

„Epoca Ceaușescu” rămâne în istorie, deopotrivă, prin marea dezvoltare și înflorire a artei, științei și culturii, prin reconsiderarea teoretică și practică a condiției umane, prin făurirea unei civilizații spirituale superioare.

Personalitate marcantă a vieții internaționale, arhitect și promotor al politicii externe a partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și

aduce o contribuție remarcabilă la desfrarea proceselor și tendințelor noi din viața internațională, la definirea și fundamentarea unor concepte și principii noi privind relațiile dintre state. Sint fapte, sint mărturii indubitabile ce confirmă și motivează respectul și simpatia opiniei publice internaționale, afirmarea impetuoasă a României în conclavul națiunilor, recunoștința și îndreptățita speranță cu care este privită dinamica activitate internațională a președintelui României socialiste.

În acest larg context al devenirii noastre, al progresului și prosperității generale se înscrie și activitatea colectivului nostru, al unei întreprinderi care a crescut și s-a modernizat și ea odată cu țara, prin grija partidului, a secretarului său general. La sfârșitul anului trecut am avut bucuria de a raporta îndeplinirea planului la toți indicatorii, iar mai recent, onorarea exemplară a tuturor sarcinilor pe primele două luni ale anului în curs. Este un răspuns pe care oamenii muncii de la „Dacia” s-au străduit să-l dea marilor comandamente istorice ale momentului, într-o țară în care — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — măsura fericirii o constituie munca rodnică, eficientă. Știm acest lucru pe baza unei experiențe trăite, ca martori și făuritori, alături de întregul nostru popor, ai unei istorii pilduitoare, în care visele înaripate se îngemănează cu rigoarea matematică. Știm de asemenea că viitorul fericit al patriei este o certitudine. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului, în dubla sa funcție de secretar general al Partidului Comunist Român și președinte al Republicii Socialiste România, este cea mai deplină garanție că înalte idealuri ale poporului nostru se vor îndeplini, deoarece marea fiu al poporului nostru intruchipează crezul, speranțele, opțiunile și năzuințele întregului nostru popor.

MARIA DIACONU

Erou al Muncii Socialiste
secretar al comitetului de partid
al întreprinderii textile „Dacia”
București

Un jurămint transpus zi de zi în viață

La 28 martie 1974, dînd expresie necesității perfecționării conducerii statului nostru, Marea Adunare Națională a hotărît instituirea funcției de președinte al Republicii Socialiste România. În aceeași zi, forul suprem al puterii de stat a consacrat voința întregii națiuni, alegînd în această funcție, prin votul său unanim, pe secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost una din acele vibrante zile de istorie ce rămîn pentru totdeauna în inimă și conștiință, înscrise în seria marilor acte care jalonează drumul eroic, marcat de atîtea împliniri, parcurs de poporul nostru în anii socialismului.

Votul Marii Adunări Naționale a constituit încă o dovadă a prețurii și stimei poporului nostru față de cel mai iubit fiu al său, a fost, în fapt, dorința unanimă a națiunii noastre, ca în fruntea ei să se afle omul în a cărui gîndire și acțiune revoluționară se regăsesc în toate marile înfăptuiri ale României de azi, omul care întrupează într-o fericită sinteză înaltele virtuți spirituale și morale ale poporului nostru, experiența de viață și de luptă a unui popor ce și-a luat destinul în propriile mîini și e pe deplin hotărît să-și făurească lumea sa socialistă, pe care o consideră cea mai bună și mai dreaptă decît tot ceea ce el a cunoscut de-a lungul unei istorii milenare.

Se poate spune, de aceea, pe bună dreptate, că în momentul solemn de acum 9 ani, sub aceeași cupolă se afla prezentă întreaga țară, că votul exprimat atunci a fost votul întregii națiuni. Jurămintul rostit de întîlul președinte al României în fața aleșilor poporului, în fața patriei, s-a gravat în conștiința noastră, a tuturor: „Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România”.

Un legămint în a cărui împlinire cred cu nestrămătată convingere toți fiii patriei noastre. Pentru că este propriul lor legămint de cetățeni ai unei țări puternice și independente. Pentru că sînt deplin încrezători în forța care le călăuzește drumul spre viitor — Partidul Comunist Român.

Imaginea amplă a încrederii și a unității întregului popor în jurul secretarului general al partidului, al președintelui României socialiste, a fost emoționant ilustrată în miile de mesaje ce i-au fost adresate, în acele zile, de pe întreg cuprinsul țării, din orașe și sate, din uzine și ateliere, de pe șantiere, din școli și din laboratoare, de pretutindeni.

Investirea în cea mai înaltă funcție de stat a tovarășului Nicolae Ceaușescu înțelege acțiunea Partidului Comunist Român de forță politică conducătoare a întregii noastre societăți, asigură o mai bună articulare a funcțiilor puterii supreme în stat și o mai eficientă exercitare a acestor funcții, atît în viața internă cît și în relațiile internaționale.

Întreaga activitate revoluționară de peste cinci decenii a tovarășului Nicolae Ceaușescu, opera, ideile și acțiunile care l-au situat în galeria marilor etitori de țară se leagă profund, organic, de voința și aspirațiile poporului, de realitățile prezentului dînd, în același timp, un sens mai adînc, mai cutezător năzuințelor noastre de viitor, angajării noastre puternice pe drumul de muncă, de eforturi creatoare, în opera de edificare a noii societăți.

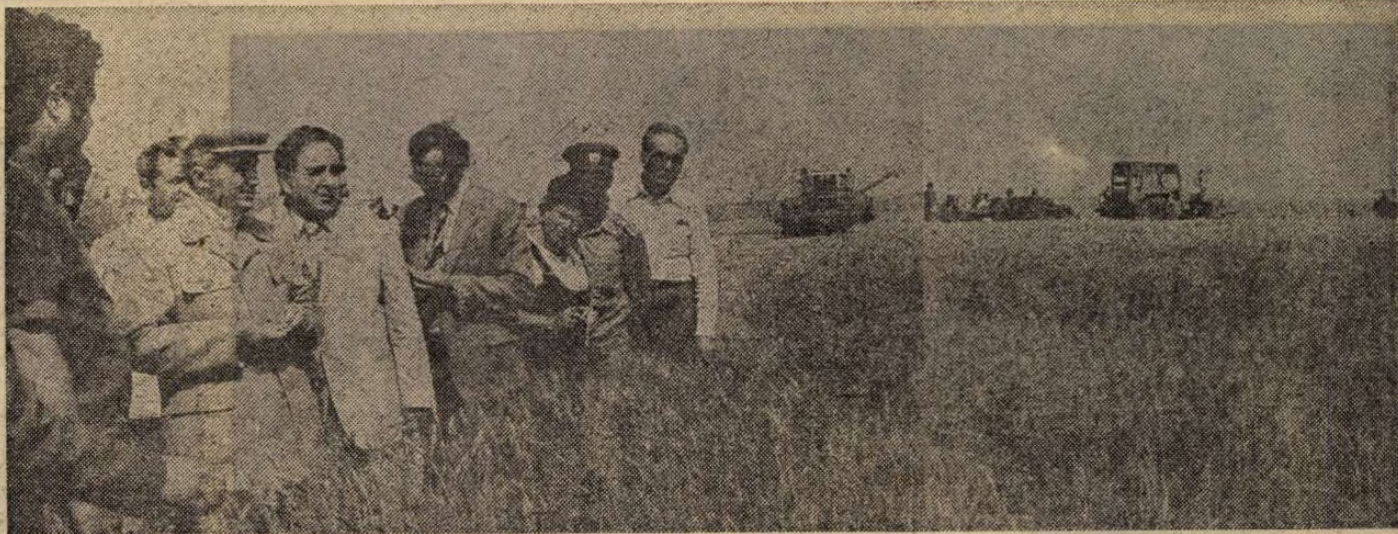
Cunoscător profund al istoriei patriei, și interpret de larg orizont al valorilor ei fundamentale, în contact permanent cu poporul, din rîndul căruia s-a ridicat și al cărui glas stie să-l asculte și să-l înarpeze gîndurile, președintele României socialiste își fundamentează concluziile și opțiunile politice, prodigioasa sa activitate teoretică și practică, pe o cuprinzătoare analiză a realităților și tradițiilor țării noastre, precum și ale lumii contemporane.

Inconjurîndu-l cu stimă și dragoste, poporul român este mîndru că alesul său așază înainte de orice unirea eforturilor națiunii pentru realizarea cu succes a Programului partidului, pentru împlinirea năzuințelor sale de bunăstare și fericire.

Jurămintul solemn rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în primăvara anului 1974 — de a sluji cu credință patria, de a acționa cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru edificarea socialismului și comunismului în România — se îmbogățește necontenit cu fapte, cu certitudinea marilor trepte de lumină pe care suie patria noastră.

Un jurămint căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu, reales în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România în anul 1980 îi dă viață, în fiecare zi, un jurămint confirmat de întreaga sa activitate în fruntea partidului și a țării, de munca sa neobosită, dominată de pasiune revoluționară și dragoste nemărginită față de patrie, de înțelepciunea prevederilor și de curajul deciziilor în momentele decisive, de neclintit devotament față de cauza socialismului și comunismului, față de idealurile nobile ale libertății și progresului social și național, ale păcii și colaborării între toate statele și națiunile lumii.

Prof. univ. dr. ȘTEFAN LACHE

Viața și opera tovarășului Nicolae Ceaușescu aparțin deopotrivă poporului român din- totdeauna, istoriei și spiritualității sale milenare

Viața și opera președintelui Nicolae Ceaușescu sînt, în reprezentarea poporului nostru și în cea a forțelor progresiste contemporane, expresii majore și fundamentale ale nevoilor arzătoare ale timpului istoric în care și pentru care s-au dăruit. Luate în unitatea lor structurală și în finalitatea ce le este intrinsecă ele, viața și opera președintelui Nicolae Ceaușescu, aparțin deopotrivă poporului român dintotdeauna, istoriei și spiritualității sale milenare pe care le exprimă în tot și cu tot ce au dat din adîncul ființei lor unice și aceleia a istoriei universale a popoarelor cu aspirațiile nicidecum doborîte ori înfrînte de dreptate și libertate, de pace și progres.

Secretarul general al partidului nostru a purtat și poartă cu sine, în spiritul și viața sa, năzuințele fierbinți ale oamenilor cîmpilor care prin cîntecele, legendele, basmele și munca lor, au ținut țara în cursul atîtor secole de amar, înfruntînd cu nesecat eroism, cu jertfire și înflăcărată iubire de moșie, atentele atît de numeroase la dreptul sfînt al țării la existență de sine stătătoare.

Nu numai atît însă. Președintele Nicolae Ceaușescu a fost din cea mai fragedă tinerețe luptător și revoluționar, comunist; a participat și a condus, în perioada interbelică mari bătălii ale clasei muncitoare împotriva exploatării, a forțelor reacționare care au trădat țara, a fascismului. Alături de proletariatul român, a cunoscut îndepărtate practiciile politice, altele ale burgheziei și mosierimii, prigoana acestora împotriva forțelor progresiste, împotriva comunistilor în primul rînd, dar în același timp, a vibrat profund, asimilînd și dezvoltînd spiritul de luptă al clasei muncitoare, forța ei transformatoare, puterea ei de sacrificiu și creație.

Președintele Nicolae Ceaușescu a realizat de timpuriu sinteza fericită, izvoditoare de noi sensuri pentru însăși existența țării, dintre ceea ce venea dintr-un adînc de istorie, din istoria clasei muncitoare și lupta ei pentru instaurarea unei noi orînduirii sociale, care să permită realizarea nestînjinită a noului.

În alcătuirea vieții și operelor președintelui României socialiste sînt vii și capătă totodată semnificații noi valorile iesite din legătura adîncă a poporului român cu pămîntul, cu cerul de deasupra sa și cu nemărginirea firii, patosul neos-

toit, pentru cinste și demnitate, pentru o dreaptă măsură a lucrurilor și a vieții. Fiorul trăit de poporul nostru în fața miracolelor lumii, al circuitului neîntrerupt de forțe ale naturii, infinita lui dorință de a intra în stăpînirea tainelor vieții și de a le supune, sînt lanțul sacru pe care conducătorul țării nu doar îl prețuiește, dar îl și lansează în spiritualitatea noastră de azi ca săgeată de foc, cum zicea Blaga, știind că fără o astfel de „armă” nimic nu poate lua forma creației valorice în România. Și că intrarea noastră în universalitatea contemporană nu este posibilă fără fondul marcat cu cea mai înaltă carate — cea a ideii făuritoare, prin gîndirea și sensibilitatea poporului și a marilor sale spirite. A pune în centrul activității sociale și al creației teoretice omul, omnia, binele, frumosul și adevărul este pentru președintele României axa vieții și activității sale, rațiunea de a fi a unei existențe plene, sensul însuși al trăirii. A trăi în comuniune cu poporul din care vine înseamnă în viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu atestată magistral de cei cincizeci de ani de luptă revoluționară, a-i prelua și dezvoltarea valorilor, a milita permanent pentru binele și fericirea poporului, pentru progresul general al țării, pentru împlinirea multilaterală a personalității fiecărui om în parte.

Socialismul în țara noastră nu poate fi construit, cum amplu demonstrează tovarășul Nicolae Ceaușescu, decît cu poporul și pentru popor, tocmai de aceea, în practica socială, economică, și politică, în creație în general, secretarul general al partidului a pus un accent deosebit pe lărgirea și dezvoltarea democrației socialiste. Ideea participării nemijlocite a oamenilor la conducerea vieții sociale a luat, grație gîndirii și activității originale, profund novatoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conținut și forme unice, de valoare exemplară în contextul istoriei contemporane. Nicidecum în istoria poporului nostru un alt partid nu a statornicit un asemenea model al democrației în care oamenii muncii să se poată nu numai exprima în deplină libertate, dar să se și autoconducă, să hotărască ei înșiși destinul lor. Pasiunea pentru democrație nu este, astfel, abstractă, politică doar, ci una concretă, empirică, sensibilă, trăită de fiecare om care își vede, înțelegînd și muncind, gîndind și activînd, obiectivele, forțele și aspirațiile sale. Sistemul demo-

cratiei din țara noastră nu are ca scop simpla realizare a omului ca ființă politică decît numai emanciparea omului ca cetățean, ci emanciparea omului ca ființă umană integrală, totală ceea ce echivalează cu edificarea condițiilor materiale care permit afirmarea procesuală a ființei umane ca ființă universală, ca singura ființă universală din universul care ne înconjoară.

Gînditor original, tovarășul Nicolae Ceaușescu concepe ideea naturii umane nu într-un empiru abstract sau ca entitate abstractă, ci în cadrul istoric dat și în perspectiva dezvoltării vieții istorice, în contextul realităților sociale contemporane și ca realitate ea însăși în perpetuă afirmare și dezvoltare, ca una care se face pe sine în procesul practicii social-istorice, al transformării de natură istorie. Fundamentală astfel ideea de mai sus capătă caracteristicile celui mai înalt umanism, zeitățile exterioare vieții omului, fie ele cele imaginare, fie ele cele reale, trebuie să dispară, în locul lor instalîndu-se omul cu nevoile și trebuințele sale fundamentale, între care cea a dreptății și creației libere sînt — neapărat, cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — majore și de neînlocuit cu altele. Omul nu are nevoie, cu atît mai mult în societatea noastră, de forme și realități alienante și stă în puterea sa eliminarea lor, atunci cînd apar. Datoria omului, civică și moral-filozofică, menționează tovarășul Nicolae Ceaușescu, este lupta împotriva a tot ce împiedică libera dezvoltare a omului, pentru progresul material și spiritual al poporului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În fruntea țării pe care o trăiește cu cea mai înaltă și durabilă realitate, Președintele ei îi poartă cu demnitate demnitatea, o deschide lumii afirmînd-o ca nicidecum altădată în istoria ei. Veghea sa este pentru țară în țara, pentru liniștea și pacea lumii, a acestor lumi străbătute azi de puternice contradicții.

Poporul nostru trăiește și muncește alături de președintele țării, cu siguranța că la cîrma patriei se află spiritul și voința sa, expresia năzuințelor sale de a fi liber și stăpîn pe ceea ce face, de a trăi ca egal cu popoarele lumii, de a-și aduce contribuția sa specifică la dezvoltarea pașnică a istoriei.

Prof. univ. dr. GH. AL. CAZAN

Inițiatorul unei fundamentale idei de politică economică: materii prime din resurse interne

Ținutul în care m-am născut — Baia de Aramă — a fost o carte de istorie. Și a redevenit. Înainte de a învăța să scrie, cu mult înainte chiar, orice copil de prin părțile locului află și învață legendele despre munții săi plini de „aurul roșu” din care și-au făcut scuturi dacii, romanii și apoi toți marii voievozi ai Țării Românești. Ultimele urme ni le-a lăsat Mircea cel Bătrîn. Apoi, o lungă tăcere și uitare s-au așternut pe aceste meleaguri. Doar pădurile au crescut mai departe pe cîșme și doar oierii i-au mai menținut faima, cîntîndu-le legende. Copiii crescînd, au urmat totuși chemările adîncurilor și s-au împrăștiat pe sub alți munți, ca mineri. Unul dintre ei, subsemnatul, a ajuns geolog, cu gîndul ascuns de a mai cerceta pietrele de-acasă în speranța și dorința de a nu fi secătuite. Socotit prea sărac să mai merite atenție, controversat științific, multă vreme zăcămintul Băii de Aramă a rămas ignorat și necercetat.

Cu un deceniu în urmă însă i se redeschide istoria grație altei file de istorie. Acum un deceniu, președintele țării, inițiatorul și autorul prognozelor noastre economice, intuind epoca crizei de materii

prime ce se anunța în economia mondială, indică geologilor, cercetătorilor, specialiștilor să reia studiul geologic al spațiului românesc, să-l investigheze mai intens și cu mijloacele cele mai moderne în vederea descoperirii și punerii în valoare a tuturor zăcămintelor de substanțe utile ale țării. Și, astfel, Baia de Aramă revine în atenție, redevine un element demn de luat în calcul pentru o nouă hartă a materiilor prime din resurse interne. S-a cercetat și redescoperit cuprul și un nou centru minier s-a născut.

Din inițiativa și cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se fundamentează, la Congresul al XII-lea al Partidului, Programul național al cercetării științifice, în cadrul căruia cercetarea și prospectarea geologică pentru descoperirea de noi substanțe minerale utile ocupă unul din primele și principalele locuri.

La Conferința Națională a Partidului din 1982, ca și la numeroasele plenare ale partidului și în Ședințele Comitetului Politic Executiv, ca și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. cu ca-

dre de conducere din domeniul geologiei, în numeroase vizite de lucru la locurile de muncă ale minerilor și geologilor, președintele țării a acordat și acordă o permanentă atenție sectorului nostru de activitate. Într-un moment cînd economia mondială traversează o criză de amploare, una din formele cele mai evidente și mai acute de manifestare fiind tocmai lipsa de materii prime și politica prețurilor acestora pe piețele lumii, România socialistă continuă să-și dezvolte cu succes economia. Și asta tocmai pentru că avem la cîrmă un conducător capabil să găsească în fiecare etapă acele pirghii, acele măsuri, acele resurse menite să asigure mersul înainte în toate sectoarele de activitate.

Din acest nou și atît de vechi centru minier al țării, urăm Președintelui nostru, la aniversarea a 9 ani de cînd a fost investit cu magistratura supremă de președinte al Republicii, tradiționalul „Noroc bun”.

SABIN RAUȚI geolog
șeful Secției Mehedint, întreprinderea de foraje și lucrări speciale

Din gândirea social-politică a președintelui Nicolae Ceaușescu

Rezolvarea justă a problemei naționale în România, parte integrantă a concepției președintelui Nicolae Ceaușescu privind drepturile omului în lumea contemporană

Dezvoltarea României socialiste se află permanent sub semnul unor înnoitoare prefaceri în structurile social-politice, economice, cultural-spirituale. Între acestea, rezolvarea justă, revoluționară a problemei naționale constituie o mare preocupare a întregului popor, a Partidului Comunist Român.

Acest obiectiv major a fost urmărit cu consecvență de partidul nostru încă de la întemeierea sa. În procesul luptei revoluționare pentru desființarea exploatarei și asupririi, a nedreptăților sociale, a dominației străine, pentru edificarea societății socialiste au fost așezate temelile solide ale unității și frăției celor ce muncesc, au fost înfăptuite măsurile care asigură egalitatea reală a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate.

Datorăm secretarului general al partidului, președintelui României socialiste, tovarășului Nicolae Ceaușescu, elaborarea unei concepții științifice, revoluționare, originale privind rolul națiunii și al naționalității în societatea contemporană, privind căile și modalitățile de soluționare justă a problemei naționale în condițiile specifice ale țării noastre. Aceste teze teoretice, confirmate de rezultatele aplicării lor în practică reprezintă o contribuție de seamă la dezvoltarea științelor sociale, a teoriei și practicii revoluționare a clasei muncitoare.

Se manifestă, pe plan internațional, un deosebit interes pentru felul în care România a abordat problema rolului și a perspectivei istorice a națiunii, pentru concepția și practica rezolvării problemei naționale. Nu întâmplător, în foarte multe din edițiile în limbi străine a operelor tovarășului Nicolae Ceaușescu editorii din diferite țări au acordat un spațiu larg prezentației concepției președintelui României privind rolul națiunii în general, rolul său pozitiv, activ în organizarea și desăvârșirea proceselor istorice, amprenta specifică pe care o dă modului de manifestare concretă a legilor generale de dezvoltare economică-socială.

Ideea modului propriu în care fiecare popor își construiește destinul, se exprimă în concepția președintelui României tocmai în respectarea specificului național, a trăsăturilor care izvorăsc din istoria, tradițiile, acumulările materiale și spirituale. Dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, temele a idealurilor de independență, de suveranitate, de respingere a amestecului în treburile interne, este îmbrățișat de un număr din ce în ce mai mare de teoreticieni, de foarte multe formațiuni politice, respectiv mișcări și partide democratice, progresiste, revoluționare din lume. Această concepție este promovată în lupta împotriva unor teorii care propovăduiesc, nu o dată slujind interese agresive, dispariția iminentă a națiunii, necesitatea subordonării națiunii unor interese supra-naționale, integraționiste de diferite facturi ideologice, economice, militare.

Totodată, datorită și faptului că în numeroase zone ale globului societățile umane sunt frământate și de tensiuni de ordin național — inclusiv în ceea ce privește problemele minorităților etnice, religioase etc. — se manifestă pe plan mondial mult interes pentru modelul oferit de România în rezolvarea justă, echitabilă a problemei naționale.

În ochii lumii contemporane, poporul României apare, pe bună dreptate, ca o forță socială unită, asigurând o mare stabilitate politică țării sale — atât pe plan intern cât și pe plan extern. Este clar tuturor că această unitate statutară și activă în jurul politicii partidului și statului este și rezultatul soluționării principiale, democratice a relației dintre națiune și naționalitate, a instaurării unei depline egalități în drepturi. Atractivitatea modelului românesc de rezolvare a problemei naționale constă și în această unitate a tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate. Această unitate a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate — temelie a orinduirii noastre, forța care asigură progresul, independența, suveranitatea și prestigiul României în lume — este rodul unui lung proces revoluționar condus de Partidul Comunist Român, al unei politici care a răspuns năzuințelor celor mai fierbinți ale tuturor celor ce muncesc, a realizării în ani socializmului a adevăratei egalități și dreptăți sociale și naționale.

În România, egalitatea a fost fundamentată în primul rând din punct de vedere material; au fost asigurate toate posibi-

litățile de prosperitate economică prin ridicarea tuturor județelor țării, garantându-se în fapt dreptul la muncă și la viață prosperă tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. „O egalitate în sărăcie nu este egalitate! spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. Egalitatea este atunci când oamenii pot să trăiască din plin, să se bucure în mod egal de bunurile materiale și spirituale create prin munca lor unită”. În sistemul democrației noastre socialiste au fost create și stimulate condițiile participării tuturor oamenilor muncii la conducerea societății, a activității economico-sociale. Dreptul la învățământ în limba maternă, la cultivarea tradițiilor, a obiceiurilor, a culturii, la literatură, presă, radio și televiziune în limba maternă este pe deplin garantat; fiecare naționalitate își poate dezvolta personalitatea și creativitatea în sinul marii familii a României socialiste, cămin și patrie al tuturor oamenilor muncii înfrățiți.

Acest popor unit este profund atașat politicii interne și externe a partidului, aderă din tot sufletul la lupta pentru cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale, cu atât mai mult cu cât este angajat în construirea unei societăți noi, în dezvoltarea sa economică, socială și culturală, care necesită o atmosferă internațională de securitate, cooperare, de calm, de domnie a rațiunii, a idealurilor de pace și concurență.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, conviețuirea pașnică, colaborarea, concurența spornică dintre națiuni, popoare, țări reclamă respectarea strictă a principiilor de egalitate, deplină, stimă și respect reciproc, luarea în considerare a trăsăturilor specifice, nefolosirea forței sau amenințării cu forța în rezolvarea litigiilor, neintervenția în treburile interne. Astfel de principii pot fi promovate în relațiile internaționale în mod convingător și eficient de acele forțe politice care în viața colectivității proprii militează pentru realizarea unei orinduirii a dreptății sociale, egalității reale, a prosperității tuturor. Acele forțe politice care s-au născut pentru a perpetua exploatarea omului de către om, dreptatea forței și a dictatului, inegalitatea economică, socială, rasială vor promova în relațiile internaționale, în numele aceleiași ideologii, o politică de exploatare și jaf a altor popoare, de dezbinare, dominație și asuprire, de folosire a forței pentru atingerea obiectivelor lor. Aceste forțe imperialiste în tendința lor de dominație încearcă să se amestece în treburile interne ale altor țări, caută să semene dezbinare, învrăjbire națională, incită naționalismul, sovietismul, rasismul, Poporul român și nați-

onalitățile conlocuitoare din România au respins și vor respinge hotărât orice încercare de subminare a unității și frăției, a independenței și suveranității țării venită din partea unor asemenea forțe străine, precum și a unor cercuri din afară care acționează sub influența ideilor lor.

Ecolul favorabil în opinia publică mondială, aprecierea și prestigiul pozițiilor principale ale României pe arena internațională își au originea în faptul că ele izvorăsc din concepțiile juste despre lume și viață ale partidului nostru comunist, ale secretarului său general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, din practica social-politică internă, din rezultatele pe care le obținem în edificarea unei societăți a omului liber, eliberat de exploatare, societate bazată pe egalitate, dreptate și justiție, pe democrație și bunăstarea tuturor. „Noi — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — pornim de la convingerea că sporirea contribuției țării noastre la cauza destinerii și păcii — telul de însemnată hotărâtoare pentru destinele omenirii — impune în primul rând întărirea continuă a forței economice și politice proprii, înfăptuirea cu succes a procesului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor”. Experiența României dovedește că, pe măsură ce un popor cunoaște o dezvoltare economică-socială mai accentuată și este mai independent, el poate participa tot mai activ și mai eficient, de sine-stătător, la viața internațională, își afirmă mai puternic personalitatea în concertul națiunilor.

Strinsa legătură dintre politica internă și externă a partidului nostru rezidă și în accepțiunea nouă, originală a relației dintre național și internațional dată acesteia prin contribuția de mare valoare teoretică a președintelui Nicolae Ceaușescu. Eliminând falsa și artificială antinomie dintre național și internațional, s-a dovedit astfel în mod clar că slujirea intereselor solidarității internaționale a forțelor socialiste, progresiste, muncitorești, democratice nu implică neglijarea, subordonarea, stărbirea intereselor naționale, ci dimpotrivă, îndeplinirea obligatiilor internaționaliste în primul rând prin slujirea devotată a cauzei socialiste a propriei patrii și națiuni, întărirea forțelor socializmului și păcii pe plan mondial, prestigiul lor, puterea de atracție a idealurilor socialiste.

Printr-o abordare globală, organică a întregului complex de probleme: națiune, naționalitate, solidaritate internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat un nou curent de opinii, din ce în ce mai puternic, privind unitatea dialectică dintre politica internă și externă, ca laturi ale aceluiași concept. Principiile funda-

mentale ale concepției sale — cum sint, pe plan extern, principiul respectării egalității și suveranității popoarelor și țărilor, făurirea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe spiritul echității, neamtecului în treburile interne ale altor state, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, rezolvarea tuturor diferendelor pe cale pașnică, prin negocieri duse cu răbdare și calm, idealul dezarmării și mai ales cel al izbăvirii omenirii de pericolul nuclear — nu sint numai principii teoretice cu imense implicații și determinări pe plan practic, dar au și o mare încărcătură și forță morală, sint pătrunse de sentimentul răspunderii pentru propriul său popor și pentru destinul întregii omeniri. Există o strinsă legătură între personalitatea și firea națiunii române, între modul său de a gândi și trăsăturile caracteristice ale revoluționarilor români dintotdeauna: demnitatea și mândria omului și a națiunii, pasiunea fierbinte a revoluționarului și patriotului, dragostea de muncă și respectul profund al comandamentelor morale, triumful ideilor de egalitate, echitate, justiție.

La temelia prestigiului internațional al primului bărbat al țării stă faptul că în politica internă a României, în modul de făurire a noli noastre societăți, promovează cu fermitate principiul cum sint: respectul pentru om, pentru demnitatea și munca sa, lupta pentru crearea posibilităților de afirmare a personalității umane, dezvoltarea spiritului de solidaritate, frăție, concurență și unitate, descătușarea și cultivarea creativității — și toate acestea în cadrul democratismului nostru socialist.

Acestea toate împreună fac ca fiii patriei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, într-o unitate vie, adevărată, trecută prin rațiune și prin inimă, să stea alături de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dându-i girul istoric, mandatul suprem pentru a-l conduce destinul și pentru a-l reprezenta în lume. Imaginea unitară a României înfrunghiează realitatea noastră de azi — simbol al voinței ferme a unui popor care a optat definitiv pentru propășire și fericire și care pune întreaga sa țară interioară, călăită în lupte și în dogoarea sentimentelor patriotice și frățești în slujba păcii întregii lumi.

IULIUS FEJES

Secretar al Consiliului Național al Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară

(Din volumul omagial „ROMÂNIA, CEAUȘESCU, PACE” apărut în Editura politică)

Focul continuu al agriculturii

Campania s-a terminat, campania începe!

Primăvară de an bun la Radomirești

De la Slatina până la Seaca sunt 70 de kilometri, pe drum asfaltat. Să tot fi trecut 20 de ani de când drumul acesta n-a mai fost străbătut, întreg, de un convoi de căruțe cu cai. Până în urmă cu câteva săptămâni, când contabilul șef al C.A.P.-ului, Stelian Ciungu, a înțeles foarte bine că motorină este cit este, și uneori nu este, încit nici nu rămâne prea mult de discutat despre asta, și pentru că avea de ridicat un vagon de țărțe de la Slatina a pornit la drum pe la 10 seara cu 14 căruțe și-a ajuns la oraș la 6 dimineața. Apariția lor a fost un eveniment. Cei din Seaca și-au încărcat căruțele, s-au lăsat fotografiati de un reporter de la ziarul județean „Oltul”, și, pe la 2, în după-amiaza aceleiași zile, au plecat din Slatina și-au ajuns acasă la 8 seara.

Acasă, adică la Seaca, unde mai sunt încă multe de văzut și de făcut, în această primăvară, ca și în cuprinsul întregului consiliu unic agroindustrial Radomirești, de la Olt către răsărit, pe cele aproape 25.000 de hectare împărțite între opt C.A.P.-uri. Dintre acestea, spune Ilie Matei, președintele consiliului, doar 1.600 de hectare sunt irigate. Din Olt, apa a fost trecută în valea riului sec. Sohodol, și cum la Lacul Secanilor, între comunele Mihăiești și Seaca, se află chiar punctul critic de secetă din întreaga cimpie a Bolanului, în această primăvară se lucrează la extinderea sistemului local de irigații cu încă 180 de hectare. Dacă la Frunzaru, pe malul Oltului, sau la Sprincenata, Călinești și Crăciunei de 37 de ani încoace se recoltează de pe câteva sute de hectare orez și unele unități s-au situat chiar pe locul întâi pe țară în cultivarea acestei plante căreia-i trebuie apă în primul rând, în comuna cea mai îndepărtată de Olt, la Seaca, în dreapta și-n stînga albiei uscate a grilei numite chiar Călmățuul sec a fost nevoie să fie săpate la 80 de metri cîteva puțuri pentru ca localnicii să aibă o grădiniță de legume înținsă, pină acum, pe vreo 50 de hectare. Făcîndu-și răgaz să privească mai atent în jurul lor, cei din consiliul Radomirești au ajuns să creadă, așadar, nu numai că apa trebuie dar că ea și poate fi drămuțată și gospodărită cu cit mai mult folos, așa precum ingeniozitatea unui arhitect ar face ca un izvor subțire de apă să se răsfîre pe talgerele unei fîntîni arteziene. Tot din această primăvară, mai spune Ilie Matei, se va trece la popularea cu puiet de pește a salbei de șapte lacuri dintre Radomirești și Crăciunei și pe întreg consiliul se vor cumpăra 1.200 familii de albine, căci păduri de tei și salcimi precum Călugăreasca, Pănoaia, Gilmeanca, Frații Andrei sau Frații Stoica au fost și rămîn o bogăție care trebuie numai culeasă. Încit, după ce am ținut să dăm de înțeles că pe pămînturile consiliului Radomirești sînt, într-adevăr, încă multe de văzut și de făcut, dacă stai și te uiti bine în preajmă, rămîne să adăugăm că, desigur, drumul înainte și efortul principal al oamenilor tot înspre marea agricultură merge, spre obținerea, în primul rînd, a unor producții bune de cereale. Și nu greșim dacă vom spune că ambiția lor merge chiar către obținerea unor producții record. I-am văzut, de exemplu, cum în marginea Radomireștilor pregăteau pămîntul, pe 140 de hectare, unde vor semăna porumbul de pe urma căruia speră

să scoată, în toamnă, 20 tone la hectar. Cum îngrășămintele chimice sînt și ele, ca și motorina, cit sînt, și uneori nu prea sînt, încit nici despre asta nu rămîne prea mult de vorbit, inginerul șef al consiliului, Ion Coacă, ne spunea că prin fertilizarea cu cite 60 tone de gunoi de grajd a fiecărui hectar producția nu poate să fie, orice s-ar întîmpla, decit foarte bună. Mecanizatorii Marin Ivașcu, Emilian Achim, Floarea Carabulea, Gheorghe Moise și Badea Cituran făcuseră cu remorcile destule transporturi, încit consătenii lor Iliana Gheorghe, Ioana Nedea, Ioana Minzu sau Ion Sterian să aibă de lucru pină-n seară, sub supravegherea ingineriei Elena Avram, șefa fermei nr. 3, și-a președintelui C.A.P.-ului, Costache Barbu. Anul trecut, pe același pămînt au fost scoase mai bine de 12 tone de porumb. De pe un singur hectar, bineînțeles. În acest an, cum arătăm, cerința este mai mare și trebuie să înțelegem că dacă oamenii ne-au vorbit mai puțin, de exemplu, despre faptul că deja semănaseră pe 300 de hectare mazărea sau pe alte 300 sfecla de zahăr, explicația constă în faptul că îndatorirea stabilită prin plan de a obține pe anumite terenuri nu mai puțin de 20.000 kilograme de porumb știuleți la hectar i-a făcut să devină curioși, am zice, fie pentru a vedea cit au pierdut pină acum, nestrăduindu-se pentru o asemenea performanță, fie pentru a vedea cit au de cîștigat de acum încolo. Și pentru că în drumurile noastre între Seaca, Mihăiești, Radomirești și Crăciunei s-a întîmplat să-l întîlnim pe inginerul Nicolae Popescu, director adjunct al Direcției agricole județene, am notat că organizarea producției intensive de porumb în acest an s-a extins pe 30.000 de hectare în județul Olt. Cit privește consiliul Radomirești, deficitul de 800 metri cubi de apă la hectar este, desigur, o realitate, dar tot o realitate este și îndeminarea oamenilor de a lucra pămîntul astfel încit el să nu-și piardă umezeala, de a-l lucra pe întinderea cîmpurilor dintre sate cu aceeași grijă ca în grădinile de legume ori pe terenurile însumind vreo 600 de hectare unde vor semăna plante medicinale, în primul rînd chimion, anason, măghiran, și coriandru. Și peste toate, zice Ilie Matei, ar mai fi de luat în seamă și ceea ce spun unii ca Mihai Ciobanu din Crăciunei sau Radu Birbălan, din Radomirești, care pină la 83 de ani, cit a împlinit primul, și pină la cei 78 ai celui de-al doilea este de crezut că or fi avut timp să verifice observația lor cum că tot la al cincilea an se nimereste, prin această parte a cîmpiei Bolanului, să fie un an bun. Dacă e vreun adevăr în cuvintele lor și dacă lîngă acest adevăr se așază și-a-cela că primele zile de primăvară adevărată au fost zile de muncă în plin, ar fi

nădejde ca la Radomirești și prin prestația anul să se arate chiar foarte bun.

DUMITRU ELIADE

Deal, vale și iarăși deal, și iarăși vale

Șoseaua ce pleacă din Sibiu spre Medias trece prin cîteva comune mari cărora, afară de nume, nu le lipsește nimic să fie orașe. Afară de nume și de orășeni, fiindcă oamenii de pe aici n-au absolut nici un motiv să-și schimbe meseria de țaran cu altea. Drumurile sînt pietruite toate, casele zidite trainic, sobele lucrează cu gaz natural, clădirile au apă curentă. Chiar și sediul I.A.S.-ului (la Slimnic, bunăoară) seamănă a locuință urbană ori a administrație de întreprindere. Că un oraș are niste funcțiuni și niste dotări specifice, se cunoaște, dar traiul țaranului din Slimnic nu-l, cu excepția muncilor, prea deosebit de acela al cetățeanului din Sibiu; mai cu seamă de al cetățeanului dinspre marginile urbei, unde se cresc vite și se țin grădini de legume.

Ce-i aparte la Slimnic e ogorul: deal, vale, deal vale și iarăși deal, și iarăși vale. Nici n-ai apucat să cobori, că trebuie să urci. Din cauza accidentelor terenului, culturile arată, cînd sînt privite din avion mai ales, foarte pitorește: un mozaic, a cărui lege e alta decit în Bărăgan. De unde însă chestia cu avionul? Păi, tot din Slimnic, intrucit I.A.S.-ul a calculat că fertilizarea unor dealuri de pășuni și finetă cu avionul e mult mai rentabilă decit cu mijloacele obișnuite. Mai întîi că, se știe și o scrie și „Flacăra” de ani și ani, industria noastră de mașini agricole nu prea se grăbește să-i dea munteanului mașinile ce-i trebuie la munte. Pe delurile cu pășuni din Slimnic nu pot urca, deocamdată, decit oile și vitele și deloc — ori cu cheltuielă mare — tractoarele. Fertilizate cu avionul, parcelele de masă verde dau 20 de t. hrană pentru animale la hectar. Nefertilizate sau muncite cu mijloace de rînd (fîldeci ar fi comice să le zicem „clasice” aici, unde-i numai deal și arareori vale) nu se obține mai mult de 12 t. masă verde la hectar. Nu numai că se scot mai multe tone de furaje, dar, iată, agricultura făcută cu avionul se dovedește mai puțin costisitoare decit agricultura cu tractorul. Pare un paradox, dar nu-i decit realitatea și stăruința unor adevărați specialiști de a nu se speria de paradoxuri. Cum tot un fapt de natură a ne pune pe gînduri este și recolta de grîu din '82.

„Grîul, spune directorul I.A.S.-ului, medicul veterinar Nicolae Frățilă, nu prea merge la noi. Pe 300 de hectare, am obținut totuși o medie de 3.308 kg. la hectar. E drept, cea mai mare medie pe județ, desi destule comune au pămînt mai bun, însă mai rentabile se dovedesc în zonă — și asta arată și tradiția — pomicultura, zootehnia și unele culturi speciale. Hameiul spre exemplu. Avem 3 ferme de meri, cu lucrarea cărora sîntem în regulă. Acum, că am ajuns într-un moment bun, ne-o putem mărturisii și nouă, și o putem spune și altora: dacă anul trecut am depășit, pentru prima oară, planul la fermele de meri și chiar la grîu, orz și hamei, este pentru că anul trecut ne-am ținut foarte strict de disciplina tehnologică, de la arat la respectarea patului germinativ și densitatea la hectar. Am încheiat fertilizările și tăierile la fermele pomicole în condiții de disciplină tehnologică cum spune cartea — și asta nu-i ușor, dacă socotim că avem 516 hectare cu meri —, mergem bine și cu celelalte lucrări. La cartofi, de pildă, din cele 100 de hectare pe care le avem, 50 fac parte în 1983 din programul special pentru obținerea a 40 t/ha. Desi zona cea mai bună pentru cultura cartofului rămîne oricum Brașovul, noi am dat 13 t/ha. Cele 50 hectare suportă un tratament intensiv de fertilizări cu 70 t. bălegar de grajd la hectar, cu îngrășăminte chimice și cu o densitate de 60.000 de cuburi la hectar. Avem toată nădejdea să fie bine. Avem mult bălegar de grajd — și ne-ar trebui și mai mult — pentru că creștem vite: 2.100 taurine și 13.000 ovine. Creștem vite pentru că e rentabil, pentru că locul e pentru vite, nu pentru — să-i zicem — cultura porumbului, garantăm o medie

anuală de 2.000 l. pe vacă (cel puțin 2.000 l.) și aceasta deoarece sîntem încă în situația de a corecta o măsură greșită de prin '79-'80, cînd ni s-a redus baza furajeră de la 1.200 ha. la 450 ha. Acum ea a crescut la 850, dar ce s-a pierdut greu se mai recîștigă. Animalele sînt uzine perfecte. La un animal, producția e întotdeauna numai netă: lapte și carne. În zootehnie nu poți să fesi cu depășiri de plan la nu știu ce indicatori, iar laptele și carnea să fie sub plan. Cu furajele de care dispunem și în sistemul actual de creștere, 2.000 l. înseamnă o medie cîștită. Pentru o vită mare avem doar 0,14 ha. pășuni și finetă! Din cele 13.000 de ovine, am metisat o mare parte cu berbeci din Australia și media de lînă pe oale țigale (metisată) a crescut de la 3 kg. la 5 kg. Contează enorm materialul biologic. Poți să-i dai țigăii cele mai bune furaje și nu-ți dai peste 3 kg. lînă. Oile australiene produc și peste 9 kg. lînă, cu condiția să le asiguri cel puțin 1 kg. concentrate zilnic. Acestea sînt realități și pe realități trebuie să ne facem toate socotelile.

La Slimnic, primăvara vine după o iarnă fără zăpezi, totuși speranțele la o recoltă bună sînt mai mari decit în primăvara anului trecut. I.A.S.-ul a reușit să dea garanții de eficiență și astfel se înființează, pe lîngă cele 2 ferme de hamei existente, încă una. Investițiile la fermele de hamei sînt mari, dar și cîștigul e considerabil. Anul trecut s-au obținut 1.100 kg. ha (prețul hameiului fiind dintre cele mai bune în agricultură) dar se contează pe 1983 la o medie de 1.500 kg. la ha, ceea ce, oricum ai privi lucrurile, e o medie foarte bună. „Cînd faci agricultură pe un teren atît de mărunt și de accidentat ca al nostru și nu îți cum trebuie creionul în mină și nu socotești totul la bănut, mai bine te lași de meserie”, spune Nicolae Frățilă, și ce dreptate are!

Și intrucit numai cineva care-i atent la ce-i iese din casa de bani, dar mai ales la ce-i intră în casă e și depozitar de încredere, să contăm pe țărani din Slimnic.

TUDOR OCTAVIAN

Printre puținii care n-au văzut victoria Craiovei

Nu în larna asta, ci în cea de dinainte, nea Nicolae Ionescu, pensionar al S.M.A. Brînceni, județul Teleorman, și-a dat seama, brusc, că satul în care trăiește de-o viață se strînsese în sine precum un meci. Nu era vorba de acea schimbare la față a satului românesc cînd îl strînge frigul, acel frig care obligă la intimitate, la lipire de vatra fierbinte, deci la regrouparea și mai strînsă în uman a familiei umane; dimpotrivă, tocmai ea, această familie, se risipise! Adică nînsese bogat, fastuos, nînsese ca-n basme o zi și-o noapte, iar dimineața, cînd iese din casă și o luase peste troiene, nea Nicolae Ionescu nu mai văzuse decit arar, ici și colo, urme de cizme în fața porților. Cele mai multe case se îngropaseră în zăpadă, fără urme de om în poartă și cu coșurile fără fum. Erau case fără om în ele, ori numai cu vreun bătrîn, care nu mai putea sau n-avea de ce să iasă în uliță. Erau ulițe care se pustiseră de tot, părăsite de toți. Familii întregi se mutaseră la oraș, uneori luîndu-și cu ele și bătrînii. Drept care nea Nicolae Ionescu, bătrîn pensionar cu datorile muncii în sat de mult încheiate și cu casă și neamuri în București, s-a decis ca el, cel puțin, să rămînă aici, să mai facă ce poate și cit mai poate pentru satul acesta pustiu și rece, slab încălzit de suflarea omului.

Îl găsim, în dimineața de 16 martie, în curtea S.M.A.-ului, cu o foarfecă de grădinar în mînă. Asta face, cit e ziua de lungă: grădinărește.

Un ceas mai tîrziu, pe cîmp (acest cîmp al S.M.A. Brînceni fiind o moșie cit un județ: 24.000 de hectare!), sîntem mai mulți. E și ing. Dumitru Vatau, directorul Trustului S.M.A. al județului, e și directorul din Brînceni, tînărul inginer Marin Fălan, împreună cu la fel de tinerii Petre

Neagu, președintele C.U.A.S.C.-ului, Gheorghe Save, inginer șef, și Alexandru Mina, inginer principal al stațiunii. Zeci de tractoare și de semănători, în monom, însoțite de cerul cîmpului negru, prin aerul aburos, cu soare palid, ca într-o competiție în care brazele par valuri dislocate de niște înalțări perfect sincronizate. S-a isprăvit înălțatul mazării, al lucernei, al sfeclei furajere și al borcagului (922 de hectare cu totul), bătaia se duce acum pentru sfecla-de-zahăr și floarea-soarelui. Un vînt cald, cu dulceață de omăt topit, se insinuează de undeva, din spre miazănoapte, spală cerul, soarele arde, lumina zilei e acum odihnitoare și castă. Mașinile arată bine, strălucesc, se mișcă ușor, parcă fără efort. Doar oamenii din cabine sînt încordați, sînt încordați și Iulian Ologeanu, și Stefan Rușanu, și Ilie Lincan, și Ene Florian, și Gurban Putină, și toți ceilalți, sînt încordați și înțeleși pe manete de parca ar stăpîni, cu sfîrșituri supreme, ceva foarte puternic, care se răzvrătește mereu. Probabil că astfel se stăpînește pămîntul din cabina unui tractor.

Da, zice directorul Marin Fălan, acum mașinile arată bine, dar să le fi văzut mai în iarnă, pe rampele de revizii și reparații! Unele erau ca niște epave, la capătul unui an cu secetă grea (n-a plouat din mai pînă-n august!), deci cu pămînt de cremene, care le-a ros și le-a tocit. S-a bîfuit mult pe recondiționări, dar recondiționările, oricît de atente și de mesteșugite, ajung, fatal, la un punct mort, punctul în care piesa respectivă, supusă unor succesive operații de prelucrare, își dă duhul, transformîndu-se în praf și pulbere. Au lipsit și lipsesc o serie de roșeri (axuri post-bătătoare, sita Peterson, pinioane planetare, plăcuțe contra-cuțit etc.). Unele piese de schimb se mai găsesc la baza de aprovizionare din Alexandria, dar pentru altele trebuie să alergi și să scormonești prin toată țara, de la București la Brașov, de la Craiova la Miercurea Ciuc, de la Medgidia la Cîmpulung sau la Cluj-Napoca, cheltuiind timp, nervi și bani, fără să mai vorbim de plocoane; și nu o dată cu riscul drumurilor zadarnice. Cum la fel stau lucrurile și cu motorina. Firese, ar trebui să și-o procure de la Alexandria, dar uite că firecul, din nu se știe ce pricină, încă n-a fost introdus în drepturi, căci cea mai mare parte din motorina trebuitoare este cîrărită tocmai din Pitești. Și încă asta n-ar fi nimic dacă vagoanele cu prețioasă încărcătură ar descinde aici la timp, adică la somațiile cîmpului, la presiunile pîinii, imposibil de amînat sau de temperat cu promisiuni. Dar cum nu se petrece așa, se recurge la soluția cisternelor închiriate, aflate într-un continuu du-te-vino pe drumurile Piteștiului. Din cele 70 de tone de motorină obținute de S.M.A. Brînceni între 1 și 15 martie, 46 au provenit din Pitești. O cisternă de 7 tone de motorină care vine de la Pitești e plătită cu 1.800 de lei. Aceeași cisternă, sosită de la Alexandria, costă numai 300 de lei.

Orele trec, vizităm mai departe cîmpul, totul arată bine, frumos, îngrijit, dichisit, grîul a răsarit viguros, în ciuda secetei, se vede dragostea de pămînt, se vede mina gospodărească, însoțitorii mei imi pîndesc reacțiile cu o satisfacție neascunsă. Sînt oameni tineri, care muncesc tînerește, care vorbesc la fel, adică limpede, franc, neocolind greutățile ce-l apasă, dar fără să facă din ele un cap de țară. Cuvintele, acum, vin mai greu, unii din ei sînt oboșiți (au stat trei-șase zile noaptea pînă tîrziu, veghind felurite operații de pregătire pentru culturile din „urgența a doua”), peste toate plutește o dulce alarmă, ca un frison. La ceasul 2 după prînz urmează să se transmită meciul Universitatea Craiova — Kaiserslautern. O luăm spre sediul S.M.A.-ului, oprindu-ne pentru cîteva clipe, în drum, la cele trei case din cîmp în care dorm, în campanie, tractoriștii, ca să nu mai piardă timp cu drumul spre sat și înapoi. Nu sînt chiar niște vile, dar sînt solide și sănătoase, acoperite cu țiglă. Înăuntru nu sînt numai paturi, ci și plite pentru gătit. În curînd, ne încredințăm directorului D. Vatau, vor avea și aparate de radio, și spălătoare. (Sîntem de-acum la sediu, mai sînt cinci minute pînă la meci, spre sala unde se află televizorul și aparatul de radio e imbulzeală de inginerime, funcționări, oameni de la atelierul stațiunii.) În rest, lucrurile merg bine, din cele 3.500 ha destinate fertilizării grîului n-au mai rămas decît 200. (Ne precipităm spre sală: ni s-or fi reținut oare scaune?) O atenție specială e acordată porumbului, nu mai puțin de 3.200 de hectare sînt prevăzute pentru „planul 20.000” adică pentru producții de 20.000 kg stîuleți la hectar. (Ne așezăm neliniștiți în fața micului ecran: dăm drumul și la radio, preferînd transmisiunea lui Domozină.) În pauză discutăm mai departe despre porumb, despre mașinile ce-l sînt destinate, printre care o formație de 35 de CARP-uri, celebră în tot județul. (Minutul 82, vocea lui Domozină ne-a spart timpanele: goal!) Da, campania iernii s-a terminat cu bine, campania de primăvară a început cu bine. De-ar mai da și o ploaie...

Singurii din Brînceni care n-au văzut meciul au fost, firese, tractoriștii, aflați în acele clipe la datorie.

Aceeași cifră, transformată în muncă, n-a mai speriat

La Grivița, toți șefii fermelor vegetale ale cooperativei agricole de producție sînt țărani: unul dintre ei se numește Vasile Nica, celălalt Nicolae Căluț... În șirul celor pe care se mai poate conta, președintele Ion Mocanu adaugă pe Grigore Paraschiv, Grigore Munteanu, Ștefan Zănea și Florea Cîrlegeanu. Și a început nu demult o primăvară cînd este și încă va fi nevoie de oameni pe care se poate conta. Timpul frumos, blînd nu amăgește pe nimeni. Numai oamenii locurilor știu cit de amăgitoare sînt orizonturile deschise ale Bărăganului și cit de repede se scufundă soarele în neînfința unor nori iuți de nicînde. Cu alte cuvinte, oamenii dau bice calilor, chiar dacă nu prea mai au cai.

Ideea că fiecare lucru trebuie făcut la timpul său nu este nouă la Grivița, dimpotrivă, oamenii sînt convinși că anumite lucruri se pot face și înainte de timpul lor. În primul rînd, întreaga suprafață a fost arată din toamnă. Apoi, în fereștele iernii, au fertilizat 920 ha rezervele păioaselor, au ales la masă semintele de floarea-soarelui și fasole și, din cînd în cînd, au mai dat cite o mină de ajutor lui Dobro Drăgănescu, Victor Cojocaru, Ion C. Constantin, Nicolae I. Damian și tuturor celor ce s-au îngrijit să scoată în primăvară, în stare de funcționare, toate tractoarele și utilajele secției de mecanizare din sat. Tot în fereștele iernii, au scos în cîmp îngrășămintele organice, cite s-au adunat, au săpat pomii, 37 ha, și au lucrat via, 13 ha. Multe par bagatele, suride președintele Ion Mocanu, dar nici un țaran nu se simte cu adevărat liber decît atunci cînd are minile dezlegate de mărungișuri. Cînd nimic nu-l mai ține în loc să înceapă și marea trîntă cu pămîntul recoltelor adevărate, unde șocotelele nu se mai încurcă în subdiviziuni și în fracțiuni de procente. Și trîntă aceasta, la Grivița, începușe...

Cînd am descins noi în Bărăgan, ing. șef Constantin Pîslaru supraveghea în sămînțatul cartofilor. Alături, vorbele se legau în jurul deficitului de apă din sol, deși grîul, semănat pe 920 ha, e frumos și promițător. Din 3.666 ha arabile, irigațiile cuprind numai 420 ha și, întimplător, în acest an, peste suprafața irigată s-au întins păioasele, dincolo de care oamenii nutresc speranța unei bune culturi duble. Pe 1.007 ha se va semăna cînd porumb. Jumătate din această suprafață va trebui să producă 20 tone stîuleți la hectar. Și aici încearcă lucrurile acel deficit de apă. Dar la Grivița, îndeobște, prînsorile s-au ținut, și aici nu e vorba de prînsorile unui singur om, ci de prînsorile a 420 de oameni. Și președintele Ion Mocanu suride oarecum stînjinit: să dezvăluie sau să nu dezvăluie o șocoteală anume? Și, firește, la urma urmelor o dezvăluie. În centrul ei fiind tocmai această recoltă fabuloasă, de necrezut pînă în urmă cu doi sau trei ani, de 20 tone stîuleți la hectar. Cifra sperie, admite liniștit Ion Mocanu, și eu știu că cifra aceasta sperie. Și am înțeles că trebuia redusă sau transformată în altceva, în orice, dar în altceva decît în tone. Tona sperie, numai ce roștește cuvîntul și ai și simțit că spinarea pîrie. Și atunci am transformat cele 20 tone în muncă, în zile de prîsilă, în alte feluri de a trudi. Curios, dar adevărat: aceeași cifră, transformată în muncă, n-a mai speriat. Și oricum am răsuci lucrurile, ajungem la același deznodămînt: în Bărăgan, munca nu sperie. Numai să se știe cit e de muncit, de unde pînă unde, de cînd pînă cînd, de ce și pe ce.

Am spus că la Grivița oamenii nu mai sînt încurcați în prea multe bagatele. Cîteva totuși, le mai răpesc din timpul dedicat brazdei din largul cîmpurilor. De pildă, au avut de pregătît 4.400 mp de pat cald pentru răsadurile de tutun. Și le-au pregătît. Însă uneori năvălesc peste ei mărungișuri care nu le legă doar mințile, de muncă aici nu se sperie nimeni, ci de-a dreptul le leagă mințile. O asemenea bagatelă a năvălit peste ei chiar în primăvara-aceasta. În fața sediului cooperativei agricole din Grivița crește de vreo două decenii un pîlc de conifere zvelte, de un verde intens, răcoros. În Bărăgan, coniferele nu cresc cu una cu două, se prind greu și de cele mai multe ori rămîn chircite și bătute în cap. Dar la Grivița s-a întimplat o minune și nu are nici un rost să stăm și s-o cercetăm. Mai bine ne bucurăm de ea. Apoi, cooperatorii au avut ideea să întindă un solar lîngă aceste conifere. Zis și făcut. Nu demult, cineva de la județ i-a sfătuit să mai întindă un solar, dar să taie coniferele, să nu ia din arabil... Ceea ce este o inițiativă pentru care noi nu avem cuvinte ca s-o calificăm cit de cit rezonabil, ca să nu supere. O anume observație ne îngăduim totuși: este pur și simplu curios că printre grîiile atît de mari ale oamenilor cîmpiei, fel de fel de inși plîmbă idel atît de meschine. E ca și cum am plimba pe cîmpia Mărășteilor un pechinze sau un baset schiop.

Independența energetică — starea noastră de veghe (II)

Petroliștii din Videle, dincolo de un calcul formal

Sub cristalul de pe masă, în biroul său, pe un cartonaș stă scris, cu litere mari: Oamenii spun puțin cînd vorbesc mult. Nu-l contrazic pe inginerul Mircea Alexandrescu, deși e limpede că oamenii pot să vorbească puțin și să nu spună chiar nimic. Știu că mi-ar putea răspunde că tehnicienii pe care-i adună în fiecare dimineață, într-o sedință scurtă, în jurul acestei mese, au de vorbit nici mai mult și nici mai puțin decît despre datoria lor de a da țării 9 la sută, deci a 11-a parte din producția ei anuală de petrol. Cel puțin așa se prezentau lucrurile pînă de curînd, pînă la începutul lunii martie, cînd planul a fost și el modificat în funcție de măsurile cuprinse în programul inițiat de conducerea superioară de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind reorganizarea activității din industria petrolului. Înainte, Șchele de extracție Videle se întindea de la Ciolănești, înspre Roșiori de Vede, pînă la Bălăria, pe aproape de șoseaua București — Alexandria. În lungime, teritoriul ei măsoara cam 100 de kilometri iar în lățime vreo 30. Intrucît pe aproximativ o treime din acest spațiu a luat ființă o șchelă nouă, la Clejani, planul șchelei din Videle s-a redus și el, proporțional, și reprezintă acum 6 la sută din producția națională de petrol. Însă acest calcul, zice directorul Mircea Alexandrescu, este corect numai din punct de vedere formal, fiindcă pe lîngă relația directă dintre teritoriul atribuit fiecărei șchele și cifrele de plan trebuie luat în considerare și faptul că odată cu adoptarea noii structuri organizatorice, se va produce, neîndoielnic, o creștere a eficienței muncii petroliștilor. Dealtfel, după cum se știe, sporirea producției anuale de la 13,5 la 15 milioane tone de țite se întemeiază în bună măsură tocmai pe acest plus de eficiență iar în ce-i privește pe sîndorii de la Videle ei știu că independența energetică a țării depinde, și de efortul lor de a extrage mai mult decît cele 800 mii tone, cit prevede planul stabilit pentru acest an.

La 33 de ani, cîți are, inginerul Gheorghe Marinică, director adjunct și răspunzător de problemele de producție ale șchelei, n-a învățat încă și nu-l interesează să învețe a vorbi nici mai mult și nici mai puțin decît vrea să spună: „Înainte șchele erau împărțite în două secții, aveam una la Ciuperceni și alta la Angheliești, iar fiecare cuprîndea cite trei ateliere de producție în cadrul cărora se aflau cite 5-6 parcuri, cite 6-7 brigăzi de intervenție și, bineînțeles, activitățile auxiliare mecanice și electrice. Era un sistem greoi, care făcea dificil de urmărit felul cum se lucra și adăuga dificultăți nejustificate chiar muncii sîndorilor. Aceștia umblau pe un teritoriu prea mare pentru a se putea afla întotdeauna, la timp, acolo unde era nevoie de ei. Trebuie să recunoaștem că unele probleme rămîneau ne rezolvate și erau amîinate, uneori, de la o zi la alta. Și dacă o astfel de problemă era, să zicem, chiar o sondă care se opriese, e limpede că producția de țite se întimpla să fie mai mică decît ne-ar fi îngăduit îndeminarea oamenilor noștri, care eu cred că sînt buni sîndori, sau dotarea tehnică de care dispunem. Prin aplicarea programului de măsuri privind noua structură organizatorică a activității noastre, urmînd îndemnul pe care la recenta Constituție de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului ni le adresa secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am organizat șchele în 12 brigăzi de producție, eliminînd verigile intermediare ale secțiilor și atelierelor, astfel încît fiecărei brigăzi îi revine un număr mai mic de sonde decît înainte și ea poate funcționa pe principiul autogestiei economice, fiind titulară de plan și primînd retribuția în funcție directă de producția obținută. În locul unei anumite devălmășii, ca să zic așa, care exista pînă acum, s-a instaurat o răspundere concretă și bine precizată: unei formații de lucru i se cere să răspundă de un număr de sonde și chiar i se dă posibilitatea să răs-

pundă, fiindcă, așa cum arătăm, nimeni nu mai voiajează de-a lungul și de-a curmezisul șchelei, obosindu-se inutil și chiar păgubitor”. Și pentru că inginerul Gheorghe Marinică are dreptate cînd adaugă că un sistem organizatoric bun își vădește utilitatea nu numai prin faptul că este adoptat ci și prin felul cum este aplicat, nu ne rămîne decît să-l ascultăm și pe tehnicianul Marin Marin, pe care l-am întîlnit la sonda 2.044, unde execută cu oamenii din subordinea lui o cimentare sub presiune. Pînă acum, ca șef al secției de probe și reparații capitale, conducea 17 formații însumînd 237 de oameni și de multe ori era nevoit să umble de la un capăt la altul al șchelei, deci uneori chiar și 100 de kilometri, pentru a ajunge acolo unde era nevoie de el. Drumurile astea, zice, pînă la urmă lasă și ele urme, te obosesc. Acum, Marin Marin este adjuncțelul șefului de brigadă de la Ciuperceni și-o să bată mai puțin drumuri iar datorită acestui fapt, crede, o să poată să facă lucrări de mai bună calitate, căci asta vine ca și cum un medic ar avea de consultat 100 de pacienți într-o zi iar altul doar 10. Bineînțeles că al doilea va fi mai atent. La rîndul-i, subinginerul Gheorghe Cotoi, șeful brigăzii nr. 7, ne spune că pînă de curînd a condus atelierul nr. 6 și că în acea calitate avea în subordine șapte echipe de intervenție cu 120 de oameni, plus patru parcuri de extracție cu 40 de sîndori. Mai ales pe timp de noapte îi era imposibil să-i supravegheze pe toți. Acum poate să meargă însă pe jos la fiecare dintre cele 75 de sonde de care răspunde, întinse pe cîteva kilometri doar, și să vadă cum lucrează cei 74 de oameni din subordinea lui. Avînd această posibilitate, a descoperit și lucruri îmbucurătoare dar și din cele ce n-aveau cum să-l bucure. Două sonde, 3.121 și 3.218, considerate pînă de curînd inactive, au fost supuse unor tratamente speciale și acum produc, în 24 de ore, 4 tone de țite. În schimb, la sonda 608, care dă singură 4 tone în 24 de ore deși e veche de 15 ani, s-a produs de curînd un act de indisciplină. Cu o seară în urmă, la ora 18, sonda s-a oprit, i se defectase pompa care la 700 de metri sub pămînt împinge țiteiul din zăcămint către suprafață. Asta e cea mai grea operație pe care o fac cei de la intervenții, fiindcă ei sînt nevoiți să demonteze, de fapt, întreaga sondă. Defecțiunea a fost reparaată imediat și echipa de intervenție și-a început de îndată lucrul, fără să mai fie nevoie să fie chemată, prin telefon, de la zeci de kilometri. Pînă la 12 noaptea au lucrat Nicolae Iordan, Ionel Bălănică și Costache Drăghici, împreună cu șeful lor, Ion Rănuțu. Iar începînd cu acea oră, pînă la 8 dimineața, ar fi trebuit să lucreze echipa condusă de sîndorul șef Cornel Constantin. Din această echipă nu s-a prezentat însă la lucru decît șeful ei, Constantin Troncea, Dumitru Vasile și Alexandru Bodan au lipsit nemotivat, spune șeful de brigadă, și pe cit de supărat este că unii și-au uitat datoria pe atît de multumit se arată de acest nou sistem de organizare a muncii care permite, iată, descoperirea oricărui act de indisciplină. În sistemul vechi de lucru exista într-adevăr posibilitatea ca o astfel de abatere să rămînă neștiută de nimeni, nesancționată. Și chiar dacă ar fi fost sancționată, hotărîrea ar fi aparținut conducerii atelierului, secției sau șchelei, pe cînd în noile împrejurări ea poate lua forma, mai greu de îndurat, a unei opinii colective, a unei dezaprobări generale față de orice act de indisciplină, fiindcă, așa cum spuneam, brigada este titulară de plan iar cîștigurile sîndorilor depînd direct de cantitatea de țite extrasă. În cazul de față, ne spunea șeful brigăzii nr. 7, sonda 608 ar fi putut să fie pusă în funcțiune cu opt ore mai devreme, iar dacă s-a întîrziat înseamnă că s-a pierdut, oricum, 1 tonă de țite. Iată o realitate despre care, desigur, în spiritul devizei, așezate la vedere în biroul directorului Mircea Alexandrescu, nu e de vorbit decît atît cit este de spus.

DUMITRU ELIADE

Pentru un centru național de medicină tradițională

— Tovarășe doctor Florin Brătilă, știu despre ce vom discuta, despre acupunctură, dar e obligatorie o întrebare: cum de-ați reușit să-l recuperați pe fotbalistul craiovean Irimescu în numai 4 zile după ce făcuse, cel puțin așa s-a spus, o ruptură musculară? A avut el cu adevărat ruptură?

— E cert că a avut, afecțiunea a fost confirmată de doctorul Tiberiu Pop de la Centrul de medicină nucleară de la „Panduri”: ruptură fibrilară musculară la 1,5 centimetri adâncime pe cvadriceps. Atât ruptura cât și hematoma au cedat în urma unui tratament cu acupunctură și moxibufie.

— Ce-i aceea moxibufie?

— O terapie orientală tradițională datorată plantei „Artemisia vulgaris” un soi de pelin. Ea se prezintă sub formă de batoane din care se taie rondele ce se înserază pe acele de acupunctură. Rondelelor li se dă foc și, arzând, ele au proprietatea, unică, de a nu degaja căldură, ci o energie electromagnetă asemănătoare, într-o oarecare măsură, cu razele infraroșii cu lungime de undă mică. Energia se transferă prin acele de acupunctură și echilibrează meridianul deficitar.

— Limpește. Tovarășe doctor, să nu mi-o luați în nume de rău, dar e ciudat, ea să nu zică altfel, că un medic sportiv, fie el și la Clubul „Sportul studentesc”, e atât de preocupat de acupunctură! De unde până unde v-ați apucat dumneavoastră de treaba asta?

— Pasiunea e mai veche, dar am avut ocazia, în urmă cu câțiva ani, însoțind echipa națională de fotbal în China, să urmez un curs intensiv de acupunctură. Alte două cursuri, de durată mai lungă, le-am făcut la București, în cadrul Centrului de perfecționare a personalului sanitar superior, unitate pe lângă care am fost, ulterior, cooptat ca lector. Ba, mai mult, Cabinetul în care lucrez, ca medic al „Sportului studentesc” a fost desemnat, anul trecut, printr-o decizie a Direcției sanitare a municipiului, drept Centrul metodologic de acupunctură, afiliat Spitalului clinic municipal.

— Aveți, fără să exagerez, un cabinet ultradotat. Spațiul e mare, văd aparatul electronic de diagnostic și tratament în acupunctură, mai multe truse de ace, material didactic, tot felul de planșe, machete etc., cărți de acupunctură și așa mai departe. Cum le-ați procurat, cine v-a ajutat să o faceți?

— M-am străduit mult în această direcție, dar am fost și sprijinit. Am găsit înțelegere la Ministerul Învățământului, la Ministerul Sănătății, la Direcția sanitară a Capitalei, la Institutul politehnic și, firește, la Clubul „Sportul studentesc”. În timp, lucrez pentru „Sportul” de 10 ani, dotarea cabinetului s-a îmbunătățit, ceea ce îmi permite să folosesc, azi, întreaga metodologie de acupunctură. Adică somatopunctura clasică, auriculoterapia, moxibufia și electroacupunctura. De la o vreme, cum ziceam, cabinetul a devenit și Centrul metodologic și se organizează aici, sub egida C.P.P.S.S., cursuri de doctorul Ioan Teleașanu, lucrări practice și cursuri de inițiere în acupunctură.

— Ce afecțiuni tratați, tovarășe doctor Brătilă?

— Eu cred, chiar dacă alții susțin contrariul, că terapia acupunctivă nu-i un panaceu, ea are limite și chiar contraindicații. Dar și da rezultate, uneori spectaculoase, într-o gamă întinsă de boli: în nevralgiile de trigemen, în majoritatea afecțiunilor reumatismale, gastrointest-

nale, digestive, renale etc. Ca și, desigur, în traumatologia sportivă. Aș include pe această listă și tulburările psihice minore. Am să repet un lucru: acupunctura nu-i exclusivistă, terapia prin ace merge, ba chiar e recomandabilă, în paralel cu oricare altă deontologie, în „Flacăra” am avut ocazia să întâlnesc, în câteva rânduri, această idee.

— Cum vi se pare, de aici, de pe strada Ștefan Furtună 140, acupunctura noastră de azi?

— O găsec redutabilă. Avem o serie de practicanți și, totodată, de teoreticieni de elită, între care, la loc de frunte, doctorii Constantin Ionescu Tîrgoviște, Teodor Caba, Dumitru Constantin, Traian Crăciun ș.a. Necazul e însă altul: cadrul organizatoric adevărat încă lipsește. Am să dau un singur exemplu. În septembrie 1982, a fost organizat la București un curs de acupunctură pentru medici danezi, prelegerile și demonstrațiile fiind încredințate lectorilor Centrului de perfecționare. Știți unde s-a ținut?

— Nu. Probabil într-un spital.

— La hotelul „Turist”? Motivul? Inexistența unei instituții medicale specializate.

— Înțeleg că pledați, chiar dacă indirect, pentru înființarea unui, hai să-i zic, Centrul de acupunctură, da?

— Ideea e alta, mai completă: un Centrul național de medicină tradițională, a cărui înființare „Flacăra” a mai susținut-o. Dacă nu greșesc, atât Ionescu Tîrgoviște și Caba, cit și, mai recent, Dan Filimon au făcut, în paginile revistei dumneavoastră, o propunere asemănătoare. Lucrurile fiind știute, n-am să insist. Am să subliniez însă avantajele terapeutice și economice ale unui astfel de așezământ, care ar trebui să adune în același local acupunctura, homeopatia, apiterapia și fitoterapia: costul redus al tratamentelor, caracterul nemedicamentos al acestora, evitarea polipragmatiei, lipsa de nocivitate etc., etc. S-ar lucra în echipă, prin înțelegere, desconggestionându-se spitalizarea. În plus, s-ar evita o medicație costisitoare care nici nu dă, totdeauna, randamentul scontat. Centrul național de medicină tradițională ar fi, în concepția mea, for metodologic, având însărcinări pe linie de asistență medicală, de învățămînt și de cercetare. De pe urma înființării lui n-am avea, bolnavi și medici deopotrivă, decît de câștigat. Pretutindeni, medicina se întoarce spre natură. Noi am acceptat această concepție, dar întîrziem în a o pune în aplicare.

— Aveți dreptate, dar se mai pune, veți fi de acord, cu mine, o problemă: cea a spațiului.

— Centrul respectiv ar putea fi găzduit, fără investiții suplimentare, chiar aici, unde există, cred că v-ați convins, spațiul suficient.

— Am notat propunerea dumneavoastră și, notînd-o, am și înaintat-o forurilor în măsură să decidă. Am încheiat, tovarășe doctor?

— Centrul, tot revin, dar acesta e oful meu, și nu numai al meu, ar trebui să însemne un bloc funcțional, capabil să valorifice cunoștințele medicinei tradiționale extrem-orientale și populare în interesul bolnavilor, realizînd totodată economii, căci terapia ar fi, în primul rînd, ambulatorie. Specialiști care să lucreze avem, e doar nevoie de un impuls. De o inițiativă.

— Vă mulțumesc, tovarășe doctor Brătilă. Înainte de a încheia, îmi fac o datorie din a menționa că numele dumneavoastră figurează pe mai multe brevete de invenție și că cel puțin una din lucrările pe care le-ați întocmit, „Protecția biologică prin utilizarea acupuncturii la indivizii cu suprasolicitare psihofizică” a atras atenția asupra unei activități de marcă. Vă doresc succes în continuare.

OVIDIU IOANIȚOIA

O enigmă veche de trei secole, elucidată de un cercetător român

Ne bucură faptul că exact după un an de la apariția articolului nostru în „Flacăra” cu titlul *Consacrare mondială pentru navigatorul solitar*, privind opera cu caracter de unicat pe plan mondial a doctorului inginer Constantin I. Staicu, același cercetător, grație aceleiași metode fertile expusă în cartea publicată de o prestigioasă editură britanică, pășeste din nou — ca să spunem așa — în arena mondială. Descoperirea sa va face probabil să curgă multă cerneală în presa științifică de pe glob. În adevăr, el a reușit să demonstreze Marea Teoremă a lui Fermat, ilustru matematician francez al secolului al XVII-lea. Este o teoremă de înșelătoare simplitate care de trei secole sfidează generații întregi de oameni de știință, de pe toate meridianele, printre care un Euler sau un Cauchy. În 1909, în Germania s-a instituit un premiu de 100 000 mărci pentru cel care ar demonstra teorema sau măcar ar infirma-o printr-un singur exemplu, adică printr-un caz particular. Deoarece condițiile de premiere prevedeau că demonstrația trebuie să fie publicată, iar editurile nu erau dispuse să accepte demonstrații false, autorii și le tipăreau pe cont propriu. Astfel au apărut în diferite țări o sumedenie de demonstrații greșite. De remarcat însă că vanele încercări de demon-

strație nu au fost inutile, ele ducînd la descoperirea unor metode noi în matematică, avînd fertile aplicații în alte domenii.

În fond ce afirmă Marea Teoremă? Că pot fi găsite numere naturale care să satisfacă ecuații simple de tipul $x^n + y^n = z^n$ și $x^2 + y^2 = z^2$, de exemplu $5^2 + 6^2 = 11^2$, $3^2 + 4^2 = 5^2$, adică $9 + 16 = 25$, dar pentru puteri mai mari decît 2 nu există soluții, de pildă nici un fel de numere întregi nu pot fi găsite care să satisfacă $x^3 + y^3 = z^3$. Pare incredibil că o problemă la prima vedere atât de simplă să fi rezistat timp de secole eforturilor reunite ale matematicienilor lumii. E drept, s-au găsit soluții parțiale, dar nici una generală. Fermat însuși notase pe marginea unei cărți pe care lucra: „Dispon de o demonstrație cu adevărat minunată, dar marginile sînt prea înguste ca să o pot scrie aici.” Demonstrația nu a fost însă niciodată găsită, de unde și „goana” multiseclară pentru a elucida problema.

Desigur, nu ne-am propus ca în articolul de față să redăm demonstrația lui Constantin I. Staicu, doar să relevăm rodnicia și larga aplicabilitate a metodei pe care a dezvoltat-o și i-a adus notorietate internațională. În adevăr, încoronînd munca sa asiduă de 30 de ani, editura britanică de renume mondial „Abacus Press”, care a „lansat” la vremea lor pe un Maxwell sau un Einstein, i-a publicat anul trecut, în traducere engleză, lucrarea „Analiza dimensională restrînsă și generală”, iar una din cele mai importante reviste de fizică din S.U.A., „Journal of Franklin Institute”, i-a înserat la loc de cinste un studiu într-un număr special analizei dimensionale. Asemenea lucrări se înscriu pe linia aporiturilor românești de rezonanță mondială, de talia operelor lui Vranceanu sau Onicescu, pentru a nu cita decît aceste două nume. În plus, cartea doctorului inginer Staicu răspunde unor cerințe tehnologice prezente ale contemporaneității, intersectînd la nivelul cel mai înalt matematica, fizica și tehnologia și deschizînd perspective în domenii extrem de diverse, de la folosirea energiei termionucleare pînă la proiectarea economicoasă a cazanelor. (Autorul este cercetător la ICEMENERG.)

Iar acum, cea mai recentă aplicație, neașteptată, la „dezlegarea” Marii Teoreme a lui Fermat, despre care un ilustru matematician sovietic, A. O. Ghelfond, scria: „Dacă demonstrația va fi obținută printr-o metodă nouă și rodnică, importanța teoremei, datorită importanței metodei, poate fi foarte mare.” Se pare că tocmai așa s-a întimplat.

Dincolo de aspectul insolit, de elementul de noutate și de certul impact pe plan internațional, se poate contraargu-

Ciudățeniile istoriei au aruncat o punte de legătură între un inginer român și cel pe care-l prezintă ilustrația noastră, după un tablou al timpului: matematicianul francez Pierre de Fermat, contemporan cu Blaise Pascal și denumit de acesta primul om al lumii. Și un alt fapt nu lipsit de interes: Pascal, el însuși matematician și fizician de geniu, mărturisea că nu poate urmări în toată profunzimea lor cercetările științifice ale lui Fermat. Dar iată, abia în 1983 un inginer român, Constantin I. Staicu, de la ICEMENERG, a reușit să demonstreze, grație unei metode originale cu multiple aplicații în tehnică, Marea Teoremă a lui Fermat, care timp de trei secole și mai bine a sfidat eforturile conjugate ale unora dintre cei mai mari matematicieni ai lumii.

LIONEL NIȚESCU

Alergenii doctorului Ionel Dinu

Multă vreme o mare necunoscută a medicinei, alergica este astăzi socotită o boală invinsă, o maladie vindecabilă. Cel puțin pentru anumite tipuri de alergii și bolnavi. Școala românească de medicină a afirmat și confirmat cercetări și rezultate valoroase, originale pe care revista noastră le-a consensat la vreme. Una dintre acestea sînt alergenii de concepție proprie — atît pentru diagnostic cit și pentru tratament — obținuți de doctorul în medicină Ionel Dinu de la Spitalul județean din Timișoara. Inițial internist și 19 ani cadru didactic la Institutul de medicină din orașul său (la care a renunțat în favoarea noii pasiuni), se specializează în alergologie (în care și-a susținut și teza de doctorat) la renumita clinică Karl Hansen din Bad-Lippspringe din R.F. Germania, o veritabilă stațiune pentru alergici. Întors în țară, în 1972, a început o intensă muncă de cercetare atît pentru investigarea mecanismelor ce produc această terifiantă boală care, de multe ori, aduce omul în situații de-a dreptul tragice, cit și pentru obținerea în țară a unor produse antialergice în vederea testării (a diagnosticului) și, firește, a tratării diverselor tipuri de alergii dat fiindcă se aduceau din import la prețuri din ce în ce mai mari. A pornit cu o metodă recunoscută pe plan internațional („Fru-goni”), dar în timpul cercetării își schimbă metoda de lucru și obține printr-un procedeu original, al său, mai întîi, un alergen (din polen nedegresat), apoi din ce în ce mai mulți, pînă la o gamă, o trusă de 30 de produse. Metoda și o parte din alergeni fiind brevetată în 1977 de către OSIM. Publică rezultatele cercetărilor sale — și-a testat produsele pe 20 000 de bolnavi — precum și un impor-

tant număr de lucrări în domeniul de graniță dintre alergologie și imunologie în țară și străinătate, participă cu comunicări la congrese și reuniuni internaționale de specialitate (la Freiburg, Mont-real, Vichy, Roma...), care îl fac cunoscut și apreciat în lumea alergologilor, fiind ales membru al Academiei europene de alergologie și membru al Societății internaționale de alergologie, precum și membru al Societății europene de sistem reticulohistocitar. În momentul de față are tratați și dispensarizați, urmăriti în timp, în jur de 7 000 de bolnavi.

Cum toate încercările sale de a preda industriei de medicamente fabricația alergenilor nu s-au soldat cu succes, Direcția județeană sanitară îl ajută efectiv, găsesc posibilitatea și modalitatea, aparatura și schema de personal necesară, pentru înființarea unui laborator special — „Aleis” — menit să realizeze într-o microproducție produsele respective, tot mai solicitate de bolnavii din întreaga țară. Mai mult, cu sprijinul comitetului județean de partid, din aprilie anul trecut, micul colectiv al laboratorului este înzestrat cu un „polinarium” în comuna Pișchia din apropierea orașului. Astfel, cei câțiva medici, biologi, chimiști, asistente medicale, laborante care slujesc atît laboratorului cit și secției de alergologie a spitalului nu mai alegă, ca pînă acum, la extremitățile județului, pînă la Poiana Mărului și mai sus în munte pentru a culege polenurile a tot felul de plante, vinovate pentru numeroase afecțiuni alergice (astm bronșic, rinite, laringo-faringite etc., etc.) Își concentrează aceeași activitate, fără egal prin mîgălă, atenție și insistență — muncă de albină — în perimetrul micii stațiuni. Au la dispoziție

o casă țărănească și 1 000 metri pătrați de teren pe care au semănat (cu ajutorul C.A.P.-ului) „deocamdată cu 5 soiuri din flora spontană, soiuri incriminate mai frecvent pentru declanșarea fenomenelor de intoleranță, și sperăm să ajungem în primăvara aceasta la vreo 12”, ne informează dr. Dinu, pentru a-și asigura „baza de producție”, materia primă.

Acum 4 ani, dr. Ionel Dinu obține brevet de invenție și pentru extractul de Candida.

Un produs atît pentru testare, decît pentru diagnostic, și tratament, cit și un vaccin în cazurile rebele și de hipersensibilizare a organismului. „Vaccinul va apărea în cursul acestui an, ne asigură autorul. O serie de medici alergologi și dermatologi din țară au însă alergenul nostru de Candida, îl încearcă, îl testează pe bolnavi și nu puțin îi comunică rezultatele, ca fiind foarte bune. Așamîni doar pe profesorul Bădănoiu de la Craiova, recunoscut dermatolog.”

— Și cînd se va afla în farmaciile din țară, din toată țara?

— Nu știu, cînd va fi cerut. Ca și toți alergenii pe care putem să-i producem. Chiar vă rugăm să informați medicii și bolnavii din județe să nu-i mai trimită și să nu se mai deplaseze la Timișoara pentru a-i obține, cheltuiesc bani în plus de pomană și ne aglomerează și pe noi, li pot avea cel puțin în farmaciile din orașul de reședință al județului. Desigur, cu condiția ca Oficiile farmaceutice să li comande. Putem produce cit ni se cere. Și la export putem da. Medicii și cabinetele de alergologie fac de obicei un singur fel de comenzi: pentru teste; cantități plătite de spitale. E cel puțin ciudat, dacă ai pus diagnosticul că, de pildă, bolnavul este alergic la polen de graminee, ce-i folosește dacă nu-i indică și doza pentru tratament? Un flacon de polen pentru

prima cură de șase luni costă la noi 270 de lei, iar în străinătate același medicament costă 350 de mărci.

La fel de greoaie și de neînțeleasă este și aminarea punerii în practică a unui alt proiect (foarte bine documentat, calculat ca eficiență economică, sanitară și științifică) al dr. Ionel Dinu și anume: „Crearea în apropiata stațiune, Buzias, a unei secții de alergologie. Un laborator de alergeni este incompatibil fără o secție corespunzătoare, demonstrează medicul timișorean. Acești bolnavi trebuie să fie supravegheați aici; în ambulatoriu pot apărea tot soiul de surprize. Astfel, Buziasul ar putea să devină o stațiune balneară internațională foarte căutată. Am cerut de nenumărate ori ca unul din sanatoriile nou construite să capete acest profil. Dacă la utilizarea factorilor naturali de cură existenți adăugăm și fizioterapia, aerosoli specifici ca și tratamente corespunzătoare cu produse antialergice românești putem avea rezultate dintre cele mai bune pentru sănătatea oamenilor și totodată am putea aduce importante contribuții valutare. Deocamdată nu avem un răspuns, nici de la Ministerul Turismului, nici de la Ministerul Sănătății. Știți cit costă o cură de 6 săptămîni la Bad-Lippspringe: 10 000 de mărci. Și asta fără costul rețetei cu produsele medicamentoase anti-alergice.”

Propunerea dr. Ionel Dinu merită toată atenția și urgența. Nu avem voie să fim indiferenți față de ideile, față de posibilitățile pe care le avem pentru a sluji cit mai bine sănătatea oamenilor, interesele țării, prestigiul medicinei românești și chiar eficiența turismului internațional al României.

CICI IORDACHE-ADAM

Pe linia nutriției

de tip integral:

Sucurile naturale

De ani buni, întreprinderea de legume și fructe Brașov produce concentrate pentru sucuri. Este vorba de sucuri naturale din legume, fructe și fructe de pădure. Pe an, secția de producție a întreprinderii amintite trimite în întreaga țară 2.750 tone concentrate pentru diverse sorturi de sucuri, unele dintre acestea fiind foarte noi și desigur necunoscute. Sucurile se numesc **citrom** (format din prescurtarea cuvintelor citrice românești), care, potrivit explicațiilor directorului întreprinderii, Ion Furcoi, este fabricat din sucuri de morcov, măr și cătină, **cico**, băutură fără nici o legătură cu cea cunoscută, fabricată tot din morcov și măr, **smeuro** în a cărui compoziție intră, de asemenea, sucuri de morcov, măr sau struguri și esență de smeură și așa mai departe, adică lămâie, uvasoda, bitterlemon, rocola, vitis, cum am spus, toate pe bază de legume, fructe și fructe de pădure. Unele dintre ele încă mai sînt în testare la populație, în județul Brașov, o populație privilegiată dacă ne gândim la bogăția de vitamine conținută de aceste sucuri. „Noi, spune Ion Furcoi, nu mai importăm esențe pentru băuturi răcoritoare și sîntem în câștig: Brașovul este județul cu cea mai mare producție de morcovi iar fructele de pădure le primim prin contracte de la inspectoratele silvice din țară. În ceea ce privește realizarea concentratelor, meritul este în primul rînd al catedrei de fizică și chimie de la facultatea TCM a Universității Brașovene și, în special, al lui Florin Felecan, lector la catedra amintită.

— **Tovarășe Florin Felecan, ce conține citromul?**
— Carotenoide (provitamina A) din

morcovi, concentrat de clorofilă din urzică și lucernă (fără să alterăm furajul), concentrat de măr sau struguri, cătină albă, pe care o valorificăm cu vagonul, ulei de lămile obținut din plante medicinale.

— **Apropo de caroten, de cînd vă ocupați de el?**

— Preocupările sînt mai vechi și vă propun să lărgim puțin discuția. Avem aproape toate posibilitățile, în domeniul de care ne ocupăm, să rezolvăm problema materiilor prime. În primul rînd este vorba de o atitudine, de schimbarea unei mentalități. De pildă, fabricile de zahăr se despart de melasă care conține 48—50 la sută zaharoză. Aruncăm deci jumătate din conținutul de zahăr. Noi sîntem la catedră un colectiv de șapte cadre didactice și prin cercetările efectuate, cu mijloacele noastre, am reușit să mai „salvăm” o treime din această zaharoză conținută în melasă. Am găsit un procedeu simplu de diminuare a concentrației ionilor de sodiu și potasiu care împiedică zahărul să se cristalizeze. Încercările le-am făcut la laboratorul de tehnologii moderne și valorificări superioare amenajat și utilat de catedra noastră în cadrul C.A.P. Cristianu.

— **Ce este cu acest laborator?**

— Nimic complicat. Fiecare C.A.P., fiecare comună poate face, spre beneficiul propriu, ceea ce facem noi. Utilajele sînt lesne de realizat, prin autodotare. Noi am primit de la conducerea județului o listă cu produsele chimice de mic tonaj care se importau. Cum este alantoina. Nici nu știam că se importă. Acum o facem singuri. Se folosește în industria cosmeticelor.

— **Din ce se obține?**

— Din plante medicinale, tătăneasă, și deseuri agricole.

— **Am plecat de la sucuri și am ajuns la cosmetice. Ce ați reușit pînă astăzi?**

— Anul trecut am pus la punct, în comuna Vulcan, o secție similară cu cea din Cristianu, și s-au realizat două milioane lei producție globală de pe urma concentratului de caroten natural din morcov și concentrat din clorofilă de la urzică și lucernă. Solicitați de Plafar Brașov, am proiectat și pus în funcțiune

o stație de obținerea unui concentrat de clorofilă semisolid. Cîștigul producătorului: 1.580 lei la kilogram. Este un nou orizont pentru ei, Plafarul depășind faza de simplu intermediar.

— **Să revenim la sucuri...**

— Cu concentratele pentru sucuri am rentabilizat C.A.P.-urile din Cristianu și Vulcan. Carotenul l-am făcut și sub formă de ulei. Întreprinderea de ulei comestibil din Iași, una dintre cele mai moderne din Europa, ne-a solicitat să le facem ulei carotinizat pentru colorarea și vitaminizarea margarinelor. Și sînt foarte mulțumiți.

— **Și totuși sucurile naturale nu se găsesc. Și cînd se găsesc, lumea nu știe că sînt naturale. Dealtfel, denumirile citrom, cico etc. nu te lasă să bănuiești care le este compoziția.**

— Sucurile naturale sînt ușor de făcut, așa că nu înteleg de ce să nu se găsească. Ele se înscriu pe linia nutriției de tip integral, care refuză rafinările de orice tip, oferind consumatorului nu doar substratul energetic alimentar (glucoză, amidon etc.), ci și un sistem întreg de factori biochimici esențiali în stare activă: vitamine, provitamine, fermenți și altele. Vitamina C, pastile, are o eficiență redusă față de un suc de fructe. Se confundă uneori lucrurile în sensul că sucurile naturale, conținând substanțe biologice active (în sens pozitiv), nu foarte solubile în apă, se depun pe fundul sticlei. Această depunere e constituită din pectină, o substanță naturală cu virtuți nutritive și în special biochimice de excepție.

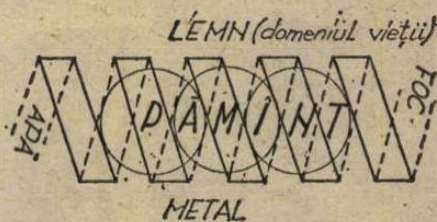
— **Spuneți-ne cîteva lucruri despre caroten.**

— Este un factor de creștere în metabolismul celular și un foarte bun tonic al funcției vederii. De asemenea, o spun și cunoscuți specialiști străini, de pildă prof. Nskrinsky din Statele Unite, carotenul este și un factor eficient atît ca tampon anticancer, cît și ca agent curativ. Dar pentru o discuție despre sucuri, ceea ce am spus pînă acum este destul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

ACUPUNCTURA — concepție medicală integralistă

Interesant este faptul că, deși „teoria Yin-Yang”, cit și „teoria celor cinci elemente”, par să fi apărut la momente diferite, ele sfîrșesc prin a fi unificate completîndu-se armonios. În timp ce prima teorie descrie antagonismul dialectic universal, cea de a doua detaliază aspectele pe care le suferă un fenomen pe parcursul evoluției sale spațio-temporale și stările esențiale prin care trece pe acest parcurs. Numărul elementelor „fundamentale” este impar, cinci, acest lucru nu este întîmplător. Dacă ar fi fost descris un model de sistem fundamental cu numai patru elemente fundamentale: lemn, foc, pămînt, apă, sistemul rezultat prin transformările succesive ar fi avut o dispoziție circulară, perfect închisă, fără libertatea de a permite manifestări noi. Implicarea celui de-al cincilea element, pămîntul, determină o perturbare a simetriei cvadrupolare (descriptibilă în plan + timpul: ciclul de evoluție) și ilustrează modul în care apare o stare nouă, esențial deosebită. De data aceasta situația este mai complexă, deoarece se manifestă într-un spațiu tridimensional + timpul (ciclul de evoluție).

Modelul arată că nici una din stările care s-ar putea produce nu devin manifeste fără a fi dimensionate și de coordonate timp, care, astfel devine parte integrantă a oricărui mod de trecere din domeniul potențial în domeniul real. Acest aspect este descris de anticii prin simbolul „I-Ching”.

Descrierea simbolului este foarte interesantă și ne vom ocupa de ea într-un alt material.

Deși materialismul dialectic al extrem-orientalilor este de tip primitiv, nu putem neglija totuși aspecte extrem de valoroase ale sale. Mai mult, considerăm că noțiunea de „elemente fundamentale” nu trebuie preluată în sens simplist, ad litteram. Ceea ce este evident pentru noi astăzi, putea fi evident și pentru gânditorii altor vremi. De aceea ciclul transformărilor universale nu trebuie înțeles în sensul că elementul apă se transformă în lemn, sau pămîntul în metal etc. Aceste noțiuni au un înțeles mult mai profund reprezentînd categorii posibile și succesive și nu substanțe sau altceva. În consecință, vom privi și credem că nu facem nici o eroare, aceste „elemente” ca pe stări posibile a materiei în Univers. Adică, stare caracterizată de modul de a exista al focului, în sensul de stare a materiei la temperatură ridicată; stare a materiei conformă cu temperaturile scăzute: apă; stări ale materiei situate la diferite nivele de temperatură: lemn, metal, pămînt. În fond aceste stări se disting prin felul în care este organizată materia. Cu alte cuvinte „ciclul celor cinci elemente” poate fi înțeles ca ciclul al transformărilor (predominenței) de agregare.

Dinamica, în Univers, se produce în virtutea trecerii materiei prin aceste stări de organizare a componentelor sale, trecere care este provocată de acțiunea forțelor antagonice Yin-Yang. Se observă că „viața”, este o formă tipică de organizare a materiei, posibilă într-un anumit domeniu de temperatură, încadrîndu-se între două stări antitactice: cald și rece, (foc și apă). Viața este unul din punctele cardinale ale ciclului parcurs de stările posibile de organizare a materiei. Metalul se distinge printr-o organizare riguroasă a componentelor sale, focul, dimpotrivă: prin lipsa de rigoare a ordinii în cadrul conținutului, a idoma gazelor, apa are o organizare de tip polimer, eicoidal. Lemnul, simbol și punct cardinal al vieții, se manifestă ca o structură conținînd părți cristaline și amorfice alternînd între ele. Fundamentalul vieții este proteina: polimer (similar apei) dublu eicoidal.

Pămîntul se distinge ca o stare deosebită de toate celelalte, el caracterizează posibilitatea de evoluție, transformările reale dintr-o stare în alta, dînd stabilitate sistemelor. De aceea el este plasat central, nu poate exista în afara ciclului celor patru stări, care la rîndul lor se produc cu participarea obligatorie a pămîntului.

(va urma)

Dr. DAN VLAD FILIMON

Omule, fii primul tău medic

În conformitate cu medicina Extremului orient, ne informează doctorul Miron Matei, depresiunea nervoasă este un simptom al nevrozelor astenice care atinge și dezechilibrează mai multe meridiane de acupunctură. Pentru combaterea afecțiunii, se propune un tratament complex: dietă alimentară, relaxare psihică, exerciții fizice, precum și cîteva aplicații prin presopunctură. Prezentăm în continuare cîteva tehnici de presopunctură:

1. Se masează cu pulpa degetului următoarele zone: templele, plexul solar și tălpile picioarelor. Masajul se va face în cercuri, de la dreapta spre stînga și de la stînga spre dreapta. Tălpile picioarelor vor fi masate cu un plus de presiune.

2. Prin metoda de armonizație (masarea cu virful degetului pe suprafața unei zone care să nu depășească diametrul indexului) se va stimula punctul denumit „bariera internă” și care se află la două laturi de deget deasupra pliului pumnului, pe partea anterioară a antebrațului. Acest exercițiu este destinat să reducă încordarea psihică (fig. 1).

3. Prin aceeași metodă se recomandă stimularea punctului denumit „viziunea originală” și care este situat la mijlocul sternului între cele două mameloane. Un specialist în materie, medicul chinez, Yang-Ki-Keon, apreciază că acest punct

contribuie la regularizarea energiei psihice a organismului. (fig. 2).

4. Se propune de asemenea ca, odată pe săptămînă, să se facă un masaj pe fața dorsală a corpului, de-a lungul a două linii imaginare situate paralel cu coloana vertebrală, fiecare la trei laturi de deget de aceasta. Se acționează de sus în jos, de la nivelul ultimelor două vertebre și pînă la mijlocul feselor. Se masează cu putere pînă cînd pielea se roșește.

Pentru combaterea asteniei (oboseală la cel mai mic efort, indigestie, insomnie sau somnolență cronică), colaboratorul nostru Viorel Pașcanu (al cărui **Tratat de medicină naturistă** va forma în curînd obiectul unei relații speciale), recomandă următoarele:

Ținerea miinilor în apă rece amestecată cu sare sau oțet; mersul pe jos (sau mersul desculț prin casă, dacă persoana nu suferă de vreo afecțiune reumatismală); băi cu infuzie de măghiran, tei și busuioc; inhalatii cu busuioc; pastă din muguri de nuc (200 muguri în 150 g miere).

Pentru liniștirea sistemului nervos, următorul exercițiu de respirație: se inspiră 4 secunde pe nara stîngă, se ține respirația 16 secunde și se expiră pe nara dreaptă.

Și cîteva considerații și recomandări

fără repaus clinic, restricții alimentare sau tratament cu substanțe vasodilatatoare — este posibilă, la ambele sexe, pe baza unei terapii hormonale. Este vorba, în esență, de o tehnică proprie de administrare a substanțelor hormonale la care am ajuns ca urmare a unor îndelungate observații și experimente de laborator. Întregul secret îl constituie modul de combinare și amestec al hormonilor. Acest lucru l-am arătat într-un studiu științific pe care l-am întocmit în urmă cu mai mulți ani și în care am prezentat pe larg descoperirea mea, studiile clinice și de laborator și tot ceea ce argumentează și validează tehnica mea de lucru.

Prin această metodă am tratat 120 de bolnavi, cei mai mulți suferind de hipertensiune avansată. La marea majoritate a acestora am putut observa, îndată după tratament, o spectaculoasă scădere a tensiunii arteriale, aceasta înscriindu-se între valori normale. Trebuie să arăt de asemenea că toți acești bolnavi au fost urmăriți timp de zece ani și că în tot acest rîstimp nu am fost martorul nici unui incident.

Tratatul meu este costisitor deoarece se bazează pe produse autohtone și nu aduce nici un fel de prejudiciu sănătății.

Aceste rezultate m-au îndreptățit să înregistrez la O.S.I.M., sub numărul 82774, un dosar de invenție cu titlul „Tratat de eradicare a hipertensiunii arteriale”. Acest dosar, completat cu datele solicitate ulterior de O.S.I.M., a fost trimis cu adresa nr. 25028, din 27 august 1975, la Academia de Științe Medicale. Alci dosarul a zăcut aproape șase ani și numai în urma intervențiilor mele repetate, Ministerul Sănătății a consimțit, pe

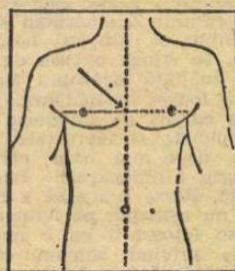
din partea colaboratorului nostru, inginerul Valeriu Popa:

Astenia și nevroza sînt la ora actuală cele mai răspîndite afecțiuni. Ele sînt consecința suprasolicităților intelectuale, muncii excesive, unor depresii psihice, dar și a unor carente de ordin alimentar. Iată cîteva rețete ce pot contribui la ameliorarea bolii. Pentru echilibrarea dietei alimentare, propunem în primul rînd aceste sucuri din legume:

1. Morcovi 283 g, sfeclă 85 g, castraveți proaspeți 85 g.
2. Morcovi 253 g, țelină 198 g.
3. Morcovi 236 g, țelină 142 g, ridiche neagră 85 g.
4. Morcovi 264 g, salată 142 g, spanac 85 g.

Sucurile se obțin prin presare sau centrifugare legumelor și se consumă obligatoriu proaspete între orele 7—11 dimineața timp de 40—60 zile.

LIVIU MAIOR

Metodă originală pentru combaterea tensiunii arteriale

Medicul Gheorghe M. Costin din București, str. Brezoianu nr. 51 B, este autorul unei metode originale de tratament împotriva tensiunii arteriale. Interlocutorul nostru ne asigură totodată că procedeul său a fost experimentat cu succes pe aproximativ 120 de cazuri, că a sosit deci momentul ca metoda sa terapeutică să fie aprobată de forurile în drept, că în această situație, reluarea experimentelor implică prezența unei comisii de specialitate și cuvîntul de ordine al Ministerului Sănătății și pe cel al Academiei de Științe Medicale. Iată ce ne declară în scris doctorul Gh. Costin:

„Am lucrat ca medic radiolog, dar și ca medic internist în mai multe spitale și clinici din Iași, activitatea mea profesională însumînd mai bine de 45 de ani. În tot acest rîstimp m-a pasionat în mod deosebit problema hipertensiunii arteriale, maladie extrem de răspîndită mai ales în rîndul persoanelor în vîrstă. Am putut să observ astfel că la foarte multe pacienți această afecțiune apare ca urmare a încetinirii sau disoariției funcțiilor periodice. Studiînd în consecință influența pe care o au hormonii asupra organismului uman, am ajuns la concluzia că menținerea hipertensiunii arteriale la valori normale — iar aceasta

baza unei adrese datate 16 martie 1981, să-mi comunice că Academia de Științe Medicale, care a analizat propunerea mea, consideră că invenția nu prezintă suficiente date științifice și că, în consecință, nu poate fi înaintată comisiei care se ocupă cu avizarea experimentelor medicale.

Personal consider că răspunsul este formal, că descoperirea și metoda mea nu au fost cercetate atent și cu obiectivitate, că s-a trecut prea ușor cu vederea faptul că tratamentele mele pot fi dovedite pe baza unei cauzistici medicale, că oriînd eu pot să demonstrez în mod practic valoarea și importanța tratamentului propus. În sprijinul propunerii mele pot aduce de asemenea opiniile unor distinși confracți din Iași, care au fost martorii cercetărilor mele și au constatat eficiența terapiei pe bază de hormoni. Iată de ce, prin mijlocirea revistei „Flacăra”, doresc să readuc în atenția forurilor în drept tehnica mea de tratament a hipertensiunii arteriale, considerînd în continuare că nimeni nu are dreptul să promoveze sau să infirme o idee originală decît numai ca urmare a unei cercetări științifice, judicioase.”

Înainte de a încredința tiparului aceste rînduri, l-am vizitat acasă pe doctorul Gheorghe Costin. Cu acest prilej interlocutorul nostru a ținut să ne încredințeze că nu urmărește nici cîștiguri bănești, nici obținerea de titluri științifice. „Am împlinit de curînd 82 de ani, deci sînt la o vîrstă cînd omul trebuie să se grăbească dacă are ceva de spus. Ar fi păcat ca descoperirea mea să se piardă în anonimat, cînd ea ar putea îmbogăți arsenalul medical spre folosul miilor de suferinzi.”

LIVIU TIMBUS

Moto:

„Cine are părinți, pe pământ nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.

Că am fost, că n-am fost, ori că sîntem cuminți,
Astăzi, îmbătrînind, ne e dor de părinți.

Ce părinți? Niște oameni ce nu mai au loc
De atîția copii și de-atît nenoroc.

Niște cruci, încă vii, respirînd tot mai greu,
Sînt părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți? Niște oameni, acolo, și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei”.

ADRIAN PAUNESCU ■

Niște moși de treabă, la care treaba începe abia cînd crezi că s-a terminat

Mihai și Sofia Zimmerman sînt doi buni din aceia pe care mulți i-ar cumpăra, dacă ar fi bătrîni de cumpărat. Au crescut copii, au crescut nepoți, au acum și strănepoți, dar nimeni nu-i în treabă de bătrînețe, fiindcă viața lor nu dă nici o grijă nimănui. La oamenii care fac caz de principiile lor trebuie să fii atent, fiindcă îndeobște aceștia nu prea și le țin. Sînt mult mai interesați cei care nu știu să-și povestească și să-și numere regulile existenței lor. Poți fi sigur că felul lor de a fi și de a considera munca și relațiile cu oamenii e chiar principiul.

Mai întîi că în gospodăria Zimmermannilor nici Mihai și nici Sofia nu se în treabă: „ce faci tu ca să știu ce faci și eu”. Ei cunosc ce au de făcut cam din totdeauna. Se trezesc la ceasurile 5 din zori și pînă în noapte tot fac: hrănesc vitele și păsările, coc piine, sapă grădina, lucrează la vie, cosesc finul și toate astea fără grabă, bătrînește, cum s-ar zice, însă cu o încetineală la care trebuie să-ți aminte intrucit, în ziua cînd se socotesc roadele, cei care nu se grăbesc ajung de regulă în fața acelora care-s vesnici grăbiți și presați de timp și de însărcinări.

Casa bunicilor, pe care o țin cu munca ei singuri, mai tot anul, e una din casele acelea pentru care de-ar fi numai ea și tot ar merita să-ți cumperi, dacă nu-i ai, niște bătrîni. Ca să-ți povestească cum au fost ei crescuți, ca să-și trăiască astăzi bătrînețile atît de demn și de luminat.

În stradă, ca în mai toate satele din Transilvania, ați doar un zid și o poartă mare de lemn. Pe strada principală din Ruși — care nu-i altfel decît celelalte ulițe ale așezării — porțile mari de lemn, verzi, albastre și cîteodată roșii se deschid spre curți împăratești, cu un belșug de loc ce se arată curînd a nu fi risipă, ci întocmire logică. Locul, bătră-tura adică, și acareturile ce-l îm-

prejmuiesc arată clar ce interese au avut tărani Zimmerman din Ruși, județul Sibiu, și cum au hotărît ei să trăiască. În stînga e casa de locuit propriu zisă, înălțată deasupra unei pivnițe de piatră foarte încăpătoare. Încăperi curate și cu colțuri de întineric blind, cu mobile pictate și încrustate, a căror vîrstă abia de o mai știe careva. În casă miroase a mincăruri bune și a rufe curate. Bluza cea albă a Sofiei e scrobită, deși nu așteaptă pe nimeni. Pe pereți se găsesc fotografii cu o multime de persoane privind solemn către obiectivul aparatului. Într-o fotografie apar oaspetii la nunta uneia din fete — fiindcă Zimmermannii au două fete, Caterina, educatoare, și Sofia, lucrătoare la I.A.S. — și după multimea în port tradițional săsesc și românesc ce umple curtea îți dai și mai bine seama de mărimea ei: se văd șoproanele, cu marele cupțor alb de făcut piine, grajdurile, cămările, se vede fîntîna și groapa cu gunoierul de grajd și în fundul curții, dominînd nu doar zidurile gospodăriei ci parca tot satul, se vede finarul, o clădire monumentală, cu un acoperiș, mai bine-zis, monumental de țigla roșie, un acoperiș ce urcă pînă la cei zece metri înălțime ai crestei. Averea tăraniului de la Ruși se face din fin, și casa finului este, de drept, cea mai importantă construcție într-o gospodărie. Dacă te urci pe ea, vei descoperi că tot satul pare a fi alcătuit din astfel de finării grandioase, unde începe hrana animalelor în lunga iarnă transilvană.

Mihai și Sofia Zimmerman țin două vaci — Rezi și Miți —, cinci oi, 20 de găini, pe lotul personal, de pensionari ai C.A.P.-ului, pun mai ales culturi intercalate de cartofi și sfeclă timpurie, sfoara lor de vie scoate un vin pe care multe mari restaurante l-ar pofti, vara bătrîni iau „în parte” de la stat 3 hectare de fîneață pe care o cosesc, așa, ușor, îndoiți de ani, cum sînt, și încet, rară grabă, atît cît să încheie treaba primii. Mai au și o purcea cu zece țîțe care a fătat cincisprezece purceli. „Vedeți cum e viața”, spune bunicul Mihai, au trăit nu cei mai lacomi și care au ajuns primii la țîțe, ci aceia mai cuminți. Lacomii s-au stricat la mîte și s-au prăpădit întîi.”

Cînd își povestesc traiul, Zimmermannii spun numai lucruri pe care orice om cu cugetul deschis le ține minte. Bătrînul vorbește, iar Sofia, care rareori deschide gura, și numai dacă i te adresezi, zîmbește aprobator. Îi întreb dacă îi mai

BĂTRÎNI SATELOR,

Milă sau silă față de bătrîni? Nici milă, nici silă. Ci, pur și simplu, respect. Formula respectului e elementară, inclusă oricărui cod al omului, de la decalog la codul familiei. Și e inclusă mai ales unei tradiții, una dintre cele mai nobile ale românilor: cea a aplecării ocotitoare față de orice ființă, mai cu seamă față de ființele neputincioase, acele ființe care ocupă începutul și sfîrșitul vieții — copilul și bătrînul.

Aceste gînduri ne-au fost confirmate într-o recentă vizită în Bistrița Mehedinților. O vizită într-o casă cunoscută, unde am reîntîlnit un om singur, în vîrstă de 88 de ani, învățătorul pensionar Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. De ce e oare un om singur? Există, știu bine, o dramă a lipsei de urmași, care poate lovi orice ființă. Nu e cazul cu gazda noastră. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița are o fiică, pensionară și dînsa, care trăiește la Drobeta-Turnu Severin și care-l vizitează din cînd în cînd. Mai mult nu i se poate cere, avînd și dînsa propria-i familie și propriile-i greutăți. Cui i s-ar mai putea cere, în cazuri ca acela al lui Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, vreun ajutor? Obiectiv, nimănui. Familiile unei colectivități sînt unități puternic constituite, care, desigur, își sar în ajutor una alteia, dar numai în cazuri de extremă nevoie, în rest nedatorîndu-și decît respectul de la distanță, printr-o specie sui-generis de neamestec. De ce să te amesteci în viața altcuiva, a vecinului? — e o zicăre care circula prin satele noastre. Dacă te amesteci, unii ar crede că urmărești vreun scop, că vrei să apuci o moștenire, uzurpînd legitimul drept al cuiva din familie.

Asemenea raționamente sau asemenea practici de viață îl fac și mai singur pe Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Deși, ne spune, pentru această singurătate a sa n-are ce reproșa celor din jur nimic. Practic, n-are nevoie de nimeni. Își poartă viața pe picioarele proprii — încă îl duc picioarele! —, are o pensie cuvințioasă, își sapă singur grădina din fața casei și îi culege roadele, e încă în stare să-și taie lemne pentru foc și să-și prepare o fiertură hrănitoare. Peste toate, citește fără ochelari.

ajută copiii și nepoții sau dacă ei sînt aceia care umplu cămările copiilor și nepoților. „E bine că sîntem sănătoși, spune bătrînul. Cînd ai ce face, nu ai vreme să te îmbolnăvești și nici să mori. Noi avem pensie, dar cine iese cu ade-vărat la pensie la țară? Și cu vitele ce faci, dacă-ți vine pensia? Nu le mai dai de mîncare? Îmi mai spune cîte unul: oprește-te, măi, Mihai, că merge și așa, fără muncă. Uită-te la mine ce bine o duc. Și mă uit la ei cum se opresc, cum într-un an, doi se ingrașă ca niște butoaie și cum mor. În industrie mai poți amina o treabă pe a doua zi sau pe luna viitoare, dar în agricultură nu dai decît de treburi ce nu pot fi amînat: nici hrana vitelor, nici prașitul, nici cositul. Nimic.

Cît desore copii și nepoți, ce să le dau? Au destul și ei, fiindcă sînt muncitori. Poate așa, ceva lapte, la cei mici. Și cîte un purcel. Poate ceva vin, cînd le place mai mult vinul meu. Poate cîte un miel, cînd ies miei. Poate o slăninuță, acolo. Poate ceva bani, cînd sînt în armată și la facultate, fiindcă au nevoie și sînt mai spornici banii de la bunici. Poate tot ce avem, dar încolo nimic!”

Mihai și Sofia Zimmerman s-au născut la începutul veacului, la Ruși, părinții lor sînt tot din Ruși, „moșul lui tata”, care a construit casa, a scris pe hornul ei anul 1887. Zimmermannii sînt așa ce gîndesc românește chiar și atunci cînd vorbesc sasește. „Venise în vizită la un vecin un neam de-al lui, din Austria, spune Mihai Zimmerman, și se lăuda cum are el lada de bere în pivniță, iar eu dădeam din cap, ca să priceapă omul că apreciam că are o ladă de bere în pivniță și-mi ziceam: mă, să cobori tu la mine în pivniță, să vezi ce am eu acolo, n-ai mai vorbi atîta de lada aia a ta!”

TUDOR OCTAVIAN ■

Unii joacă Rustemul, alții cumpără gaz și plătesc pomi

Tencuiala de pămînt a casei a crăpat ca pămîntul sub secetă. Patru copii au crescut în această casă Tănase Fircică și nevastă-sa, Dumitra, și toți s-au risipit prin lume, după piine, zic ei, unul a

ajuns mecanic pe la Tîrgu Jiu, altul sudor la București, o fată este tot la București, funcționară la bancă, iar încă un băiat e gestionar într-o comună apropiată, Mihaiești. Acesta din urmă le-a adus părinților lemne și cărbuni, în casă e cald și pe lîngă sobă dormitează doi iezi fătăți azi-noapte de capra pe care bătrîni o țin în bătaură ca să nu fie nevoiți să cumpere laptele care se vinde, la Seaca, cu 15 lei litrul. Tănase Fircică are 82 de ani, iar nevastă-sa 74. Ea e bolnavă de reumatism, nu poate să meargă decît sprijinindu-se în două bastoane, iar pe el îl apasă o tensiune în cap, zice, și pe cei cu care vorbește îi vede uneori ca pe niște pete negre. Nu poate să sufere să se știe cam povîrnit de mijloc, cam cocoșat, cum spune chiar el, și cîteodată se ambiționează să stea drept și să-și salte umerii dar atunci îl cuprînde o durere de parcă i-ar azvîrli cineva în spinare un sac cu pietre și din această pricină măturisește că vointa de a părea mai zvelt l-a cam părăsit. Însă tot e mai bine așa decît cum a trăit Ion, bunicul contabilului șef al C.A.P.-ului, Stelian Ciungu. Printr-un act de bravură, acela a salvat, în vara anului '917, steagul regimentului lui, dar a fost rănit și încă 40 de ani, pînă în 1957, cînd a murit, nu s-a mai putut ridica din pat. Pentru fapta lui eroică i se dăduse atît pămînt cît n-ar fi putut munci nici dacă ar fi rămas sănătos. Vara îi întindeau asternutul pe prispă și acolo dormea, ca mai toți tărani în vremuri trecute, dar mai mult nu dormea, căci pe la 2 — 3 ceasuri din noapte, cînd începeau căruțele să treacă la cîmp, îl trezea pe-ai lui și-l trimitea la lucru. Ajunsese să deosebească toate căruțele din sat numai după mersul lor, numai după zgomotul roților. Tănase Fircică a prins războiul celălalt, a fost mecanic de avion și a rămas teafăr iar dacă-și aminteste de un zbor de recunoaștere zădărnici de o ceață parcă fără margini o face pentru a recunoaște că în ceață, intruciva, plutește și acum, chiar dacă merge încet de tot, și că prin bunăvoința unora, ceața asta s-ar mai putea risipi. Nu intră mai mult decît poate intra în discuție teama că mașina salvării din Drăgănești Olt, care nu vine întotdeauna cînd este nevoie, s-ar putea să nu vină nici cînd va avea nevoie chiar el să fie dus, cine știe, la spital. Dar cînd au rugat-o pe Marina Mistodie, o fată a unor vecini, să se ducă să le cumpere gaz, copilul s-a întors spunîndu-le că-i costă cu 10 lei mai mult, că așa cere gestionarul Grigore

așa cum sînt ei, ȘI VIAȚA LOR, așa cum e ea

Aceasta i-a fost în viață și bucuria cea mai mare: lectura, iubirea față de carte și de frumos. Nu numai o bucurie, o pasiune. O pasiune care l-a condus la alcătuirea unei impresionante biblioteci (peste 4000 de cărți, peste 200 de colecții complete de publicații periodice românești), lângă care se adaugă o bogată colecție de piese arheologice din zonă, o colecție numismatică, o fastuoasă colecție de cusături populare, o colecție de tablouri, multe din ele semnate de nume ilustre. Și, lângă toate, ca podoabă supremă a acestei case-muzeu, colecția revistei de folclor „Izvoarașul”, tipărită, cu mari sacrificii, chiar de Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, aici în sat. O revistă care a apărut, fără întrerupere, vreme de 21 de ani, din 1919 în 1940 (pentru epocă, un record de longevitate!), constituindu-se într-un veritabil monument al folclorului literar și muzical din Mehedinți și din toată țara.

Acest om a fost, peste toate, un mare dascăl. Un dascăl de simțire și de cugulare românească, un pasionat al istoriei locurilor, un inițiator în tainele spirituale ale acestui popor. Cunoștințele lui de istorie și de folclor rivalizează cu ale unui universitar. Rivalizează și competența lui în materie de științe și arte. Fiindcă toate exponatele din această casă sînt alese cu o înaltă grijă și poartă girul autenticității. Trecîndu-i pragul, ai ce învăța.

Dar nimeni dintre cei care ar trebui să învețe nu-i trece pragul. Nu ne referim la prietenii de generație, care îl vizitează adesea, ci îi numim pe cei care, așa cum spuneam, ar trebui să învețe, să caute, să afle, să se formeze, să-l ia ca exemplu de muncă și viață pe Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Ne referim, ați ghicit, în primul rînd la elevii școlii din sat, care nu se învrednicesc să bată la ușa acestei case cu minuni. Chiar nu pot tinerii dascăli ai satului să-i ia de mină pe acești copii și să-i aducă la vechiul dascăl, unde ar avea atîtea de văzut și atîtea de învățat despre istoria și viața spirituală a Bistriței și a țării? Ce-ar pierde și ce-ar câștiga, într-un astfel de caz, tinerii dascăli? Ar pierde niște ceasuri, poate chiar niște ceasuri bune, cîștigînd în schimb pentru elevii lor, dar și pentru ei, în experiența de viață,

în cunoaștere, dobîndind un util respect față de o carieră de exemplaritate, desăvirșit împlinită. Ar cîștiga deci ei, acești tineri dascăli, mai mult respect față de profesia lor, față de menirea lor în societate. Fiindcă, de la un anume punct, bătrînețea asta înseamnă: un reper de demnitate și împlinire care strălucește în fața noilor generații. Fără acest reper începe noaptea.

Cine n-are bătrîni, să-și cumpere. La Bistrița există, dar nimeni nu-i vede, lăsîndu-i singuri. Cine pierde?

ILIE PURCARU ■

P.S. Dar să nu absolutizăm, să nu idealizăm. Nu toți oamenii știu, pot sau vor să îmbătrînească frumos. Am dat tot aici, la Bistrița, peste un caz cutremurător. Un bătrîn de 70 de ani, C. Pupăză, împreună cu ginerele lui, Gheorghe Pele, și-au clădit un cavou-palat, în valoare de zeci de mii de lei, într-un loc pe care l-au ales cu de la sine putere. Acest loc este cea parte a cimitirului sătesc rezervat eroilor din 1877, 1916-1918 și 1944-1945. Ca să-și toarne acest sfidător cavou, cei doi au „degajat” terenul, adică au spart mai multe cruci de piatră ale eroilor și le-au azvîrlit la o parte. Să fim exacți, nu-i vorba de o profanare de morminte, respectivele cruci fiind cenotafe, adică omagiindu-i simbolic pe cei căzuți pe cîmpiile fără drum de întoarcere ale celor trei războaie. Să mai spunem că acest cavou s-a ridicat nu într-o noapte, ci în multe, foarte multe zile, sub ochii orbi ai autorităților locale?

Gheorghe Pele, ginerele, e un cunoscut infractor, eliberat din pușcărie în decembrie anul trecut. Bătrînul candidat la eternitate C. Pupăză are și el o carieră pe măsură. Ne mirăm cum nu și-a scris încă memoriile și cum nu le-a dăruit vreunei edituri sau colecții în care au mai apărut memoriile la fel de urit mirositoare.

De asemenea, bătrîni nu ne poște fi milă, ci numai silă.

I. P. ■

Albu. Acela a adus mai demult niște pomi, s-a întîmplat că o parte s-au uscat și acum își scoate și el pîrleala cum poate, ca să nu rămînă în pagubă. Ca să cumpere gaz, bătrînului li s-a cerut, asadar, să plătească un pom. Apoi, mai zic ei, ca pensionari au lot în folosință și de ce se tot schimbă lotul ăsta de colo pînă colo? Anul trecut au semănat pe 10 ari porumb și au mai semănat, prin porumb, și cinci rînduri de fasole. Pe urmă lotul lor a fost dat Mariei Decă, îngrijitoare la zootehnie, iar lor li s-a dat lotul Linei Burcea, semănat tot la fel, cu porumb și fasole. Urma ca bătrînii să primească de la Maria Decă 70 lei, cit îl costase arătura, și jumătate din fasole, tot așa cum ei s-au obligat față de Lina Burcea să-i plătească 70 lei, pentru arătură, și jumătate din fasole semănată de aceasta. Ei s-au ținut de cuvînt, dar nu și Maria Decă. Ce-i drept, contabilul șef Stelian Ciungu a promis că împreună cu conducerea cooperativei va căuta o rezolvare grabnică a cererii bătrînilor, în spiritul aceleiași griji pe care, este adevărat, C.A.P.-ul a arătat-o față de cei 560 de pensionari și chiar față de cei, cîțiva, care au apucat să îmbătrînească și să nu aibă nici o pensie. Această grijă înseamnă mai întîi plinea zilnică pe care o face brutăria C.A.P.-ului, și ea mai înseamnă și palele și cocenii ori tulpinile de floarea-soarelui trimise pe la casele țăranilor mai vîrstnici pentru ca nimeni dintre cei ce n-au putut să-și cumpere lemne să nu sufere de frig. Alte cîteva lucruri ar fi însă și necesar și posibil să fie rezolvate de-acum încolo, cu atît mai mult cu cît e vorba despre bătrînii încă în putere, care mai vin să muncească la cooperativă. De pildă, Ion Dirvă, om de 73 de ani și neîncolțit încă de nici o boală, a muncit anul trecut peste 200 de norme, în vreme ce unii mai tineri n-au izbutit

să facă nici minimul obligatoriu de 150. Pentru munca lui a primit cite 30 lei de normă, deci vreo 6000 în total, plus ajutorul, parte gratuit și parte plătit, de 110 kilograme porumb și 100 de griu. El lucrează în echipa condusă de fiul lui, Marian, și nu s-a îndoit deloc, că atîta chiar ar avea dreptul să primească. Ce-i drept, spune că s-ar fi bucurat să poată lua mai multe produse. Întîmplător sau nu, bucuria la care el rivnea, s-a și împlinit, aievea. Ilie Matei, președintele Consiliului unic agroindustrial Radomirești, ca și inginerul șef al consiliului, Ion Coacă, au avut o opinie tot la fel de fermă și limpede cum este prevederea legii: dacă un pensionar muncește încă în cadrul cooperativei și își îndeplinește numărul minim de norme stabilit de adunarea generală, el are dreptul să primească produse ca orice membru activ. Ion Dirvă ar fi fost îndreptățit să primească 300 kilograme de porumb și ni s-a dat asigurarea că el chiar le va primi. Și în aceste condiții nu se știe dacă el nu va găsi un motiv pentru a nu mai vedea nici o cale de comparație între dreptul care i se cuvine pentru munca lui și ceea ce i-a fost dat să vadă în tinerețe pe drumurile Europei, pînă la Zvolen, în Cehoslovacia, acel tanchiști carbonizați care se fărîmîtau de-ndată ce-l atingeai cu degetul. Il mîngîie pe creștet pe strănepotu-său, Mihai, un ghemotoc blonziu, de 3 ani și intruna zîmbăreț, și spune că e bine că i s-a lăsat viața și sănătatea și puterea de a-și crește cei patru copii, nepoții și acum, iată, chiar strănepoții. Cît privește cuvintele nevestii-sii, Oprica, tot de 73 de ani, care-i amintește că o parte din pămîntul cu care fusese improprițarit le fusese luat cu japca, semănat gata, de către un individ din sat care avea obiceiul că se-dea cu ghioaga la briu și că de la o vreme acela tușește de răsună tot satul, poate și ca o împlinire a unor cuvinte spuse la minie de către Oprica, Ion Dirvă face un semn cu mina către cuvintele astea femeiești ca și cum ar vrea să alunge fumul supărător al unei țigări și mai zice o dată că e nu numai bine, ci chiar foarte bine cum e. Și de pe pragul acestor cuvinte ale lui n-ar mai fi decît un pas pînă pe scena unde alții de vîrstă lui, ca Ilie Dirvă, Radu Dragomir, Tudor Mares, Nicolae Neagu sau Nicolae Cirjăliu s-au făcut vestiți în județul Olt și chiar pe țară, tot cu jocuri bătrînești ca Ciuleandra, Salta, Balta, Rustemul, Bugeacul, Boiereasca ori Simianca. Un pas pe care nu e mai important să-l facă pe cit să știe că-l poate face oricînd.

DUMITRU ELIADE ■

În așteptarea lui Constantin Tatu

Ioniță Matei, Matincă după numele său străbun, fiind adus pe lume la 23 ianuarie 1917, nu este chiar cel mai bătrîn dintre țăranii satului Orboiești din inima Bărăganului, dar poate să spună mai multe decît alții despre rosturile vîrstei cîrînte, cine știe de ce, poate pentru că a trăit mai adevărat decît alții, adică mai aproape de miezul vîrstei lui născut viață. Și poate de unde a prins și a fost amestecat, uneori cu voia lui, alteori fără voia lui, în mai toate întîmplările răsunătoare ale timpului său. Înainte de toate, a trăit ameteala războiului, din care a cules și o învățătură anume: de unul singur nu răzbești nicăieri, un umăr de om încălzește aerul altfel cînd simte alături alt umăr de om. Și, totodată, atunci s-a năpădit și de o credință anume: monumentele și pomenirea le merită înaintea oricui cei de rînd, anonimi. El, Ioniță Matei, dîncolo de faptul că nu poate, neavînd de unde, i-ar ridica totuși o statuie unui om despre care nu s-a vorbit niciodată, locotenentul brăilean Constantin Tatu. Și dacă nu îi poate ridica o statuie, îl pomeneste. Doar cu o hartă și o busolă, acest Constantin Tatu a scos din incercuire întreaga companie a 7-a a regimentului 36 infanterie și a adus-o intactă în țară, într-o clipă cînd sorții războiului se tulburaseră, și faptul acesta a avut o însemnătate mult mai mare decît s-ar putea crede. Dacă nu s-ar fi salvat compania a 7-a din foc, după război, la Orboiești, nu ar mai fi avut cine să bage plugul în brazdă. Cu atît mai mult cu cît și pămîntul țăranilor s-a lărgit, prin cunoscuta reformă agrară, cînd a primit un hectar și Ioniță Matei, după ce s-a întors rînit din Cehoslovacia, un hectar din care a ales mai puțin folos și mai multă umilință. Zicea atunci un deștept, dintre cei care s-au obișnuit să facă războaiele la manutanță, că drept și firese ar fi fost ca cel asemenea lui Ioniță Matei, și mulți alții ca el, să nu primească pămînt. Că ar fi făcut de ris țara... Biata țară! Parcă mai multe știa ce înseamnă o țară acel Constantin Tatu. Cu o hartă și o busolă s-ar fi reîntors între hotarele ei și de la capătul lumii, peste orice împotrivire.

Însă umilințele trec, ca și cum n-ar fi fost, în schimb rămîn pămîntul și grija lui, rămîn viitorul și frigul din fața lui. Cînd viitorul a devenit trecut, parcă e mai simplu și mai plăcut să-l depeni: la 16 martie 1952, mai devreme decît pe alte meleaguri, s-a intrupat și cooperativa

agricolă de producție din Orboiești, cu vreo 60 de familii întîi și întîi, printre ele numărîndu-se și familia lui Ioniță Matei; iar de la 18 februarie 1955, timp de zece ani încheiați, fără nici un răgaz, Ioniță Matei a fost președintele acestei cooperative. De ce l-au ales pe el, nu pe altul, parcă se arată a fi o întrebare cam lipsită de rost, de vreme ce omul și-a făcut datoria și nimeni n-a avut să-l arunce în spate vreo vină.

Prin toamna lui '64 a avut un accident, a trecut la un fir de păr de nenorocire, a ieșit în șosea și l-a luat o mașină pe bot, azvîrlindu-l în șanțuri, la vizita medicală, pe lingă oasele rupte, i s-a mai descoperit ceva pe pămînt și a fost trimis într-un sanatoriu, la Moroeni, unde s-a odihnit și s-a tratat ca un boier de pe vremuri. O dată în viață, la Moroeni, s-a simțit și Ioniță Matei boier sadea. Firește, în lipsa lui a fost ales un alt președinte, însă asta n-a fost nimic, asta era în firea lucrurilor. Dimpotrivă, altceva l-a durut: la reîntoarcerea în Orboiești, parcă nu l-a mai cunoscut nimeni. Și atunci, înlăuntrul său, și-a îngăduit și Ioniță Matei o întrebare: oare toată omenirea aceasta nu cumva aleargă prea năvalnic spre ziua de mîine, fără să mai privească în urmă și fără să vadă peste ce calcă?... Ce folos de un viitor în care ajungi ca un caț în spume, nemaistîind nici ce mamă te-a zămîslit și nici ce fin ai păscut? Dar în ciuda nedumeririi lui, a muncit la un rînd cu toți și, cu vremea, a devenit șef de fermă, de unde s-a și pensionat. Și cînd a mai scăpat și de ședințe, pentru că de muncă nu s-a lăsat, a avut și răgazul să-și rotească privirile de jur-împrejur și să vadă cum i s-a risipit neamul: Maria și Manole sînt cercetători la Fundulea, Stana și Ion au ajuns la Brașov, Vasile e în Bucuaresti, încadrat la Republica. Doar Nata-lița mai stăruie în Orboiești, pentru că a apucat să se mărite înainte de valul orb al plecărilor. Și așa a pătît-o mai fiecare familie din Orboiești. Dar acum nu mai pleacă nimeni: cine a vrut a plecat și cine ar mai vrea nu mai poate, de bătrînețe, nu din altă pricină, se înțelege. Apoi, nici pe altă față a lucrurilor socotelile nu sînt într-un totuș limpez. Ioniță Matei a avut șase și toți acești gase, la o înmulțire fără greșală, datorită fi fost să albă la un loc treizeci și șase. Dar fiecare dintre copiii lui, iată, nu a izbutit să aducă pe lume mai mult decît o odraslă. Și el, Ioniță Matei, rămas aproape singur într-o gospodărie totuși înfloritoare, cu vaci cu lapte, cu porci și cu oi, cu păsări și toate cele, se mai împiedică din cînd în cînd de Răzvan, nepotul pe care i l-a lăsat să i-l crească Vasile, și nici nu are ce-i spune, pentru că prichindelul încă nu pricepe nimic. Ce anume i-ar spune? Nimic altceva decît că uneori se simte întocmai ca în ceasul acela greu și deznădăjduit din tinerețea lui irosită prin tranșee săpate și în fața soarelui și în spatele lui. Se simte încercuit. Și brăileanul acela istet și viteaz, Constantin Tatu, cu harta și cu busola lui, nu se mai iveau. S-o fi prăpădit și el, cine mai știe...

MIHAI PELIN ■

TOPUL PREFERINTELOR

Ce face Claudia Sirbu?

Serisoarea pe care o prezentăm nu purta mențiunea „Topul preferințelor”. Am ales-o totuși pentru superbul gest de omenie pe care-l povestește.

„Gara Caransebeș, 12-03-1983, ora 22. Neputându-se urca în trenul aglomerat, o bătrână plîngea cu un copil bolnav în brațe. Călătorii răzleți se furișau de frigul tăios spre sălile de așteptare, nepăsători față de silueta bătrinei. M-am apropiat de bătrână, am încurajat-o și am condus-o în sala de așteptare, la căldură. Copilul fu așezat pe scaunul lung și tapizat. Ardea ca focul și transpira mult. Uitați, mi se adresa o elevă (am aflat că se numea Drețcanu și învăța la Școala pedagogică din Caransebeș), am eu o aspirină! Fără să aștept minunea unei aspirine, a lărgat la biroul de mișcare, rugînd imediat să cheme cit se poate de repede o salvare, deoarece un copil de 10 ani este grav bolnav. Curînd, cobori imediat. Era o femeie. S-a aplecat asupra fetei, s-a minunat cit e de frumoasă și i-a spus bătrînii să stea liniștită că vine salvarea. „Am vorbit eu cu spitalul. Plec că trebuie să primesc acceleratele”. Impiegata se numește Rodica Drăgan. Am întrebat-o pe bătrînă de unde sînt și cum s-a îmbolnăvit fetița. „Sîntem din Boutari, mi-a răspuns ea. Am fost la concursul Cîntarea României, la Reșița. Fetița a spus poezii. În piesă avea rolul „să împărțescă colăcei și nuși, la colindători”. După ce am terminat, am văzut că s-a schimbat la față, a îngălbenit și a căzut jos. Am mers așa cu ea la gară.

— De ce n-au venit părinții cu ea? — Taică-su, Sirbu Drăgan, este primar în Boutari, nu e acasă, e plecat la niște cursuri, la București, iar măică-sa e gestionară, n-are timp.

Nu sîrși răspunsul că lumea și intră pe ușă un om solid cu șapcă. Era șoferul de la Salvare. A pus cîteva întrebări, eu am dus bagajele fetei în mașină și am plecat, descifrînd în lumina slabă, numărul salvării: 31—CS—2152. Reîntors din delegație, la București, sînt îngrijorat de starea sănătății lui Drețcanu, întrucît m-am întrebat tot drumul de ce salvarea a venit fără medic. Fiind simbată noaptea poate nici la spital n-a fost vreun medic de gardă? Și atunci, cine a dat fetei primul ajutor? Nu era bine să-i fi dat și aspirina elevei Drețcanu? Iată pentru ce rog redacția să răspundă ce s-a întîmplat cu fetița bolnavă transportată la spital, fiind bucuroși să aflăm de însăstosirea ei și tatăl ei, cred că aflat tot la București, cit și toți ceferiștii care au ajutat-o pe Claudia. Rădăi I. Dumitru, operator Departamentul comercial — M.T.T.C. Nu știu ce s-a întîmplat cu Claudia Sirbu și așteptăm ca și dv. vesti, precum și răspuns la întrebarea de ce salvarea a venit fără medic. Sperăm să fie bine.

Sînt cam timidă...

„Ce-aș putea să vă spun despre mine? Probabil că trebuie să spun ceva. Am 170 cm înălțime (fără tocuri), 59 kg (cu eforturi), blondă (spre roscat), ochi albaștri (cenuși, verzi — după vreme) și cred că fotografiile vă mai pot spune cîte ceva și pe bună dreptate (deși n-am citit cartea D. Sînt născută la 27 ianuarie (ca și Florin Piersic 1962). O, aș fi foarte fericită dacă l-aș putea asculta cîntînd pe Mircea Baniclu în cadrul mult iubitei emisiuni „Valori ale muzicii tinere”, dar se pare să va trebui să mă adresez direct. Știți, sînt cam timidă în treburile dintr-astea. Dacă recitesc scrisoarea asta (pe care mă chinui de o săptămînă s-o trimit) sau mă mai gîndesc puțin, sigur nu v-o mai trimit. Curios! Acum îmi vine să vă scriu mai mult și mai multe. Ce prostie. Poate că nici nu ajunge plicul la redacție, poate îl aruncă chiar dv., deși n-aș crede, totuși, mai bine mile înapoiati!” (Tatiana Huzum, București).

rești). E drept, ne-ați trimis mai multe fotografii, prima, cea cu ghiveciul în față și avînd pe spate cuvintele „Visul supără, răneste cînd e numai vis”, fiind din 1980, iar ultima, purtînd un citat din Faust „Rămii în tine însuși și vei fi mai puțin singur decît în întreaga lume”, din 1983. Între aceste date v-ați schimbat mult. Păstrați însă o expresie crîncenă și neînduplecată, de parcă — mi-aduc aminte de o glumă proastă — v-ar fi întrebat cineva de datorii. Din '80 încoece n-ați mai zîmbeț deloc? Publicăm ultima fotografie și să vedem ce se poate face pentru dv.

Nu credem în dv.

Din partea clasei a IX-a a școlii din comuna Olteni, Teleorman, am primit un bilet cu cîteva rînduri și o fotografie. Fițiica, compusă la repezeală, probabil într-o recreație sau, pe furis, într-o oră la care copiii tîm mai mult, cuprînde următoarele: „Colega noastră pentru topul preferințelor. Sperăm să îndeplinească condițiile necesare pentru a deveni „miss” — noi toți credem în ea”. Da, dar noi nu credem în dv. Pentru că nu vă dați numele, pentru că aceea în care vă puneți atîtea speranțe se pare că nu știe nimic și pentru că, așa cum am mai răspuns într-un număr anterior, nu publicăm fotografii furate (dealtfel, și localitatea școlii am aflat-o de pe plic, descifrînd ștampila poștei). Nu de alta, dar la 15—16 ani părinții sînt foarte activi. Încolo, pentru liniștea clasei, colega voastră îndeplinește condițiile necesare.

Vă place cifra 7?

„Absolvent al Facultății de matematică-fizică, tînar absolvent, sînt rugat de soția mea, învățătoare, care obținuse o zi liberă, să o suplinească la clasa I. Mi-am fixat ca sarcină didactică să predau cifra 7. M-am pregătit pentru lecție, făcîndu-mi un plan detaliat cu ajutorul învățătoarei clasei. Am început lecția așa cum îmi propusesem, am descompus cifra în liniuțele componente, pe care le-am scris ca la carte, una înclinată, alta orizontală, pe rînduri separate. După ce am intuit cu elevii elementele cifrei, am purces la scrierea ei caligrafică pe tablă. Vă mărturisesc că nu a fost ușor, dar satisfăcut și eu de ceea ce am reușit să realizez, m-am înfocat ca un cocoi în fața clasei și i-am întrebat: Vă place cifra pe care am scris-o? Elevii au răspuns în cor: Nuuu...! Derutat de înșușes, am pus mina pe cîrpă și am șters-o de pe tablă, ceea ce a provocat un adevărat haos în clasă, deoarece și elevii au început să-și rupă foile din caiete și să le arunce. Lecția a fost ratată și eu, „marele profesor”, crunt dezamăgit. Acasă, soția mi-a explicat greșeala: N-ai cunoscut psihologia copilului mic. Lui îi place de obicei numai ceea ce face el și nu ce face altul. Nu trebuia să-l întreb dacă le place sau

nu cifra 7. Vă place sau nu vă place, copiii, asta este cifra 7. A fost cea mai urîtă „faptă de eroism” din viața mea. Am învățat ceva și de la clasa întâi”. Leontin Domide, str. Tineretului 6/a, Baia Mare. Omul potrivit la locul potrivit. Meseria de învățător e mult mai grea decît credem.

Sînt total nemulțumit

Nu sînt un specialist în ale cinematografiei, ci unul din cei cîteva milioane de spectatori — din al căror bani se fac, însă, filmele — și care m-am bucurat mult, cînd am văzut că „Flacăra” deschide și aici o ușă spre îndreptarea multor înșucese și rămîineri în urmă ale cinematografiei, plecînd de la indicațiile de partid pentru eliminarea lipsurilor: critica deschisă, constructivă, care nu iartă pe nimeni, nici o persoană (nici chiar pe tov. Răchită — pe care nu-l cunosc — și nici biroul executiv România film).

În această direcție, am fost și rămîn de acord cu părerea tov. Al. Tatos (pe care nu-l cunosc) din interviul din Flacăra nr. 5/11.2.83 și sînt total nemulțumit de răspunsul României film din Flacăra nr. 8/25.2.83.

Nu este locul să mai detaliez lucrurile. Gustul amar, lăsat de răspuns cititorului, e cauzat de lipsa oricărei fărîme de atitudine autocritică, atunci cînd, chiar dacă critica dezvăluie numai parțial lipsurile, autocritica ar fi trebuit să fie făcută, cu maturitate politică, nu să-l persifleze pe critic, ci să-și vadă propriile greseli și să ne arate măsurile luate, pentru îndepărtarea lor.

Răspunsul dovedește că tov. Al. Tatos a avut dreptate. România film n-are o atitudine justă, necăutînd îndreptarea propriilor greseli, ci lovirea persoanei care critică. Amenințarea cu justiția este încoronarea poziției neprincipiale a biroului executiv, ea este lamentabilă, lasă un gust amar de nemulțumire, căutînd să intimideze pe fricosi, nu pe cei stăpîni pe convingerile lor. Noroc că justiția românească știe bine ce e critica și autocritica.

Atitudinea biroului executiv al Centralei România film explică de ce avem filme slabe, lucru pe care răspunsul se face că nu-l vede și se mai și laudă.

Nivelul răspunsului îl plasează în atmosfera de acum 30 de ani.

Ar fi bine dacă revista noastră, Flacăra, care-și merită respectul nostru, tocmai pentru poziția consecventă partinică, ar deschide posibilitatea exprimării părerilor din masa de spectatori și ale specialiștilor, fără a menaia persoane, pentru a se scoate coafa închistărilor conservatoriste și a se putea merge cu succes înainte.

N.N. Această posibilitate există: chiar pagina în care apare și scrisoarea dv.

ALEX. PETRESCU, str. Drumul Taberei nr. 2, bl. H, ap. 18, Loco.

Gînduri despre speranță

În urmă cu cîteva nopți, am fost chemat la căpătîiul unui bolnav, slăbit, galben ca paiul, trist, deznădăduit și neajutorat. De la prima vedere, diagnosticul mi-a sărit în ochi, l-am examinat după toate legile profesiei noastre și treptat-treptat presupunerea mea se transforma în certitudine nădă și dureroasă. Omul mă urmărea atent și nu mă scăpa o clipă din privire. Simteam că speranța lui atît de fugărită, se întorcea atunci toată și se lega într-un anumit fel de mine.

Avea un dosar voluminos, cu internări, analize, rețete și alte prescripții, toate fără excepție îl condamnau la moarte. Era un om inteligent, cultivat și aceasta mi-a permis să vorbim deschis, am descoperit la el puternice afinități artistice. N-am putut ocoli prea mult problema care-l ardea și am trecut de partea lui pentru că nu mă mai puteam ascunde. Era conștient de situația în care se găsea, nu șiera în utonii, nu șiera în minuni. În gînd consideram moartea acestui om o mare nedreptate.

Cînd discuția noastră se îndepărtase de subiect, mi-a pus brusc întrebarea de care

mă temusem atît de mult. Care este diagnosticul meu? Care este tratamentul meu? M-a avertizat apoi, să nu-l repet ce știe și el din dosarul alăturat. El vrea părerea mea. Am înțeles că încerca să soneze opinia mea dincolo de orice prejudecată, dincolo de orice limită profesională. El căuta în mine un interpret, ci creatorul medical. Am fost pus în încercătură. Nu eram pregătit să răspund la o astfel de întrebare, fiindcă nici nu exista un astfel de răspuns. Din experiență și din constatarea făcută lupta noastră, a mea și a lui, era total pierdută, n-avea rost s-o mai repet pentru că o cunoștea. Avea nevoie de un sprijin, avea nevoie de o speranță, nu puteam să-l părăsesc așa și nici nu puteam să-i urzesc una imaginată și în care nu credeam. Atunci, l-am trimis în strada Precupeții Vechi. Acel dialog de dincolo de cunoștința nopții mi-a zdruncinat profund conștiința și cîteva gînduri mi-au fluturat prin minte.

Cercetarea medicală trebuie să devină o activitate de masă, problema aceasta este a tuturor și ea nu trebuie în nici un fel îngrădită, fiecare om, fiecare medic indiferent de grad trebuie chemat să observe, să încerce, să inventeze cu condiția de a nu face mai rău.

Cercetarea medicală nu mai poate fi monopolizată de cercul strîns al esotericilor și cu această ocazie nu pot să nu remarc tirul tîntit al revistei Flacăra pe culrăsa suveranității medicale, fisurată greu dar susținut bombardată.

A mai trăit mult timp. Trăia fiindcă se lezase de-o speranță, de o speranță desore care vorbisem în ceasurile acelea, ceasuri pe care nici acum nu-mi îngădui să le uit. L-am căutat apoi, dar am aflat că murise.

ION TUTUNARU, bd. Uverturii 51—55, bl. 9, sc. A, ap. 29, București.

Parkinsonism

În urma publicării unei scrisori de mulțumire adresate revistei și dr. farm. Ovidiu Bojor, scrisoare ce cuprindea și informații privind un medicament recomandat în parkinsonism, am primit la redacție foarte multe scrisori și telefoane. În această situație, ne-am adresat din nou cercetătorului științific dr. farm. Ovidiu Bojor, rugîndu-l să ofere celor interesați cîteva lămuriri. Iată cum stau lucrurile: — noul produs fitoterapeutic, sub formă de comprimate, este în atenția cercetătorilor noștri, acordîndu-i-se prioritate față de alte produse tot în curs de omologare — compoziția noului produs este foarte complexă, în formulă intrînd plante medicinale și extracte din plante, indigene și exotice, conținînd alcaloizi, glicozide, alcoolii sesquiterpenici, acizi organici, microelemente, vitamine și alte substanțe active

— în acest sens, se va încerca introducerea în cultură experimentală (pină la stație pilot) a uneia dintre speciile exotice care în prezent ne lipsesc. Sperăm însă că dificultățile nu vor fi de netrecut și vom obține în cel mai scurt timp Parkinsoniul (P.K.3), denumire provizorie, care, asociat medicamentelor clasice, să reducă cu cel puțin 50 la sută cantitatea acestora. Noul produs, după omologare, va fi fabricat de Laboratoarele PLANTAVOREL din Piatra Neamț, care, în prezent, sînt în stadiu avansat de reamenajare.

Sperăm și noi că dificultățile de care amintea farm. Ovidiu Bojor vor fi depășite, astfel ca medicamentul să poată intra cit mai curînd în rețeaua farmaceutică, situație cu care vă vom ține la curent.

Rubrică realizată de RAZVAN BARBULESCU

Opinia unui alegător

Despre „fiecare la locul lui”

Una din soluțiile bunului mers al lucrurilor într-o societate, sau cînd se impune, una din soluțiile îndreptării lucrurilor atunci cînd ele nu merg cum am dori sau cum s-ar dori o constituie aplicarea cu obstinație a formulei cunoscută, dealtfel: „fiecare la locul lui să facă tot ce depinde de el pentru ca tot ce depinde de el să fie exemplar sub toate aspectele, de la privirea și recunoașterea lucidă fără iluzii, a realității, așa cum e ea, la acțiunea concretă, practică oricît ar fi de neînsemnată această acțiune.

Sigur, inginerul de la mine, de la Slătioara, specialist în zootehnie, nu poate, singur, să rezolve problema rămirii serioase în urmă a acestui domeniu de importanță vitală pentru economia noastră, nu la el se va recurge, pentru soluția generală a chestiunii, însă faptul că sectorul zootehnic de care răspunde el este, sub raportul producției de lapte, primul pe județ, înseamnă foarte mult. Dacă în toate gospodăriile agricole s-ar proceda cu ambiția și cu serioasă răspundere cu care acționează inginerul meu,

tot ar fi ceva. Evident, eu nu fac abstracție nici de faptul că locul frunțas de care vorbeam presupune o producție care, în urmă cu patruzeci-cincizeci de ani, îl făcea pe țărănul individual să nu tîină vaca pe mîncare ci ori să o taie ori să o vîndă rapid. Aceasta e însă altă poveste, după cum altă poveste este și aceea privind unele cifre statistice în producția zootehnică deloc favorabile unei comparații ca aceea făcută mai înainte.

Important acum este însă ca fiecare om, absolut fiecare om, să-și facă datoria pe locul lui cu prisosință, cum știe el că trebuie făcută o treabă ca ea să fie făcută bine și să fie productivă în raport cu investiția ce se află la temelie ei.

Interesant este de observat că foarte mulți oameni știu cum trebuie făcută o anumită treabă pentru care sînt plătiți, dar cînd e să lucreze așa cum știu, teoretic, ei lucrează numai pe jumătate așa, dacă nu uneori, chiar pe dos sau în orice caz destul de străin de ceea ce știu ei bine, altfel.

Am vorbit într-un colectiv exact de-

spre această problemă. Colectivul era de oameni de știință, cercetători. Știau totuși cum se poate lucra cu economii și rentabil dar ei lucrau și neeconomic și, evident, nerentabil.

Mi-au spus că se supuneau unui plan anume pe care, în particular, îl criticau, dar pe față lucrau prost, după acel plan.

— De ce n-ați atras atenția că planul nu e bine făcut?

— Am atras, a zis timid unul dintre ei, dar n-am prea fost luați în serios, planul fusese făcut în altă parte, în acea parte noi n-am avut acces sau n-am fost consultați etc., etc.

— Și de ce nu v-ați bătut pentru convingerea voastră?

Liniște! O liniște lașă, oportunistă, neprincipială, necomunistă, nepatriotică!

Nu spun, sigur, noutăți, dumneavoastră care mă citiți cunoașteți destule exemple de acest fel, nu este singura noutate pe care vreau să o sugerez, este lipsa de morală a unei astfel de abdicări, de nimic justificată și cu nimic justificabilă.

A nu face, la locul tău mărunt de muncă tot ceea ce depinde de tine pentru ca marea cauză a țării să fie slujită exemplar, înseamnă a abdică de la elementara morală a muncii.

Nu pot crede că cineva care mun-

cește e, sau poate fi, indiferent la ce muncește sau la cum muncește, mulțumindu-se numai cu faptul că, ori-cum, muncește, deci nu la banii degeaba.

Ce bani cîștiți sînt banii luați de un inginer căruia i-au murit vacile de foamă sau căruia nu i-a răsărit griul la timp pentru că nu l-a însămintat la timp?!

Am văzut pe cineva care era foarte liniștit că, zicea el, își făcuse datoria, în limitele date, dar datoria era un faliment economic. Cu limitele date el își liniștea bruma de conștiință după ce făcuse un recensămint care arăta că sub conducerea lui, în domeniul respectiv, muriseră cîteva sute de porci, iar el înregistrase conștiincios pierderile și limitele date.

Asumarea răspunderii pe fiecare metru pătrat de muncă productivă e singura justificare a conștiinței și a retributiei.

— Dar asta înseamnă și atitudine deschisă față de ce nu e conceput bine sau nu e, de la început, bine calculat — mi-a replicat cineva.

— Da — am zis eu, fiindcă țara e toată a noastră și noi toți sîntem răspunzători de soarta ei.

De aceea, fiecare la locul lui, e începutul unei propozițiuni hotărîtoare pentru mai binele tuturor.

DINU SARARU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ioan

Ieremia:

„Orice
text —
se lasă,
nu se lasă —
trebuie să
treacă prin
sita mea!”

— Stimată Ioan Ieremia, sînteți eroii unui adevărat maraton regizoral: în anul 1982 ați montat nu mai puțin de patru spectacole la Teatrul Național din Timișoara: VELASQUEZ, de Vallejo, JURISTII, de Rolf Hochhut, ARMA SECRETA A LUI ARHIMEDE, de Dumitru Solomon și CA FRUNZA DUDULUI DIN RAI, de D.R. Popescu. Care ar fi cîștigul artistic al acestei performanțe?

— Cîștigul? Aș spune că nu este decît unul de ordin cantitativ. Dar n-o spun. Serios vorbind, cred că singurul cîștig al acestui „record personal” este concluzia că n-am să mai fac așa ceva altă dată. Un asemenea ritm seamănă cu munca unei circite care sapă un tunel către beznă. Nu ai timp să inspiri. Respiri doar. Alternanța beznă-lumină, inspirație-respirație îi este strict necesară chiar și minerului. În condițiile în care am lucrat anul trecut, nu poți face lectură, program, concepție. Autopasta devine, în acest regim de „regularitate”, inevitabilă, cîștigă experiență profesională, dar și o siguranță foarte dăunătoare în plan estetic, cîștigă, dacă se poate socoti acesta un cîștig, rutină și acel manierism lipsit de stil (pentru că eu socotesc manierismul un curent estetic la fel de stimabil ca acela din care, „degenerînd”, se generează).

— Fișa dumneavoastră regizorală cuprinde multe texte din dramaturgia românească actuală (și nu numai): în afară de piesele deja pomenite, ați mai pus în scenă, după câte știu, MOBILA ȘI DURERE, de Teodor Mazilu, STUDIUL OSTEOLOGIC, de D.R. Popescu, VIFORUL

RUL lui Delavrancea, ș.a. E vorba de o simplă opțiune repertorială, condiționată de necesitățile de moment ale teatrului, sau de un program?

— Dramaturgia contemporană românească este — vrea să fie — punctul forte al programului Teatrului Național din Timișoara. Or, cum eu lucrez în acest teatru...

— De cînd?

— De la absolvirea institutului, în 1974. Cum eu lucrez aici, spunem, și în măsura în care am contribuit la formularea unui asemenea program, îmi revine obligația să-l urmez. Apoi, faptul că la Timișoara se desfășoară din doi în doi ani Festivalul dramaturgiei românești actuale este, probabil, o dovadă de consecvență.

— Ce credeți că ați adus nou în Naționalul timișorean?

— Sigur, întii de toate, pe mine. Apoi, odată cu mine, niște speranțe, ambiții și... statornicie. În ce mă privește, am o mentalitate de salahor. Dacă mi-ai directoria teatrului mi-ar spune să o înlocuiesc pe femeia de serviciu, aș face-o, cu convingerea că și acesta este un gest necesar bunului mers al teatrului. Ieremia nu există. Ieremia este doar o „firmă”, la care eu sînt angajat ca salahor. Brîncuși zicea parcă: să muncеști ca un sclav, să poruncești ca un rege și să crezi ca un Dumnezeu. Sînt trei trepte pe care n-ai șansa să le calci dacă nu ți-o împui cu plăcere pe prima, pe aceea de sclav. Ei, și poate că am izbutit prin spectacolele mele (cele bune, firește) ca teatrul în care lucrez să fie

cotat la nivelul lor. Deci, cea mai importantă „noutate” pe care am adus-o ar fi „obida” cu care am muncit și cu care i-am muncit pe alții, actori, fără de care această obidă ar fi rămas o tristă moară de vînt.

— O întrebare banală, dar al cărei răspuns este întotdeauna interesant: care este condiția regizorului de talent (nu vă flatez, ci formulez o apreciere care nu-mi aparține în exclusivitate) într-un teatru de provincie?

— Complexă. Mai întii, ea este cum și-o face regizorul. Apoi, cum se poate. Sînt avantaje și dezavantaje. Uneori, de cele mai multe ori, dacă mă gîndesc bine, cei din Capitală lucrează în bronz sau în alte materii prețioase, în timp ce noi sîntem obligați să ne mulțumim cu lutul sau cu lemnul. Nu e însă mai puțin adevărat că, adesea, marmura își este suficientă sieși și devine foarte greu să găsești locul moale unde poți s-o atingi prima oară. Pentru a ieși din metaforă, am să spun că, față de vedeta din Capitală, atît de adînc infestată de narcisismul reputației sale, actorul de provincie este mai aproape de modalitatea estetică a teatrului. Tendința lui e, de regulă, una centripetă, față de tendința centrifugă a vedetei. Aceasta din urmă nu se lasă turnată cu ușurință într-un proiect de spectacol. Din acest punct de vedere, mai exact, din punctul de vedere al mentalității cu care se situează față de arta spectacolului, actorul din provincie este mai modern decît vedeta din Capitală, pentru că slujește spectacolul și nu propria sa glorie. Cu alte cuvinte, el apără o poezică și nu un show, ceea ce, în plan estetic, este decisiv.

— Sînteți asadar pentru actorul maleabil față de inițiativele regizorului. Cum vă selectați distribuțiile?

— Folosesc toți actorii pe care-i simt că aderă la modalitatea mea estetică. Folosesc pînă și „actorii dificili”, care-mi creează dificultăți prin convingerile lor estetice, prin ifose, uneori, dacă nu chiar prin pretextele prin care se sustrag sarcinii venind din partea regizorului. Singura mea exigență față de actor, s-ar putea formula astfel: stimez actorul cu păreri personale. Detest însă actorul care se încapățînează în a-și apăra pămîntul pe care stau numai tălpile sale, rămînînd opac față de suprafața complexă pe care trebuie să se ridice spectacolul și care nu e deloc același lucru cu pămîntul.

— Cum se naște pentru Ioan Ieremia opțiunea repertorială?

— Sînt piese din literatura clasică română și universală care mă atrag, care mă cheamă și cu care, dacă nu m-am întîlnit pînă acum, probabil că mă voi întîlni. Dar un plan de perspectivă nu mi-am formulat niciodată. Pe o durată mai mare de o stagiune. Mi se pare oarecum hazardat. Cred că un asemenea program se naște vîzînd și făcînd sau, mai bine zis, făcînd și vîzînd. Mi s-a întîmplat ca o opțiune certă, făcută azi, mîine să mi se pară mult mai puțin certă, din motive uneori chiar exterioare preferințelor sau afinităților mele. Teatrul este și context. Un context foarte complex, la timona căruia poate sta uneori chiar hazardul. Cred că e nevoie de o suplă, dinamică mobilitate pentru ca întotdeauna să întorci pinzele în direcția vîntului favorabil. S-ar putea să sune a oportunism o asemenea declarație, dar nu e. Sînt de părere că un regizor, prin programul său, trebuie să

(Continuare în pagina 19)

TANIA RADU ■

Tezaur folcloric

O fericită întîlnire

Semnalul atît de îndrăgit al emisiunii nelipsită de luni seară încredințată Marioarei Murărescu și colaboratorilor ei, semnal atît de fericit ales, este, cum s-a putut vedea sau mai bine-zis auzi, un fragment al uneia din nenumăratele doine alcătuit de fermecătorul și neîntrecutul repertoriu al unui artist al cărui nume îl pronunț, ori de cîte o îmi întîlnesc, cu sfîințenie: Dumitru Fărcașu.

Alegerea tocmai a acestui „semnal” este un amănunt care ne dovedește respectul și prețuirea pe care Marioara Murărescu le închină marelui artist. Dealtmînter și Dumitru Fărcașu — o știu — are o excelentă părere despre emisiunea săptămînală semnată de Marioara Murărescu.

Sîntem bucuroși că prin rubrica noastră permanentă de-a lungul anilor în revista „Flacăra”, am fost printre prea puținii care și-au legat numele de al Marioarei Murărescu de la debutul ei, deci cu mult înainte de a fi ajuns cunoscută și prețuită, înainte de a fi cules — pe drept cuvînt — lauri unor mari succese atît acasă cît și peste hotare.

Totuși nu știu din ce motive obiective Marioara Murărescu colaborează pentru prima oară cu Dumitru Fărcașu în această antologică — socotim noi — emisiune pomenită mai sus, emisiune prin care, pentru nu știu a cîta oară, s-a înscris pe răbojul perenității un moment de profundă, nobilă și demnă simțire românească. Emisiunea oferită de Dumitru Fărcașu al nostru, al tuturor, a fost urmărită de Marioara Murărescu și de valoroasa ei echipă într-un tot armonios. Muzica atît de vizuală a lui Dumitru Fărcașu a fost fericit susținută de cadrul scenografic și mai ales de talentații și harnicii operatori, care și-au dat osteneala — și au reușit — să lase din tiparele învechite și lipsite de har cu care de atît amar de ani nu ne-am putut obișnui.

Dialogul în care ne-au fost înfățișate explicațiile nepieritoarelor „doină” i-a prilejuit lui Dumitru Fărcașu cuvinte cuceritoare, îmbelsugate, cu adînci tîlcuri ce se înseriu „în solare armonii cosmice”. Cu cită noblețe Dumitru Fărcașu, marele Mecena Dumitru Fărcașu, oferă incantoarele-l doine și jocuri contemporanilor lui și mai tinerilor, doine și jocuri ce ne proiectează în lumea basmului, trecînd de la nevinovăția cîntecului copilăresc la bucurie, de la bucurie la grava melancolie sau jale.

Ne-a umplut inima de bucurie și apariția admirabilei Sava Negrean-Brudăscu, atît de îndrăgită de Dumitru Fărcașu, aceeași Sava Negrean pe care Marioara Murărescu ne-a oferit-o în multe alte emisiuni, spre bucuria noastră, și pe care marele nostru artist o socotește, pe drept cuvînt, minune a simfîrii artistice românești, a genului popular românesc.

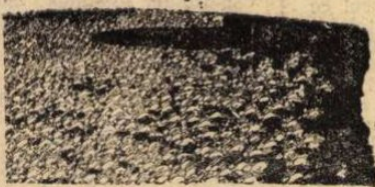
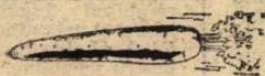
Marioara Murărescu știe că nu am fost de acord cu concepția ei în legătură cu fundalurile în care evoluează dansatorii ce nu au nimic comun cu sensul și profunzimea muzicii și textelor prezentate, nimic comun cu viața și tradițiile satului românesc.

Ne bucură cu atît mai mult puritatea și noblețea acestei ultime emisiuni. Corespunde pe deplin vederilor noastre.

HARRY BRAUNER ■

Important pentru amatorii de umor

La TEATRUL FOARTE MIC s-a redesebis expoziția de caricatură Mihai Stănescu, astfel că publicul care n-a încăput în Galeria „Eforie” are loc destul în Galeria astfel inventată de Dinu Sărau.

Vorbiți și scrieți românește

Unde dai și... ce iese!

Vărul meu (care nu e lingvist) și cu mine mai cumpărăm cîte ceva pentru casă, ca toți bărbaii, mai ales ca să ne punem bine cu soțiile. Zilele trecute am cumpărat cîte o cutie de detergent DETIM, produs de Întreprinderea „Dero”, Ploiești. Sucește vărul meu cutia și-mi spune: „Ia, uite, ce scrie aici”. Mă uit și eu. Serje „Garantat minimum 12 luni”. Stăm amîndoi și ne gîndim: Ceva nu merge... Dar ce?

De fapt, ce dorim să aflăm cînd citim termenul de garanție pe cutia oricărui produs? Desigur, cît timp îl putem păstra fără să se degradeze, deci maximum. Cutare medicament, de exemplu, poate fi folosit maximum pînă în luna x a anului y. Aceasta, pentru că și detergentul și medicamentul sînt produse de utilizare imediată.

Ce aflăm în legătură cu detergentul DETIM? Că îl putem ține minimum (adică cel puțin) 12 luni. Și maximum (adică cel mult)? Păi, un an și o lună... Sau doi ani. Sau trei... Sau... un secol! Iată ce năzbitie a ieșit întreprinderea respectivă ne îndeamnă pur și simplu să stocăm deter-

gentul produs de ea fără nici o grijă, căci se pare că bate toate recordurile de rezistență!

Ce vreau să spun? Simplu. Utilizarea neglijentă a limbajului poate duce uneori la efecte cu totul pe dos decît cele pe care le urmărim. Producătorii și-au spus că, garantînd produsul „cel puțin” 12 luni, în condițiile în care gospodina folosește detergentul imediat ce îl cumpără, îl asigură un fel de certificat de calitate. Dar, cu aceasta nu au transmis cumpărătorului informația de care are el nevoie.

Și iată cum de la o banală inscripție pe o cutie de detergent ajungem la nebanuite implicații de ordin social, de ordin lingvistic (observați cît de mult depinde întrebuintarea unor cuvinte, cum sînt minimum și maximum, de situația concretă la care ne referim atunci cînd le folosim!), de ordin cultural.

Poate că nu merită totdeauna să despicîr firul în patru cînd e vorba de probleme de limbă. La urma urmei, ce altă teavatură pentru o mică improprietate de exprimare pe... o cutie de detergent?

Dar poate că cititorul și-a dat seama și de faptul că, atît în intervenția de azi, cît și în cele dinainte, vreau să subliniez legătura — uneori foarte strînsă — între limbaj și viața practică, cu alte cuvinte, între ceea ce facem și ceea ce spunem. Iar această legătură, trebuie să recunoaștem cu toții, este foarte importantă.

CEZAR TABARCEA ■

POEZIE

Nu miine, ci acum

Un portret-autoportret ilustrează, așa cum avea să remarce Marian Popa într-un pertinent studiu publicat la finele cărții, o predispoziție filozofică abia marcată în variatele preocupări ale volumelor anterioare, predispoziție prin care Ioanid Romanescu se arată solidar cu preocupările generale ale poeziei tinere de prin anii '60-'70. Dealtfel, pentru a lămurii această notă generală a poemelor cuprinse în volumul *Demonul*, Marian Popa, în același studiu, intitulat *Ioanid Romanescu — de la egotismul militant la hieroglificele gnomice*, avea să precizeze: „Acum, în acest volum retrospectiv, Ioanid Romanescu renunță la ironie și în parte la exuberanța cinică (atribute des înfinte în poezia de până acum a lui I.R., n.n.); l-am avertizat cândva pe poet asupra limitelor morale ale ironiei, care evidențiază inteligența, dislocă cele mai compacte construcții ale spiritului dogmatic, relativizează totul și nu edifică nimic... Și iată că poetul renunță, cu complicații pe care le bănuiesc trăite viril, la o parte din ceea ce l-a reprezentat. Iată-l așadar oarecum altul, întreg, deși nu integral...”. Subscriem într-un total acestei păreri și-n cele ce urmează ne vom strădui să ilustrăm, între altele alte teme, una singură: definiția mai mult sau mai puțin dramatică pe care Ioanid Romanescu o dă poeziei în general și poeziei sale în special. Astfel, în *Poezia mea*: „Poezia mea e nervoasă, tot vorbind peste umăr / uită să-și scoată bileț / e coborâtă cu forță / însă de fiecare dată o conduc / pină acasă prietenii anonimi / nu are glorie / din simplul motiv că nu și-a dorit-o, / nu are religie / pentru că prea mult iubește viața, / nu face prozelici / pentru că niciodată nu se uită înapoi / nu merge în vizită / nu așteaptă pe nimeni / nu visează-n culori / nu se blizește pentru a obține ceva / / are tot ce-i trebuie” dincolo de o afișată modestie, dincolo de o însingurare a ei, dar nu lipsită de prietenii anonimi, totuși, poetul ne avertizează că întreg actul său artistic, poezia însăși, are tot ce-i trebuie. Această neclintită încredere în forța propriei lui poezii se sprijină, după cum vom observa, pe faptul că „spre voi / nu vin cu o hirtie mototolită adusă de vânt / spre voi / vin să bea roua de pe aripile privighetorii / / sint un poet fără cuvinte / sint un poet fără masă de scris / eu sint poet cu inima / spre voi mă apropii de mine însumi / / cîndva / în cer se va vedea și urma / zborului de pasăre — / / sint cel care vă apăra de prea multe cuvinte” (*Cu inima*). Și totuși, poetul, ca oricare autentic poet, este ros și de îndoile: „Am rămas cu greu să fiu văzut / și toți care veneau mă priveau / și erau foarte atenți / și de fapt nu-i interesa / și de fapt vedeau altceva / ca și cum ar fi privit în altă parte / și de fapt — privindu-mă / ei se studiau între ei / / pină cînd i-am rugat / să mă înlocuiască / / sint și acum respirația / celor care mă priveau / și nu înțelegeau nimic / însă — privindu-mă / se înțelegeau între ei...” (*Confesiunea unui tablou celebru*). Dar poemul care, credem noi, ilustrează cel mai bine condiția de pină acum a poeziei lui Ioanid Romanescu, și, aidoma lui, a poeziei multor altor poeți, este *A doua zi*: „M-am născut în octombrie patru / dar figurez în acte născut a doua zi / am așteptat scrisoare de la tine / dar a venit abia a doua zi / eram sărbătorit am foarte mulți prieteni / dar ei și-au amintit abia a doua zi...”. Cu acest antologie poem credem că poetul încețază a mai trăi, poetic vorbind, doar a doua zi, adică într-un îndepărtat miine Ioanid Romanescu este acum.

VICTOR NIȚĂ

Centenar Urmuz

Soarta unui precursor

Față de însemnătatea considerabilă a operei, așezată pe drept cuvînt printre acelea care au prevestit uimitor avangarda românească și europeană, puținătatea creațiilor lui Urmuz pare a fi pur și simplu de necrezut. Sint, în totul, nu mai mult de cincizeci de pagini, cuprinzînd cîteva schițe (unele subintitulate „roman” sau „poem”), o fabulă care circula oral și nu s-a găsit în manuscris, trei-patru concepte de „reflecții” pe tot solul de teme, cîteva scrisori și alt. Autorul era însă un maniac al stilului, lucra, precum I. L. Caragiale, cu o minuțiozitate afară din comun și s-au găsit teancuri de manuscrise cu variante nu de tot diferite față de forma finală însă cu cîte un cuvînt modificat, o virgulă, o întorsătură de frază. El copia de cinci-gase ori o schiță întreagă spre a experimenta, poate, efectul în întreg al unei cratime.

S-ar putea zice, prin urmare, că a rămas puțin de la Urmuz fiindcă el scria ticăit, insistînd la amănunte, cîrînd la infinit, ca un chinez cîte un milimetru dintr-o statueta. Cu toate acestea, la spiritul lui migălos și maniacal s-a adăugat, spre a reduce opera cunoscută cît mai mult cu puțință, și un destin ostil, a cărui desfășurare mai cu seamă postumă e în multe laturi uluitoare. Este probabil că Urmuz a scris mai mult decît se știe și, într-o ladă de o mărime impunătoare, se găsiseră prin 1930 și niște caiete groase, pline de cugetări, complete, care ar fi adus poate o semnificație acum imprevizibilă a operei lui Urmuz. S-au pierdut! S-au pierdut și cîteva zeci de compoziții muzicale, sonate și, pare-se, chiar simfonii: un doctor militar le luase ca să le consulte și după moartea acestuia nu s-a mai aflat nimic din partiturile imprumutate. Nici urmă de ele, cum s-a așezat uitarea definitivă și peste poeziile, în felul „Croniclelor”, care circula oral printre actori în jur de 1930. Nu s-a găsit cine să le culegă.

Scrisorile, cîte se cunosc, sînt puțin și fără însemnătate literară: niște bilete de familie și atita tot. Actele juridice, dacă și acelea pot intra în vreun fel în discuție ca „operă”, n-au fost văzute, din cîte se știe, de nimeni deși se propusese odată să fie scoase pentru studii din arhive. Adăugînd la acestea că nici pină azi nu avem clarificată biografia lui Urmuz, reconstituia cîteodată patetic și nimic mai mult, înțelegem că misterul cel mai adînc și un șir de coincidențe fatale care au obstrucționat pe cercetător împing și mai mult proza urmuziană în ceață. Mitul ei, alimentat incontinuu, nu e însă pozitiv, dimpotrivă.

Oricum ar fi, Urmuz rămîne un caz dintre cele mai pasionante, un precursor solitar care s-a exprimat alături de curente. Contemporan cu el și cu o carte apărută în 1914 („Inginerul Tîncu”, Dallochin (Nicolae Oprea Dinu) despre care încă nu se vorbește după cum ar merita, presimțim suprarrealismul pe latura magică și visătoare însă pornind de la simbolism, de la reverie și din „Gaspard de la nuit”. Urmuz nu preia aparent de niciieri dar „urmuzianism” exista înainte de el în folclor (așa cum rămîne de demonstrat) și în poezia cultă, la Mihail Zamfirescu, la Depăreașanu, în proza lui Caragiale, a umoristilor de pe la 1880 și de mai tîrziu. Cum însă nu acestia făcuseră „curente literare” ci dimpotrivă, ilustrau „bizarul” care a crescut întotdeauna indiferent de „istoria literară ideală”, a manifestelor și a programelor, înțelegem de ce Urmuz nu dezvoltă nimic organizat și parea să creeze totul din nimic. El exemplifică, în fond, categoria autorilor indiferenți la fenomenele normative; ca să-l așezăm într-o serie de prototipi, el este un Dinicu Golescu al literaturii române moderne.

Multă vreme s-a putut susține, fără prea mari riscuri, că am avea în Urmuz un „amator” străin de sentimentul artei, compunînd ca să-i distreze pe alții (rude, prieteni și colegi), un naiv care ar fi revoluționat mentalitatea asupra literaturii printr-o desăvîrșită revoltă involuntară. Cînd s-au găsit însă manuscrisele lui și s-a putut confrunta totul prin elementare operațiuni filologice, a rezultat fără nici o îndoială că nu conștiința literară era aceea care îi lipsea lui Urmuz. Un truditur maniac al creației, laborioase precum la cei mai înrîiți dintre adepții literaturii somptuoase, e, nu încape îndoială, un scriitor în toată puterea cuvîntului. „Naivitatea” lui care se poate, probabil, dovedi, ține numai de difuziune și nu de creația propriu-zisă; el nu este Rousseau Vameșul, el este Franz Kafka al nostru, obsedat de literatură spre a nu muri de urit.

Cînd se vor excepta acele fragmente urmuziene care tratează despre literatură și o parodiază într-un chip care nu pune la îndoială numai o tehnică sau alta ci însăși ideea clasică de „estetic” se va înțelege mai clar despre ce este vorba. Fără Urmuz nu avangarda ar fi întîrziat ci o întreagă literatură hotărît modernă ar fi fost mult mai greu de înțeles el a creat nu doar un stil care imită de mulți (Moldov, G. Cugler, Madda Holda ș.a.) nu putuse să dea izbînzii majore ci a îndrăznit, cel dintîi, să interogheze fără prejudecăți legea clasică. S-ar putea face încă o sumedenie de observații, mă rezum însă numai la două: recunoscut de istoria literară și sancționat de avangarda ajunsă astăzi la Academie, Urmuz nu are o ediție științifică și nici o monografie care să explice, după merit, acest „moment”. Destinul straniu lucrează și azi.

ARTUR SILVESTRI

CARTE

Letopisețul

Un volum masiv de 900 pagini aduce în actualitate opera lui Neculce într-o ediție critică, îndelung elaborată de Gabriel Strempele, directorul actual al Bibliotecii Academiei, familiarizat cu vechile noastre texte, autorul unei ediții excelente din opera lui Antim Ivireanul: *Didahiile*, contemporane cu Neculce și cu Cantemir, savantul principe nenorocos, despre care găsim atîtea detalii esențiale la Neculce.

Ediția de față este critică, fiecare pagină avînd la subsol toate variantele, precedată de un solid studiu introductiv (120 pag.) și o „notă asupra ediției” (30 pag.), — ceea ce indică amploarea muncii editorului, autor și al glosarului și indicilor de nume de persoane și nume de lucruri. Bibliografia lucrărilor despre Neculce nu putea fi dată aici, ea singură putînd forma un volum aparte, căci „se cifrează la peste trei sute, mai multe decît cele consacrate lui Miron Costin”, spune editorul.

Neculce e apreciat pentru valoarea documentară și literară a operei, pentru calitățile cronicarului devotat țării, judecător competent, mai totdeauna obiectiv și informat, al faptelor și oamenilor. Neculce a fost în medii res, în miezul faptelor despre care vorbește, fără a se fi angajat vreodată față de o facțiune sau față de un stăpîn pentru a scrie un letopisetz partizan, cum au făcut-o alții. Dar el n-a fost totdeauna detașat, consecvent, cum se știe. Studiul introductiv al editorului de azi arată, documentat, șirul de fapte semnificative pentru istoria Moldovei, pentru istoria lui Cantemir de care s-a legat viața cronicarului, atît de frîntă, mai ales după tragedia de la Stănilești (1711). Se putea valorifica pentru elucidarea unor aspecte istorice și documentul unic, descoperit de noi și publicat încă în 1969, apoi în românește în *Steaua* la tricentenarul nașterii lui Cantemir, o relatare a unui diplomat francez *martor ocular* al luptei de la Stănilești, consemnînd detalii esențiale, politice și militare, cit și înțelegerea în șapte puncte (ultimul cu mențiunea: „Acest articol privește pe moldovenii”), document esențial, credem, pentru vastul capitol al istoriei lui Cantemir din *Letopisețul* de față (p. 515-625). Mai ales că editorul insistă cu dreptate asupra valorii istoric-documentare a operei lui Neculce, față de cercetătorii predecesori, care au fost reținuți mai ales de valoarea literară a acestei opere, copleșindu-l pe autor cu toate elogiile, și nu fără motiv desigur: nu spusese Sadoveanu că Neculce și Creangă fi sint cărți de căpătîi, inegalabile în specificul spiritual, de civilizație și limbă al prozelor lor? Putem fi satisfăcuți acum că vechiul scris al cronicarului ne e prezentat în această ediție critică în toată autenticitatea și amploarea sensurilor și frumuseții construcției literare.

Valoarea noii ediții stă în acuratețea textului, fiind vădită grija de exactitate și de specific, al limbii, al scrisului marcat de epocă și de personalitatea cronicarului. Subliniem, de asemenea, bogăția variantelor, a comentariilor, a glosarelor și a observațiilor critice în legătură cu edițiile anterioare, inclusiv la ediția acad. I. Iordan de acum aproape trei decenii, nu lipsită de „unele inconsecvențe în transcriere, prezența adesea a unui u final acolo unde nu se găsește în original” (p. 149). Dar și în actuala ediție dificultățile transcrierii persistă: pe mai multe pagini, editorul ne vorbește de complicata grafie a copiștilor lui Neculce după care s-a făcut transcrierea de acum a prozelor cronicarului: foarte des apare grupul *ss* ca în cuvintele: *domnessii, boeressii, muntinessii, cressinii*, niște oameni, lăsați așa de editor în acest volum. Ceea ce pare ciudat, ca și păstrarea dubletelor: *cetaate, lupp, suppee, saale* (p. 151), sau accentul în: „s-au făcut maré stricăcuné țării” (p. 353); el apare adesea pe finală, fără rost: *giupinesăle, unde face că acest nume acc-ste fapte râlă* (189) etc.

Ediția critică îndelung elaborată și studiată de G. Strempele aduce în actualitate opera cea mai însemnată a literaturii noastre vechi, însoțită de un amplu studiu istoric și literar și de sinteza critică a cercetărilor din trecut, pe care le valorifică cu discernămint și solidă documentare. Nu vom pierde din vedere faptul esențial, pus în lumină de variantele fiecărui rînd, atît de bogate: oglinda fidelă atît de instructivă și de pitorească, a unui mare moment din evoluția limbii noastre literare de acum aproape trei sute de ani. Editorului i se cuvine toată prețuirea cititorilor și cercetătorilor pentru realizarea acestui act de cultură, semnificativ prin sinteza istorică, literară și lingvistică ilustrată în opera lui Neculce.

GH. BULGAR

CAP LIMPEDE

Un articol remarcabil

Mai multe deplasări în mediul rural, în cadrul „Lunii cărții la sate” și cu alte prilejuri, i-au dat distinsului istoric literar și editor Valeriu Răpeanu posibilitatea abordării pertinente, într-un articol publicat în nr. 8/1983 al „României literare”, a mai multor probleme privind „starea cărții” la sate și nu numai acolo. Evidențiind, ca o trăsătură fundamentală a fenomenului cultural de la țară, nestăvilita foamă de lectură, de carte literară a locuitorilor de toate vîrstele, dar mai ales a tineretului, Valeriu Răpeanu se referă la relativitatea cifrelor privind stocul de carte, la necesitatea măsurării de recartare suplă, operativă, la faptul că în licee nici numărul de ore de limbă și literatura română, nici programa la aceste disci-

pline nu sînt cele dorite ș.a.m.d. Însă cel mai mult îl nemulțumește pe autorul articolului folosirea abuzivă a cifrelor, a datelor statistice pentru a se demonstra obținerea de succese. Dar cifrele respective „sînt relative, deoarece nu spun esențialul”. Adică nu spun că „în satul nostru cartea literară, cartea scriitorului contemporan, cartea de lectură nu constituie încă o prezență satisfăcătoare, ba chiar as spune că e o prezență departe de a fi satisfăcătoare”. Se tot oferă procente, pe total și pe cap de locuitor, ale creșterii vînzării de carte față de situația de acum mai bine de trei decenii, cînd s-a instituit „Luna cărții la sate”. Procente fără nici o valoare. Pentru că vînzarea de carte în urmă cu 32 de ani sau cu mai mulți ani se făcea în funcție de cererea de atunci. Este deci normal ca desfacerea cărții în prezent, la sate sau în

orice alt loc, s-o analizezi în funcție de cererea de astăzi, și nu s-o raportezi la cifrele de acum cîteva decenii, raportare care nu spune nimic și nu servește la nimic. Dar să-i dăm cuvîntul chiar autorului: „Starea de satisfacție în fața spectaculoaselor creșteri procentuale... ne face să nu vedem faptul că, în fond, numărul cărților românești actuale, al cărților literare în primul rînd, este insuficient, mult sub capacitatea reală de lectură a locuitorilor din mediul rural. Pentru autorii cunoscuți mi s-ar putea arăta cererile neonorate. Și e adevărat. La nivelul tirajelor practice acum, într-un sat mai mare nu știu dacă se pun în vînzare două-trei exemplare din cărțile românești. Pe care cititorii le cer într-un număr mult mai mare. Și nu le

afli nici în bibliotecă”. Rezultatul? Sătenii cîtesc, în lipsă de altceva, cărțile apărute în anii '50, de care, vai!, sînt încă burduse bibliotecile noastre publice, mai ales cele de la țară.

Pentru că rupe cu prezentarea festivă, convențională, idilică a „stării cărții” la sate, pentru că trage cu vigoare un semnal de alarmă cu privire la numeroase aspecte ale „muncii cu cartea”, începînd cu problema tragerilor cu totul nesatisfăcătoare acordate autorilor contemporani, și în special celor tineri, pentru că oferă, implicit, numeroase sugestii avînd drept scop îmbunătățirea situației actuale, articolul lui Valeriu Răpeanu „Prezența cărții la sate” se remarcă, fără îndoială, ca una din intervențiile valoroase prin presă din ultima vreme. (Ion D. Goia).

O piesă

A depășit cifra de 100 de spectacole piesa de mare penetrație în sufletele spectatorilor, care este „Cartea lui Iovită” de Paul Everac, montată la Teatrul Național. Deși nu este un spectacol ce-ți oferă o recreere comodă pentru 2 ore, ci este o reprezentare de mare densitate de idei, răscolitoare, care te face să cugești singur multă vreme la marile probleme ce le ridică, întîlnești la casă așful: „Nu mai sînt bilete”. Meritul principal revine a celui dramaturg de excepție care este Paul Everac, cel ce cu laserul inteligenței lui a pătruns în cele mai delicate unghere ale psihicului omenesc, scoțînd la iveală poate cel mai captivant portret de erou contemporan al dramaturgiei românești, inginerul Iovită. De o cînstă și o curățenie sufletească amintind de puritatea crist-

lului, regenerat mereu de adierea adevăratului romantism revoluționar, Iovită crede cu încăpăținare în frumusețea omului, în relațiile frumoase cu semenii săi, bazate pe adevăr, pe corectitudine, pe dragoste de țara ta, de viitorul ei. Îndrăgostit de munca lui, el nu se preocupă să o ambaleze în poleială strălucitoare care „să ia ochii”, ci facează creator în miezul ei, în fondul lucrurilor, rămîind credincios lui însuși și acționînd în orice clipă pentru mai binele nostru de miine. Din meciul lui de box cu impos-tura, lășitate, arivismul, căpătuală, micimea sufletească, el iese plin de singe, dar nu învins. Vi-goarea cu care el crede în perspectiva de miine, forța lui de a se ridica de la pămînt respirînd oxigenul adevărului, sint apanajele învingătorului. El cîștigă o bătălie mai importantă: aceea de a privi limpede în ochii lui

FILM

Ochi de urs

M-am întâlnit absolut întâmplător într-una din după-amiezele săptămânii trecute — într-un cinematograf micuț, dar situat în plin centrul Capitalei — cu un mare cineast al nostru, vizionând astfel împreună filmul lui Stere Gulea. În sală cred că nu erau mai mult de zece spectatori. După terminarea proiecției, la ieșirea din cinematograf, marele cineast mi s-a adresat așa, pe gânduri: „Dacă s-ar fi înțeles și ce e cu ochiul ăla de urs... cred că aveam de-a face cu un film formidabil!” Lăsând orice glumă la o parte, cred și eu, iată, că Lucian Pintilie avusese dreptate.

...Aflat la cel de-al treilea film al său de lung metraj artistic, Stere Gulea (aici în dublă calitate, de regizor și scenarist — este vorba de o adaptare foarte liberă după Mihail Sadoveanu), se ambiționează și dovedește — celor care încă mai sovăiau a crede — că este posesorul unui stil cinematografic inconfundabil (din nefericire — și mai ales față de numărul lor — lucru destul de greu sesizabil la încă prea mulți dintre regizorii noștri!). O preferință pentru insolit, pentru fantastic; un mod particular de a privi și iubi natura; gravitatea singulară a erorilor pe care îi infățișează cu predilecție; elaborarea, dusă până la meticolozitate, a fiecărui cadru; în sfârșit: o anumită „răceală”, o distanțare proprie față de subiectul pe care îl atacă (intelectualism cu orice preț?!), refuzarea abia disimulată? sau STRIGĂT?!, iată numai câteva dintre datele acestui stil.

Autorul acestor rinduri mărturisește că nu a citit textul sadovenian implicat în acest film: o spun, pentru a fi foarte clar că nu mă interesează relația proză-film-Gulea, ci numai filmul celui din urmă, adică ceea ce vedem noi pe ecran: un tânăr pădurar, Culi (interpretat, vă rog să rețineți, admirabil de către Dragoș Păslaru, un actor mai puțin distribuit până acum în film, un tip de „antistar” — dar un actor cu o profunzime, cu o inteligență scenică pe care rareori mi-a fost dat să le întinlesc!), întâlnește, și traversează trei dintre cele mai cutremurătoare cataclisme umane: VIATA, DRAGOSTEA, MOARTEA. Pierzându-și tinăra soție, de la care îi va rămâne un copil, eroul se lasă pradă disperării inițiale, apoi luptă din toate puterile spre a-și regăsi echilibrul; în cele din urmă, va reuși. Întreaga sa luptă este subliniată, simbolic, de lupta sa cu uriașul pădurii, iar revenirea sa la viață este condiționată de însuși uciderea acestuia. Ursul însă, în versiunea lui Stere Gulea, devine un pretext ambiguu, iar uciderea fiarei, către final, nu numai că nu descifrează o pretinsă cheie simbolică a filmului ci, mai rău, infundă și mai mult spectatorul într-un labirint ideatic în care și așa se descurcă destul de anevoie...

Luate în sine, multe dintre secvențele filmului sînt remarcabile: drumul cu sania, extraordinar realizat ca timp filmic, sfîrșind în accidentul de pe pod și uciderea calului (dimpotrivă: grotescă înhămarea lui Culi!); beția eroului la circumstația cu roșăuțit insinuat al paharului; peisajul lunar, de sfîrșit de lume albă în care au loc interperările dintre cei vii și cei morți („Unde naiba a filmat chestia asta?! — mi s-a adresat surprins Pintilie în timpul proiecției — și mai ales cum?!”); prepararea capcanelor pentru urși, țigani, etc., etc. — pot deveni obiect de studiu pentru oameni de specialitate, sau bun motiv de entuziasm pentru o anumită critică de film. În întregul său însă, filmul lui Stere Gulea nu se constituie. Cu atât mai mult cu cit, din nefericire, „scenaristul” Stere Gulea, făcînd parcă un pariu invers cu „regizorul” Stere Gulea, s-a ambiționat să transpună replici întregi, kilometrice, ale unui dialog agasant de livresc care — și mai ales în condițiile sinistre ale postsincroanelor noastre — „sparg”, „sufocă” controlul vizual al filmului. Al unui film la care și-au dat contribuția, încă, un remarcabil autor al partiturii muzicale — îl numesc acum pe Lucian Meșianu — precum și operatorul Florin Mihăilescu, despre a cărui manieră de a filma oamenii și — aici — NATURA, orice superlativ devine de prisos.

...„OCHI DE URS” să fie oare unul dintre acele filme reci, distante până la exasperare, care nu țin cont de faptul că spectatorul modern simte nevoia, vrea să fie luat de guler și — după ce a fost zgîlțit zdrăvăn — așezat la loc, în scaun și întrebat: „ei, acum ce mai zici?!” Sau doar un bizar mijloc de a „evita” gulerul spectatorului?!

Dacă da, atunci e păcat. În general — și până acum, cel puțin — marile filme și-au făcut un punct de glorie din a face, din gulerul ăsta, praf!

HORIA PATRAȘCU ■

TEATRU

Un spectacol cu dedicație

După o primă versiune radiofonică, difuzată în urmă cu cîțiva ani la posturile noastre de radio, *Escapada*, piesa dramaturgului bulgar Mihail Velickov, cunoaște o nouă confruntare cu publicul român, în recenta premieră a Teatrului Giulești, a cărei regie este semnată de Geta Vlad. Subiectul, extrem de simplu, se consumă în datele unei autentice melodrame despre singurătatea senectutii: două bătrîne, Caterina (Dina Cocea) și Ana (Anca Ledunca), hotărâte să evadeze din chingile obligațiilor sociofamiliale, apăsătoare prin postura anclărilor pe care le-o impun (copii, nepoți, gospodărie, reunitiuni ale pensionarilor etc.), pentru a trăi independent. „Escapada” lor, constituită din eforturi abia mascate de a tăia legăturile afective, nebuluit de profunde, cu viața de pînă atunci, eșuează într-o dureroasă capitulare în fața virstei, a obișnuințelor, a spaimii de singurătate, într-o reconsiderare a vechilor servituți domestice, din unghiul unei înțelepciuni oboșite: libertatea totală este o noțiune inoperantă, o simplă și goală abstracție.

Asadar, o construcție dramatică susținută pe „dialogul” celor două personaje feminine, fără nicidec tensionale aparente, străbătută, în schimb, de un lirism autentic, convingător, dar a cărei reușită scenică este puternic condiționată de efortul actoricesc și regizoral. În regia Getei Vlad, textul lui Velickov este, în fapt, lăsat singur, ca să spunem așa. Mișcarea scenică este gândită pe o arie redusă, fapt la care contribuie și viziunea scenografică — sumară, uscată aproape și destul de neexpresivă

— a lui Octavian Dîbrov. Deși Dina Cocea aduce în rolul Caterinei binecunoscuta sa dezinvoltură, un aplomb demn de invidiat la cei 70 de ani pe care tocmai i-a aniversat, jonglind cu îndemănare într-un registru rafinat al nuanțelor interpretative, de la detașarea ușor cinică, bravată, de la începutul piesei și pînă la coloratura tragică, de o reținută expresivitate a scenei din final, deși Anca Ledunca realizează în Ana un alt portret al singurătății acute, al unei vieți de tristă zădărnice, trebuie spus că s-a lăsat cam prea mult în seama celor două interprete, coerența vizionii regizorale făcîndu-se prea puțin simțită. Distribuția Ancăi Ledunca — actriță foarte dotată, acoperind o arie largă de disponibilități interpretative — în rolul Anei ar fi impus, credem noi, toate exigențele elaborării unui rol de compoziție. Or, în viziunea regizoarei, actrița bravează scenic printr-o interpretare „natur”, care șochează uneori și, oricum, nu slujește receptarea.

Piesa lui Velickov este unul din acele texte care presupun în mare măsură colaborarea cu regizorul. Absența unei autonomii orgolioase a textului îngăduie, dar și obligă la găsirea unei formule regizorale-scenografice care să umple „golurile”, fiindcă *Escapada*, deși o piesă simplă, nu este deloc și una simplistă. În cazul spectacolului de care ne ocupăm, supralicitarea simplității frizează adesea facilitatea. Oricum, *Escapada* lui Velickov își onorează din plin menirea aniversară, purtînd, într-un fel, o dedicație pe numele Dina Cocea. La 70 de ani sub această nouă mască a Caterinei, o mare actriță se măsoară, iar și iar, cu propriul său talent.

TANIA RADU ■

PLASTICA

Lucrul tradiției la moderni

Criticul de artă trăiește, în destule cazuri, cu deficiențe — ce le instaurează indeobște convingerile, prejudecata unui buric al artelor, întimplat neapărat prin Parisul începutului de secol. Cu măsura acestuia e cercetată, de foarte multe ori impropriu, calitatea creației unor pictori, mai ales, de fapt, Luchian. O expoziție a colorismului românesc, unde cap de operă

să fie pinzele lui Luchian, ar dovedi că reconsiderarea chestiunilor culorilor în pictură se pune cam abuziv în meritul citorva artiști numai — francezi ori realizați în Franța —, că soluția românească e una originală și importantă, mult mai importantă decît se consideră indeobște. Dacă, spre exemplu, pare lesne de demonstrat cum au lucrat lecțiile lui Ciucurencu și ale lui Baba în pictura ultimelor decenii, o discuție asupra continuității de linie, de la Andreescu și Luchian încocoare, ne surprinde aproape nepregătiți. Străinii sesizează mai bine andrescienismul simțirii lui Horia Bernea decît criticul autohton. Și dacă există un caz al picturii lui Ion Popescu-Negreni (un proces de clasicizare oarecum aminat), e pentru că în dezlegarea cazului tot de la Luchian trebuie puse.

M-au surprins unele observații ale lui Virgil Mocanu în prefața catalogului expoziției lui Augustin Costinescu (de la Galerile Municipiului) și mi-am făcut probleme, recunosc, în ce privește justetea unor filiațiuni ce le încercasem la expozițiile sale de pînă azi, Virgil Mocanu susține cu toată dreptatea că: „Ceea ce face el acum descinde dintr-o bună tradiție și o solidă școală a desenului și culorii, pe o linie ce coboară, ca muzicalitate și interiorizare de esență, sub masca iradiantelor eclatări, din lirismul stenic al lui Luchian, fructificînd simultan o direcție modernă la începutul căreia îmi place să-l văd pe Nicolas de Staël”.

Augustin Costinescu expune predilect peisaje. El pictează, cum se spune, după natură (o natură de obicei urbană) și rezultatul poate fi apreciat cu un limbaj critic naiv, dar nu tocmai inexact, drept „asa vede pictorul realitatea”. Cum vede deci artistul realitatea?

Trebuie spus că Augustin Costinescu a debutat în anii '63 cu o pictură ce trimitea la experiența expresionismului abstract. Pe la sfîrșitul deceniului al șaptelea, unui tânăr îi venea destul de greu să nu fie expresionist și nițel abstract. Artă lui Augustin Costinescu impresiona pentru că el era foarte bine școlit. Cred că învățătura temeinică l-a îndemnat la o repede cunoaștere de sine. Mulți din cei ce debutau atunci interesant mai biblie și nesiguranta gândului se explică, trecînd anii, prin precaritatea instrucției, mai mult decît prin absența harului. Desenator cu gustul sintezei, Augustin Costinescu era totuși posedat de nevoia de a povesti vizualul printr-o culoare curată și ardentă. „Lirism stenic” e bine-zis. Unii oameni — cînd ajung pictori — nu obosesc să-și mărturisească plăcerea, bucuria de a privi, de a vedea natura ca pe un rezultat intrinsec al culorii. Ochiul lor pare preparat cu niște filtre ce exaltă tonurile pînă ce par să atingă un punct de fierbere. La mulți artiști socotiți, nu se știe prin ce lanț de agreabile confuzii, coloristi, analiza tabloului de aproape e dezamăgitoare. Vezi vopsea și tot misterul se pierde. La coloristii autentici, analiza detaliului vine cu satisfacții noi, iar taina se accentuează. Pata de culoare are justetea pe care o are și un verb în cursul unei fraze remarcabil alcătuită, dar e soluția acela de „justete” de care numai artiștii de marcă sînt capabili. Pata de culoare are (ca și cuvîntul în montura frazei) proprietate. Ea nu-i pusă acolo pentru că a mai pus-o cineva astfel și a obținut un efect cu simpatie la public, ci drept urmare a unei concepții. Firescul ei e ca firescul mișcării baghetei la un dirijor de acuzat talent. Totul se vedește foarte simplu, totul se vedește unic și inimitabil. Pe colecționari — și Augustin Costinescu are colecționari devotați și de un gust probat — aparenta simplitate a acestei picturi îi stîrnete. Ea are ceva din statutul pinzelor care intră în muzee și devin reper cultural. Un statut care, la drept vorbind, se dobîndește înainte de toate prin calitatea, prin energia mestesugului.

TUDOR OCTAVIAN ■

CAP LIMPEDE

și în ochii oamenilor, de a putea să discute senin cu propria conștiință. Idealurile lui vor fi preluate de generațiile de mine și purtate spre teritoriile viitorului pentru noi și pentru România, care-și trăinește istoria cu astfel de oameni. Asumîndu-și și rolul de regizor, Paul Everac a pus în evidență cu rafinament și discreție toate subtilitățile partiturii dramatice, dirijînd cu mină de maestru toată orchestra de interpreți. În rolul lui Iovîta, Florin Piersic ne face să aplaudăm fără nici o rețineră un adevărat recital actoricesc de mare clasă. Cu toată forța talentului său, cu mîgală de bijutier, cu înțelegeră și căldură, el pune în lumină toate fațetele, toate nuanțele acestui personaj atât de complex și totuși atât de simplu ca viața însăși. Ii dau replica cu deose-

bit profesionalism o echipă de buni interpreți, din care se disting totuși Matei Alexandru și Constantin Dinulescu. Dacă nu ați văzut încă acest spectacol de înaltă ținută artistică, făceți-o, ca o terapie de purificare a propriilor conștiințe, ca o invitație la meditație asupra ceea ce trebuie să însemne omul demn de timpul ce-l trăiește. (Florin Condurățeanu).

DIN NOU „PETE ALBE” PE „HARTA” UNEI CĂRȚI

Cu nu foarte mult timp în urmă semnalam, în cadrul acestei rubrici, existența unor pagini albe într-un volum de poezii pentru copii. Iată că o altă carte, recent intrată în librării — apărută la Editura Sport-Turism și în populara colecție „Cartea de vacanță” — ne pune față în față cu același gen de neglijență a

celor datori să vegheze la buna naștere a unor texte încredințate tiparului.

Este vorba de volumul „ÎNȚIMPLĂRI SURIZATOARE (din culisele micului ceran)”, semnat de Flavia Buref, în care rapide de purificare a propriilor conștiințe, ca o invitație la meditație asupra ceea ce trebuie să însemne omul demn de timpul ce-l trăiește. (Florin Condurățeanu).

Pentru a veni în ajutorul celor eventual dornici de a depista autorii a acestei neglijențe regretabile, reproducem din casetă tehnică a cărții: „Tiparul executat sub comanda nr. 53 la I.P. „Filaret”, str. Fabrica de chibrituri nr. 9—11 București, R.S.R.”. (Horia Patrașcu).

GALA NAȚIONALĂ A RECITALURILOR DRAMATICE

Cea de-a VII-a ediție a Galei naționale a recitalurilor dramatice, desfășurată recent la Bacău, a reunit pe scena teatrului din urbea lui Bacovia personalități ale vieții teatrale contemporane, critici de teatru, dramaturgi, regizori, scenografi, actori de la 14 instituții de profil din țară.

Trei zile, iubitorii Thalei și juriul condus de distinsa artistă emerită Dina Cocea, președinta A.T.M., au urmărit un veritabil festival al artei actorului, ce a debutat cu un spectacol-poem „Terra incognita”, dedicat de actorul Paul Basarab, de la Teatrul Național din Cluj-Napoca, memoriei regretatului poet și actor Emil Botta, și s-a încheiat cu un recital colectiv din versurile lui George Bacovia, susținut de un grup de actori al teatrului gazdă.

Ca și precedentele ediții, cea din acest an a fost, atât din punctul de vedere al modalităților spectaculare propuse, cit și sub aspectul conținutului destul de diversă și de bogată. Am urmărit, astfel, recitaluri în care au fost puse în valoare, alături de poezia românească, și piese scurte din tezaurul clasic mondial, precum și lirică universală.

Între reușitele certe ale acestei ediții se numără recitalurile „Cercurile timpului”, prezentat de tinăra actriță Enikő Fabian (Teatrul de stat Oradea, secția maghiară), „Lăsați copiii să se joace” de N. Corbu, adus în scenă de experimentatul actor Dumitru Palade (Teatrul municipal Ploiești), „Escorial” de Michel de Ghelderode, montat cu concursul regizorului Geirun Tino și al scenografului Gloria Iovan de către tinerii actori Dinu Apetrel și Geo Popa

(Teatrul dramatic „Bacovia”), precum și recitalurile extraordinare susținute de actorii Iléana Ploscaru (Teatrul de dramă și comedie Constanța), Florian Pittis și Mircea Vintila (Teatrul „L. S. Bulandra”), Mircea Belu (Teatrul Național „Matei Millo” Timișoara) și Silvia Popovici (Teatrul Național „I. L. Caragiale”).

Mențiuni aparte se cuvin pentru colocviul „Criterii de evaluare a actului teatral — recitalul dramatic”, organizat de biroul secției de critică a A.T.M. și revista „Ate-nou”, și ediția specială dedicată Galei de revista bacăuană.

Premiul I ex aequo a fost atribuit actorilor Dumitru Palade și Enikő Fabian, premiul II a revenit actriței Ioana Encătanasiu (Teatrul dramatic „Bacovia”), iar premiul III actorilor Dinu Apetrel și Geo Popa. Au mai fost, de asemenea, acordate mențiuni și diplome speciale. (Cornel Galben).

Inchinare lui Nichita Stănescu

Cu fata hieratică suferindă
Si inima de viore bătută
Poet suprem, privește-te-n oglindă
Ca să te-nvești să implinesti o sută.

50 de ani, un inger într-o carte!
Dintr-un Ploiești caragialesc pornit-a
Mereu scriind pe viață și pe moarte,
Mereu mințindu-și morțile, Nichita.

Un echilibru non-acido-bazic
In verbe urcă și urend, rămâne.
Salut, în tine, pe intuiții elice
Al noii noastre poezii române!

Un inocent putea să reîncape
De unde dogma ne-a lăsat arsita:
Renăscătorul filii de pleopă
Spre cerul nou și pur ai fost, Nichita.

Noi am venit, urmindu-te pe tine,
Și ingereala ta cea îndrăzneală,
Dar ar putea să-ți fie-acum rusine
Ca implinesti 50 de ani de viață.

Rusine, deci, și închinare-ți,
Cind Dumnezeu în cer stă într-o rină
Ca să înveți însuși poezie
Cu „Il elegii” în mină.

Ai scris cum că la răsăritu-mi mare
Al tău apas ar vrea să se incline,
Dar poezia noastră ți-e datoare
Cu toată răsărirea noastră-n tine.

La Ploieșciur copiii joacă leapsa
Si maresarii elanțane din cizme
Dicționarul limbii e la Capsa
Ca să se-mbețe azi de nichitisme.

Iar tu, lumina noastră suferindă,
Cind minutarul în alt an te mută,
Sărbătorește-ți virsta în oglindă
S-avem iluzia că ai o sută.

ADRIAN FAUNESCU

Sinaia, 13 februarie 1983

Nichita Stănescu

Întiul clasic al noii poezii române!

Biblioteca
în aer liber

Nini

Asa i se spunea atunci
cind ne-am cunoscut, pe
la douăzeci și ceva de
ani: Nini; era un prînt
subțirel și înalt, cu chi-
că blondă, un inger dacă
vreți. Trecea un inger /
pe un scaun negru ase-
zat / Trecea prin alb, li-
nist / și mindru (...) Tre-
cu prin blocul nou din
piață, / Trece prin chios-
cul alăun / al stațiunii
de benzină / abstras, di-
vin. Trecea, ingerul cu
o carte în mînă, inge-
rul Nini, prîntul Nini —
și la prima noastră întîl-
nire, într-un birou mic (și
lumina îi cădea pe pagini
din stînga) a deschis ace-
l mare infoliu și mi-a ci-
tit versuri ale sale scri-
se cu cerneală albastră —
pentru că marele infoliu
nu o carte era, ci un re-
gistru, un registru de ci-
ste — unde cumpărat, de
cine știe unde furat, de
cine știe unde picat în
zbor. Ce să caute acel
prozeic registru la suavul
prînt, la juncle inger, la
Nini?

Căutam răspunsul la a-
ceastă întrebare (și la al-
tele) atunci cînd, cinci-
sprezece ani mai tîrziu,
tot într-un birou mic (și
lumina îi cădea pe mîini
din dreapta, și se auzeau
izbituri de clocan îndă-
rățit) îl puseam între-
bări despre Homer și mi-
răspundea astfel: „Eu îl
văd pe Homer începînd cu
piciorul. Pentru mine,
piciorul lui Homer sint
piciorul „tatălui” meu.
Una dintre primele amî-
niri care s-au înregistrat
în mine a fost venirea
tatălui meu acasă. Ne a-
m în timpul războiului,
recte, el ne conducea în
bătălie. Epoca magna în
hăruile necu-
nosutului unde hălduise odinioară
Rimbaut.

Fotografie de ION CUCU

A douăsprezecea elegie

Pata de singe nu are vîrstă. Conven-
țiile noastre de a măsura viața poezii
lui cu ani fac numai să acceptăm mira-
culul banal potrivit căruia Nichita Stă-
nescu a ajuns la vîrstă unei jumătăți
de veac. Căci poetul care și-a afirmat
cu suavă înverșunare Dreptul la timp, își
consumă de fapt în acești abia 50 de
ani avansul la eternitate. Cum altfel
tomei la cel care a pornit spre acest
punct acum mai bine de două decenii
în Sensul lui, drum cu sens unic,
irreversibil: răsărit și incantat de O vi-
ziune a sentimentelor în al căror Roșu
vertical s-au răsfrînt de-a lungul anilor
toate cuvintele și Necuvintele condiții
umane?

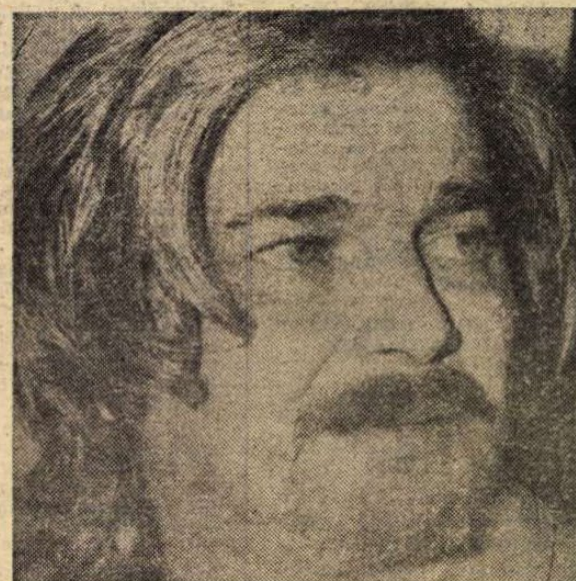
Populul infinit al spațiilor cosmice cu
dimensiunile micro și macromoleculare,
ale graiului articulat, el a descoperit în
universul numit Oul și sfera acel Clar
de inimă care se confundă cu un pămînt
mînt România. Inefabil și concret,
ezoteric și univoc, pescuitor de perle în
oceanul său propriu, el stăpînește deo-
potrivă arta de a ne înălța în dulcele stil

clasic precum și cea a abstracțiilor
eternale, păstrînd sentimentul
ideea, adormă pasiunii raționale a unui
Pascal. Invitîndu-ne la descoperirea spa-
țiilor ce se cheamă trecut în Cartea de
veac, el ne conduce — prin labirintul
denumit Epoca magna în hăruile necu-
nosutului unde hălduise odinioară
Rimbaut.

Prieten de stele cu cel care a fost să
fie Szilagy Domokos, poet ce purta
accesul pată de singe pe partea nevăzu-
tă a frunții sale lunare, traducător al
universului nichitian în limba maghiară,
Stănescu a pătruns și a cucerit imperiul
frății ce ne leagă prin dreptul egal la
nemurire. „A fi sîmîntă și a te sprijini
de propriul tău pămînt” acestea sînt ul-
timele rînduri ale celei de-a 11-a elegii.

A douăsprezecea este el însuși, poetul,
elegie vie a unui destin unic și plural,
vesnic tîrziu și ferice frate al nostru, al
tuturor care împotm sau savurăm mi-
nunile izvoite de intințirea pe un fulg
de nea a unei alove cu un cuvînt.

SZASZ JANOS

Fotografie de ELENA GHERA

Desene pe asfalt

Scrisoare

Mi se spune stăruitor, dragul meu
Nichita, cum că peste puține zile
urmează să fii mai mare peste 50
de ani, mi se spune că vom ciocni
două jumătăți de nucă (de cocos)
și că vom renunța voluntar la ape-
lul „bătrîne” cu care ne strî-
găm de ani 25 ca devenind ei
prea... exact și deci lipsit de
farmec.

Unde te vom sărbători?
La Ipotești, desigur, locul nașterii
tale. Sau nu te-ai născut deloc la
Ipotești (ori te-ai născut cu numai
o parte din tine) și memoria înce-
pe să mă lase (semm cert că a venit
vreamea să-mi scriu Memoriile).

Atunci la Lăncanu, sau la Bacău?
Ori te-ai născut și matale în comu-
na numită — firese — Haimanale ca
mai „naintea ta Greul, îl știu care,
Caragiale? Ori la Ploiești, orașul în
care Eminescu se înălțase cu un
Stănescu (deci, înfruntabile argu-
mente despre existența celui Pro-
to-Stănescu), urbea focasă și fă-
lășă?

Da, îmi amintesc prima (de n-a
fost cumva ultima) vizită pe care
i-am făcut-o, ambii, mamei tale,
bînda Doamna Stănescu, și tatălui
tău, frumosul și în bătrînețe Domn
Stănescu, despre care pretindeam că
ar fi fost în jurul unei împănări al
curselor cu velocipedul. Era o sear-
ă cu arome de pine arse, se au-
zeau trenurile de undeva de aproa-
pe și ne-am strîns capetele asu-
pra unor farfurii cu desen grațios
care erau ale copilăriei tale. Erat
timid, incapabil să legi o conversa-
ție (tu, mitralieră de cuvinte, tu,
Dickie Bertha al metaforelor) iar
părinții te sorbeau din ochi neve-
lindu-le să creadă că ai renunțat
la cubul tău bucureștean, străbînd
colosala distanță de 60 de kilome-
tri spre a-ți vedea și spre a le zice
acel haiku capodopericos (expresia
îți aparține) „săru-mina mamă /
săru-mina tată”.

Asa te văd acum, în cerdacul co-
nacului din Piața Amzei (era să zic
Mircești) privind ninsorea galeasă
în care se închide eroul unei proze
de-a ta, copiii Gică și privind
turlele de tablă ale Bucureștilor
(era să zic ale Iașului) acoperind
palate geometrice (era să zic bol-
deu), așa te văd, gîndind și... dic-
tînd. Fîlăde de 20 de ani îți dic-
tezi versurile scrise în prealabil
pe mîninge cu calligrafia ta fume-
gînd cristale, dictatorule ce ești și
tiranule, incomod Commodus. Ne-
rone... alb, Caligula cu încălări de
gînduri!

Si tace Piața Amzei în care cînd
noi am început a ne iubi mai
fînta o casă-han, cu geamle de
lemn unde Domnul Eminescu stătu-
se în goază la Doamna Slavici. Ca
și Domnul Slavici, dealtfel. Acum
casa a făcut loc unui bloc de be-
ton și numai o piatră stupid compo-
pusă mai amintesc cu vorbe ridice
te și cum. O inscripție la care nu
se face coadă, o mătură neîsem-
nată, lipsită de pioșenie.

Nu cumva tu, Nichita Stănescu,
ești cel mai bun semn-avocat al
lui Mihai Eminescu în bătrînul oraș
București?

Semn al poeziei de după el și de
după tine, al marii, nemuritoare
poezii românești?

Sint singur că nu poate fi altfel.
Si gîndesc poezii românești sint cum
pro avari cu vîrstă (punîndu-și
de-oială anii trăiți, Carlova, Emi-
nescu și Labis „încap” cu toți în
anii lui Argeș și încă mai rămîne
un prînt), la vîrsta anii, iubite
prietene, acum cînd ai în urmă o
jumătate de veac. Ajută-mă, aju-
tă-ne, Nichita, să umpli și o doua
jumătate de veac cu arginturile
versurilor tale!

Te îmbrățișez,
La mulți ani!

Al tău, Tom (sau)
GHEORGHE TOMOZEI

Cartea cu prieteni

Domnia poeziei

Nichita Stănescu împlinește 50 de ani! Un tunet și un fulger circular
pe zăpezile lui februarie. Păi cum, bătrîne, au trecut treizeci de ani de cînd
uram împreună, într-o mansardă, din Argotele tale:

Motan m-aș fi vroit să fiu
C-un ochi verzu, c-un ochi căpriu...?

Poate mai mult decît noi tot din generația Labis, Nichita n-a lăsat
timpul să curgă pe lângă el, zadarnic. Fruntea lui îngemănează pulsul din
Eminescu și lînge tainice cerului, dincolo de subline cunoscute, unde numai
gîndul pur, iluminat de zboruri apologetice, toate spre aripa lui Dumnezeu,
poate pătrunde ca o mireasmă a inspirației. În universul poeziei lui, straniu
bîntuit și de matematicii armetice, ninge cu fulgi de magnezii, cu picături de
torță din vechea Eladă, ninge cu mai mult de patru puncte cardinale, cu ochii
iubitei, cu inima el coborînd din călci de lăcuară, cu fîndări de felinar bucu-
reștean, cu de tot risu-plinul, cu semne metalice smulse din crucea saniei,
cu gâlbenuș de ou dogmatic, ninge elegiac, iar osul pieptului o bardă minuită
de-un inger cioplește singurate, fum, tăcere, alcool, blesteme, — și din toate
la-un loc domnia Poeziei sau misterele ei, vicia închipuirii, biruința celui mai
omeneș strigăt, care e durerea iubirii.

De ziua ta, Nichita, te îmbrățișez cu dor.

FĂNUȘ NEAGU

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Te îmbrățișez, bătrîne!

A fi solitar este blestemul și harul
poetului. Rainer Maria Rilke cu glusul
său compent ne spune: „...tomei în
lucrurile cele mai profunde și importante
sintem singuri, anonimi, și pentru că să
ne putem sfătui sau chiar ajuta reciproc,
trebuie să se întimplă multe, trebuie să
ne reușească multe, trebuie să se împli-
nescă o constelație întreagă de lucruri,
V-am asumat. Au fost, desigur, în vre-
muri străvechi, ca și astăzi, mulți poeți,
dar numai opera celor mari a avut su-
ficientă forță ca să dăinuie în conștiința
generațiilor. Tu ești mare și vei rămîne
mare, dorim cu toții să te avem încă ani
mulți în mijlocul nostru, putîndu-ne
desfăta cu genialul tău joc al cuvintelor.
Te îmbrățișez, bătrîne!

Cuvintele acestor sînt pline de adevăr, de
înțelepciune, de sinceritate, potrivindu-se
întru totul unei minți mărețe, precum
ești, dragă prietene, Nichita. Știu că și
tu îl iubești pe Rilke, că ți-e proprie
ceva din înălțarea lui spirituală, de aceea,
constient și cu cea mai bună intenție
V-am asumat. Au fost, desigur, în vre-
muri străvechi, ca și astăzi, mulți poeți,
dar numai opera celor mari a avut su-
ficientă forță ca să dăinuie în conștiința
generațiilor. Tu ești mare și vei rămîne
mare, dorim cu toții să te avem încă ani
mulți în mijlocul nostru, putîndu-ne
desfăta cu genialul tău joc al cuvintelor.
Te îmbrățișez, bătrîne!

NIKOLAUS BERWANGER

Fotografie de VASILE BLENDEA

Biografie

Nu mi-aduc bine aminte momentul în care am simțit vocația poeziei.
Vreau să subliniez că poezia scrisă este numai o formă a poeziei și ea
este rezultatul poeziei trăite.

Nu mi-aduc bine aminte cînd am început să trăiesc poezia dar
mi-aduc foarte bine aminte cînd am început să încerc să o scriu: aproape
de îndată ce am învățat să scriu și să citesc.

Poetul nu are biografie: biografia lui este de fapt propria lui operă, mai
bună sau mai rea, mai mărească sau mai puțin mărească.

Prima barieră pe care am rupt-o a fost aceea a cuvintelor (înțelegînd că
ele sînt materialul poeziei) făcîndu-mă să mă întorc la poezia personală,
stric legată de cuvinte, la o poezie din ce în ce mai impersonală, deci cu o
adresă mai largă.

Sesizînd concretizarea cuvintului și surprinzătoare lui asemnare cu structura
materiei, mi-am dat seama că el este casa sufletului meu și am realizat eu
intensitate că limba română este patria mea spirituală.

Prin limba română am văzut cu ochii și eu sentimentele măreției României.
Devenind în timp poliglot de limbă română, destinul mă îndreaptă către
întrebarea care a început să se repete din ce în ce mai des în sine mea:

Ce fac eu materialul lingvistic și eu dragostea mea de poezie?
Îmi răspund din ce în ce mai acut, pînă cînd voi izbui să-mi îndrept di-
recția poeziei către această deviză:

A face cîte ceva pentru cuvinte, iar restul, pentru oameni!

Tinărului și hrisostomului...

Am evitat să socotesc etatea prietenilor
mei, ca în felul acesta să o uit pe a mea.
La Nichita Stănescu, mai ales, semicen-
tenar pe care l-am sărbătorit este în
contrasens, tinerții săi continuă în
arta de-a scrie și-n arta de-a trăi. Cred
că la fel de tînar ar fi rămas și Labis
dacă Labis, ca Nichita, era un dialectician.
În dialectica pe care o căuta și o face
frumoașă și cu care unori îi place să
se joace și cu care se rostește mereu
proaspăt pînă și în cel mai banal dialog
cotidian — i-a imprimat lui Nichita sen-
sul unei tinereti mereu volubile.

De unde mîierea cînd genului, cînd de
pază gravă în fața vocalei și verbului
(vocalele le chitase tineret și tîrziu?)
în rotunjimea frazei și fascinația culo-
rilor, muzicii, dansului. Cu bună pricepe-
re la toate și nu prin simplă intuiție.
Aici se vede propriu-zis vîrstă adevărată:
în înțelepciune, echilibrul, bunul-simț cu
care aduce laude dreptă confraților din
toate artile, izbituri, ca Tudor Argeșei,
să facă, atunci cînd vrea, cronică lite-
rară, plastică, dramatică, muzicală. Dar
fără să schițeze ca Argeșei. Dar nici să
împartă dicțame. Constată valori și vir-
tuti spirituale pe care apoi ni le poveste-
tește frumos, cu limba lui său unic, de
hrisostom. Bunătatea lui funcționă este
atit de atotcuprinzătoare încît mă mir
cum nalba și-a cîștigat și o mică brumă
de dusman, care simulează că-l moșese
talentul, într-o mistică noată, — în
fond supărați că Nichita nu le ține isonul
în probleme extraliterare.

Toată lumea de cultură adevărată re-
cunoaște că Nichita Stănescu e poetul
care a creat un stil bine marcat. Desigur,
mulți alți poeți au creat un stil, unii au
și epigoni, și e bine și e firese să fie

asn. La Nichita stilul, în jocul înalt al
idolilor și sentimentelor are un farmec
în plus. Captează repede, încintă, ca apoi,
printr-o osmozi fină cu eugetul și inima
cititorului, să-și arate profunzimile și
șlefuirea de diamant. De unde, cum spu-
neam mai deunăzi, enorma lui priză la
tineret (semm al tineretii perpetue, —
asadar) și totodată dovadă a gustului cu
care tineretul adevărat la „buna poezie,
Fapt care trebuie să ne bucure pe toți
cei ce scriem poezie — un poet nefind
niciodată numai și numai propriul său
ambasador, între și peste hotarele patriei,
ci al întregii noastre poezii naționale. Ope-
ră artistică și civică pe care Nichita Stă-
nescu o îndeplinește cu toată seriozitatea.
El subliniază cu delicatețe consacra-
rea poezilor consacrați, dovedește pluri-
valența poeziei noastre de astăzi și din-
todeună, descoperă talente cu bucurie
explozivă ca într-un Eyrika, serie pla-
nete despre destinele lor ca Argeșei și
Călinescu, traduce din poezi prieteni sau
necunoscuți. Dacă toți cei despre care a
scris frumos Nichita sau i-a încurajat
să iasă din apele tulburi ale anonimatului,
i-ar bate la ușă, felicitîndu-l la jumă-
tatea-i de veac de existență, cred că toate
premiile cucerite, inclusiv Herderul și
Struga, nu i-ar ajunge să-l ospăteze.

E mal înțelept deci să-l eruiam, lăsin-
du-l să scrie în liniște și pace. Eu unul
îl trimt, din coloanele „Flacărei”, flacăra
mereu nestinsă a dragostei mele, în
această seamă de cuvinte curate ca la-
crima, — lui, tinărului înțelept, hrisos-
tomului, omului de aleasă omenie. Lui
Nichita cel bun și drag.

Al său todeună același
ALEXANDRU ANDRÎTOIU

Cărți fundamentale ale culturii românești

Proza literară a lui Eminescu

„Pasiunile înjosesc,
pasiunea înalță”

M. EMINESCU

Opere

Aurelia Rusu, **M. Eminescu, Opere VI Proza literară**. Ediție critică, note și variante, cu 32 reproduceri după manuscrise. Editura Minerva, București, 1982.

După ediția științifică **Eminescu, Teatrul**, vol. IV (1978) și vol. V (1979) prefăcută și cu un studiu remarcabil de profesor universitar George Munteanu, Aurelia Rusu, specialistă în ediții critice, ne dă un **Eminescu, Opere VI Proza literară**. Actuala ediție este mai bogată în texte variate care pun și mai multe probleme serioase, totul fiind cercetat cu știință și cu spirit critic pătrunzător.

Ne-a reținut atenția textul care pare să fi fost determinant pentru concepția în alcătuirea actualei ediții de **Proza literară**. Avind de cercetat semnificația lucrării **Avatarii faraonului Tia**, Aurelia Rusu cercetează manuscrisul principal și fragmentele tipărite până în prezent independent ori rămase încă inedite în manuscrisele poetului, pentru a fi evidențiate și încorporate studiului, ca să se ajungă la înțelegerea textului principal. Aurelia Rusu, referindu-se la încarnările faraonului, scrie: „În privința aceasta manuscrisele oferă câteva fragmente tipărite independent de editori, ca proze separate, deși acestea nu fuseseră intitulate în manuscrise și puteau printr-o serie de indicii de conținut și atmosferă, constitui un ansamblu incomparabil mai elocvent și, credem noi, mai în acord cu locul pe care îl ocupă această temă a transcenderii și compenetrării regnurilor în proiectele eminesciene. Ca într-un scenariu cosmogonic, textele grupate de noi, în acest capitol, reiau, aprofundează, remodelează aceeași idee a „misterului” continuității lumii prin ritmarea celor două principii fundamentale: Viață/Moarte. Această confruntare esențială a vieții și morții este născătoare de o sfâșietoare **Durere**, împărțită doar de Flinta, numărul dăruit cu formă, a cărui existență singură cunoaște perindarea în Timp...”

Această metodă, evident științifică, în privința lucrării **Avatarii faraonului Tia**, Aurelia Rusu o aplică consecvent și putem trece la cercetarea amănunțită a ediției.

În privința legăturilor stabilite între lucrarea generică și alte însemnări din diferite manuscrise și opere tipărite, luăm ca exemplu **Geniu pustiu** — **Sărmanul Dionis** — **Naturii catilinare** din ms. 2257 și 2285. Aurelia Rusu se referă la **Geniu pustiu** în legătură cu **Sărmanul Dionis**, la fragmente de gândire pentru înțelegerea bazei filosofice a nuvelei. Se fac trimiteri și la alte pagini de proză, poezii și teatru, stabilind astfel un fir filosofic ce străbate o bună parte din opera lui Eminescu. Numai pentru **Geniu pustiu** — **Sărmanul Dionis** — **Naturii catilinare**, sint cercetate manuscrisele 2257, 2285, 2291, 2284, 2255 și se stabilesc raporturi de idei ori de expresie cu texte cunoscute, cu texte noi, cu cugetări, totul pentru înțelegerea desfășurării evenimentelor și posibilitatea de a caracteriza mai aproape de adevăr personajele. Nici o ediție anterioară n-a pus atita atenție în a compara textele, a le confrunta critic față cu ansamblul operei lui Eminescu.

În chestiunea **Geniu pustiu**, Al. Piru consideră **Contrapagina** drept o precuvintare la **Geniu pustiu** și că ar fi enigmatică. Din scrisorile cunoscute în **Familia** între Vulcan și Eminescu, nu apare clar cind este vorba de o năvălă promisă de Eminescu redactiei, dacă aceasta ar fi **Geniu pustiu**. Eminescu a avut intenția de a publica încercarea de roman, dar nu în **Familia**, ci în **Federațiunea**. În nota din nr. 33, 1870, se află un răspuns pentru Varro: „Ziarul nostru este deschis tuturor care-și dau osteneala de a lucra pentru binele intelectual, moral și material al națiunii noastre. Nu putem însă determina cu acuratețe timpul cind vom putea începe în „Folșoara” ziarului nostru publicarea romanului ce menționați. Te rugăm să ni-l trimiți, pentru că, dată ocaziunea să-l putem întrebuița”. Aurelia Rusu cunoaște articolul lui Ion V. Boeriu, **Note mai puțin cunoscute despre Eminescu din Tribuna**, 22 dec. 1968.

Această metodă serioasă de stabilire a raporturilor cu alte scrieri ale lui Eminescu, o aflăm și în privința lucrărilor **Avatarii faraonului Tia**, **Cezara**, **Aur**, **Mărire**, **Amor** și a unor mai mărunte fragmente comentate.

În cercetarea critică a textelor, Aurelia Rusu are statornic în vedere ediția Eugen Simion și Flora Șuteu a **Prozei literare** și ediția **Opere VII**, adică, **Proza literară** a Academiei și a Muzeului literaturii române, ca o continuare a volumelor I—IV publicate de Perpessicius. Cuprinde studiul Perpessicius și romanul ediției integrale a operei lui Eminescu de Al. Oprea

și în privința textului, stabilirea și coordonarea de Petru Creția, comentariile și notele de istorie literară de D. Vatamaniuc, descifrarea și transcrierea literară a textelor de Anca Costa-Floru și Eugenia Opreșcu.

Aurelia Rusu, mergând direct la surse, la lucrările tipărite și la manuscrise, aduce de multe ori corectări în lectura textelor și interpretărilor. Rezultatul confruntărilor este înscris în subsolul paginilor, evidențind mai întâi modificările făcute de însuși Eminescu în tinderea lui spre perfecțiunea scrisului, ca dovadă a simțului estetic ce-l are ca adinc cunoscător al limbii românești vechi și noi, culte și populare.

Aurelia Rusu aduce lămurire definitivă în privința cuvintului „timp”, citit „timp” în ed. **Scrieri literare** de D. Murărașu, însă „timpă” în **Convorbiri literare**, în ed. Eugen Simion și Flora Șuteu și în O. VII. Folosind însăși textele eminesciene în articolul „**Timp**” în scrisoarea lui Dionis (în **Luceafărul**, XXIV, nr. 38, 19 septembrie 1981), ajunge la concluzia pentru „timp”, potrivit cu ms. 2280 f. 28 v. fragmentul **Istoria unei lacrimi**: „Oricât de depărtat ar fi începutul e ca și cind după un somn te-ai deșteptat... ce știi cit ai dormit, și se pare că năntea unei clipe... Numai durerea este timp, numai după ea numărăm orele, zilele, anii noștri”.

De mare interes sînt observațiile Aureliei Rusu referitoare la ediția O. VII, în care scrisul lui Eminescu este schimbat după bunul plac în **La aniversara**, **Cezara**. În O. VII se fac corectări după ortografia de azi, chiar cind, pentru sens, nu este nevoie și multe modificări ale textului în **Avatarii faraonului Tia** (de exemplu, „franjurată” în loc de „părăginită”). Aurelia Rusu arată că în **Istoria unei lacrimi**, un pasaj este alt de modificat în O. VII, că înțelesul lui devine incoerent.

Ediția Aureliei Rusu dă în forma lor cuvinte care ne impun atenția prin originea lor populară moldovenească ori din altă regiune a țării: impregiurări, pe vechie, doască, rumpă, gogonef, zăloage, ciucălai, cerdac, zaplaz, colb, hurmuz. De asemenea: carte de calicis, să dăm sinet în loc de bani, dă-mă de gol. Și neologisme: imanență, emanență. Și „a incifra”, formație proprie.

Multe din fragmentele din ediția Eugen Simion-Flora Șuteu, după Al. Piru, ar fi părți care, în concepția lui Eminescu, aparțin romanului proiectat **Aur**, **Mărire**, **Amor**. (v. Recenzia la O. VII, în **Luceafărul**, XXI, 7, 18 februarie 1978), dar nu dovedește legătura între fragmente ca scris ori ca idei. Altfel procedeză Aurelia Rusu cind stabilește relațiile între fragmente și lucrarea scotită de bază. Foarte interesantă este și problema lucrărilor cunoscute la noi prin traduceri, ale lui Zschokke și Oxenstern în deosebi. Notele la **Părintele Ermolache Chisăliță** arată că scrierea este un fel de răspuns umorist la **Popa Tanda** lui Slavici. În privința multimii care atacă biserica, credem că se poate aminti și **Tiganiada** care începuse să apară în **Buciumul** din 1875.

Moartea lui Vestimie, în relație cu **Avatarii faraonului Tia**, este explicată ca vis, așadar o „viziune poetică”. La **moartea cuconului Vasile Creangă** este pe drept socotită ca text de maturitate artistică a lui Eminescu.

Aurelia Rusu dă multă atenție și lucrării lui Kant, **Träume eines Geistersehers** (1766) în care este combătut conținutul delirant al cântărilor mistice ale lui Swedenborg și altei lucrări a lui Kant **Allgemeine Naturgeschichte und Theorie des Himmels** (1755) pe care le-am cercetat în **Comentarii eminesciene** (1967), în ed. **Eminescu, Poezii vol. I—II** (1970—1972, retipărită în 1982, prima interesantă prin pătrunderea în scrierile lui Eminescu a „correspondențelor” devenite celebre prin poezia lui Baudelaire, a doua, prin cunoașterea lui Eminescu, devenită aptă să-i adăncească sentimentul cosmic (vezi ediția Aureliei Rusu p. 702—703 și 707).

Ajuns la capătul cercetării unei lucrări care mă interesează și din care am învățat multe, mă gîndesc cum să închei mai bine. Îmi vine în minte o cugetare a lui Eminescu din ms. 2258. Punind în opoziție dezlanțuirile instinctive pe care le consideră „vane” și dăruirile naturii omești pentru ceva de seamă, cu toată inteligența, munca neobosită, și devoțiunea, marele poet a scris: „Pasiunile înjosesc, pasiunea înalță”.

D. MURĂRAȘU

O adevărată hartă
a universului
prozei eminesciene

În viteza abolitoare de timp cu care perspectivăm azi viitorul, pe măsură ce ne apropiem (și ne apropiem vertiginos) de anul centenarului morții lui Eminescu, 1889, ne simțim tot mai neliniștiți și mai nerăbdători în ceea ce privește ritmul încă lent și, din motive obiective, destul de aleatoriu al editării operei integrale, ajunse, cum știm abia la volumul IX din cele 16 propuse de monumentală ediție Perpessicius, continuată de un colectiv de filologi prestigioși, din cadrul Muzeului literaturii române. Dar, pe de altă parte, sintem tot mai bucușori să vedem sporind în orice chip semnele interesului față de magnifica operă a poetului național, sem-

ne traduse și în înmulțirea edițiilor parțiale ori a celor care nutresc nobila ambiție a integralității. Și la întrebarea nedumerită a unora în legătură cu pluralitatea edițiilor Eminescu și cu utilitatea lor, răspundem că ele sînt într-un tot laudabile și ca o cultură națională nu-și arată forța decît în atenția admirativă cu care își pune în lumină valorile, în respectul cu care le prelungește în contemporaneitatea fiecărei generații. De aceea ni se pare că editura Minerva, în 1982, publicînd frumoasă și altă de bine lucrată ediție în 3 volume a poeziilor lui Eminescu în îngrijirea decanului eminescologiei românești, D. Murărașu, precum și proza eminesciană în volumul VI al seriei complete a **Operele**, în îngrijirea plină de rigoare a Aureliei Rusu, a săvîrșit nu numai un act omagial în împinerea centenarului ediției Măiorescu din 1983, ci pur și simplu a demonstrat o înțelegere admirabilă a funcției de cultură pe care o îndeplinește publicarea textelor clasice. Căci trebuie să înțelegem odată, toți, specialiști și nespecialiști, importanța editării operei în condițiile cele mai bune de cercetare textologică, cercetare de strictă specialitate (în curs de dispariție, de altfel), pînă de migală, răbdare și modestie (să nu uităm niciodată că Perpessicius și-a pierdut vederea în această muncă). Și cu cit vom avea mai multe ediții critice ale textelor eminesciene, cu atît ne vom afla în posesia indispensabilor instrumente de lucru moderne puse la îndemina cercetătorilor. Dar vom avea, mai cu seamă, mărturiile gîndirii filologice a textologului priceput, aplicate la studiul operei pînă în culetele cele mai adînci, pînă acolo unde se articulează însuși demersul creator al poetului neperche. Laboratorul de creație ne este astfel deschis de truda cercetătorului care, cu cit este mai avizat, cu atita ne duce mai aproape, mai în preajma „sanctuarului”. Critica de text cu semnalările de rigoare, cu selecțiuni care îmbunătățesc, cu infățișare de variante etc., care o specializare la care puțin ajung, cum se știe, din pricina minuiției lucrului, care se poate compara cu acela al orfevrului, dar nu poate fi întreprins decît cu instrumentul minții ascuțite de studiul filologic. Perpessicius numea munca aceasta tăcută, adică „îngrădă”, truda fără de glorie a „soarelui”, știind ce înseamnă săpatul greu în mina nesfîrșită a atelierului eminescian. Și e o muncă ce se reia mereu de la capăt, nu sîsific, e adevărat, ci pentru ca orizontul cercetării să rămînă întreg pentru fiecare îndrăzneț care pătrunde în acea lume incredibilă în vastitatea și diversitatea ei. Așa a reluat, de la început, Aurelia Rusu lucrul la proza eminesciană, după ce a trecut prin proba și mai grea a teatrului, rezolvată în volumele 4 și 5, cu aceeași acuritate care o caracterizează. Cu un laudabil efort, autoarea editorială a volumului 6 s-a integrat tradiției interpretative mai vechi și mai noi, și și-a statornicit drept repere comparative curente edițiile **Proza literară**, 1964, de Eugen Simion și Flora Șuteu, precum și **Opere VII**, 1977, realizată de colectivul Muzeului literaturii române. Ceea ce a adăugat față de precedentele ediții ca texte inedite, înseamnă fără îndoială un plus interesant, orice rînd scris de Eminescu, după cum spunea Iorga, cuvenindu-se a fi dat tiparului. Ni se pare de asemenea bună hotărîrea de a introduce **Făt frumos din lacrimă** (1870) în capul antumelor, basmul acesta al lui Eminescu, al cărui model popular nu se cunoște, înmănușînd mijloace dintre cele mai tipice ale prozei romantice și realizînd chiar un Orfeu în viziune populară românească.

Organizarea materialului în volume ne dă însă în special substanță de reflecție asupra unei alte etape a muncii editorului, aceea a unei viziuni contextuale, de ansamblu a operei eminesciene. Fiindcă în ceea ce privește dificilul și masivul sector al postumelor, Aurelia Rusu a îndrăznit a aborda lucrurile dintr-o perspectivă mult mai înaltă, încercînd grupări dictate de criteriile cronologiei interioare și ale reîntregirii fragmentelor „în plasma în care au germînat”. În felul acesta se unifică un univers al motivelor (pe tipologia genului-pustiu și a naturilor catilinare, pe marelă, obsesivul motiv al avatariilor, care crește pînă la alcătuirea unei panorame ca adevărat hugolienesc) care ne dă adevărate chei suplimentare, atît în exegza operei eminesciene, cit și în studiul comparativ al acesteia, introduce în cadrul larg, cuprinzător al romantismului european. De la restabilirea textului la critica de text întărită de un aparat științific de note și comentarii dense, mereu la obiect, niciodată gratuite, și pînă la altitudinea de la care se oferă o adevărată hartă a universului prozei eminesciene, Aurelia Rusu a parcurs în chip exemplar drumul acela care făcea, în vremea Renașterii, din filologul îndrăgostit de text, un umanist în sensul cel mai nobil legat de o atitudine a spiritului.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

Întregind marea
operă poetică

În seria de **Opere** ale lui Eminescu din biblioteca Scriitori români a Editurii Minerva, Aurelia Rusu a publicat recent vo-

lumul VI conținînd proza literară a poetului nostru național. După ce au apărut anterior edițiile temeinice din 1964 îngrijite de E. Simion și Flora Șuteu, și cea din 1977, aceasta constituind vol. VII din seria academică a ediției inițiată de Perpessicius și continuată de P. Creția și D. Vatamaniuc în cadrul Muzeului literaturii române, marcînd momente esențiale în valorificarea creației eminesciene, ne putem întreba: ce poate aduce nou o ediție recentă din proza poetului? „Urînd unor cercetări prestigioase și unor importante ediții consacrate acestui domeniu al operei eminesciene — spune editoarea citată — ediția de față reface întregul proces al cercetării periodice în care scriitorul și-a publicat cîteva dintre scrierile sale de proză literară („Familia”, „Curierul de Iași”, „Convorbiri literare”), precum și a tuturor manuscriselor aflate la Biblioteca Academiei R.S. România”.

Operație extrem de dificilă, care însă se dovedește utilă și necesară pentru continua ameliorare a textului autentic eminescian. Căci, după ediția din 1964 care a stat la baza redactării **Dicționarului Eminescu**, proza aceasta literară eminesciană fiind temeinic pregătită de Flora Șuteu prin controale și confruntări filologice avizate, stăruitoare, la care s-au adăugat, cu alte îndreptări și completări cele făcute pentru ediția academică de P. Creția în special, iată acum această ediție critică, năntind destul de frecvente corecțiuni și adaosuri, rezultate din confruntările citate, cu preocuparea mărită din introducere, pentru „spectacolul” lexical atît de pitoresc și de specific limbii poetului, sensibil la „farmecul” graiului popular, cum se știe. Eminescu scria: „Sămă, șindilă, fereastă, jeratic, bătaș — și nu era cazul de a le modifica în precedentele ediții, cum se notează în comentarii și rectificări în această ediție. Credem că s-a procedat just aici incluzînd **Făt-Frumos din lacrimă** la proza literară antume, nu cum a procedat ediția academică eliminînd bucata pe considerentul că ține de „literatură populară”, deci incluzînd-o în vol. VI. Prețioase sînt desigur atit completările unor omisiuni (nu puține) anterioare: cuvinte, forme, dar mai ales textele mai semnificative care nu pot fi neglijate într-o ediție științifică. Un exemplu pare grăitor: în capitolul **Fragmentarium** se poate citi bucata care nu e un fragment ci o schiță autonomă, densă, dramatică și romantic-licențioasă: **Amalia** al cărei text prezintă unele diferențe frapante față de ediția academică: „**dentăi**—**dentii**”; **păan**—**atunci**, față de **pin-atunci**; pe care ea o știa — pe care o știa”, și mai ales trimiterea la subsol în ediția precedentă a unui detaliu, considerat socant la lectură, — pe cind actuala ediție restabilește situația reală din manuscris (p. 444 față de p. 326, ed. acad.). Tot acum dispar semnele ezitării la lectura cuvintelor **cuminte** și **toema**, dovadă că editoarea a descifrat mai sigur textul eminescian (ceea ce am constatat și în volumele precedente ale seriei de față, mai ales în cele consacrate teatrului).

Pe lîngă unele inedite și numeroase îndreptări și completări, ediția de față se impune prin amploarea și adîncimea notelor și variantelor; comentariile de ordin filologic, mai ales, sînt polemice, uneori, și cu dovada unei ample documentări; a se vedea de ex. discuția pe tema contextului eminescian: „disperarea e timp” (sau **timpă**) de la pag. 514—517, care atestă lunga familiarizare cu manuscrisele și sursele eminesciene a editoarei, ceea ce reiese și din acest pasaj grăitor al **Introducerii**: „Cititorul va putea și singur constata, în mulțimea notelor din subsolul paginilor, întreaga suită a modificărilor de laborator al creației, precum și principalele semnalări ce sînt din critica de text, rectificările mai semnificative (pentru a nu da o extindere dublă acestui sistem de trimiteri), omisiunile, lecțiunile noi sau diferite de edițiile anterioare, stabilirea filiațiilor necesare bunei înțelegeri a textelor, întregirile de tot felul. Grandiosul „spectacol” lexical oferit de scriitor, dozează sensurilor și a nuanțelor cu un neegalat simț al armoniei, uimitoarea cunoaștere a fonețismelor, cuvintelor și expresiilor populare cu deosebire din nordul și estul Moldovei, dar și din Transilvania — obligă la o atenție sporită și la o interpretare mai riguroasă a tuturor grafiilor și formelor din textele tipărite ori din manuscrise”.

Reluînd după două decenii proza literară a lui Eminescu, căreia i-am consacrat un studiu: expresia artistică a ei (1962), constat temeinicia, erudiția, atașamentul editoarei acestui excelent volum în care Eminescu ni se dezvăluie în toată amploarea gîndirii și artei lui literare, întregind marea operă poetică, tipărită acum un secol pentru prima dată de Măiorescu. Și pentru că Aurelia Rusu pune atita preț pe stăruință și devotament pentru exactitatea gîndului și scrisului eminescian, ne permitem, în încheiere, să reluăm și să subliniem necesitatea, în anul centenarului **Poeziilor** lui Eminescu, de a avea o ediție critică nouă a operei poetice, completă, fără nici un fel de scădere, deci cu **Doina** la locul ei de acum un secol exact (rostită ca festament politic și literar la 5 iunie 1883 în Junimea de la Iași), pentru a aduce astfel omagiul nostru modest, datorat Poetului nostru național, așa cum se cuvine și se face peste tot, în respectul marilor valori ale spiritualității populare.

GH. BULGAR

atelier literar

G. Dumitrescu

I. Bărbăciaru : Scrieți prea mult, prea grăbit, și e firesc ca rezultatele să fie din ce în ce mai slabe, superficiale (certate adesea și cu ortografia, ceea ce e cu totul rușinos pentru un tânăr cu aspirații literare!). Prozele sînt niște însăși modeste, fără semnificații și fără semne de perspectivă. Dintre poezii, abia dacă putem pomăni câteva (deși e vorba de două plicuri!) oarecum mai infiripate, și ele însă sub nivelul unor din paginile trimise anterior: „Bunicul I. III. Făgăduiește-mi”, „Colivia cu zimbețe”. Ne întrebăm (ținînd seamă și de programul dv. școlar încărcat și riguros) cînd mai aveți timp să citiți, să meditați, să vă înjghebați un orizont de cultură?... Și dacă n-aveți timp acum, cînd sînteți în cea mai favorabilă situație, „pe băncile școlii”, cînd il veți mai avea vreodată?... (Între timp, am mai primit un plic și am mai găsit altul în redacție!... Ele nu fac decât să confirme și să sublinieze cele spuse mai sus).

AL. Stănculescu-Birda : Osteceala dv. pare cel puțin ciudată: cine și cu ce rost și cu ce șanse s-ar mai încumeta să scrie încă o... „Mioriță”, pe lângă cea unică, inimitabilă, desăvîrșită?... Discutăm, desigur, aici (deoarece) și lucrări de proză, altă cit ne îngăduie spațiul (și dacă ne va mai îngădui, ținînd seama de abundența copleșitoare a poeziilor, dar și de faptul că „Flacăra” nu prea publică proză).

M. Bădea : Mai slabe, de data asta (ultimile două plicuri). Comentarii grăbite, cu aer didactic, greoaie, uscate, lipsite de grație și frează. Ceva (încă neînfrigorat, nefinisat) în „Reabilitare XX”, „Faptul divers”. Nu cunoaștem datele pe care ni le cereți: trebuie să urmărim presa literară (sau să vă adresați direct editorilor).

S. Condor : Predomină contecția, dificilă, pedestră, uneori calofilă, alteori sforăitoare („Patriei mame”), lipsită de spontaneitate, fluentă, vibrație. Discutabile, cel puțin, unele improvizații, gen „sintagme anotimpice”, „matriarhind rosturile”, etc. Ceva (încă nu destul de rotund, convingător) în „Carcasa”, „Păsări de-a valma”, „Geloze”, „Femininitate”, „Zbor oniric”.

D. Borcea : Parcă erau mai bune cele de odinioară; acum sînt niște psalmodieri monotone, prelungi, greoaie, care nici măcar nu-și respectă pină la capăt condiția realistă: cînd nu te aștepti, explodează din senin cîte o metaforă încolăcită fisticluu, cu cîte trei-patru etaje, încercînd prin aberante stridente să risipească monotonia și somnolența versurilor. Iată o asemenea metaforă năucitoare, în trei colțuri (sau, mai bine, în trei salturi): „semnul acesta țesut pe pină și ruguri de dor se luptă cu crivățul pînă se rănește soarele în colțul inimii tale”? Rezultă niște pagini hibride, care reunește (și pun în evidență) mai degrabă neajunsurile celor două modalități, decît eventualele lor valențe pozitive. Ca să nu rămînem cu mina goală, vom menționa „Nu se poate închide”.

Panaite Ilie : Măiestrie prozodică incontestabilă, dar într-un spațiu cam prăfuit, stăpînit de convenții livrese și de eeva din faconul retorică și teatrală a simbolismului tirziu. Unele idei și motive manifestă oarecare propensiune către modern și contemporan; cu atît mai grea devine incomoditatea „strărilor” în care sînt înveșmîntate!... Cele mai interesante ni s-au părut: „Vrăjitorul”, „Urmasul”, „Indoiala”, „Indemn ancestral”, „Rugăciune”.

Mihai Păun Iancu : Versificări relativ înde-

minate, uneori insuflete dar nedepășind încă un nivel mijlociu și convențional, de amatorism destoinic („Plătăm”, „Nelinștea martirilor”).

Mena : Impresia e întemeiată, într-adevăr, sînt cîteva lucruri mai limpezi, mai așezate („Dimineată fără ploaie”, mai ales). Ceva, și în „Mormint cu platan”.

Marin Danciu : N-am primit manuscrisele dv.

Dorina Stoica : Prima impresie se leagă de viața atît de mărunta, meschină, larvară, a personajelor dv., de biata lor mișunare oarbă, digestivă, nesimțitoare (mai ales, pe fundalul zguduitoarei tragedii care a fost cutremurul l.). Ați văzut, ați intuit și ați reținut prea puțin din această lume multicoloră, complexă, fascinantă, care e studenția pe măsura unei optici precare, a unui nivel de cultură și spiritualitate, a unui gust și a unei mentalități artistice, a unei capacități de expresie, etc. Încă nesigure, în formare. Personajele rămîn terse, fantomatice, fără pregnanță și individualitate. Stilul e, în general, de relatare simplă și, ca atare, la locul lui. (Atenție, însă, la efuziunile romantice, la comentariile și discuțiile „filozofice”, care sugerează adesea un semi-doctism „spumos”, la jumătatea penibilă dintre sat și oraș!... Atenție, chiar, din cînd în cînd, și la ortografie, în cazurile cînd „linștea gîndurilor izbese pereții”, ori „poți fi fericit că te poate doare dorul de...” etc. Sînt lucruri care, vorba dv., „jignesc la nervi” l.). Într-un cuvînt, v-ați îndehnat la o treabă grea, înainte de a avea experiența necesară, de viață, de cultură, de meserie literară.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Răsărit și amurg

Îți dau o ruină,
Tu-mi dai un cuvînt.
Îți dau un melc,
Tu — un ou de pămînt.

Îți dau o frunză,
Tu-mi dai un cîntec,
Îți dau o lărnă,
Tu — un descîntec.

Îmi dai un templu,
Îți dau o floare
Îmi dai o tăcere,
Îți dau o-nîmplare.

Îți dau o cetate,
Îți dau o fîntînă,
Nimic personal
Să nu ne rămînă...

Silvia Petrescu

Muscătura

Aș putea rupe din mine bucăți mari
Cît o lovitură de pumn în ochii lumii
Dar mi s-au prins de suflet fluturi rari
Și mă pîndesc la colțuri toți nebunii

Mă-ncearcă cu pretenții de zbucium
Și idei

Și-mi ies în cale să le tes covorul
Să-mi împletească iluziile-n trei
Să-mi dea simbrile ca la tot poporul

Aș mai culege-o doină de pe drum
S-o leg de buze-n semn de haiducie
Dar mă sufoc de-atîta nu știu cum
Și mă reped cu dinții-n poezie

Florin Filipoiu

Poetul

Poetul, poetul, viermele sfînt —
Ascuns în miezul fiecărui cuvînt
Îl roade flămînd pînă la oase
Și se-nfășoară-ntr-o nouă mătase.

Dar poezia izbucnește-n afară:
Fără mătase — despuțată fecioară.

Aurel E. Stanciu

Mai am de mers

Pe-un cîmp albastru m-am trezit
petale număr plictisit
aud iarba foșnind sub pași
cîntînd mă întorc în oraș.

imi privesc glasul
beau un ceai
mă urc apoi într-un tramvai
nu am bilet, am ghinion,
devin iar simplu pieton
pe un trotuar cu unie sens
ajung acasă înfîrșit
incerc să uit că te-am iubit
cîțese o carte, scriu un viers,
mai am încă atît de mers...

Victor Adde

Dedicatie

văzîndu-te
moartea își bătu euil în cap pînă ce
cu care-l bătu
sîngeră

Declarația unui minister de război

pentru această frumoasă bombă
statul nostru va crește un popor de muște
care să se ocupe de poporul de cadavre

Emil Pop

Dacă tot e să vină o stea

Undeva, unde nu e nici cer, nici pămînt,
adastă o moară de vînt;
o moară cu aripi de fum
la capătul marelui drum!

Undeva, unde noatîni umbrei s-adapă,
adastă o moară de apă;
o moară cu roata de foc
o moară cu sufletul seos!

Depart, în veșnic preatainicul loc,
adastă o moară de foc,
cu ușa troznind sub cîrlig,
o moară ce macină și ieri!

Acolo, departe, sub piatra-nerustată,
adastă o moară ciudată
(de apă, de vînt sau de foc)
pe care o ferecă domnul noroc!

O moară la marginea marelui hău,
pornită de ingerul rău;
o ultimă moară, pe ultimul rîu,
zdrumicînd amintirile boabel de griu!

Deși Carul Mare de saci mi-este plin,
amină-mă, moară, puțin,
să dreg un căpăstru, să bat o cală,
dacă tot e să vină o stea-logostea să mă ia!

Ioan Grunz

Thanatamor

Plină-i cu mele boneta frigiană
luna polenul începe să-și scuture
trece prin somnu-mi un sunet de flaut
cu negre aripi de fluture

se-asează pe-o floare și floarea-l înghite
și luna devine o ceașcă de faianță
în spatele ușii simt umbra ta
și umbra miinii tale apasă pe clanță

Dan Emilian Roșca

Lumină de septembrie

Vin eu, așadar, în ochii voștri.
Nici un inveliș nu mă mai acoperă,
apărată nu sînt de vreun zld,
deasupra mea dumnezeu nu există,
în dreapta și în stînga tatălui
nici un sfînt protector, nimic.

Singură singurătatea mea,
străbătută uneori de cuvinte.
Înfiorată de ele. Atît.
Tirziu s-a făcut să mai plîng
acum, cînd victoria mea este
lumina de septembrie a acestui poem,
precum aspra bătaie a ochilor tăi.

Laura Moro

La plecarea mamei

Nu pot să cred că, ieri, la primărie,
pentru plecarea ta am iscalit,
că pentru totdeauna am primit,
în schimbul tău, un pete de hirtie.

Grăbită mi te-ai dus, ca o părere,
mă simt ca prins în jocul unei farse,
nu cred nici ceara luminării arse —
n-ai fi plecat fără să-mi spui la revedere.

Te vei întoarce azi sau mine seară,
o știu prea bine, nu poți să mă lași —
sînt tot copilul cu nesiguri pași
ce vrea, ca ieri, iertare să-ți mai ceară.

...Și, rob al imposibilei minuni,
stau gata să-ți deschid cînd ai să sîni...

SANDU ȘTEFĂNESCU

IOAN IEREMIA

(Urmare din pag. 13)

facă spectacole importante și nu mă gîndesc în primul rînd la virtuțile estetice ale textului dramatic, nici chiar la cele ale spectacolului, ci la necesitățile rezultate dintr-o comandă a clipei. Or, afinitatea noastră electivă, opțiunea poetică a creatorului nu poate fi străină de elipă, de contextul social-politic în care spectacolul se naște.

— Vi se întîmplă să lucrați concomitent la două spectacole?

— Nu lucrez niciodată două spectacole în același timp. Mi se pare o formă de organizare a muncii cu totul precară. Așa cum mi se pare imposibil să poți lucra concomitent două femei. În asemenea condiții, este imposibil să te poți contopi sincer și cu tot devotamentul necesar reușitei într-un mariaj cu două piese. Undeva se strecoară trădarea. Dar și obosala, lipsa de consecvență și, pînă la urmă, lipsa de rigoare poetică.

— Ați folosit de mai multe ori în această discuție termenul „poetic”. Ce legătură stabiliți între travaliul poetic și lucrarea regizorului?

— Munca de regie este un travaliu poetic. Ea trebuie să se organizeze în acest fel pentru ca să se poată constitui, pînă la urmă, în esențialitatea ei, într-un travaliu poetic. Există foarte multe obstacole administrative, organizatorice, umane, sociale etc., pe care regizorul trebuie să le depășească, fiind în același timp determinat de ele. Sco-

La Căminul artei este deschisă expoziția de tapiserie a lui Constantin Mistorica, un suflet de artist adevărat un bun și statornic lucrător. Cu doi ani în urmă intram în casa lui toată atelier o adevărată țesătorie cu războaie de țesut furci și virtelnite și vopsitorie, copii și soție implicai și ei în lucrarea aceasta anevoioasă de la lina netoarsă la această țesătură deasă în care scintile bucuria unui înțeles spiritual.

O lucrare din actuala expoziție atrage luarea aminte îndeeșbi pe care aș numi-o **Explozia seminței** și care reușește să lase să vorbească dinăuntru în răbdarea țesăturii sămînța din adînc de pămînt care a luat drumul rodniciei începe să iasă din peștera la lumină, acel cioncan triadic al firului de griu începe să disloce lespezi și bezne apăsătoare afraș

pul final al muncii regizorului cred că ar trebui să fie realizarea acelei armonii poetice indispensabile.

— În sensul original, de POIETICA?

— Exact.

— Cum ajungeți DE LA text ÎN text?

— De la text în text ajung prin mine. Prin ceea ce înțeleg eu din text, prin ceea ce mi se pare esențial de valorificat. Ipoteza că orice text rămîne pentru regizor doar un pretext de spectacol este o lege sfîntă a artei spectacolului. Oricît ar părea de supărațor pentru un dramaturg, acest adevăr este un postulat al meseriei noastre, de care dacă nu ținem seama, mă întreb cum ne-am mai putea numi regizori.

— Teatrul contemporan tînde să re-azeze relația dintre text (dramaturg) și regizor. Tot mai des „versiunea scenică” ia locul simplei puneri în scenă. Care este punctul dumneavoastră de vedere vizavi de acest fenomen?

— Am să-l citez pe Arhimede din piesa lui Dimitrie Solomon, **Arma secretă a lui Arhimede**, care afirmă despre principiul scufundării corpurilor în apă că nu poate să-l vîndă, că nu este al lui, că el există de cînd lumea. Inovația despre care mă întrebăți — „versiunea scenică” — nu-mi aparține nici mie și nici colegilor mei de generație. Ea există încă înainte de a fi descoperită, hai să spunem de Gordon Craig, ca să ne dăm totuși istoric; ceea ce s-a întîmplat după el n-a fost decît un război nedrept între literați (dramaturgi) și regizori. Primii, aparînd în confuzie modalitatea estetică a literaturii, în timp ce ultimii

Iubirea de frumos

Explozia Seminței

de fiorul razei argintii a Luceafărului de ziua. Ce uriașe cosmice mutații ce energii sînt puse în lucrare cîte puteri sînt constrînse să cedeze să se retragă în fața mai puternicelor chemări la viață ale firului de lărbă care va aduce multă roadă. Celebra parabolă a semințelor stă la temeiul acestei tapiserii.

Acest omuleț de munte Constantin Mistorică este unul dintre cei care știu să întoarcă ochiul după origini să privească fără ostentație fața curată a lucrurilor pregătindu-și-o pe a sa chemării din adîncuri a tuturor celor ce sînt.

nu făceau altceva decît să-și revendice, cu o dezarmantă simplitate, dreptul de a trăi în libertate, pe un pămînt care le aparține în exclusivitate: mai exact, în perimetrul artei spectacolului. Pentru că încă în urmă cu 100 de ani Caragiale spunea că teatrul se folosește de literatură, pictură, muzică, dans etc., fără să acorde nici uneia din ele statut de autonomie. Cred că metafora lui Mayerhold, despre dihotomia **struguri-vîn** rămîne specifică relației artei dramatice — arta spectacolului. O piesă de teatru rămîne pentru mine un ciorchine de strugure, sărac sau bogat, din care trebuie să storc, prin alchimia artei mele, întodeauna un spectacol bogat. Uneori e greu, dar mai există și „chimicale” regizorale. Cu alte cuvinte, orice text, se lasă, nu se lasă, trebuie să treacă prin sita mea! Și această sită nu este altceva decît o necesară — cred eu — barieră către spectacol, o barieră care nu se poate ridica să dea cale liberă textului înainte de un indispensabil proces de orchestrare sincretică a celorlalte arte care colaborează la nașterea spectacolului. Altfel, ne-am afla la un cenaclu literar, ceea ce cred că nu și-ar dori nici cel mai înfocat apărător al ideii că teatrul înseamnă exclusiv literatură dramatică.

— Sînteți deci un regizor „dificil”?

— Nu. Mă străduiesc să fiu doar regizor și asta socot eu, spre folosul dramaturgului, de cele mai multe ori, chiar și al celui care încă nu a aflat de rigorile artei spectacolului și care încă mai confundă căruța cu roțile ei.

— În ce termeni vedeți colaborarea regizorului cu scenograful?

— În ceea ce mă privește, îmi este imposibil să-mi schimb pînă și scenograful. Lucrez cu aceeași scenografă — Emilia Jivanov — de cînd am terminat Institutul. E un fel de mariaj estetic, în care, cu voia mea, n-am mințit nici odată. Relația dintre regizor și scenograf este într-un fel identică celeia dintre procreator și matricea maternă. Pentru că fătul (spectacolul) se naște și se dezvoltă în această placenta care se numește scenografie. Dacă nu se naște și nu se dezvoltă din dimensiunile și formele ei, înseamnă că spectacolul va fi lipsit de o geometrie organică, a structurilor lăuntrice din care urmează să devină în trecerea sa prin timpul întregului spectacol. Lecția lui Peter Brook, din **Spațiul gol**, relativă la timpul spectacolului, este o lecție fundamentală a meseriei de regizor, în colaborarea sa cu scenograful.

— Ce semnificație are pentru dumneavoastră faptul că, la Festivalul dramaturgiei actuale, desfășurat recent la Timișoara, ați fost prezent cu două montări: **ARMA SECRETĂ A LUI ARHIMEDE**, de Dimitrie Solomon și **CA FRUNZA DUDULUI DIN RAI**, de D.R. Popescu?

— Nimic mai mult decît că în prescripțiile regulamentului acestui festival figurează și dreptul ca teatrul organizator să poată intra în concurs cu două spectacole. Pentru mine... poate că înseamnă o „cursă” în care alerg după doi iepuri. Deci, un risc. Al fabulei!

Un muzeu în labirint

Don Quijote și oglinda

David. Autoportret

Un artist așezat în fața oglinzii, pentru a-și face autoportretul, poate fi asemănat cu un Don Quijote. Cel puțin, în principiu. În loc să se avînte asupra morilor de vînt, el se pregătește să ia cu asalt adevărul pe care l-i dezvăluie și-l ascunde oglinda. Dar, privind autoportretul lui David, sîntem gata să renunțăm la o astfel de comparație. Ni se pare cu totul exagerat să ni-l închipuim pe cavaler cu acest cap mîndru și sigur de sine. Bietul Don Quijote n-a avut niciodată, ne spunem, un chip atît de voluntar.

Sau sîntem din nou victimele unei prejudecăți?

Înclin să cred că e simplificată și, deci, falsă, opinia că Don Quijote are de partea sa privilegiul iluziei pentru care merită să fie învidiat și deplins. În realitate, și cei care rid de Don Quijote au iluzia lor: iluzia că ei au dreptul să-l compătimească.

Ceea ce înseamnă că nimeni nu scapă, în fond, de iluzii și că lumea nu se împarte între „cei care își fac iluzii” și „cei alții”. De fapt, ea se împarte între cei care își fac iluzii că nu sînt ridicoli visînd și cei care trăiesc cu iluzia că știu foarte bine ce așteaptă de la luciditatea lor cînd îi disprețuiesc pe cei dinții. Cu alte cuvinte, nu există un singur Don Quijote? Și Don Quijote nu e neapărat inocent? Da, se pare că așa e. Se pare că ne-am grăbit să simplificăm lucrurile în domeniul iluziei, socotind că numai cei beți de lăcomia inimii lor trebuie avuți în vedere cînd discutăm despre Don Quijote. Ni l-am imaginat pe Don Quijote călare pe Rosinanta, înaintînd sublim și ridicol printre risetele celorlalți, urmat cel mult de Sancho Panza, care și el s-ar putea plictisi descoperind, într-o zi, că totul se plătește, chiar și fidelitatea. Ceea ce n-a avut ca rezultat decît să sărcească marea diversitate a iluziilor în care, practic, ne regăsim aproape toți. Un Don Quijote se luptă cu morile de vînt, altul se amuză pe margini, aruncînd în răstimpuri cite o zeflemea, altul întoarce capul indiferent, cu iluzia că el e înțeleptul, altul se întreabă ce atitudine să adopte pentru a ieși în cîștig, cu iluzia că destinul e o problemă mai ales de abilitate, altul nici măcar n-a coborît din turnul său de fildeș, amăgindu-se că eternitatea trebuie căutată departe de zgomot, de risete și de iluziile celorlalți, că medicamentele care trebuie ferite de soare, de căldură și de umiditate. Prin urmare, Don Quijote în calitatea lui de purtător de iluzii, nu e neapărat Solitarul, Melancolicul cavaler, demn de stimă și de compasiune în același timp. El poate fi în egală măsură vinovat și ambițios și cite o dată, vai, chiar păcătos și sperjur. Unii își fac iluzii că adevărul lor e cel mai înalt. Alții, că minciuna lor e cea mai avantajoasă. Unii își fac iluzii în privința lumii, spunînd că nu posedăm decît ce iubim. Alții se amăgesc că, posedînd, au și rezolvat totul. Don Quijote vorbește despre fericire și tot el dă cu tifa fericirii. El se află aproape pretutindeni, avînd nenumărate chipuri și nenumărate înțelesuri, prezent în aproape toate felurile de plutoane de execuție ale lumii și în fața lor, omorînd și fiind omorît, laș și curajos, pasionat și sceptic, izbucnind în lacrimi sau în hohote de rîs, adăugînd, mereu, o rază de lumină sau o pată la povestea iluziei.

Dar am depășit prea mult cadrul pe care mi l-am impus aici, al oglinzii artistului, căci Don Quijote n-a luat niciodată penelul în mînă pentru a lăsa să vorbească acele iluzii ce dezonorează omul. Și apoi, întrebarea pe care mi-am pus-o nu era încotro se îndreaptă lumea, nici dacă e posibil să aibă toți cîștig de cauză, și cei care visează și cei care rid, ci dacă nu e exagerat să ne aducem aminte de Don Quijote privind autoportretul lui David.

Rar un artist care să rezume atît de bine un stil. Într-o carieră de cîteva decenii, regăsim toate reveriile, limitele, ardorile și contradicțiile neoclasicismului. Etapele ei sînt cunoscute. Nostalgia grandorii antice, Roma, revelația vestigiilor dezgropate la Pompei și Herculaneum. Mai tîrziu, la Paris, îndrăgostitul de antichitate dă tircoale eșafodului. O desenează pe Maria Antoneta în drum spre ghilotină, dar va face același lucru cu Danton. E prieten cu Robespierre. E dictator al artelor. Tună și fulgeră împotriva Academiei, a cărei desființare o cere. Nostalgia o devenit ambiție. Simplitatea o devenit intoleranță. Arzînd de pasiune, David regizează serbări și ceremonii revoluționare, dar cînd Robespierre se prăbușește retractează prietenia cu el. Iar cînd Napoleon devine stăpîn absolut, aleargă în suita lui. Cel care a votat pentru decapitarea unui rege se grăbește să picteze încoronarea unui împărat. Simplitatea o învîțat fastul. În sfîrșit, ajuns la limita iluziilor sale, David trebuie să plece în exil după Waterloo.

Nimic din reveriile lui Don Quijote nu plutește pe acest chip voluntar, orgolios și viril și totuși e aproape sigur că Don Quijote a avut și o asemenea expresie.

P.S.

Am plecat de la gîndul că sînt puțini cei care trăiesc goliți de orice fel de iluzie. Dacă mă înșel...

OCTAVIAN PALER

Simple note

Constantin Clonaru

A trecut în celălalt tărîm, al odihnelor și tăcerilor netulburate, un coleg de breaslă, un prieten statornic și un om de treabă: Constantin Clonaru. Și află dispariția lui întîmplător și cu întîrziere și vechi amintiri se cer insuflăte.

Oamenii de azi nu-l mai știu, iar cei care l-am cunoscut sîntem din ce în ce mai puțini.

Intrase în presă mai tîrziu decît noi și făcea parte din echipa pe care și-o alcătuisese Sandu Tudor, scoțînd, în 1933, ziarul „Credința”, unde se remarcase prin judicioase articole de stînga, în favoarea țărănimii și a muncitorilor.

În 1936 face să apară, în codirectorat cu Zaharia Stancu, cotidianul de luptă democratică „Lumea Românească”. În redacția aceasta unde eram atîta temperamental și focos, „Blindul Costache”, cum îl numisem, aducea o notă de calm, de cumpănăală și de împăciuire, găsind cu regularitate soluții, să netezească asperitățile și să stingă conflictele. Era un om bun și îndatoritor, în înțelesul întreg al cuvîntului, care n-a supărat pe nimeni, delicat, cultivat și modest cu toată știința lui ce-o agonisise din bogate lecturi, sensibil la orice durere umană și la orice nedreptate, neprecupețindu-și spiritul, mîngîierile și osteneala, ca să le înlăture, și a fost un militant credincios și onest care a stat ferm pe convingerile lui de stînga — nu le-a abandonat și nu le-a clamat — și

nici n-a socotit că trebuie să le aducă aminte amicilor de altădată. Toți îl uitaseră. Și Constantin Clonaru a făcut ani de zile muncă de salahor la binale și a descărcat vagoane de cărbuni, pînă cînd într-o zi Zaharia Stancu — singurul dintre toți, pe care nu-i mai nominalizez — aflînd cum trăiește prietenul de strădanii, de visuri și de idealuri, l-a chemat și l-a fixat o pensie lunară de la Fondul Literar.

„Blindul Costache”, resemnat în suferință și cu pudoarea ei, discret, caracter și conștiință, nu știa nici să strige, nici să se bată cu pumnii în piept.

Era de aceeași vîrstă cu Zaharia Stancu — amîndoi veniți pe lume în 1902 — și a decedat în primăvara asta în urma unei congestii cerebrale. Fusesse cel de-al doilea tovarăș de căsnicie al talentatei pictorițe Magdalena Rădulescu și ea născută tot în 1902, care se stabilise în Franța și care ve-

nea în fiecare an în vizită în țară. Primul ei soț a fost cunoscutul pictor italian Massimo Campigli (1895—1971). Și am avut întodeuna impresia că menajul Magdalena Rădulescu — Constantin Clonaru e un menaj armonios și n-am înțeles de ce n-a durat. Prieten cu ambii, nu l-am întrebat niciodată ce temeri vor fi avut să-și destrame existența comună. Și, coincidentă tulburătoare — cum sînt atîtea de atîtea ori — dacă n-au putut dura laolaltă în viață, destinul și-a luat sarcina să-i unească prin deces: Costache Clonaru moare în București în noaptea de 2 martie, iar Magdalena Rădulescu închide ochii la Paris a doua zi, adică la 3 martie 1983. Există, se vede, o chemare, o solidarizare sau, ca să zic așa, o telepatie a sfîrșitului, care va rămîne, dincolo de vrerile noastre, o taină nedezlegabilă.

De cîțiva ani, Constantin Clonaru își făcuse un tablet să vină de două-trei ori pe săptămînă la masa noastră de la Athénée Palace, din hol sau din bar, unde ne luăm cafeaua. În vremea din urmă era absent. Îl întîlneam însă în drumurile mele spre casă — fiindcă locuim în același cartier — și l-am văzut cu aproximativ zece zile înainte de a porni în călătoria cea fără de întoarcere. Ne-am întins mîinile și, contrar obiceiului, cit am dialogat lungi minute mi-a ținut strînsă în mînă mîna mea, întîind parcă iremediabil „rămas bun” și îi simt materială absența, fiindcă un prieten autentic care se duce — reazim de cîteva certitudini — va fi mereu o durere nevindecabilă.

L. KALUSTIAN

Ce profejim,

ce profesăm

Mirajul dropicii și al Bărașanului

Parcă au pus un rămășag tacit cu mine tinerii poeți ai Bărașanului: n-apuc eu să scriu despre apariția unuia din ei că altul s-a și infățîșat cu o nouă carte. Cel puțin așa se întîmplă de vreo două luni încoace cînd, iată, chiar în aceste pagini, am comentat debuturile editoriale ale lui Șerban Codrin, Marin Lupșanu, Mircea Birsilă, pentru ca de data asta să mă văd nevoit să consemnez apariția lui Marin Lupșanu cu cea de a doua plachetă a sa „Văzduhul teluric”. Aparent, mai ales ca univers tematic, recenta apariție nu e decît o continuare a volumului de debut, ipoteză absolut falsă, contrazisă de lectura primelor poezii chiar. Dacă prima carte era mai mult o exaltare orgolioasă a unui tărîm tînar, consistent de apartenență sa la o matcă ancestrală și în același timp tînară, plină de vigoare, „Văzduhul teluric” reunește piese lirice care, întocmai ca un rod generos al Bărașanului, sintetizează o întreagă lume și evoluție, într-o ontogeneză spontană.

„Pelerinaj la obîrșii”, primul ciclu al plachetei e o invitație și o pledoarie pentru întoarcerea la începuturile vieții și ale civilizației, deopotrivă la latura biologică ancestrală ca și la cea istorică: „Să intrăm în cămara cu fructe / în hrubele cu cartofi semnorosi / unde se schimbă cai poștașilor / grele de scrisori de la strămoși”, astfel începe poezia care dă titlul acestui ciclu pentru ca, puțin mai jos, alte strofe să lărgescă viziunea acestei reintoarceri: „Să urcăm în munții ce poartă în pîntece / în loc de aur bășălite stînte / iluminînd istoria scrisă și nescrisă / din văzduh pînă-n morminte”, iar în încheiere poetul să conchidă: „Să călătorim, așadar, mai departe / în noi înșine pînă-n adine asemeni / țărînilor roind spre orașe / cu cîmpuri

mari de iarbă la obline”. Obîrșile sălășluiesc în el însuși, întreaga sa poezie avînd o forță antecică, mult mai evidentă, mai pregnantă în versurile acestei cărți decît ale celei anterioare căci dezvăluirea ei ține de maturizarea talentului poetului, de amplificarea măiestriei sale, a capacității de a-și exprima cit mai deplin ideile poetice. Implicarea sa în universul atît de fascinant al cîmpiei bărașanene e tot mai profundă, poetul neezitînd să înfrunte și „măracinșul vorbelor țărănești”.

E o mișcare de-a dreptul cosmică în fiecare scurt poem al lui Lupșanu, versurile întocmai ca țărîna conținînd o mare densitate de viață explozivă ca în această „Învieră”: „Umblă cîmpia cu luna în poală / ierburii sfînte fin cerul pe frunte / noaptea arde în bratele mele / dragostea ei o să mă înfrunte // Cad luminoase stele pe sat / vine cîmpia și-mi liage mîna / ah, primăvara nebună în care / poamele sparg cu fruntea țărîna”. Țărîna pămîntului este dealtfel elementul primordial al poeziei lui Marin Lupșanu, celelalte motive poetice frecvente — grîul, pîinea, salcîmul, iarbă, roiul de albine etc. — nefîind decît ipoteze ale acestui pîrînte atotalefător.

Iată acest adevăr sine-qua-non pentru poezia lui mărturisit deschis în aceste cîteva versuri din „Telurică”: „Ca semînțele în pîntecele pămîntului / stau în satul natal / unde zeii s-au culbărit precum șer-

pii în scorburii / Grișile mi-au asprîit palmele / bucuriile mi-au slefuit inima / înuit mama crede că am un grăunte în piept. // Numai tu strîngi în brațe / poemele mele mîrsoșind a mușetel și ciulin / și treci cîntînd prin sufletul meu”.

O asemenea teluricitate nu putea să nu contamineze și văzduhul, să-l dea o materialitate fertilă, să-l facă una cu pămîntul, fiindcă numai astfel „prin văzduh / trece copilăria ca o dropie / către cei răzăciți în orașe / precum copilăriile în basme”. Dropia e dealtfel în mod justificat, organic, natural și nu exotico-artificial blazonul liric al lui Marin Lupșanu, căci ea intruchipează teluricul mai mult parcă decît orice element al Bărașanului: „Noaptea, prin lună, prin ierburii înalte / susură poezia ca dropia / ca o rază de lună în podul ca fin / cel care o vede sau o aude / nu va fi niciodată bătrîn”.

Cu această nouă carte colcăind de viață (darce-mi-se poate acest verb) la țară, mîndrind de pămînt fertil și limpezită de un văzduh patern, Marin Lupșanu obține mai mult decît o mare izbîndă poetică: consacrarea în același timp Bărașanului ca pe un veritabil parnas în ambianța generoasă a cârcii scriu — și încă tot mai bine — poeți ca Mircea Birsilă, Șerban Codrin, Costel Bunoaie, Nicolae Siriu și încă mulți alții.

NICULAE STOIAN

Traviata

— 130 de ani de la premiera mondială —

Vă informăm, într-un număr anterior al revistei noastre, că la 6 martie 1853 avea loc premiera mondială a operei *Traviata* de Giuseppe Verdi.

Opera Română a marcat această dată istorică cu o serie de spectacole cu acest titlu, de-a lungul lunii martie.

Ultimele trei spectacole vor avea loc, după cum urmează:

— Vineri 23 martie, ora 18. În rolurile principale: Victoria Be-

zett, artistul emerit Valentin Teodorian și Vasile Martinou. Conducerea muzicală: Peter Oshanitzky, de la Opera Română din Timisoara.

— Sîmbătă 26 martie, ora 18. În rolurile principale: Veronica Diaconu, solistă a Teatrului Liric Constanta, Florin Diaconescu și Emil Iurascu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

— Duminică 27 martie, ora 18. În rolurile principale: Lucia Tibuleac, Ionel Voineag, care debutează în rolul Alfredo, și artistul emerit Dan Iordăchescu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

Concert-spectacol

Sîmbătă seara, la Sala

Palatului, Ansamblul artistic *Rapsodia Română* a oferit unui mare număr de spectatori (sală arhiplînă) concertul-spectacol *Primăvara '83*. Nume potrivit, dat fiind că ne aflăm în prag de primăvară. S-a debutat însă slab, cu o melodie și un text nesemnificative, pe care tîrziu interpretă Emilia Basarabeanu, cu calități vocale și interpretative modeste, n-a putut să le scuture de banalitate. Incet-încet, spectacolul a început să urce: George Sava ne-a lăsat să întrezărim că, printr-un mai mare efort, ar putea deveni un bun cîntăreț de muzică ușoară; Gina Pătrașcu a probat un grad mai ridicat

de profesionalitate, a fost poate cea mai convingătoare, a reușit în mai multe momente să comu-

nice cu sala, pentru că, da, orice act de cultură, veritabil, autentic, deci și un cîntec, trebuie să comunice. Știm, sînt multe texte și melodii mediocre, unele impuse chiar prin formalismul organizatorilor de spectacole, dar credem că ele pot fi împinse mai spre margine de către interpreții valoroși, tocmai prin neacceptarea mediocrității. Spectacolul de sîmbătă ne-a făcut să ne gîndim și la un alt aspect: la structura unor orchestre și mai ales la concepția despre muzică a unor dirijori. De ce unii dintre aceștia mai cred că stridentă, zgomotul

alămurilor pot înlocui armonia? Poate pentru a acoperi mediocritatea unor soliști? Dar se ajunge astfel ca o melodie cîntată în limba maternă să nu o mai poți înțelege!

În partea a doua a spectacolului au evoluat cunoscuți interpreți de muzică populară: Maria Cornescu, Ileana Stetcu și Nelu Bălăsoiu, acompaniați de orchestra ansamblului condusă de Ionel Budiștoanu. Spectatorii au avut mai multe satisfacții, iar interpreții au cules mai multe aplauze. De reținut modulațiile și melancolia suavă degajate din melodiile Mariei Cornescu, rezonanța unor texte (grave) în sufletul ascultătorilor, precum și o ușoară tentă de umor la altele; nota mai ridicată de profesionalism a Ilenei Stetcu, siguranța liniei melodice, precum și co-

municarea mai accentuată cu publicul, în urma unui repertoriu bine ales, naturalitatea interpretativă a lui Nelu Bălăsoiu care (gripat fiind) putea să se lipsească, pentru un mai mare cîștig, al spectacolului, de unele gesturi în plus, de unele susțineri în dialogul cu Maria Cornescu. A ridicat calitatea spectacolului prezența, în unele cuplete umoristice, a actorilor Stela Popescu, Al. Arșinel, Nicolae Nițescu și a cuplului Ana Maria Moculescu și Horia Moculescu. Ultimul gînd cu care am părăsit sala de spectacole a fost acela că un astfel de public, generos, ar fi meritat un spectacol cu o notă mai accentuată de profesionalism.

N. GRIGORE MARĂȘANU

(Urmare din pagina 32)

sinceritatea convingerilor pe care, iată, oamenii se ridică să le cînte, dovadă că tinerii nu resping ideile mari ci incompetența care nu știe să le vehiculeze. Vasile Seicaru și Ștefan Hrușcă, încheind rotund o întîlnire pe care o vom reține ca un avans în contul unor posibile viitoare manifestări mai ample.

Pitești, în scădere ușoară

Localități: Mărăcineni, 19 martie 1983, orele 14,15, sala Institutului de cercetări pomicele; Pitești, 19 martie, orele 18, Sala sporturilor.

Durate: o oră și jumătate — spectacolul de la Mărăcineni; 7 ore, cel de la Pitești.

Număr de spectatori: 300 la Mărăcineni; 5 000 în Sala sporturilor din Pitești. **Calitatea spectacolelor:** foarte bună, concentrată, densă calitativ manifestarea de la Mărăcineni; medie aceea de la Pitești.

Atmosfera: intimă, caldă la Mărăcineni; lipsită de coerență în manifestarea de la Pitești.

Noutăți: au revenit în cenaclu cîntărețele din Cimpulung Muscel, Anca Heroiu și Gheorghita Glinasii. Cîntecul „Ana lui Manole”, al Mirelei Atudorei, pe versurile poetului Adrian Păunescu, a căpătat o nouă interpretare prin prezența Ancăi Heroiu. A debutat grupul folk bucurestean „Laborator”. Vasile Seicaru a cîntat, în premieră, „Antiprimăvară” (versuri Adrian Păunescu).

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii de partid a județului Argeș, tovarășului prim-secretar Ion Sirbu, pentru felul în care indeobște este primit în Argeș cenaclul. Mulțumim, de asemenea, reprezentanților organizației de tineret din Argeș care, în condiții grele, au înfăptuit o organizare remarcabilă. Aducem recunoștința noastră oamenilor de ordine care au avut îngrata misiune de a-l despărți pe oamenii cu bilete de cei fără bilet într-o încercare anevoioasă.

Am acceptat invitația colectivului de muncă de la Institutul de cercetări pomicele de la Mărăcineni și iată-ne abătîndu-ne pentru câteva ceasuri de la traseul inițial. Ne-au întâmpinat cu multă bucurie dr. ing. Parnia Pirvan, actualul director al institutului, și o cunoștință mai veche și prieten al cenaclului, fostul director, dr. ing. Ilariu Isac. După ce ne-au arătat realizările cu care se mîndresc, gustînd noi înșine din soiurile de mere și pere ameliorate în acest laborator natural, gazdele ne-au pofit în cocheta sală în care eram așteptați de oamenii acestui harnic colectiv. Aveam să dialogăm direct, fără microfoane, iar atmosfera creată avea să nici nu facă remarcată lipsa lor. Duce Bertzi înțelege primul că alegîndu-si aceste locuri, oamenii acestia și-ar fi putut spune: „Și-așa-mi vine cite-un gînd / Să plec prin livezi cîntînd”. Cu toții pricep aluzia și nici nu le vine greu să ni se alăture dar fiindcă la „Cîntec pentru Oltenia” bucuria îi cuprinde fără nici o excepție. Nicolae Cenan întreține în continuare buna dispoziție pentru toți cei prezenți. Mihaela Popescu sensibilizează o rezonanță cîntecul său. Costas Caracostas, pentru asemănarea formelor sale cu rotunjimile mărului, este prezentat printr-o inspirație asociere: „Deliciosul de Cenaclu”. Cîntecul „Submarinel galben” îi impulsionează pe toți cei prezenți transpunînd totul într-un entuziasm cuceritor. Și pentru ca „play-ul” să sune întocmai ca pe bandă, toată lumea face în toate feburile. Nu știm exact cine a redat sunetul mării, știm doar că grupul constăntean Poesis a cîntat și aici superba poezie a lui Zaharia Stancu, „Elegie” (Unii

spun că ești încă frumoasă). Au mai fost prezenți grupul Ecoul, grupul Mesaj cu un fragment din piesa lor de rezistență, „Gogin”, apoi Ildiko Szabo, Ștefan Hrușcă și Vasile Seicaru, descriind pe rînd valențele largi expresive ale manifestării noastre. Cîntăm ideea de continuitate în istorie cultivînd dragostea pentru pîrinți și țară, și avem în finalul spectacolului nostru bucuria de-a exemplifica un act educativ adevărat și viu. Copilul de 8 ani, Andrei Utoi, și-a ridicat glasul firav dar luminat de puritate alături de noi cîntînd „Jurămînt la Putna”, semn că noua generație nu-și va uita eroii și nu va înceta să țină aprinsă cîndela amintirii lor. Am cîntat, de aceea, „Trăiască România” pentru gloria României eterne, pentru garantul libertății ei, președintele Nicolae Ceaușescu.

La Pitești încercăm să nu risipim nici o clipă și începem prezentînd candidaturile la topul nostru. Ajungem însă repede la concluzia că publicul acesta prezent în Sala sporturilor, după felul în care reacționează, gîlăgios și fără discernămint, nu va vibra conform așteptărilor. Remarcabil a fost entuziasmul cu care a fost primit, aici, în locul unde cu citeva luni în urmă echipa Universitatea Craiova fusese grav prejudiciată printr-un arbitraj pîrtinitor și printr-o la fel de pîrtinătoare intervenție a unor oameni de ordine. „Cîntec pentru Oltenia” — un succes răsunător. „Iancu la Tebea”, cîntecul situat și de această dată pe primul loc (1456 de puncte) demonstrează cu toată forța tendința de-a face din eroii poporului român, nume de referință în sufletul tînar. Dar, iată clasamentul obținut după gustul și aprecierile piteștenilor: 2. „La adio” (Vasile Seicaru — 1104 pct.), 3. „Rugă pentru pîrinți” (Ștefan Hrușcă — 1026 pct.), 4. „La o cană cu vin” (Ecoul — 822 pct.), 5. „Cîntec șoptit” (Poesis — 723 pct.).

După intervenția lui Nicolae Cenan, savurată de toată lumea, atmosfera pare a se apropia de ceea ce visăm. La „O șansă păcii” zvîcnirile miilor de brațe prelungec parcă bătaile inimilor lor într-un sugestiv și hotărît apel. Și fiindcă „Trăiască România” se cîntă entuziasmat, vulcanic, conducătorul cenaclului crede de cuviință să facă și unele cadouri: „Viitorul” lui Labis electrizează. Urăm glorie eternă poeziei sale, o poezie adevărată, o poezie care s-a implicat în revoluție odată cu oamenii ei. Apoi, lansarea cîntecului „Antiprimăvară” îi surprinde pe cei mai buni doi cîntăreți ai momentului: Vasile Seicaru și Ștefan Hrușcă, într-un moment de frumoasă colegialitate.

La Slobozia, cîmpia cîntă!

Localitatea: Slobozia, 21 martie 1983, orele 18, sala Casei de cultură.

Durate: 5 ore și un sfert și încă o jumătate de oră, afară, în fața Casei de cultură, după încheierea spectacolului.

Număr de spectatori: 1 000, într-o sală de 600 de locuri, și alți 2 000 afară. Acestora dintr-un punct incolo li s-a asigurat transmiterea sonoră a spectacolului.

Calitatea spectacolului: foarte bună. **Atmosfera:** la început mai reținută, transformată treptat într-o atmosferă vibrantă, atîngînd cota ei de vîrf la finalul spectacolului cînd, dat fiind că oamenii n-au dorit să plece spre casele lor, așteptîndu-ne afară, am fost nevoiți să mai stăm și aici încă o jumătate de oră.

Noutăți: A revenit în cenaclu Gil Ioniță. Semnalăm, de asemenea, prezența la acest spectacol a actorului Teatrului „Giulești”, Mihail Stan. S-a renunțat la formula grupului Monolit, Florin Ochescu apărînd din acest spectacol alături de membrii grupului Iris (în componența căruia a mai activat), înlocuindu-l pe Dan Bădulescu. A fost prezent pe scena

cenaclului ansamblul aromân „Steauă di dor”, cîntînd și jucînd „Sopat, sopat” (Izvor, izvor) și „Parinteasca dimandare” (Sfatul pîrîntesc). Prozatorul și publicistul Mihai Vișoiu a fost prezent cu două fragmente eseistice în lectura poetului Adrian Păunescu și a actorului Mihail Stan. Ștefan Hrușcă a interpretat, în absența autorului, cîntecul lui Vasile Seicaru, „La adio”.

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Iași, tovarășului prim-secretar Gheorghe Tănase, pentru sprijinul acordat, pentru înțelegerea nevoilor tinerilor. Salutăm aportul organizatorilor utocești. Mulțumim reprezentanților inspectoratului județean al Ministerului de Interne pentru modul în care au rezolvat problemele impuse de desfășurarea manifestării noastre.

Spectacolul de la Slobozia, unde eram așteptați cu o nerăbdare desore care bucuria primirii spunea totul, a început cu un microconcert rock în care, după evoluția constant ridicată a grupului Pro Musica, eram curioși să-i auzim pe cei de la Iris în noua sa alcătuire, cu Ochescu și Olteanu, tandemul a doi chitariști de frunte ai rock-ului românesc de azi, cu o secție ritmică recunoscută prin exactitatea balansului (Ion Dumitrescu — tobe, Marty Popescu — bas) și cu prospețimea Sandei Lăcătușu, o formulă de la care sperăm acel pas înainte și ascensiunea în gustul publicului. După intervenția solistică a trupei Flano, o prezență permanentă în plămada alcătuirilor sonore ale cenaclului, trecem la prezentarea cîntecelor de top, ale membrilor individuali. Și în această seară succesul i-a suris aceluia care de o bună perioadă cîștigă cu regularitate. Iată configurația clasamentului din această seară: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpret Ildiko Szabo — 430 pct.), 2. „Rugă pentru pîrinți” (Ștefan Hrușcă — 424 pct.), 3. „La adio” (autor Vasile Seicaru, interpret Ștefan Hrușcă — 378 pct.), 4. „La o cană cu vin” (Ecoul — 304 pct.), 5. „Jurămînt la Putna” (Gil Ioniță — 184 pct.).

Momentul cel mai emoționant a fost legat tot de o prezență inedită: Ansamblul aromân „Steauă di dor”. Cîntecul și dansurile lor ne-au creat impresia unei întoarceri la izvoarele limbii române, ale obiceiurilor străvechi și emoția nu ne-a fost mai mică decît dacă ne-am fi întîlnit cu frații ai noștri de peste veacuri. Legăm de acest extraordinar moment, lărgindu-i semnificația, cîntecul nostru de țară prin „Trăiască România” pentru ideea de libertate, prin „Clopotul reintregirii” pentru ideea de unitate națională. Și iată încă o dovadă a calitatilor terapeutice ale manifestărilor noastre în continuul unui alt bilet: „În vară, „Dor de Eminescu” a ajutat într-un spital din București copiii să trăiască și să iubească viața. Vă mulțumesc” (Spitalul Fundeni — copiii de la secția de chirurgie cardiovasculară).

La sfîrșitul spectacolului, o mare de oameni ne aștepta într-o lăudabilă necîntare, afară în noapte.

Am rămas încă o jumătate de oră trăind noaptea cu lumina versurilor marelui Eminescu, recitînd împreună „Oda în metru antic”, reluînd apoi cîteva din cîntecul îndrăgite ale cenaclului. Am plecat din Slobozia pîstrînd în sufletele noastre căldura unei nopți care ne amintea prin respirația ei că, înaltă și bogată, vara este aici mai aproape ca nicăieri.

Acolo unde Dunărea zămislește oameni

Localitatea: Brăila, 22 martie 1983, orele 18, Sala sporturilor.

Durate: 7 ore.

Număr de spectatori: 5 000.

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Atmosfera: tinerească, patetică, bună

receptivitate, în totul o seară mare, mare, aici la Brăila.

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Brăila, tovarășului prim-secretar Ion Catrinescu, pentru sprijinul acordat în realizarea acestei manifestări. Dealtfel, Brăila, dintre toate județele care aveau să fie cuprinse în traseul acestui turneu, și-a exprimat prima bucuria de a ne avea oaspeți. Mulțumim, de asemenea, tovarășului Virgil Dumitriu, activist al secției de propagandă a Comitetului județean de partid, Brăila, pentru grija acordată în timpul sederii noastre pe teritoriul județului. Salutăm modul în care tinerii organizatori utocești s-au implicat în buna desfășurare a spectacolului nostru.

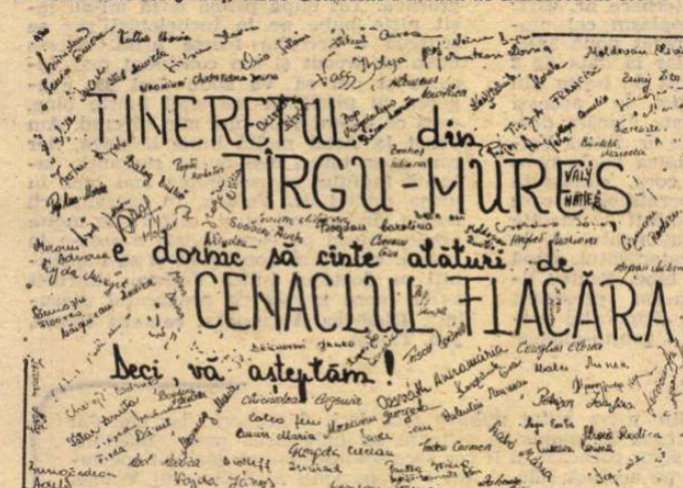
Intrăm în atmosferă introducînd formațiile noastre de rock. Apoi urmă, fără a pierde prea mult timp, prezentarea pieselor de top. O fericită coincidență îl aduce pe Adrian Păunescu, cu prețul unui efort deosebit, chiar cînd se cînta piesa sa „Iancu la Tebea”. Cu o noapte în urmă, după spectacolul de la Slobozia, plecase la București unde trebuiau revizite și nevoile altor oameni ai așteptau. Ajunsesse la primele ore ale dimineții, fîrînd pe drum cîteva minute de somn. Și iată, acum era din nou prezent, de astă dată la Brăila, într-un spectacol care-l solicita cît pentru o zi de lucru adăugată celeia deja împlinite pînă la acea oră. După prezentarea tuturor pieselor de top, cîștigat și aici de „Iancu la Tebea” (2712 pct.) aveam să continuăm cu o a doua parte, de data asta fantastică. Dar iată, înainte de toate, ordinea cîntecelor în continuarea ierarhiei stabilite de preferințele brăilenilor: 2. „La adio” (Vasile Seicaru — 1623 pct.), 3. „Rugă pentru pîrinți” (Ștefan Hrușcă — 1392 pct.), 4. „La o cană cu vin” (Ecoul — 1083 pct.), 5. „Te salut generație-n blugi” (Pro Musica — 774 pct.).

Aflăm și atragem atenția asupra faptului că unii dintre oamenii care au apărut pe bună dreptate sala, au comis unele excese, cu care nu putem fi de acord, bruscînd oamenii. Avem să primim mai tîrziu în legătură cu acest fapt un bilet al cărui conținut era acesta: „Vă mulțumesc cei ce au fost bruscați de cal. Ar fi mai bine să fie duși la C.A.P., iar umorul precizării din final este savurat de întreaga sală: „(Călăreții)”. Și dacă unele lucruri mai pot fi iertate, acela aflat dintr-un alt bilet, mîrturisindu-ne că tinerii de la țară n-au avut dreptul să meargă la cenaclu pe motiv că se află în campanie, trebuie combătute cu toată fermitatea. Iată cum încheie acela ce ne scrie: „Regret nespus cele întîmplate, pentru colegii mei și pentru cei care au uitat că au fost ca noi”. Sigur că astfel de „modalități operative”, confirmate dealtfel și de alte bilete, sînt profund dăunătoare și în afara spiritului democrației socialiste. Răspunsul nostru este cîntecul lui Valeriu Penisoară „Fii de țărani”, la care autorul versurilor, poetul Adrian Păunescu simte nevoia să adauge versurile: „Doar proștii privesc către sate cu ură, / Noi — satului nostru i-aducem onor, / Și facem și celor din sate cultură, / Ca ei să ne dea din culturile lor”. Din sală se cer cîntece pentru pace și vom aduce, alături de binecunoscutele slagăre „O șansă păcii”, „Linda” sau „Să fie pace în lume”, și un cîntec din patrimoniul cultural aromân, „La mușata armăna”. Le-au unit pe toate scîndările repetate ale celor prezenți, dînd glas voinței celei mai fierbîntă a omenirii: „Ceaușescu, pace!”. Dar exemplele educative ale unei asemenea manifestări au, în funcție de necesitate, o gamă și mai largă de exprimare. La un moment dat, cineva din public strică printr-o ieșire anapoda starea de spirit creată într-un efort colectiv. Este chemat în fața microfonului pentru a spune ce crede despre fapta sa, dar — este evident pentru oricine — influența sub care se găsea avea altă natură decît cea artistică. Oricum, forța exemplului dat precum și recunoșterea vinei pe care o poartă aceia care ar putea oferi variante umanizatoare, spiritualizante căutărilor oamenilor este un cîștig cu care puține instituții de cultură se pot mîndri. Ștefan Hrușcă, întreprinzînd mai înainte, revine și cîntă „La nunta ta” cu un succes imens. Consensăm intervenția în premieră a unei săli la realizarea interpretativă a acestui minunat refren. Astfel de produse exemplare ale celui mai adecvat cadru al exprimării democrației în cultură, „Festivalul Național Cîntarea României”, inițiat de președintele Nicolae Ceaușescu, ne vorbesc nu doar despre cum trebuie făcută educația tinerilor azi ci explică și de ce oamenii fac uneori gesturi care altfel ar fi poate greu de înțeles: „Sînt din București, am venit pentru cenaclu și stau la Traian-Hotel. Am o preferință: aș dori cîntecul „Trăiască România”. Recitalul lui Vasile Seicaru și suplimentul acordat peste cele întîmplate pînă aici, cu piese ale trupelor noastre rock, piese dansante continuînd apoi cu alte cîntece cerute pe parcursul serii de oamenii din sală, cu recitarea realizată de Adrian Păunescu a unei poezii noi sau a binecunoscutei „Pacient”, au încheiat bogat o seară față de care, caracterizarea făcută de citiva elevi de clasa a VIII-a ni se pare relevantă: „Cenaclul dumneavoastră a aruncat o scînteie la Brăila și catargele vapoarelor au luat foc. Un tipărit în noapte al unui pescăruș a metamorfozat în unde crețe cerurile brăilene. Scînteia a cuprins și sufletele noastre”. Se pare că prin aceste locuri Dunărea zămislește oameni...

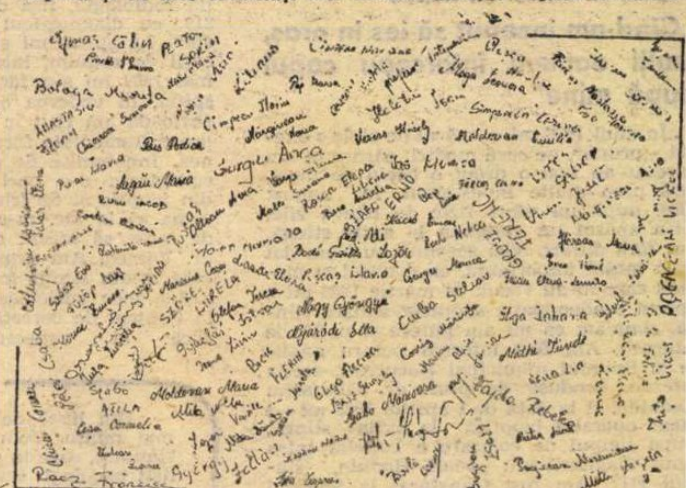
CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891.

Emoționante dovezi de dragoste pentru cultura română de azi ne dau tineri români și maghiari din Tîrgu Mureș care ne adresează numeroase scrisori de chemare în minunatul lor oraș, în mult iubitul lor județ, unde Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, proiectează, ca și la Brașov, Cluj-Napoca și în alte localități din Transilvania, o rapidă revenire.

Scrisoarea tinerilor din Tîrgu Mureș (față și verso)

Fără să existe o precizare privind data la care Cenaclul Flacăra va fi din nou prezent la fași, autoritățile de tineret din acest oraș ne aduc la cunoștință un fapt incredibil și totodată unic în istoria culturii: 30.000 de tineri ieșeni și-au plătit biletele de intrare la cenaclu pentru orice clipă în care Cenaclul Flacăra

va putea fi acolo. Organizatorii ieșeni au propus perioada 5-10 aprilie. Le vom răspunde în numărul viitor al revistei, lor și tuturor celor care au de exprimat dorințele tinerilor pe care li reprezintă, cu privire la viitoarele întîlniri ale Cenaclului Flacăra cu tinerii din toată țara.

Flacăra revine

Sînt oameni care trăiesc datorită lui Iulică Voinea

Ca să intrăm, ca să-i putem bate în ușa, a trebuit să sîrîm gardul, un gard scund, e adevărat, la adăpostul intinericului. S-a înconjurat de multă tăcere în ultima vreme doctorul Voinea, a decuplat soneria, răspunde arareori la telefon. N-am mai fost în casa cu numărul 20 de pe strada 9 Mai din vara anului trecut, cînd l-am descoperit pe medicul arădean. Acum stăm din nou față în față și spune: „Cred că s-a procedat foarte birocratic, iar cercetarea n-a avut în vedere experimentul pe omul bolnav, căruia de fapt i se adresează tratamentul meu. Am citit că animalele mici au murit, dar asta nu mă miră. Eu am făcut experiențe pe animale mari, pe vaci, pe scroafe, chiar și pe cai am încercat — dar tot n-a mers la fel de bine ca pe om! Oricum, eu mine nu s-a consultat nimeni. De ce?” Au fost adevărate asalturi într-o vreme la poarta casei lui Iulică Voinea, cite 150 de oameni în fiecare zi, dacă nu mai mulți. Ii spunem că s-a hotărît continuarea experimentului, dă din cap și nu prea crede, el a sperat că într-o singură lună de zile s-ar fi putut rezolva totul, punîndu-se pe picioare un „staționar” în care internările să se facă pe baza consumtămintului bolnavului. Dar un asemenea pas nu poate fi făcut fără un temel important, decizia fiind hotărîtă în urma unor rezultate incontestabile, evidente, nu după supoziții și afirmații unilaterale. Așa ceva însă

nu există. Ne gândim că de metoda de tratament a doctorului arădean nu se ocupă, practic, la această oră decît revista „Flacăra”. Centrul medicamentelor, ca titular de brevet, subvenționează cercetarea desfășurată la Institutul oncologic, iar Ministerul Sănătății a aprobat desfășurarea experimentului. A fost un pas important, dar nu unul decisiv. Lui Iulică Voinea îi lipsește ceea ce în termeni de specialitate se numește „cazistică”. Iar fără cazistică nu poate fi convins nici un specialist, ca să nu mai vorbim de oamenii de decizie ai sectorului de sănătate. Cine să facă însă această cazistică? Privim sacii cu scrisorile primite de Iulică Voinea și, deodată, ne vine o idee. Notăm mai multe nume în carnet. Revenim în București, alături următoarea scrisoare, copiată în mai multe exemplare:

Stimate tovarășe, vă scriem în numele cauzei pe care revista noastră nu numai că a scos-o la iveală, dar o și susține cu tărie, crezînd în continuare că ea merită pe deplin: tratamentul anticanceros după metoda dr. Iulică Voinea. În urma unei recente vizite la Arad, am aflat că și dumneavoastră ați aplicat tratamentul după această metodă. Nu este alocuită, din păcate, la această oră o cazistică precisă, o statistică a cazurilor îngrijite de Iulică Voinea, deși despre

unele dintre succesele lui revista noastră a relatat cîte ceva. Toemai de aceea, spre convingerea multor specialiști încă sceptici, care nu cred în acest tratament, ne-am gîndit să apelăm la dumneavoastră. Vă rugăm, asadar, să ne scrieți de urgență, descriîndu-ne pe larg toate amănuntele legate de boala tratată: debutul ei, primele tratamente efectuate, operația sau internarea în spital, cum ați ajuns la dr. Voinea, cînd ați început tratamentul după metoda originală a medicului veterinar din Arad, cum vă simțiți în momentul de față. Atașați eventual documente (în copie) care să ateste boala cancerosă, eliberate de medici care v-au consultat înainte de a vă duce la Iulică Voinea. Problema, trebuie să recunoașteți, este mult prea importantă pentru a fi tratată cu superficialitate. Există prea mulți oameni suferinzi, condamnați de boala nemiloasă numită cancer, pentru care mîrturia dumneavoastră poate însemna o uriașă rază de speranță, dacă nu chiar salvarea. Vă rugăm, în numele acestui nobil scop, să ne scrieți cît mai repede, contribuind astfel și dumneavoastră la efortul nostru de a da o șansă vieții. Pentru acest lucru, vă mulțumim.

După cîteva zile, scrisorile au început să sosească la redacție. Din păcate, nu toate cele pe care le așteptam. Am scurta cît am putut, am selectat și, acum, pe cîteva le încredințăm tiparului. Credem că merită!

O viață scăpată de la intineric

„Sînt Gălăc Gheorghe din Galați, str. Cotești nr. 10, am avut o operație la plămînul drept și după revenirea din Spitalul T.B.C. din Galați m-a dat în hepatită. Am fost internat de urgență la Spitalul județean Galați, unde mi-au făcut toate analizele și m-au ținut 3 săptămîni de zile, dar după tratamentul făcut nu m-am simțit bine, tot mai rău și mai rău, doctorii de aici mi-au chemat familia și au spus să mă ia acasă că nu mai apuc Crăciunul, adică sărbătorile de iarnă, și le-au spus să se pregătească de moarte, dar în luna noiembrie 1982, ziua 21, am mers la doctorul Voinea și urmînd tratamentul pe care mi l-a dat, pînă la Crăciun mi-am revenit la normal, că pe data de 28 decembrie am întrerupt tratamentul pentru a putea servi cîte un pahar de vin cu familia de Revelion și cam așa am strigat eu: „Joacă bine și-ndeas, cu haine de înmormîntat!” Vă puteți da seama cîtă bucurie era în familia mea, la fiice, fecior, nepoți și la soția mea, pentru o viață scăpată de la intineric... Cînd am fost externat din Spitalul județean din Galați i s-a spus familiei că nu mai au ce să-mi mai facă, fiindcă mi-ajunge gîlbînarea la cap și mor, că am multe complicații, gîlbînarea, plus ciroză, plus operația la plămînul drept, dar acum nu-mi rămîne decît să vă urez și dumneavoastră tot atîta sănătate cîtă am și eu, fiindcă mă simt bine și nu-mi amintesc de boală”.

Un cioban revine la oile lui

„Vă scriu eu, soția lui Șerb Gheorghe, fiindcă el nu știe afit de bine ce au spus medicii despre boala lui. În 1980 soțul meu se simțea foarte rău, avea amețeli, slăbiciuni, nu avea poftă de mîncare, era nervos și nu putea face nici un efort. În februarie '80 a fost la Brașov pentru a face analize să vadă ce are și s-a întors cu diagnosticul „arteroscleroză la cap”. A urmat cu o serie de medicamente, majoritatea străine, apoi a mers la control, a luat altă serie de medicamente, dar în zadar. Prin aprilie l-a apărut la buza inferioară o mică bubă la care nu am dat importanță. El se simțea tot mai rău. Au trecut cîteva luni, vînzînd că nu se mai vindecă rana am fost la un medic stomatolog din Ineu, pentru a-și face un control la dantură, avînd-o cam defectă și făcîndu-ne impresia că de aici poate provine bubă. Doctorul ne-a trimis de urgență la Timișoara, la dr. Urtiță, dar dinsul era plecat la București. Ne-a văzut dr. Vasiliuță și ne-a dat diagnosticul „epiteliom spinocelular”, recomandîndu-ne urgent operație. L-au internat în august la Spitalul maxilo-facial din Timișoara, unde a fost operat de dr. Craiovean și ulterior transferat la Deva. I-a fost scoasă crustă și ganglionii din ambele părți. După perioada de spitalizare a venit acasă. Un timp parcă era mai bine, apoi iar a început să-l înțepa prin buză, pe sub barbă, slăbiciuni și rău. Ne-am dus la București, la dr. Dănilă, și a urmat tratamentul aproape un an, nu-l era mai rău, dar nici foarte bine. În 1981, cam prin august, i-a apărut din nou rana la buza, dar de data aceasta în partea stîngă. La Timișoara ni s-a recomandat din nou operație, dar n-am mai fost de acord. Atunci am încercat la Sibiu, la dr. Simlian. Ne-a spus că epiteliomul s-a extins în toată gura, o operație nu e cazul, mai bine îi facem raze. I-a luat crustă pentru analize și după ieșirea rezultatelor a fost transferat la oncologie, la dr. Cornea, unde a făcut 14 raze după care i-a fost foarte rău. Trei luni, adică din noiembrie 1981 pînă în februarie 1982 n-a putut minca decît lapte și ceal. A fost ceva îngrozitor, ce crize avea! Prin martie, fiindu-i mai bine, a plecat la oi, fiind de meserie cioban. Dar nu putea face nimic, nu putea suporta frig, nu putea suporta mai tîrziu nici căldura solară, în orice caz, rău. Noaptea avea crize, îl strîngea gura, se scula și se plimba, nu stia ce să facă. Întîmplător am citit în revista Flacăra despre dr. Voinea. Între timp am mai discutat și cu alți medici, ca dr. Mosora de la Cluj, dr. Duma de la Arad, care mi-au spus că numai

localizat dacă se poate, căci este o boală nevindecabilă. Fiind disperată, am încercat la dr. Voinea, cam prin iulie 1982. Cu foarte mare greutate am obținut medicamentele. Un timp i-a fost foarte greu cu tratamentul, dar după el se simte foarte bine. S-a îngrășat, acum se află cioban la oile C.A.P.-ului Cermi, jud. Arad, unde lucrează. Stă în aer liber, prin frig, muncește, lucru care nu demult era imposibil la el. Chiar și prietenii lui sînt impresionați de schimbare. Așa că vă mărturisesc că trebuie prețuit mai mult ce a făcut dr. Iulică Voinea, fiindcă dînsul a făcut în 3 luni ce mulți nu au putut face în 2 ani”. (Șerb Maria, comuna Poiana Sibiului nr. 345)

„M-am agățat de acest tratament cu toată ființa mea”

„În urma scrisorii primite vă răspund cu deosebită plăcere. În luna oct. 1982, simțindu-mă foarte rău, am făcut o radiografie pulmonară la Policlinica jud. Caraș-Severin și pe baza acestei radiografii mi s-a făcut internarea de urgență la spitalul vechi din Reșița, secția „boli profesionale”. După multe analize și radiografii s-a constatat că am cancer pulmonar, am stat internat în spital 18 zile, timp în care starea sănătății mele s-a înrăutățit pe măsură ce treceau zilele. Îmi pierdusem pofta de mîncare și apoi am fost externat cu diagnosticul „neoplasm pulmonar dr.”, diagnostic dat fiicei mele, împreună cu bilețul de ieșire din spital. Totodată i s-a spus că mai am maxim 3-6 luni de trăit. Fieca mea mi-a spus însă adevărul și, după ce am aflat din revista dv. despre dr. Voinea din Arad, cu ajutorul prietenilor fiicei mele din Timișoara și Arad, care la rîndul lor au avut cunoștințe și prieteni, a ajuns să-i înmîneze dr. Voinea ieșirea mea din spital cu toate analizele și diagnosticul stabilit de medicul oncolog din Reșița. Dorind din tot sufletul să trăiesc căci sînt numai de 62 de ani și auzind verdictul dat de medicii din spital, m-am agățat de acest tratament cu toată ființa mea. Am început în data de 24 noiembrie '82 și de la primele picături luate și primele ungeri cu alifia dată am constatat că s-a întîmplat tocmai cum spusese dr. Voinea. Lucrul acesta mi-a dat încredere că tratamentul își face efectul și că trebuie să-l continui. În momentul de față sînt la a treia serie de medicamente și mă simt foarte bine, nu mai am dureri, mi-a revenit pofta de mîncare și am ajuns iarăși la greutatea pe care am avut-o înainte de a mă îmbolnăvi, într-un cuvînt mi-am revenit complet. Pe această cale doresc din tot sufletul să-i mulțumesc doctorului Voinea, acestui om care mi-a redat sănătatea, și să-l încurajez în activitatea sa”. (Knejević Milan, Bd. 23 August, bl. 28, ap. 11, Reșița)

„Cînd am început să ies în oraș, mulți oameni întorceau capul după mine”

„În anul 1980 mi-a apărut pe piele o exemă, „prurit”, pe care medicii cărora m-am adresat au luat-o drept o boală de piele, fără prea multe investigații. În august 1980, după un efort fizic de cîteva zile, mi-a apărut un ganglion la axila stîngă, dar fără dureri. Nici acestuia nu l-am dat prea multă importanță, ca dealtfel și medicii care m-au văzut. În martie 1982 mi-a apărut o adenopatie supraclaviculară stîngă, simțeam că nu am putere și poftă de mîncare. Am fost internat pentru analize la Spitalul municipal București, secția interne, condusă de prof. dr. Gherasim Leonida, și la data de 1 aprilie 1982 mi s-a făcut operația biopției la axila stîngă. După timpul de colorare a lamelor mi-a venit diagnosticul: „boală Hodgkin, stadiul III”. Am fost transferat la Spitalul clinic Fundeni cu aprobarea prof. dr. Berceanu în data de 13 aprilie, unde mi s-a aplicat tratamentul cu citostatice. După prima cură am mers acasă, eram foarte slăbit și aveam o instabilitate fizică destul de accentuată. Simțeam o greutate în torace, mai ales la aspirația aerului. Timp de două luni am încercat tratamentul doctorului Leontopol, formațiunea tumo-

rală s-a micșorat substanțial, așa cum se vedea din radiografia pulmonară efectuată după aceea la Fundeni. Tot acolo am auzit de acest Voinea, de la un pacient care avusese cu ani în urmă leucemie cronică și care se simțea foarte bine din toate punctele de vedere, acum nu-și făcea decît analizele și-i ieșeau destul de bine. Am făcut tot ce am putut și am intrat în posesia acestui tratament, pe care l-am luat ca pe o licoare plină de speranță. După șase zile de tratament, mai exact în momentul cînd am ajuns la doza maximă, am început să-mi iasă bube pe stern, la axile și supraclavicular. Am avut dureri foarte mari, e adevărat, speranța aproape se spulberase, dar mergeam totuși înainte, gîndindu-mă că se mai pot întîmpla totuși și minuni. Pînă în acel moment mă consideram o persoană nu prea cunoscută, dar cînd am început să mă simt bine și să ies în oraș, mulți oameni întorceau capul după mine. Eram întrebare pe stradă, direct, sigur că mă deranja, dar răspundeam fără ocolișuri. Am omis să vă spun că înainte avusesem paloarea specifică bolii neoplazice, care însă îmi dispăruse, aveam poftă de mîncare, nu mai ameteam și eram parcă puțin mai gras. Medicii care mă cunoșteau chiar din perioada îmbolnăvirii mă întrebau cum mă simt, eu trebuia să le explic că mă simt bine și că merg la serviciu, că am luat tratament de la Arad și mi-au ieșit bube, care acum se cicatrizeră, se uita lung, își puneau ochelarii și priveau, unii spuneau că-l mincînuă curată, alții credeau. Am făcut în data de 9 februarie 1983 examenul tomografic computerizat, la secția specială a Spitalului Fundeni, unde am primit următorul rezultat: „Nu sînt imagini de adenopatii sistematizate în hilul mediastin, peggilomboarortici și mezenterici”. Semnează, dr. S. Georgescu. În această analiză mi s-a făcut și o perfuzie cu o substanță numită, din auzite, „ecater”, unde, tot din auzite vă spun, mi s-a rî văzut medicamentul respectiv. Analiza poartă numărul 112/83. Vă dau mai jos numerele folior de observație cu care am fost internat la Spitalul Fundeni: 1222, 1537 (din 18 mai 1982), 1938 (28 iunie 1982), 2034 (6 iulie 1982), 2398, 2327. Pentru orice analize, vă stau la dispoziție cu carnetul care mi s-a înmînat de secția de hematologie a Spitalului clinic Fundeni, etajul 11, doctor curant Colț Elena. Doresc să nu mi se publice numele în revista Flacăra, accept inițialele și județul” (T.N.I., jud. Vîlcea)

La biopsie nu mai apare nimic

„Subsemnata Ghiță Anica, domiciliată în București, Șos. I. Șulea nr. 58, în vîrstă de 52 de ani, pensionată de boală, vă aduc la cunoștință următoarele. La 3 mai 1982 am fost internată la Spitalul Colțea, secția radiologie, fișa de internare nr. 6312/219, cu diagnosticul „neoplasm col uterin”. La spital mi s-au făcut două aplicații de radium, intern, iar la data de 8 mai 1982 mi s-a făcut fișa de ieșire din spital, în vederea operației. În aceeași perioadă am citit în revista Flacăra despre tratamentele făcute de dr. Iulică Voinea. Îneebunită de groaznică boală ce o cunoșteam c-o port în corp, cunoscută din biopsie și de frica operațiilor pe care urma să le fac, m-am hotărît că înainte de toate să încerc cu tratamentul de la dr. Voinea. Am urmat tratamentul, după care m-am simțit foarte bine. Pentru liniștea mea sufletească m-am prezentat la Centrul de cercetări și diagnostic precoce al cancerului genito-mamar

(I.O.M.B.), unde mi s-a făcut de către dr. Badea Petre colposcopia și am fost trimisă la dr. Mindru Maria Ungureanu pentru a mi se fac din nou biopsia. După două biopsii făcute de tovarășa doctor, spre bucuria mea mi s-a spus că nu mai apare nimic, așa cum rezultă și din fișa ZIN/20/1982, de la centrul menționat mai sus. Azi mă simt foarte bine, mulțumită inițiativei dumneavoastră de a face cunoscut tratamentul medicului veterinar Iulică Voinea. Față de cele arătate și de felul cum mă simt cu sănătatea, consider că tratamentul dat de doctorul arădean a avut efecte mai mult decît satisfăcătoare și că trebuie făcut tot pentru ca el să fie cît mai cîrind testat, spre a fi la îndemîna tuturor oamenilor muncii ce suferă de această groaznică boală”.

„Am luat și eu preparatul de 4 ori și mă simt foarte bine”

„Mă bucură faptul că v-ați adresat și mie, ca altor mulți condamnați de boala nemiloasă numită cancer. Voi încerca să relatez așa cum mă pricep cazul meu. Am 58 de ani, în urmă cu 2 ani și 8 luni am observat la pieptul stîng un nodul de mărimea a două alune. Am stat așa aproape doi ani, timp în care acel nodul nu a crescut, nici nu și-a schimbat forma, dar mă simțeam foarte rău, nu aveam putere și eram foarte obosită. În urma unei șederi de mai multe zile la soare, mai precis la începutul lunii iunie 1982, nodulul de la piept s-a înroșit, s-a mulat (era foarte tare înainte) și mi-a fost grozav de rău, nu mai puteam face nimic. În această stare gravă m-am dus la Policlinica C.F.R. din Timișoara, unde m-am internat, iar pe data de 17 iunie am fost operată, tăind mi se tot pieptul, de conf. Ruso. După două săptămîni am plecat acasă, iar în șase săptămîni operația era vindecată. După aceea m-am simțit puțin mai bine, dar totuși oboseala și slăbiciunea tot le mai aveam. Citind prin revista Flacăra despre doctorul Voinea am mers la Arad și acolo am găsit foarte multă lume. I-am arătat diagnosticul primit de la Spitalul C.F.R.: „Examen histopatologic nr. 4677/1 VII 1982. Examen extemporaneu din glanda mamară stg.: carcinom schiogen. Parafină: carcinom schiogen cu zone de adenocarcinom. Ganglionii auxiliari: metastaze masive carcinomatoase în unii ganglioni trimiși. Diagnostic clinic: neoplasm mamar stg., stadiul II. Semnat dr. Tudose”. În legătură cu doctorul Voinea vă pot spune că am luat și eu preparatul dînsului de 4 ori și că mă simt foarte bine. De cum am luat prima doză am simțit că nu mai obosesc și că nu mai am senzația de molicie și am căpătat o poftă de mîncare grozavă. Tot după prima doză mi-au ieșit niște bube pe la încheieturi și se scurgea o secreție foarte urîtă. Aceste bube au trecut și am continuat mai departe și pot să vă spun fără să exagerez cu nimic că mă simt foarte bine, ceea ce nu-mi vine nici mie să cred. Am văzut la Arad mulți lume bolnavă, dar care avea totuși mai multă speranță, datorită faptului că se simțea mai bine în urma rețetei dr. Voinea. În speranța că aceste rînduri vor sluji, alături de multe altele, cauzei pe care revista a scos-o la iveală, vă rog să continuați și să-l sprijiniți pe doctorul Iulică Voinea, intrucît avem mare nevoie de preparatul dînsului”. (Nedelea Alexandra, comuna Dența, jud. Timiș)

Din lipsă de spațiu n-am putut publica aici decît 6 scrisori, dar ele sînt mai multe. Vom continua în numerele viitoare cu publicarea unor mărturii similare, care în mod sigur șochează și îi vor șoca întotdeauna pe medicii specialiști oncologi. Rugăm pe această cale și alți foști pacienți ai doctorului Voinea să ne scrie, arătîndu-ne care a fost drumul bolii lor și cum se simt în momentul de față. Ceea ce dorim, mai cu seamă, este să atragem încă o dată atenția organelor de decizie din sectorul de sănătate asupra unor performanțe cu totul neobișnuite în lupta cu boala cancerosă și să solicităm un sprijin mai eficient și concret pentru tratamentul lui Iulică Voinea. Timpul totuși trece, de ce să mai așteptăm?

SAH

de MARGARETA MUREȘAN

Au pornit ceasurile de control!

De ani și ani deviza „Gens una sumus” și steagul alb-bleu al Federației internaționale de șah animă suflete calde și minți ascuțite. Parcă n-ai spune că au trecut atâția ani — din 1924 — când o mină de entuziaști din lumea întreagă, printre care și neobositul promotor al șahului românesc, prof. dr. Ion Gudiș, au fondat forul suprem al șahiștilor. Anii s-au scurs și rodul lor bogat sînt cele 25 de ediții ale Olimpiadei de șah, cea mai impresionantă competiție mondială pe echipe. Ecourile Olimpiadei de la Lucerna din noiembrie 1982 s-au stins, dar comentariile partidelor nemuritoare continuă în lumea pătraterilor alb-negre în așteptarea ediției viitoare. Parcă mai aud și acum freamătul spectatorilor nerăbdători ce, așteptînd gongul de începere a Olimpiadei, priveau cu înțelegere cele 250 de table de șah cu piese Staunton. Ceasurile de control erau încă înțepenite în așteptare.

Intr-o ordine perfectă computerele au stabilit adversarii și cele 92 de echipe masculine și 45 de echipe feminine aveau să lupte pentru laurii de campioni olimpici. Dar unde să fie jucătorii? Li distingeau cu greu în multime. Campioni mondiali. Mari maestri. Albi, negri... Tineri, bătrîni... Karpov, Tal, Smislov, Garcia, Korcinoi, Găprindașvili, Timman, Ribli, Torre, Ciburdașvili, Seirawan, Miles, Hübner, Quinteros, Verőczy, Portisch, Lazarevic, Browne, Kasparov. Se căutau între ei. Lipsea Fischer... Își strîngeau amical minile, se priveau cu respect și prietenie, comentarii șahiste tehnice se auzeau. Simțeam atunci cum clooteau deasupra undeva, din cercurile olimpice parcă, emoțiile unei lumi întregi ce alege arma cea mai fină în luptă pentru bine: gîndirea.

România — prezentă! Gheorghiu, Subă, Ciocăltea, Ghindă, Stoica, Foișor, Pogorevic, Terescenco, Polihroniade, Mureșan. Și toți eram o echipă. O echipă ce avea de apărut anii de muncă, dăruire și, dacă mi se dă voie, talent și competență.

Cite emoții, cite calcule, cite amenințări de parat au fost, ce stări tensionale, ce sacrificii magistrale de piese, ce dueli psihologici s-au purtat nu se mai spune. Totul s-a spus. Acum au rămas doar clasamentele.

MASCULIN:

1. U.R.S.S. 42 1/2 puncte (Karpov, Kasparov, Polugaevski, Beliavski, Tal, Iusupov)
2. Cehoslovacia 36 puncte
3. S.U.A. 35 1/2 puncte

FEMININ:

1. U.R.S.S. 33 puncte (Ciburdașvili, Alexandria, Găprindașvili, Ioseliani)

2. România 30 puncte
3. Ungaria 26 puncte

Asadar România vicecampionă olimpică, antrenori: Mircea Pavlov și Șerban Neamțu. Au mai rămas diagrame, partide și mindria fetelor noastre care, din cele 10 ediții ale Olimpiadei la care au participat, pentru a cincea oară sînt vicecampionice olimpice.

Cînd sunetul gongului s-a stins și cînd medaliile străluciau în lumina reflectoarelor și obiectivelor aparatelor de fotografiat, o întrebare rămînea fără răspuns: Cine vor fi campioni mondiali? Turneele interzonale de la Toluca, Las Palmas, Moscova, Bad Kissingen și Tbilisi au stabilit candidații în luptă pentru titlu. Congresul F.I.D.E. a tras la sorți perechile:

MASCULIN:

- Korcinoi — Portisch
Kasparov — Beliavski
Ribli — Torre
Smislov — Hübner

Deschiderea engleză

ALB: Margaretă Mureșan
NEGRU: Lidia Semenova
(Baile Herculane, 1980)

1. e3 e5 2. e4 e6 3. Ce3 Ce6 4. e3 g6 ?! (O mutare neobișnuită, care duce la o luptă extrem de ascuțită; mai sigur este 4... e6 5. d4 d5 trecînd în Apărarea Tarrasch) 5. d4 d6 (După această mutare se trece în Apărarea Benoni cu cîțiva timpi în plus pentru alb. Mai bine ar fi fost desigur 5... c: d4 6. e: d4 d5 7. Ng5 Ce4 8. e: d5 Ce3 9. b: c3 Dd5 trecînd în Apărarea Grünfeld) 6. Ne2 Ng7 7. d5 Ce5 (Alternativa 7... Ca5 s-a jucat în partida Darga — Evans, Veneția, 1967, continuîndu-se 8. 00 00 9. Dc2 Ng4 10. b3 a6 11. Nb2 Tb2 12. R4 cu avantaj pentru alb. Nici mutarea 7 — cb8 n-ar fi rezolvat problemele poziției: 8. 00 00 9. e4 e6 10. Nf4 e5 11. Ng5 h6 12. Nh4 g5 13. Ng3 Ch5 14. Cd2 e4 15. Ng4! albul obținînd avan-

FEMININ:

- Alexandria — Lemacliko
Găprindașvili — Levitina
Ioseliani — Liu She Lan
Mureșan — Semenova.

Luna martie a fost stabilită pentru desfășurarea sferturilor de finală ale meciurilor candidaților, în august se vor disputa meciurile din semifinale, iar în noiembrie va avea loc finala candidaților la titlul mondial. Învingătorii din cele două finale vor înfrunta în cursul anului viitor pe cei doi campioni mondiali — Anatoli Karpov și Maia Ciburdașvili.

Pentru semnarea acestor rînduri, care va scrie rubrica de șah a revistei Flacăra începînd din această săptămînă, obiectivul este deci meciul cu Lidia Semenova. Puteți urmări, în continuare, ultima noastră partidă, cea pe care am cîștigat-o, deși scorul este egal 1 1/2 — 1 1/2.

S-au pornit ceasurile de control.

taș clar în partida Polugaevski — Holmov, U.R.S.S., 1967) 8. C: e5 d: e5 9. e4 00 10. 00 Ce8 11. Ne3 b6 12. a3 a5 13. Tb1 (Avantajul albului pe flancul damei a devenit clar, negrul nu mai poate împiedica străpungerea C2 — C4, după care slăbiciunile negrului devin evidente) 13... Cd6 14. C4 a: b4 15. a: b4 Cb7 16. Db3 f5 17. f3 f4 18. Nf2 g5 19. Tf1 De8 20. Cb5! Tb8 21. Da3 (Cu mutări simple albul a obținut avantaj decisiv, negrul nu mai poate sprijini în mod convenabil punctul strategic c5) 21... c: b4 22. D: b4 Tf6 23. Ce7 Df8 24. Nb6... (Avantajul pozițional al albului s-a transformat în avantaj material) 24... cd8 25. e5 h5 26. Da4 Rf7 27. Da7 Tb7 28. Da8 (Negrul nu mai poate evita noi pierderi materiale) 28... T7 b6 29. T: b6 T: b6 30. e: b6 Nd7 31. Da7 g4 32. Ce6 1—0. O bună realizare strategică a Margaretă Mureșan.

Antrenor ȘERBAN NEAMȚU

Un „Oscar” pentru o româncă?

Se pare că ceea ce n-a obținut un film românesc este pe punctul de a obține marea maestră Margaretă Mureșan. Este vorba de „Oscar”-ul acordat celor mai buni jucători de șah din lume, premiul anual acordat de Asociația internațională a ziariștilor șahiști. Pentru a intra în posesia rîvnitului „Oscar”, Margaretă Mureșan ar trebui să figureze pe primul loc într-un clasament „neoficial”, alcătuit pe baza propunerilor a 88 de ziariști din 26 de țări. Într-un astfel de top, publicat în martie de revista vest-germană „Rochade”, Margaretă Mureșan figurează pe locul șapte, cu 395 p., după marile maestre Nona Găprindașvili, Ciburdașvili,

Cramline, Alexandria, Levitina și Ioseliani, dar înaintea altor valoroase jucătoare cum ar fi Ahmilovskaia, Liu She Lan și Semenova. Acest loc șapte care o înscrie pe lista candidaților pentru „Oscarul” feminin vine să confirme forma excepțională a româncei care, să nu uităm, este medaliată cu argint, împreună cu echipa feminină de șah a României, la cea de-a XXV-a Olimpiadă de șah de la Lucerna. Acum, în pragul disputării meciului contra Semenovei din cadrul sferturilor de finală ale turneului candidaților la titlul mondial, revista noastră îi urează mult succes, fiind, ca și pînă acum, alături de ea. Succes Margaretă Mureșan! (George Cușnăreanu)

Rugbi

Competiții cu tradiție

Duminică trecută, la orele 11, pe stadionul de la Ghencea, într-o atmosferă de elită rugbyistică și atmosferă primăvărată, echipele Steaua și Selecționata Armatei Franceze ne-au prilejuit un spectacol de clasă, printr-o întâlnire echilibrată și devenită tradițională, an de an, în spiritul prieteniei și legăturilor îndelungi care apropie națiunile noastre.

Spre satisfacția noastră, echipa Steaua, confirmînd poziția sa de lider a campionatului republican de rugbi, și-a adjudecat victoria cu scorul final 19-17 (9-9) în această a 18-a confruntare disputată foarte strîns, sub competența autoritate a galezului John Winston. Pentru a ilustra suspansul permanent al evoluției jocului și pentru a simplifica filmul acestui emo-

tionant meci, vom transcrie pur și simplu o suită de cifre care indică etapele scorului. Iată deci Steaua — Selecționata Armatei Franceze: 3-0; 3-6; 6-6; 6-9; 9-9; 12-9; 12-13; 16-13; 19-13 și în sfîrșit 19-17.

Este de semnalat faptul că, în ciuda victoriei meritate și a faptului că Steaua cîștiga mai toate aruncările la tuse, prin aportul remarcabil al jucătorului Galan, angrenajul deschiderii (Suțiu — Alexandru) a funcționat dezordonat și îngrijorător, iar trei sferturile au practicat o fantezie debusolată. Dealtfel, Steaua a marcat majoritatea punctelor din lovitură de picior și numai un singur eseu, cel al lui Fuicu, la care a colaborat decisiv talonerul Munteanu, față de cele trei esuuri marcate de militarii francezi, ultimul dintre ele fiind debordant și pe toată întinderea terenului. De bună seamă că noului antrenor al Stelei, Theodor Rădulescu, cel care este, dealtfel, și secundul la conducerea naționalei, îi incumbă gra-

vele amellorări în viitorul acestei formații fruntașe.

Indreptîndu-ne acum privirile către o altă tradițională competiție europeană, de o amploare binecunoscută, ne vom referi la Turneul celor cinci națiuni, a cărui ultimă etapă, decisivă pentru clasament, s-a desfășurat sîmbătă 19 martie a.c. Prin victoria de la Paris a Franței asupra Țării Galilor cu 19-9 (6-6) și cea de la Dublin a Irlandei asupra Angliei cu 25-15 (10-12), Franța și Irlanda, cumînd fiecare cite 6 puncte, devin cîștigătoare ex-aequo ale importante competiții, deși esaverajul general al Franței (73-61) este superior celui al Irlandei (71-67).

Avînd în vedere victoria României asupra Franței (16-6) în cadrul actualului campionat european F.I.R.A., triumful recent al Franței în turneul celor cinci națiuni confirmă și consolidează, pare-se, o tradiție plăcută nouă.

TUDOR GEORGE

0 carte captivantă

Zilele acestea a apărut, mai bine-zis a dispărut din librării, o carte scrisă de doi autori care nu mai au nevoie de prezentare specială: volumul intitulat simplu „Jurnal rutier” purtînd semnătura lui

Victor Băduț și Gheorghe Ene a fost precedat, în timp, de altele două: „Kilometrul care urmează” și „Dincolo de șosea”.

Concepută ca un adevărat jurnal sistematizat pe luni și zile, cartea încită nu numai prin veridicitatea întâmplărilor narate. Dincolo de descrierea faptului brut, autorii reușesc să literaturizeze subiectele folosind cu iscusință și fantezie cele mai felurite modalități de redare: schiță, scurtă, confesiunea, relatarea seacă, aforismul, pamfletul satiric, mici inserte lirice.

Diversitatea stilistică acordă cititorului dreptul de respiro, îl ajută să iasă din atmosfera apăsătoare a relatărilor care, de fapt, sînt variațiuni pe aceeași temă: circulația rutieră privită din cele mai insolite unghiuri.

Ca scriitor, mărturisesc că am invadat o clipă posibilitatea autorilor de a culege pe viu (cum se spune) o asemenea ploaie de subiecte. Cîteva din întâmplările descrise întrec orice imaginație, altele pot constitui singure scheletul unei povestiri de anvergură, iar altele sînt mici scenarii de film scrise cu dezvoltură și excepțional simț al observației. Vreau să remarc, de asemenea, o altă calitate a acestei cărți și anume: lipsa ei de ostentație, de didacticism. Victor Băduț și Gheorghe Ene sînt nu numai fini observatori ai fenomenului rutier cotidian, ci și niște pedagogi dotați care dezlăuie cititorilor implicațiile sociale și urmările uneori nefaste ale celui mai banal accident de circulație. Ei nu moralizează, ci constată, ei nu dau lecții, ci demonstrează, ei nu condamna, ci avertizează! Dincolo de fiecare narațiune se ascunde un simbol, dincolo de fiecare relatare iese la iveală, fără ostentație, cauza care a produs sau ar fi putut produce accidentul.

Citind cartea dintr-o suflare, mi s-a imaginat pe cei doi autori, care prin profesia lor iau cunoștință despre pulsul zilnic al șoselelor țării, răsfoind mîile de file, selectîndu-le, încercînd să sintetizeze sub forma unui jurnal amalgamul de fapte, de cele mai multe ori zguduitoare. Spicium din cele peste 200 de file ale volumului citeva aforisme: „Noaptea, mașinile își pierd culoarea”, „O cheie de contact nu este un permis de conducere”; „Pneurile au memorie: nu uită cînd au fost maltratate”; „Condu în așa fel încît să fii o prezență nu o amintire”.

Desigur, exemplele ar putea continua. Această carte scrisă cu mină sigură, cu ochi selectiv, recomandă doi condeieri cu veche experiență profesională, dar cu o mereu nouă și proaspătă forță și înzestrare jurnalistică. Așa cum am spus, volumul se citește pe nerăsuflăte, uneori cu sufletul la gură, alteori cu detașare meditativă, alteleori cu tristețe și remanere.

Apărută la Editura „Albatros”, cu o inteligență și vigoare prezentare a scriitorului Mircea Săntimbreanu, cartea se constituie într-un veritabil document de fapte reale filtrate prin talentul, omenia și condeiul mereu în alertă al celor doi autori. Trebuie subliniate de asemenea desenele gen caricatură care însoțesc cartea și sînt semnate de N. Nobilescu.

Și pentru a încheia aceste rînduri, înainte de-a recomanda tuturor posesorilor de autoturisme volumul mai sus-prezentat, să-l lăsăm pe autori să vorbească: „Mașina, ca și femeia, cere gingașie...”, „La volan, caracterele și temperamentele sînt nede...”.

MIRCEA MICU

Omul care joacă

Sub fiorul crivățului

Curios, dar în același timp interesant, echipele noastre au un nivel de joc mai scăzut la începutul returului, după lunga pregătire a iernii, decît atunci cînd începe un nou campionat și cînd vacanța ca și pregătirea propriu-zisă sînt mult mai scurte. Amintindu-mi o posibilă statistică în acest sens, sînt tentat să afirm acest lucru apelînd la cronicile scrise la partidele de început ale ultimilor ani. Ele certifică că în primele etape de debut ale competiției, din vară, sînt mai multe partide bune, calitative și chiar ca ritm, în ciuda căldurii, decît în timpurile de mijloc ale ghiocelor. Se poate spune că atunci cînd începe la noi partea a doua a campionatului, după iarnă, deși foarte bine pregătite fizic sau aproape egal — pentru că e mai la îndemîna ori-

cui de lucrat cu echipele în acest timp ce presupune și cere mai mult volum fizic și, chipurile, mai puțină calitate și cantitate tehnico-tactică — ciocnirile au echilibrul impetuozității, dar nu și frumusețea desenelor de joc din mijlocul primăverii sau de la începutul lui august.

Cei care medită cu grijă asupra momentelor fotbalului nostru trebuie să ne zbatem și mai mult imaginația pentru a găsi soluții mai bune de program și de adaptare a acestuia la cel internațional, precum și de găsire a unor mijloace de antrenament tehnico-tactice ce pot estompa direcția și fiorurile vinovate ale crivățului sau ale austrului. În ultimul timp sînt încercări în acest sens, este și meritul lui Mircea Lucescu, pe care l-am „întepat” și... sigur că o să mă mai refer la el, avînd și destule idei. Altfel n-ar fi competiție. Nu în folosul vreunui din noi, cum îi mai aud pe unii că se descoperă salvatori de necazuri, ci tocmai pentru binele fotbalului ce se îmbogățește și astfel. Fără comentarii, luări de poziție și atitudini pro și contra, „liniste” aparentă n-duce a bine niciînd. Dar priviți, în sprijinul ideii de in-

ceput, desenul cifric al scorurilor unei etape: 1—0, 1—1, 2—1, 2—0 și... un singur 2—2; ce ne duce spre cifra 4 ca adunare, nici o echipă nemarcînd 3 goluri, fapt mai rar la noi.

Ne „italienizăm”, oare, tocmai pregătindu-ne pentru a le da o replică pe măsură la 16 aprilie?... N-ar fi rău. Ascultînd pe viu „minutul cu minut”, Cristian Topescu a remarcat că partida Sportul — F. C. Argeș (redată succint pe micul ecran) a avut un „ritm infernal”, avînd încredere pe bună dreptate în mulții ani și de fotbal comentări de Ion Ghiulescu. Or, e prea puțin (la Slatina, Rm. Vilcea și Ploiești) întîlnirile fiind ceva mai interesante) pentru 9 jocuri ce sînt menite să aducă și panica.

Totuși, șocul Argeșului merită apreciat. A condus cu 2—0, avea parcă meciul în mină, putea și pierde prin penaltyul discutabil ce era să-l primească și încărcă posibila conștiință a arbitrilor, dar era păcat. Echipa lui Dobrin are viteză de contraatac. Paradoxal la prima vedere, maestrul improvizăției pe spațiu restrîns, dar și autor al unor pase de excepție ca jucător, realizează acum cu echipa pe

care o conduce ca antrenor o viteză de joc și o rezistență la ritm ridicat ce nu a putut-o primi distribuitorii în care a apărut cu rol principal la Pitești. Poate și pentru că există El, și era „gustat” altfel. Iar gustul poate fi și înșelător, fără a ne mai gîndi și la competența degustătorilor.

Incontestabil, în orice jucător de fotbal există și un pic de egoism, firesc la orice participant într-un act de creație, ce devine periculos, cînd îl ampoare și la îndemnul și cu „ajutorul” uneori înconștient al murtora. Dacă el devine altruism prin ajutorul societății în care se naște, este și spre binele ei. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. În conjuncturile trăibile și în fotbal e din ce în ce mai dificil de stabilit cine face primul pas. Individul-personaj sau societatea în sine, prin el, și după aceea purtînd-l cu ea. Este o temă deschisă, supusă mereu meditației și abordabilă oricînd. Și pentru ea, istoria, prin verdictele ei, scrie necruțător...

CORNEL DINU

In sistemul de recuperare a sticlelor: o mai bună organizare, un control mai sever

Să nu așteptăm ca uleiul să iasă la suprafață

Relativ puțini dintre noi, după ce am golit una din sticlele în care am cumpărat ulei, vin, bere, cico, lapte etc., și ne ducem la alimentară pentru a primi, în schimb, garanția de 2 lei, cunoaștem cu exactitate organizarea, amplasarea și eficiența economică a sistemului de recuperare a ambalajelor. Foarte mulți dintre noi, din păcate nu toți, știm ce responsabilitate cetățenească implică această operație, de recuperare, doar la prima vedere fără urmărire asupra noastră a tuturor. Dar, ceea ce e mai grav, unii dintre noi știm teoretic cum trebuie să procedăm dar, din comoditate, nepăsare, lipsă de educație și o „smecherie” rudimentară și prost înțeleasă, la adăpostul gestului mărunț și anonim, procedăm altfel decât ar trebui.

De ce am pornit la această anchetă? Pentru că nu o dată ni s-a întâmplat să cumpărăm din magazine alimentare sticle cu apă minerală, bere, vin sau alt conținut și să constatăm că nu se pot consuma băuturile dinăuntru din cauza gustului sau mirosului de ulei rinceat sau a altor impurități. Am avut ghinion, am pierdut cițiva lei, ne spunem și desfacem altă sticlă. E neplăcut, dar nu e o nenorocire. Undeva pe filiera recuperare, spălarea, ambalarea s-a strecurat o neglijență. Ni se întâmplă din ce în ce mai des să tragem asemenea „lozuri necitigătoare”. De fapt, motivul principal care ne-a hotărât să punem în discuție cit mai grabnic cele constatate, mergând pe drumul parcurs de ambalare, sînt accidentele grave, tragice uneori, cauzate de neglijența și nepăsarea noastră.

Tatăl a murit. Mama și fiica luptă de 16 zile să supraviețuiască

Spitalul de urgență, Secția de terapie intensivă. Privim prin geamul care desparte biroul în care discutăm cu doctorul Eugen Subțirică de salonul de reanimare. O familie, tată, mamă, fiică, la rîndul ei soție și mamă, intoxicată cu tetraetil de plumb, ingerat odată cu o plăcintă făcută în casă. Tatăl a murit. Mama și fiica se luptă de 16 zile să supraviețuiască. Ce nume se ascunde în spatele acestei nenorociri? Cine și cum a extras această substanță extrem de periculoasă din industrie? Cum a manipulat-o de a ajuns printr-o sticlă murdară (tetraetilul de plumb este lichid și n-ar fi putut ajunge prin făină sau zahăr) în plăcinta acestei nefericite familii. O sticlă de ulei, de esență aromată? O anchetă urmează să limpezească acest lucru în măsură în care există un fir care nu s-a rupt pe drumul anonim al unei sticle. Dr. Eugen Subțirică: „Numai în anul 1982 am tratat aproximativ 70 de cazuri de accidente cu toxice. Unele din ele au

fost mortale. S-au găsit urme de substanțe toxice în sticlele de pepsi, cico, bere, ulei și apă minerală. Unele din accidente provin din manipularea necorespunzătoare a unor substanțe care se găsesc chiar în comerț. Altele ca urmare a sustragerii din industrie a anumitor substanțe toxice care, fie din neglijență, fie din necunoaștere, au dus la accidente. Să enumerăm insecticidele organofosforice și organoclorurate, tetraetilul de plumb, soda caustică, apa tare, lichidul pentru acumulatori de mașină, acidul acetic (se întrebuințează la fabricarea oțetului), tetracolorura de carbon (solvent care se întrebuințează la curățatul petelor de grăsime de pe îmbrăcăminte). Antigelul, alcoolul metilic. Efectul intoxicației este de multe ori fatal. În alte cazuri este invalidizant: insuficiență hepatică sau renală, blocaj renal etc. Întotdeauna, cînd bolnavul este recuperabil, cer un tratament îndelungat și costisitor. Pentru unele din substanțele enumerate nu există antidot, șansa de supraviețuire a bolnavului fiind numai intoxicația cu o doză sub cea critică. Manipularea acestor substanțe de către particulari este periculoasă prin ea însăși, altă pentru ei cit și pentru cei din jur. Dacă aceste substanțe sînt manipulate în sticle care ajung nespălate în circuitul alimentar, pentru întreaga societate. Evident, sticlele în care a ajuns într-un fel sau altul o substanță toxică trebuie distruse. Uneori, pînă și spălarea lor poate fi periculoasă. Măsurile se impun de la sine. Limitarea substanțelor toxice care se găsesc în comerț prin apariția unor cooperative specializate de prestări servicii. Ambalarea acestor substanțe în recipiente de plastic sau de o formă care să împiedice recircularea lor. Controlul sever al manipulării și scoaterii lor din incinta întreprinderilor unde se folosesc în scopuri industriale. Bineînțeles educația cetățenească la care trebuie să participe toți factorii”.

Copilul cu mai multe moașe

Întreprinderea pentru comerț cu ridicata a produselor alimentare, I.C.R.A. București, tovarășul Mircea Belu, directorul întreprinderii: „Conform decretului 146/1980, preluarea ambalajelor — sticle, nave, containere — revine întreprinderii noastre. De la fosta întreprindere pentru colectarea și valorificarea ambalajelor, I.C.V.A., am moștenit niște terenuri virane, fără amenajări, numite depozite, și 22 milioane de sticle murdare pe care în primul an de activitate a trebuit să le spălăm. Pentru a ne da seama de activitatea întreprinderii să spunem că într-un an manipulăm ambalaje în valoare de 1 miliard lei. Rulajul este deosebit de mare. Numai în ianuarie am recu-

perat aproape 12 milioane de recipiente. În anul care a trecut am recuperat de la I.C.L. Alimentară, centre de achiziții, școli și licee 166 milioane de sticle. Considerăm că actuala organizare este mult mai inspirată, cu condiția ca fiecare să-și facă datoria așa cum prevede legiuitorul. S-au înlăturat transporturile și manipularile inutile prin înlăturarea depozitelor intermediare. Prin sistemul de transport plin-plin, în doi ani, de cînd ființăm, am redus distanța de transport cu 1.400.000 kilometri. E ușor de calculat ce economii de carburant s-a realizat, pentru a nu mai vorbi despre uzura mașinilor și manopera rezultată din manipularea ambalajelor. Unde nu merge treaba așa cum trebuie? Cei care colectează sticlele au obligația să le achiziționeze în stare curată și să le sorteze după tipodimensiuni, culoare, destinație. Cînd cineva vede un lot de sticle neridicate se gîndește imediat: iarăși I.C.R.A. nu le-a ridicat la timp. În realitate ele sînt murdare și nesortate. De multe ori se fac presiuni asupra noastră. Unii șefi de magazine alimentare sau restaurante nu mai primesc marfă dacă nu le ridicăm sticlele goale, așa murdare și nesortate. În loc să le transportăm la beneficiari sau în vagoane, sîntem nevoiți să le ducem în depozite și să le spălăm și să le sortăm noi. E suficient un precedent. Restaurantele nu spală sticlele și nu scot dopurile. Legiuitorul prevede ca navele să fie reparate de I.C.R.A., magazine și restaurante și de către unitățile din industrie. În realitate, navele nu sînt reparate decît de noi. Toți motivează lipsa unor echipe. Nici nouă nu ne-a dat nimeni echipele care repară, nave. Ni le-am format singuri. Navele frînează circuitul alert al sticlelor. Trebuie făcut un apel către populație să spele sticlele în mod corespunzător. Trebuie controlată activitatea celor care preluau și sortau sticlele primite de la populație. Mai sînt și acei intermediari care umblă cu sacul și cu căruța și cumpără sticle murdare cu un leu. Le spală și ei cit să meargă la vreme de seară. Șeful de centru de achiziții primește 25—50 de lei și închide ochii. Cine are timp și posibilitate de a lua sticlă cu sticlă, cînd alături îl așteaptă mașina, și să le verifice. Pe asta se și contează. Și se mai contează pe nevoia de sticle. Este o problemă de conștiință, de felul cum înțeleg fiecare să-și facă datoria. Ar trebui la acest nivel un control mai atent urmat de cuvenite sancțiuni disciplinare. În încheiere, aș îndrăzni să fac o propunere. Cu eforturi, într-o sticlă intră multă energie, industrie completează permanent fondul de sticle pentru a înlocui pierderile care se produc în procesul tehnologic, la transport

și manipulare. Toți vor sticle noi. Dacă prețul sticlelor din industrie ar fi ceva mai mare, furnizorii ar fi mai interesați să preia navele de la noi. Afară de asta, recuperăm 72 de tipodimensiuni de ambalaje sticloase. E mult. Avem dorința de a recupera un număr alt de varietate de sticle dar nu găsim posibilitatea să sortăm sticlele pe culori”.

Sistemul de spălare este automat. Cu excepția controlului

Sediul Centralei pentru industrializarea semintelor oleaginoase se află în incinta Fabricii de ulei „Muntenia”. Înainte de a asista pe viu la felul cum se spală sticlele în care urmează să fie imbuteliat uleiul, ne aflăm pentru cîteva lămuriri în biroul tovarășului Dionisie Marton, directorul tehnic al centralei. „Centrala coordonează activitatea a 15 fabrici de ulei. De 30 de ani de cînd lucrez în acest sector nu au fost probleme cu calitatea uleiului. Reclamațiile pe care le-am primit nu au altă explicație decît spălarea necorespunzătoare a unor sticle. Sticlele de ulei ar trebui să fie albe. Nu mai sînt deoarece sortarea la un anumit nivel nu se mai face pe culori și pentru că numărul sticlelor colorate tip Europeo s-a mărit prin importul de bere sau alte substanțe. Transportul sticlelor se face în box paleți. Nu vezi ce sticle primești decît în momentul în care îl desfaci. Sticlele foarte murdare, care conțin ulei polimerizat (ulei întărit, n.n.) le trecem și de două ori prin mașină și tot nu putem rezolva spălarea lor decît manual. Încercarea noastră de a primi de la comerț doar sticle albe nu a dat rezultate”.

Împreună cu tovarășul Andrei Gherman, inginerul șef al Fabricii de ulei „Muntenia”, intrăm în secția de imbuteliere a sticlelor. Aici, la mașina „De Tréz” se spală sticlele de un litru. Capacitatea mașinii: 2.500 sticle pe oră. De curiozitate, verificăm și noi starea de curățenie a sticlelor, modul lor de sortare. Sticle de diferite culori și chiar de forme diferite. Unele sticle sînt murdare. La cîteva din sticle facem un semn, iar după circa 8 minute le așteptăm la ieșirea din mașina de spălat. Sînt curate. Cu siguranță că cele care au ieșit din mașină murdare și a fost necesar să fie introduse la spălat a doua oară au fost și mai murdare. Dacă și a doua oară mașina nu reușește să le dea de capăt ele sînt dirijate la spălutul manual. I.C.R.A. are detașată în unitate o echipă de muncitori care le spală manual. „Mașina este la nivelul mondial actual. Cu asemenea mașini se spală sticlele în toate țările. Să notăm doar o reducere a normelor de consum la soda calcată, care intră în compoziția apei de spălat”. Probabil, și la temperatura apei s-a încercat o economie, ne gîndim. La ieșirea din mașina de spălat un grup de muncitori fac recepția vizuală a sticlelor, care trec prin fața unui ecran luminos. O treabă miglăsoasă și care cere atenție continuă pe toată durata programului. O întoarcere

Ei bine, nu sînt copilării

La 10 februarie a.c. s-a prezentat la redacție Eugen Vasilache, contabil șef la C.A.P. Arsură, județul Vaslui, cu un memoriu de 21 de pagini dactilografiate foarte strîns. Sesiza nereguli în cadrul unității, abuzuri și ilegalități ale președintelui cooperativei, Grigore Diaconu, care, datorită unor sprijinitori de la județ, și-ar ascunde adevărata față și — după alte multe șicane — ar pregăti destituirea contabilului șef care a îndrăznit să se opună arbitrarului intronat de dînsul, adică de președintele Grigore Diaconu în persoană.

O privire de la județ

Marti, 22 februarie, Vaslui, ora 7 și 50 de minute. Președintele consiliului județean al agriculturii, Ioan Smîd, pare să fi înțeles despre ce este vorba, încă de cînd am pronunțat numele comunei. „Arsură”? După care interlocutorul se oprește. Se scurge așa 58 de secunde dilatare, rotunde parcă la fel ca acești ochi fierși. Apoi auzim, ascultăm și notăm: „Nu știu dacă e bine să vă spun cine este persoana care v-a scris. A scris și la noi. Autorul scrisorilor, acest Vasilache — dealtfel nu este la post după cite știu — acest om se întîilează o persoană care s-a meargă și să spuie ce vrea. Am cercetat. Unele se confirmă, dar le punem și pe seama lui, că n-a adus contribuții personale la C.A.P. Cercetările arată că reclamă de cînd s-a certat cu președintele, că președintele i-a dărimat astă vară un solar. La un control s-a văzut că soția președintelui nu prezenta acte complete de vechime. Cine trebuia să descopere? Contabilul șef! Bineînțeles că și președintele, dar contabilul șef lucrează cu actele astea. Ei i s-a reținut ce primise în plus. Dar, atunci s-a supărat președintele. Niste copilării! Eu așa le-am calificat. Ce mai reclamă el? Da. Cooperativa are producția globală realizată an de an. În ultimii ani au și depășit-o. Datorită acestui lucru, comuna a fost premiată. Vasilache spunea că, pentru a fi lăudați, președintele C.A.P. și primarul ar fi raportat cifre umflate. Închipuiți-vă! Dacă poate să creadă cineva una ca asta!? Ce mai spunea? S-au găsit, e adevărat, în 1982, cu ocazia dezinfectării magaziei, 70 de tone de grîu netrecute în nici un act. Președintele ar fi putut să-l vîndă noap-

tea, dacă era necinstit. Dar el, cînd s-a constatat plusul, l-a trimis la stat. Că 70 de tone nu erau în acte e treaba contabilului șef și a magazinerului. El dă vina pe președinte. Sigur, și noi zicem: bă, nu trebuia să fie; da' e treaba celor cu gîstune. Că a ținut acolo un merceolog încercat! Închipuiți-vă, ne ocupăm de merceologi?! Nu am găsit afinități ale președintelui pentru acest individ. Că președintele are multă acasă? E un om harnic. Și să vă mai spun ceva: e și foarte zgîrcit. Am tipat la el. Că a împrumutat sau a furat motorină? Dracu știe! O fi! Că s-a plimbat în interes personal, s-o fi plimbat, dracu știe, că-i chemăm și noi la comandamente peste comandamente. Este drept că președintele are o fire prea increzută. Dar rezultatele cooperativei se datoresc nu contabilului șef, ci președintelui. Pe contabilul șef nu l-am găsit nici o dată în flăcările muncii. Președintele este arogant, e drept, asta-i firea lui, aruncă vorbe necontrolate. Dar oamenii țin la el și-l ascultă. A încasat bani de la persoana TESA cînd li s-a dat garanția de plan, o dată, de zece ori, dracu știe, dar s-a confirmat. În 1981 a strîns o mie și ceva de lei. Dar nu Diaconu a strîns altul din poziția lui. Președintele a recunoscut. Dar nu el a strîns banii. Și să știți că au dat de bună voie. Nu toți. Vasilache n-a dat. El făcea parte dintr-o gască așa de unu singur. Președintele se bîlbîia cînd l-am întrebat. Am tipat la el să-i dea înapoi. Pentru nimicurile astea, eu așa le zic, nimicuri, l-am chemat aici și l-am criticat. Copilării, repet, eu așa le consider pe toate, și cu asta am terminat”.

Ce spune președintele C.A.P.-ului

Ajungem, peste cîteva ore, la Arsură, împreună cu tovarășul Alecu Bujoreanu, vicepreședinte al U.J.C.A.P. Vaslui, Grigore Diaconu ne spune: „Este adevărat că am reținut niste bani de la niste oameni, parcă prin 1981, la plata unor drep-turi. Am zis să dea niste bani, să facem o masă. A fost vreme rea și n-am mai făcut. Le-am restituit banii”.

Am luat 1.000 litri de motorină de la S.M.A. în vara lui 1982, că n-aveam la C.A.P. Am plătit-o. Astea-s problemele esențiale. Restul — tot felul de mărun-taie. Că zic, că injur. Dar nuuu injur!

Da' ce, mai reclamă altu'?

În actele soției mele nu există nici un fals. Rude n-am, nu-s eu rudă cu nimeni. Economistul de fermă Viorel Șelaru nu mi-e rudă și a plecat prin transfer în interesul serviciului, fără să lase lucrări nerminate. N-am raportat eu fals nimic niciodată. Nu există decît un singur carnet de foi de parcurs și stă la contabilitate, nu mai există alt carnet, cum să mai existe? Vasilache, ista, pleca fără să-mi spună unde se duce. L-am pus absent. N-o vrut să i se rețină zilele. De aceea n-o luat retribuția, că nu s-o mai trecut pe statele de plată. Mi-i scribă!”

Ce arată oamenii

Vasile G. Bedreag, șeful fermei Fundătura: „Eu, ca șef de fermă, mă ocup și de contractele de carne ale oamenilor din Fundătura, din gospodăriile proprii. Dar primarul zice așa, președintele C.A.P. zice alta. Ride de noi că facem contracte. Anul trecut, satul a dat 22 de capete bovine tineret la contracte, anul ăsta sînt 5. De primar, acuma v-a spus, că asta n-am spus niciodată, vorbește urit de față cu oamenii, îi zice cîrtoți, are ce are cu el. Pe tovarășul Diaconu nu-l doare că se pierde dintr-al C.A.P.-ului. A lăsat, parcă în dușmănie, să se deprecieze 30 de tone de paie. M-a trimis la prăsit 5 zile, cu 35-40 de oameni, la Complexul de îngrășare a berbecuților Rîșești, apoi n-a vrut să ne plătească. În iulie am reclamat. Abia în septembrie-octombrie ne-a plătit. Am cerut, anul trecut, să se dea și la noi reținerea de 20 la sută garanție de producție pentru 1981. Toate comunele din jur o primiseră, numai noi nu. Pînă la urmă a dat la toată lumea, dar mie nu, că așa dăduse dispoziție celor care plăteau, mi-au dat în ultimele zile ale anului. Mi-a spus în față: „Măi, voi care mă reclamați n-aveți dreptul!”. De muncit muncesc cu toată brigada mai mult ca altii. Asta mi-e răsplata cînd mă întorc acasă la cei cinci copii. Nu dă sporul de vechime legal fermierilor, că nu vrea el. Noi fermierii, avem dreptul la o indemnizație de 230 de lei lunar. Nu o primim că nu vrea el. Dar el ia indemnizația lui, lună de lună. Mie, de 11 ani nu vrea să-mi dea concediu și nici bani nu-mi dă pentru el, deși este un drept legal, dar nu vrea dînsul. Sedințele de consiliu le țin cînd vrea, nu lunar. În consiliu el dirijează, cine nu e de acord cu el pătește ca Dumitru Valeriu, castelul, și magazinerul Petru Pricop pe care

i-a dat afară de necaz că au spus adevărul despre reținerile acelea ilegale. V-am spus cum se poartă cu mine, că-s brigadier la Fundătura. Dar la Arsură este brigadier Petru Șelaru care este văr cu soția lui Grigore Diaconu. Fostul economist Viorel Șelaru este fiul acestuia. Ei, la Arsură, președintele dă tot ce trebuie, aici dă toate îngrășămintele. Planul de producție nu ține seama de diferențele de teren, de fertilitate, planul e la fel în toate fermele, iar la Arsură pămîntul e mult mai bun. Și atunci sigur că Petru Șelaru la premii. În 1978 a luat 9.000 iar eu nici un leu, după socotelile astea aranjate așa. Pînă și paznicul de la sediul a luat 500 de lei. Gabriel Ghercu, inginer șef: „Nu pot vorbi în prezența președintelui Grigore Diaconu. Vă rog să mă înțelegeți. Sînt de 4 ani aici. Nimeni n-a rezistat atît, pînă acum. Eu am rezistat că n-am reclamat nimic și nu l-am supărat pe președinte. De parcul auto eu răspund, dar la ARO nu vizez eu foile de parcurs, că doar președintele le vizează și am înțeles că acolo nu trebuie să mă amestec și nu m-am amestecat. De ce nu zic nimic? Pentru că am copii... Măninc o pline dar e amară. Într-o adunare generală am cerut și eu să mi se aprobe să primesc valoarea normelor reținute (20 la sută) în anul anterior. S-a aprobat, dar președintele a modificat procesul-verbal și nu mi-a dat. În sedință, pe față nu spusese nimic”. Toader Munteanu, primarul comunei Arsură: „Diaconu e nervos și cam pătimaș. Cu ingineria zootehnică a greșit că a insultat-o. I-am spus că a greșit. Altcieva: a tăiat niște lemne la banzic, dar a plătit la control. Și el și ceilalți au plătit la control. Diaconu cu asta greșeste că e cam dur și cam pătimaș și oamenii nu l-au prea înghitit”. Ionel Dumitru, contabil șef la C.A.P. (fără decizie încă, doar Eugen Vasilache a primit decizie de scoatere din această funcție): „Eu ajunsesem translator între contabilul șef și președinte, că tovarășul Diaconu nu vorbea cu Eugen. Se ducea să-i semneze un act și se întorcea cu spatele, nu-l semna. Mă trimitea Eugen pe mine și mă întreba președintele de ce nu vine contabilul șef. Așa a făcut și cu statele de plată. Oamenii au luat, din cauza asta, retribuția pe iulie și august abia în septembrie. O dată zisese să se ducă a doua zi Eugen la Huși cu o treabă a cooperativei. S-a dus. Dar, în ziua aceea, l-a trecut absent în condică, s-a făcut că nu știe unde e. Viorel Șelaru a avut numai aprobarea

a privirii și sticla a trecut mai departe. Probabilitatea ca o sticlă să intre la imbuteliat murdară este mică, dar există. O celulă fotoelectrică, montată la capătul benzii, care ar scoate automat din circuit sticlele necorepunzătoare credem că ar rezolva problema. S-ar automatiza întregul proces de spălare iar probabilitatea că în comerț să pătrundă sticle murdare ar fi exclusă. Il întrebăm pe inginerul șef care este gradul de spălare pe care poate să-l asigure mașina. A avut cineva curiozitatea să treacă prin mașină sticle care au conținut produse toxice și să vadă starea în care ies după procesul de spălare? Nu. Asemenea experiențe nu se știe să se fi făcut. Poate ar fi indicat să se facă o asemenea experiență la care să participe Sanepidul.

Euro, Novisima și alte citeva

Centrala berii, spiritului, amidonului și apelor minerale: Anton Dimitriu, sectorul de ambalaje: „Avem nevoie de sticle colorate, tip Euro sau Novisima. Pentru bere în mod obligatoriu pentru că lumina ar deteriora calitățile produsului. Anumite ape minerale au și ele nevoie de această protecție. Cu toate acestea, apa minerală se imbuteliază și în sticle albe. Noi detinem ponderea sticlelor din comerț. Manipulăm în fiecare an aproape două miliarde sticle. Numai la Fabrica de bere Rahova se imbuteliază 500 000 sticle pe zi. Avem 4 mașini de spălat, cu o capacitate de 14-16 mii sticle pe oră. De curând a intrat în funcțiune o nouă linie, dotată cu o mașină din import. Pentru a da linia la capacitatea proiectată, furnizorul străin a cerut să fie spălate sticle noi, din industrie. Probabil, cel care a proiectat mașina a gândit-o pentru a spăla sticle care pot avea cel mult impurități provenite de la același produs.”

Ca o curiozitate, nedorită bineînțeles, avem ocazia să vedem aici o sticlă care a suscitat discuții, mirări, telexuri, sedinte. Sticla este fabricată la Întreprinderea de sticlă Tirnăveni. Este de tip Novisima, adică are aceeași formă ca o sticlă de apă minerală, iar pe ea sint scrijelite cuvintele: Lindavet T-15, produs toxic și un cap de mort. Ei bine, această sticlă a apărut pe piață plină cu apă minerală. Trecută prin cite miini? Un cetățean oarecare a dus-o la Alimentara. Ea a fost primită, dusă la o fabrică de imbuteliere, umplută, reîntrată în comerț. A parcurs toată filiera fără ca cineva s-o observe. Că această sticlă care conținea un produs toxic ar fi trebuit să aibă o formă care să facă imposibil acest drum nici nu intră în discuție. Apariția acestei sticle în comerț conținând un lichid comestibil demonstrează, cu toată inscripția aplicată pe ea, că o sticlă murdară sau în care a fost un produs toxic are șanse mari să ajungă pe mesele noastre, că procesul de recuperare, spălare și imbuteliere este insuficient controlat, că porțițe prin care se strecoară neglijența sint încă nepermise de multe.

OPREA GEORGESCU

Apartamente cu geometrie variabilă

Una e să-ți cumperi un costum de haine și alta să-ți iei o casă. În prima ipostază, probele se desfășoară în prezența vinzătorului iar ajustările ce se impun intră pe mîna retușorului și clientul pleacă mulțumit ori renunță schimbînd magazinul, dacă nu poate fi convins că este cel mai bine om îmbrăcat din oraș. Cu casele totul se petrece altfel. Mai întâi contactezi, avînd o viziune generală asupra apartamentului pe care-l vei locui și numai dacă ești cit de cit priceput pe hîrtie în dimensiuni reale, în spații reușite să transformi planurile așternute și volume. Proba unui apartament nu are nimic comun cu cea a unui costum de haine. Tocmai de aceea am ales aceste exemple, pentru a scoate în evidență ingeniozitatea (sau spiritul de prevedere) al cetățeanului Mihai Chirîtescu care, după ce a intrat în posesia apartamentului său din Bd. Păcii nr. 170 A, sc. B, et. 9, bl. H s-a apucat să-l măsoare, procedînd ca și cum și-ar fi cumpărat nu o casă ci un costum de haine, riscînd, astfel, o mare surpriză: spațiul respectiv era cu 3 metri pătrați mai mic! I l strîngea, cum s-ar, spune, pe la subțiori... Drept urmare și intrucit era vorba de două camere plus dependințele aferente, cei 3 mp în minus căpătînd alte dimensiuni, el s-a adresat „vinzătorului”, adică I.C.V.L.-ului București, care — prin adresa nr. 5296 din 21 iunie 1980 îl face cunoscut că procedîndu-se la „măsurători directe” s-a constatat o diferență, în minus, de 0,33 mp, provenită din executarea unor pereți despărțitori din BCA — fișii de grosime mai mare decît în proiect (15 cm în loc de 12,5 cm). Nereunțînd la propriile sale măsurători, tovarășul Mihai Chirîtescu continuă să se plîngă, drept care se procedează la noi investigații soldate cu o nouă adresă din partea Centralei construcții montaj București, sub nr. 1094 din 2 iunie 1981, în care se afirmă că „în urma măsurărilor efectuate de delegații CCMB” s-a constatat „o diferență în minus de 1 mp suprafață utilă, din care 0,75 mp suprafață locuibilă.” Cauzele? Cea a fișiorilor deja citate dar și „a îngroșării tencuiei de către executanți”. I se anunță proprietarului că s-a decis restituirea „de către I.C.V.L. a contravalorii sumei corespunzătoare”.

Dar nici cu această soluție tovarășul Chirîtescu nu se declară de acord și se plînge în continuare obținînd un nou control: „la fața locului”, și o nouă adresă, a Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe sociale culturale și administrație locală, cu nr. 1614 din 9 septembrie 1981, din care află că „După recalcularea suprafețelor comisia a constatat că apartamentul are o suprafață utilă mai mică cu 1,53 mp față de

suprafața specificată în fișa tehnică a contractului de vânzare-cumpărare” și că „așa cum vi s-a comunicat de către I.C.V.L. și pentru care vi s-a achitat diferența respectivă”.

Avînd în vedere ritmul „recalculelor la fața locului” ar fi de așteptat ca să se ajungă la concluzia unanimă că, într-adevăr, apartamentul tovarășului Chirîtescu Mihai este cu 3 mp mai mic. Dar omul nu a mai avut răbdare și nici nervi. S-a adresat redacției. La rîndul nostru ne-am adresat celor în drept, de la C.P.M.B. unde am fost primiți cu sollicitudine, mai ales că situația apartamentului din Bd. Păcii era bine cunoscută acestui for. Ni s-au dat explicații. Ni s-au prezentat acte. Unul dintre ele era o notă care informa conducerea C.P.M.B. despre măsurătorile efectuate. Dar acestea se opreau la variația: 1 mp mai puțin. Nu 1,53 mp. Proprietarul urma să primească 1756 lei ca diferență pentru decalajul de confort pe care-l sesizase. Numai că această sumă a fost virată spre titularul ei de-abia la 11 martie 1983 (?), adică după intervențiile revistei și demersurile proprietarului. De reținut că la 9 septembrie 1981 tovarășul Chirîtescu Mihai fusese înștiințat că... și-a primit diferența respectivă.

Sintem de părere că, în acest caz, au fost nesocotite mai multe principii a căror ignorare nu poate duce decît la deteriorarea unor raporturi între unele instituții publice și cetățeni. Astfel, chiar cînd I.C.V.L.-ul este acela care încheie, prin cei care-l reprezintă, un contract, el se leagă, la fel ca oricare dintre noi,

A dispărut un Icar

Cine a trecut în aceste zile de început de primăvară prin Parcul Herăstrău, pe lîngă locul de joacă pentru copii, vizavi de prima șosea a Bucureștiului, a putut să asiste la un spectacol puțin obișnuit. Avionul bimotor al Companiei TAROM, scos la „pensie” cu ani buni în urmă, după ce își încheiase în chip strălucit cariera zbîndind milioane și milioane de kilometri pe meridianele de azur ale lumii și care, așa bătrîn cum era, izbutea încă să satisfacă curiozitatea unor întregi generații de fetițe și băieți care puteau aici vedea îndeaproape și chiar pipăi un avion adevărat, și-a sfîrșit definitiv existența...

L-au privit îndelung și cu nostalgie puștii ce-l admiraseră pînă mai ieri. Zăcea căzut pe-o aripă, cu roata din

dacă nu și mai mult, la respectarea clauzelor. Un metru sau 3 metri pătrați în minus într-un apartament înseamnă tot mai o ignorare a unor condiții date, înscrise și acceptate. Ceea ce omul a plătit, trebuie să primească! Faptul că zidurile interioare au ajuns cu 7 ori 12 cm mai groase poate constitui o explicație dar nu o scuză pe care beneficiarul s-o accepte în mod obligatoriu. Același „amănunt” ar trebui, dimpotrivă, să constituie un obiect de analiză a muncii celor de la întreprinderea de prefabricate, a grupurilor care execută lucrări de finisaj (vezi alt motiv invocat: tencuiele!) și nu un subiect de șicanare a proprietarului. Ca să nu mai spunem că dezinformarea, indiferent de nivelul la care se produce, nu poate fi decît o rugămină a oricărui muncii de calitate. Din cazul expus a reieșit cu claritate că informațiile reale nu au ajuns la forurile de conducere ale C.P.M.B.-ului în starea lor pură... Cit despre faptul, insinuat și insinuant, precum că tovarășul Chirîtescu Mihai dorește, nici mai mult nici mai puțin, un alt apartament și într-un alt cartier, nu credem că poate fi acceptat atîta vreme cît omul nu a primit ceea ce a contractat și plătit. Și pentru a completa cele afirmate, să mai adăugăm că, la același bloc B, de pe bd. Păcii nr. 170 A, dat în folosință în 1980, au rămas lucrări neefectuate în valoare de cca. 1 milion de lei, situație cunoscută tovarășilor de la Grupul de șantier nr. 7, care a preluat sarcinile grupului nr. 6 desființat. Dar fără a le rezolva.

EMANUEL VALERIU

stînga dezumflată, ca un Icar înfrînt de furtună, și citiva mesteri mai i l dezmembrau de zor, parcă nepătrîndu-le rău de tabla-i argintie de aluminiu și de elicele lui maronii ce străbătuseră cîndva, vînd văzduhul...

Intr-o singură noapte pasărea metalică a dispărut apoi cu desăvîrșire, spre părerea de rău, sinceră, a tuturor acelor, mai tineri sau mai vîrstnici, care se obișnuiseră cu prezența lui instructivă în acest spațiu al Capitalei.

De la Direcția Domeniului Public, telefonic, ne-a sosit spre confirmare vestea. Epava avionului din Parcul Herăstrău a fost dată la retopit...

Oare, de ce?

Copiii trec și acum prin parc, stringîndu-și tatii sau mămicuțele de mîină, și-l caută zadarnic. Ei pleacă anevoie mai departe, pîrînd cu ei, în inimi și în suflete, o mare și nestîmpărată nostalgie. Și iar vor trebui să se mulțumească doar cu minusculele și nedefinitele semne care atrag privirile spre bolta albastră.

MIHAI MERIȘANU

președintelui pentru transfer în interesul serviciului, dar nu l-a putut opri nimeni deși a lăsat lucrări neterminate, evidența femei lui nepusă la punct și alte lucrări nefăcute deși răspundea de ele prin decizie. În legătură cu tovarășul inginer șef iată adevărul. Eu am scris procesul-verbal al adunării generale în care i s-au aprobat, la 15 august 1981, normele reținute în 1980. Ceruse încadrarea unui tehnician și acele norme pentru dînsul. Eu a m scris după votul referitor la norme „Adunarea este de acord”. Uitați-vă, aici, și am adăugat tot eu, pentru că m-a pus tovarășul Diaconu, să fie același scris, am adăugat după punct, se vede, cuvintele „cu prima propunere, fără atribuirea de norme”. Cuvintele acestea sint acum subliniate cu roșu. Cit despre darea de seamă pe 1980, nu știu unde este, nu se mai găsește.”

Ce arată actele

● În carnetul de muncă al Elenei Diaconu — soția lui Grigore Diaconu — economistă de fermă, devenită contabil principal de la înlocuirea lui Eugen Vasilache — este scrisă cu altă cerneală precizarea că venea prin transfer în interesul serviciului din funcția de educatoare, la 28 februarie 1972, după mențiunea de încetare a activității la școală. Înscrisura încadrării la C.A.P. s-a făcut în 1978 cînd, devenit contabil șef Eugen Vasilache precizează: „am găsit toate carnetele de muncă necompletate, iar evidența contabilă inexistentă ca atare, ca evidență contabilă”. ● Ionel Dumitru nici nu vrea și nici nu poate să ascundă, cu actele pe masă, că formații întregi n-au fost de pontaj pentru că nu se întocmesc, iar evidența muncii se ține după ochi și după memoria, uneori activă — nu a șefilor de echipă — și fără ca oamenii să vadă și să semneze pontarea zilnică a activității lor, cum este obligatoriu. ● Condica de prezență ilustrează în parte „războiul” lui Grigore Diaconu cu contabilul șef. Absențele soției președintelui nu trebuiau văzute, o învoia el adesea, dar rețineri trebuia să-și facă Eugen Vasilache numai lui. ● „Decontarea” activității zilelor de deplasare a prezentat-o președintelui, dar acesta ne-a spus că a uitat acele hîrtii în mașină și au dispărut. „Ce-mi trebuiau mie?” a conchis el pîrînteste. Așa se face că Eugen Vasilache, din iunie 1982 pînă acum, a luat retribuția numai pe o lună, în decembrie. ● Merceologul Nicolae

Virlan — scos din funcție abia în decembrie 1982, la insistențele județului, după ce ani de zile, Grigore Diaconu nu luase în seamă sustragerile de materiale pe care le comitea N.V. și le constata contabilitatea — merceologul deci, într-o notă explicativă, declară la 4 februarie 1982: „Arăt căci (respectăm ortografia textului, a cărui copie la indigo se află la redacție n.n.) o căldare aluato tov. președinte și pusă la fîntînă unde erau mai mulți oameni și a mai luat o subă scurtă blănită și două perechi de cizme. O scurtă blănită și trei saci iută am luat eu (...) Mai adaugă că (...) cizme electrolizante 4 perechi, scurte blănite 3 bucăți și perechi de cizme pislă una pereche nu dau seama ce am făcut cu ele.” ● Am văzut că darea de seamă pe 1980 nu mai există la C.A.P. Eugen Vasilache nu știe nici el unde a ajuns, dar are experiența unor dulapuri deschise în lipsa lui și precizează că acea dare de seamă ar fi stînjinitoare pentru Grigore Diaconu. Pentru că președintele a raportat că s-a îndeplinit planul la producția globală și a împărțit cu primarul laudele de rigoare, dar că realitatea e alta și era scrisă în darea de seamă: „planul unității la producția globală a fost de 19 066 000 lei, din care s-a realizat (pag. 30 din darea de seamă) doar 15 206 000 lei; la grîu s-au realizat 2 467 kilograme la hectar în loc de 3 200 kilograme planificat; la floarea-soarelui 1 270 în loc de 2 000 kg la hectar”. Eugen Vasilache ne mai spune că președintele s-a supărat că n-a vrut cu nici un chip să facă din 5 un simplu 9 în milioanele realizărilor. La D.G.A.I.A. Vaslui, directorul adjunct, Toader Popescu a avut amabilitatea să-l cheme în birou la dînsul cu actele pe Constantin Adam, contabil la direcție, om în vîrstă, cu părul alb. Care ne arată scris negru pe alb și ne dictează producția globală a C.A.P. Arsura pe 1980: „plan — 19 066 000 lei; realizat — 15 206 000 lei”. Dacă poate să creadă cineva, cum se exprima o cunoștință de-a noastră?! Actele stau mărturie. ● Eugen Vasilache ne-a arătat documente refăcute de Grigore Diaconu ca să nu se observe cum a folosit mașina unității în anumite ocazii. Cîteva foi de parcurs păstrate de Eugen Vasilache erau foarte căutate de Grigore Diaconu care „mi-a spus că dacă i le dau îmi dă retribuția pe lunile pe care n-a vrut să mi-o dea”. Iată ce arată aceste documente. Este carnetul de foi de parcurs din 1982. Mai multe foi folosite și completate de șofer au mențiunea președintelui că

s-a circulat cu aceeași foale de parcurs mai multe zile. Nici una nu e completată corect cu kilometri parcursi, cu consum și nu poartă viza inginerului șef care ar fi trebuit să le vizeze. Două foi de parcurs poartă nr. 70. La cîtor: data 15 iulie. Pe foaia ruptă de aici, data este 10 iulie și precizarea lui Grigore Diaconu: „Circulat cu foaia din 10 iulie 1982 și în zilele de 11-12-13 iulie 1982”. A doua foie cu nr. 70, care se vede că este ruptă din altă parte, are data de 15 iulie și mențiunea președintelui: „Am circulat cu foaia 70 din 15 iulie în zilele de 15-16-17 iulie 1982”. Foaia de parcurs nr. 71, din 18 iulie 1982, nu este ruptă de aici, deși are data de pe cotor. Dacă încerci s-o așezi de unde se cheamă că a fost ruptă, ruptura nu corespunde, lucrul e vizibil și pe elementele grafice ale formularului tipărit și foaia jese din carnet cu mai mult de 5 milimetri. Acestea sint probe certe că există un carnet-fantomă de foi de parcurs de care s-a servit Grigore Diaconu. Păstrăm la redacție copiile xeroxate ale acestor documente. ● În procesul-verbal încheiat la 10 iunie 1982, cu ocazia unei revizii, de către inspectorul principal Vasile Tărăboanță de la B.A.I.A. Huși citim că ședințele de consiliu de conducere nu se țineau „lunar și ori de cîte ori este nevoie” ci foarte rar: în 1980 s-au ținut 7; în 1981 doar 4, iar în 1982 numai două, la 16 ianuarie și 11 martie. Menționăm că pînă la sfîrșitul anului s-au mai ținut vreo 3. Ultima pe care o găsim consemnată, din acest an, are data de 11 februarie 1983. Procesul verbal arată scurt că se hotărîște înlocuirea lui Eugen Vasilache, conform celor discutate în ajun, la 10 februarie 1983 — data audienței lui la redacție — în adunarea generală. Procesul-verbal mai spune că magazinerul Petru Pricop va fi schimbat, „pentru unele nereguli”, și că, „deasemenea se propune și se aprobă înlocuirea tov. Dumitru Valeriu, casier.” Fără nici o precizare. A argumentat cineva, a fost vreo nedumerire? Nu scrie nimic. Precizăm că aceste două schimbări n-au fost hotărîte de adunare generală, cum a ținut să ne spună chiar primarul, și că nu s-au luat nici măcar note explicative celor în cauză, iar la ședința consiliului n-au fost chemați. Consiliul a votat ce a vrut președintele, ca întotdeauna. Un consiliu care se numea, de fapt Grigore Diaconu!! Am selectat doar o parte din nereguli.

DORIN GHERGHINESCU

Milionul furat

Paguba la care ne referim este reală. În al doilea rînd, cel care a săvîrșit faptele n-a trăit izolat, pe o insulă pustie, ci a îndeplinit aproape 11 ani funcția de șef al Depozitului nr. 7 „Galanterie-mercerie” din cadrul I.C.R.T.I. Craiova. Au existat deci colaboratori apropiați, ca în orice unitate comercială de un asemenea tip, școalterni, șefi, controlori, familie etc.

Atunci, cum a putut Mihai Dumitru să provoace avutului obștesc o pagubă de 936 340 lei?!

Din declarațiile personalului muncitor de la depozit rezultă clar că șeful unității, Mihai Dumitru, încălca grosolan, de multă vreme, normele legale, vinzînd ilegal, direct din depozit, cantități însemnate de mărfuri, a căror contravaloare și-o însușea personal (?). Oare dintre toți cei care au avut cunoștință despre astfel de practici infracționiste, aducătoare de mari pagube, nu și-a pus nimeni întrebarea „Dar noi, de ce tolerăm”? Doar Alexandru Corici și Petre Mitriche precizează în declarațiile lor că i-ar fi atras atenția șeful de depozit că nu este corect să plece cu mărfuri acasă. Atît și nimic altceva!

Cercetările au mai stabilit că în perioada în care a îndeplinit funcția de șef al depozitului respectiv, Mihai Dumitru pe lîngă faptul că cheلتua sume mari de bani pe băutură și chefurii, organizate cu rude și cunoscuți, a realizat la domiciliu bunuri imobile care depășesc posibilitățile legale de cîștig: casă cu etaj și scară interioară, compusă din 6 camere, două holuri, terasă, mobilă, covoare, bijuterii etc.

„Nici organele de revizie, respectiv revizorii de gestiune Ion Bordea, Constantin Tenea și Ioan Logofău — se consemnează în referatul de terminare a urmăririi penale — nu și-au îndeplinit în mod corespunzător atribuțiile de serviciu în timpul inventariilor ce le-au efectuat în anii 1979, 1980 și 1981.

Să mai adăugăm celor relatate mai sus, lipsa de răspundere a factorilor de conducere de la I.C.R.T.I. Craiova, față de cele petrecute la Depozitul nr. 7 și avem tabloul complet al cauzelor și împrejurărilor care explică acum paguba de aproape un milion lei.

MIHAI GROZAVU

■ O propunere demnă de a fi luată în seamă este făcută de Teodor Condorș (comuna Tinca, județul Bihor). El scrie că mai cu seamă pentru tineri, dar nu numai pentru tineri, firește, ar fi cit se poate de instructiv și de binevenit un serial T.V. cu și despre viața și activitatea marelui nostru poet Mihai Eminescu. Propunere de bun augur, avind în vedere că se împlinesc 100 de ani de la apariția celebrului poem „Luceafărul”. Nu e nici un secret să spunem că nu simțim prea bogății în astfel de pelicle.

■ Ion Bălănoiu din București, bd. I. B. Tito nr. 57 A, arată că la intersecția bulevardelor Leontin Sălăjan cu I. B. Tito, traficul auto și de tramvaie este deosebit de intens. Aproape toți cetățenii care locuiesc în dreapta intersecției legale marcate, trec direct peste bulevard, cu tot riscul. În apropierea stației de metrou I. Sălăjan ar fi util să se facă o trecere organizată, cu marja. Pe toată lungimea bulevardului s-a pus gard cu rame de sârmă între sensuri, dar la gura stației de metrou amintite rampele sînt rupte și doborâte.

■ Domiciliul stabil al lui Constantin Teica este în comuna Siliștea-Crucii, județul Olh, de unde ne expediază o misivă pentru a ne semnala că Direcția de poștă și telecomunicații Dolj îl eliberase două adeverințe în aceeași zi, dar cu un conținut contrariu, cel puțin. În prima se menționează „a lucrat la unitatea noastră ca agent poștal”, iar în cea de-a doua se stipulează: „funcția respectivă nu constituie încadrare cu contract de muncă”. Cum stau lucrurile?

■ Un colectiv de 30 cadre didactice de la școlile generale din Bolintinu-Vale, Malu-Spart, Crevedia Mică, Crevedia Mare, Vinătorii Mari, Izvoru, Ogreni, Zădărieu solicită reglementarea curselor auto pe ruta București — Petrești, care pleacă din autogara Militari la orele 11,30. După felul cum circulă buclucăuș autobuz, abonații sînt puși adesea în imposibilitatea de a ajunge în timp la locurile lor de muncă.

■ Numitul Petru Chirodean din Oradea, str. 1 Mai, bloc 15, apartament 13, a cumpărat de la unitatea nr. 6 I.C.S.M. Metalchimice o bicicletă „Sputnik”. La scurtă vreme cadrul bicicletei s-a rupt, pur și simplu. Intrucit era în garanție, o duce la Cooperativa „Prestarea”. 60 de zile de tergiversări. Omul la bicicletă în spinare și o duce la magazinul nr. 6 de unde o cumpărase, pentru a-i fi schimbată, intrucit unitatea orădeană n-avea cadrul solicitat. Șeful magazinului pretextează, fără temel, că bicicleta „nu are aspect comercial”. Nu-l mai purtați pe om cu preșul și schimbați-l bicicletă.

■ Radu Cocea din Capitală ne semnaleză că aproape toate magazinele cu piese auto pentru Dacia 1300 sînt masate în zonele Băneasa, Colentina, Pantelimon, Ștefan cel Mare. Ce rău v-au făcut automobilisții din celelalte zone ale Bucureștiului?

■ Din satul Smida, comuna Belis, județul Cluj, ne scrie Petru Toader: Elevii din clasele V—VIII din satele apropiate sînt nevoiți să străbată zilnic 18—20 km pe jos, la școala din reședința de comună. Zona este cu pădure deasă și deci periculoasă. Ce-ar fi să se gîndească cel îndrituit la înființarea unui internat în centrul de comună? Credem că Inspectoratul județean școlar Cluj nu are nimic împotriva.

■ În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Ioana Pelin, care sesizează unele aspecte ale circulației autobuzelor liniei 142 cit și comportamentul unor șoferi de pe linie, ni se comunică: Au fost luate măsurile: înlocuirea șefilor de linie la ambele schimburi; schimbarea unor șoferi de linie; atenționarea verbală a șoferilor Nicolae Tudor și Vulcan Andrei (I.T.B. București, Exploatarea transport autobuze).

■ Un răspuns favorabil pentru Elena Duhamă trimis de Consiliul popular al municipiului Drobeta-Tr. Severin: S-a discutat cu conducerea corpului de pază militarizată și s-a stabilit ca tovarăsa E.D. să lucreze numai într-o tură, pentru a avea posibilitatea să se pregătească și să frecventeze cursurile liceale cu regularitate.

■ La verificarea făcută la I.C.L. grupul de saniere nr. 6 Arad, s-a constatat că afirmațiile dv. corespund realității și că sinteti îndreptățită la o retribuție de 2120 lei, corespunzătoare clasei 15/bază. (Este răspunsul așteptat de Brănișcan

Scrisoare necomentată

Subsemnatul ȘTEFAN DOBAY, domiciliat în Tg. Mureș, str. V. Babeș nr. 14, fost jucător de fotbal la F.C. RIPENSIA, supun cunostinței dv. următoarele:

În revista „Flacăra” Nr. 47 din 26 noiembrie 1982 a apărut o plingere împotriva lui Aristide Buhoiu, formulată de cîțiva dintre marii jucători ai Clubului RIPENSIA, în numele cărora semnează Silviu BINDEA. În această plingere se arată printre altele:

„...Era în toamna anului 1975 cînd Aristide Buhoiu, aflîndu-se la Timișoara, a luat legătura cu cîțiva foști internaționali ai legendarului club Ripensia, în scopul de a aduna material pentru elaborarea unei cărți... Au fost organizate „mese rotunde” la restaurantul „Palace”, la locuința lui Silviu Bindea și în camera ocupată de A. Buhoiu la hotelul „Continental”. În afara numărului mare de fotografii puse la dispoziția viitorului autor al cărții „Șut... gol!” (acesta era titlul propus pentru lucrare)... i s-a mai împrumutat lui A. Buhoiu numeroase ziare din perioada respectivă... — „Nu ne interesează cauzele pentru care „Șut... gol!” nu a fost tipărită sau nici măcar înregistrată la vreo editură (sau poate nici schițată) pînă în prezent, vrem doar să reintrăm cît mai repede în posesia materialului care ne aparține”.

În anul 1979, în Editura „Sport-Turism” din București a apărut lucrarea mea intitulată „Șut... Gool!” Pentru păstrarea neştirbită a demnității și onoarei noastre, a colaboratoarei mele la această lucrare, tovarăsa avocat Heana DALEA din București, și a mea, vă rog respectuos să publicați prezentele rînduri.

În sprijinul corectitudinii noastre redau cîteva extrase din revista Flacăra Nr. 12 (980) din 16 martie 1974, pagina 32, coloana a 2-a, — citoz —: „Sînt Dobay Ștefan... În anul 1972 am făcut o ofertă Editurii Dacia din Cluj prin care propuneam spre editare memoriile privind activitatea mea competițională. În luna iulie 1972, directorul Căprariu mi-a răspuns că Editura Dacia este în măsură să tipărească lucrarea în limba română și maghiară, lucrare pe care am depus-o în două volume totalizînd 700 de pagini, la începutul lunii martie 1973. La începutul lunii decembrie 1973 Editura Dacia îmi trimite contractul de editare pe care l-am semnat și restituit. La 21 decembrie 1973, cu adresa Nr. 3201 Editura Dacia pe motiv de lipsă de profil a reziliat contractul. Prin aceeași adresă ne-a îndrumat la Editura Stadion. La 14 februarie 1974 colaboratoarea mea a depus lucrarea la Editura Stadion, unde a fost înregistrată sub Nr. 209/14.II.1974”.

Din cele de mai sus rezultă, fără putință de contestare, că tratativele pentru lucrarea mea „Șut... Gool!” au început în 1972; că ea a fost înregistrată la „Dacia” din Cluj în 1973 și că deci ea era deja gata redactată cu trei ani mai înainte de 1975, an în care Aristide Buhoiu a propus jucătorilor de la Ripensia ca să facă domnia-sa o lucrare numită „Șut... gol!”, denumire care era titlul lucrării mele, ce a stat la edituri timp de șapte ani pînă să vadă lumina tiparului.

Ștefan Dobay

Georgeta Doina din Arad și expeditat prompt revistei de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Arad.)

■ În data de 14 februarie m-am adresat unui meșter de la ceasornicăria de care aparțin (Cooperativa artă și precizie, centrul nr. 74 din str. Fălnari), pentru a-mi repara un ceas de mînă. Mi-a răspuns că nu mai are boniere (deși avea, se găseau pe masă). Am revenit într-o zi cînd un cetățean supărat reproșa culva, meșterul nu era acolo, că a fost amînat cîteva luni cu depanarea unui ceas și tot defect l-a primit (cetățeanul se numește Petrescu Ion și locuiește pe Intrarea Teiul Doamnei, bl. 19). Nu l-am lăsat nici atunci, deoarece omul care îl ținea locul nu primea comenzi. Am venit din nou pe 13 martie și am lăsat ceasul, primind bonul nr. 1190, pe care era menționată data eliberării: 19 martie. Pe 21 martie l-am găsit reparat, iar meșterul se arăta neputincios. (Popa Heana, bd. Muncii 222, București)

■ Silvia Molodoi lucrează la Fabrica de confecții din Bacău, secția Roman. A fost căsătorită și are trei copii. Nu faptul că fostul soț nu plătește cu regularitate pensia alimentară reclamă Silvia Molodoi, ci vrea să fie trecută alocația pentru copii pe numele său, intrucit posedă o adeverință de la locul de muncă al fostului soț, în care se precizează că acesta nu ridică alocația legală pentru copii!

■ La sesizarea numitului Ion Zarafin, om al muncii la Tricodava din București, Ministerul Industriei Ușoare ne răspunde: S-au confirmat cele menționate de petiționar. S-au luat următoarele măsuri: șeful serviciului personal-invătămint a fost sancționat cu mustrare; delegatul centralei care a avut mandat să verifice cele reclamate de petiționar a fost sancționat cu retragerea unei gradății pe timp de 1 lună. S-a stabilit, de asemenea, organizarea unui concurs pe data de 23 martie 1983, pentru ocuparea postului de maestru în condiții legale.

■ Gheorghe Micalcean din strada Prunului nr. 14, Arad, a avut copilul grav bolnav. A bătut drumul spre farmaciile din Piața Avram Iancu, Gara electrică, Gara C.F.R., din Gh. Dimitrov, farmacia de lingă „Ferometal” etc. Farmaciile arădene ori aveau „liber de voce”, ori nu aveau medicamentele solicitate. Le-a găsit, în schimb, la 10 km, în comuna Vladimirescu. A fost surprins plăcut

rent. Și mai trist a fost modul jignitor în care oficanții de la cele două unități amintite li s-au adresat pensionarilor.

■ Cine-l expediază (firește, contra cost) o muzicuță lui Gheorghe I. Lucian din satul Potocel, comuna Ludești, județul Dimbovița? El visează într-unu un astfel de instrument muzical. Îl mulțumește și același căruia-i sugerează de unde o poate procura. Să-l ajutăm pe Gheorghita Lucian.

■ La data de 13 decembrie 1982, strada Propășirii din sectorul 1 al Capitalei, mai bine-zis, artera de legătură dintre bulevardul Laminorului și șoseaua Chitilei, a fost arată. Drumul rutier a devenit astfel impracticabil. Mijloacele de transport împină reale greutăți în zonă. (Cu stimă, semnează Nenoiu Nicolae și Nenoiu Vasile)

■ Am încercat să-mi schimb numele. Nici un organ căruia m-am adresat nu mi-a dat o lămurire legală. Conform decretului nr. 975/1968 cu privire la nume, cererea de schimbare a numelui este scutită de publicare. Și totuși, ce să fac? (F. Dănuț, Pașcani, str. M. Kogălniceanu bl. Al, ap. 12.)

■ Din partea Complexului muzeistic Iași primim: Muzeografi și restauratori, precum și un grup de muncitori din cadrul Complexului muzeistic Iași, au muncit zi-lumină la realizarea unei expoziții muzeale permanente, deschisă în cadrul celei de-a 5-a ediții a „Săptămîinii muzeale ieșene”. (Ion Arhip, Eugenia Ursescu, Maria-Humnic Teclan, C. Ionomu, M. Iacob și alți 15 semnatari ieșeni.)

■ Măguran Valeria locuiește în comuna Gurahonț, județul Arad. A rămas cu doi copii în urma unui eveniment nenorocit. Soțul s-a electrocutat mortal. A făcut femeia toate formele către Consiliul popular Gurahonț unde regretatul ei soț a lucrat ca zugrav, pentru obținerea unui ajutor social pentru copii, dar tovarășii de la consiliu o poartă cu vorba și cu promisiunile.

■ Tot pe drumuri și tot nefondat este purtată Ciută Georgeta din București, pentru eliberarea unei adeverințe din arhivele Consiliului popular Slobozia, adeverință necesară la înlocuirea dosarului de pensie. Nici datele din adeverința eliberată de Consiliul popular al comunei Axintele nu corespund cu cartea de muncă. Uite-așa, biata femeie bate drumurile de la București, Axintele, Slobozia și retur. Fără nici un rezultat, la urma urmei. Nu mai puneți oamenii pe drumuri și gîndiți-vă și la părul lor alb.

■ De la Procuratura județului Satu Mare ni se răspunde: Urmarea articolului „Nouă controale — apă de ploaie, peste un milion apa din butoaie”, apărut în Flacăra nr. 45 din 12 noiembrie 1982, vă comunicăm: Prin rechizițiul nostru s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de arest preventiv, la judecătoria din Satu Mare, a inculpatului Istrate Sebastian-Ghiță, fost șef al secției de imbuteliere din cadrul Întreprinderii viei și vinului Satu Mare, care împreună cu 7 complici (din care 3 în stare de arest preventiv) au sustras și valorificat cantitatea de 5943 litri de vin.

În articolul găzduit de revista noastră o parte din vină se aducea și membrilor comisiilor de inventariere, la efectuarea controalelor. La acest paragraf ni se semnaleză neconcludent: Arătăm totodată că aceste budate nu au la partea inferioară „cep”, ele fiind umplute și goale doar prin vrană. Așadar, controlorii n-au nici o vină, sărmanii! Întrebarea noastră: se va fura în continuare?

■ Primim de la Tribunalul Suprem: Din cuprinsul memoriului rezultă că petiționarul — Dediu Tudose, Dediu Dumitru și Neagu Tofana — sînt părți într-un proces de partaj succesoral; fiind nemulțumiți de modul cum se desfășoară procesul la instanțele din județul Galați, au cerut strămutarea judecării acestei cauze la o instanță dintr-un alt județ. Tribunalul Suprem, secția civilă, a admis cererea și a strămutat judecarea cauzei de la judecătoria Galați la judecătoria din Brăila.

■ O scrisoare emoționantă și dureroasă în același timp ne trimite micuța Lăcrimioara So-

tirică, de 7 ani, din comuna Dumbrăveni, județul Vrancea. Prin rubrica „Faptul divers” din „Scinteia” am rugat toți cetățenii țării să-mi găsească mama. Am găsit-o, în sfîrșit, dar ce folos? Mama nu mă mai vrea. N.R. Sotirică Maria, mama Lăcrimioarei, este căsătorită cu Mătreacă Romeo și locuiește în București, strada Lainici nr. 59, sector 1.

■ În urma cercetării s-a constatat că reclamația a fost întemeiată și s-a dispus conducerii unității încadrarea pînentei — Sanislău Florica, muncitoare la Întreprinderea „Tricotex” din Satu Mare — la secția PROTTY, unde munca este în acord și unde urmează să fie retribuită în funcție de munca prestată și de categoria de încadrare, respectiv, categoria a IV-a. Schimbarea locului de muncă a fost greșit aplicată în cursul anului 1982, luna august. (Consiliul popular județean Satu Mare)

■ Am intrat în cîteva magazine din Capitală care desfac biciclete — dînd astfel curs citorva sesizări sosite la redacție. Oamenii au perfectă dreptate: la bicicleta PEGAS rabatabilă, pompa de metal cu racord a fost nefericit înlocuită cu alta din plastic, cu care nu poți umfla o minge de 10 lei, necum o roată de bicicletă! Și mai incredibil este că bicicleta PEGAS Kent 4151 nu are pompă.

Pagină realizată de
DORIN SALAJAN

Poșta redacției

■ Gheorghe Bercea — Pitești: Intrucit ați fost calificat prin învățămîntul special și lucrați într-o meserie specifică pentru nevătători nu mai puteți beneficia de o nouă profesionalizare într-o unitate organizată pentru deficienți de vedere. ■ Heana Răcaru — Piatra-Neamț: Dacă dv. nu v-ați adresat procurorului general pentru declararea unui eventual recurs extraordinar la Tribunalul Suprem, măsura luată de unitate nu poate fi legal, desființată. ■ Doina Plăcintă — Moldova Veche: Se la în calcul și pensia suplimentară. ■ Daniel Lazăr — Brașov: Cereți sprijinul C.O.M. din întreprindere. ■ Asociația de locatari, bd. Goleșcu — București: Numai parțial. Nu se calculează în funcție de profesie. ■ Teodora Teorean — Cluj-Napoca: La Ministerul Educației și Învățămîntului. ■ Rodica Munteanu — Bacău: Cereți trimitere la policlinica de care aparțineți. ■ Corneliu Bogariu — Deva: Perioada la care vă referiți nu constituie vechime în muncă. ■ Dumitru Jianu — Strehaia: Ambele răspunsuri sînt corecte, chiar și din scrisoarea dv. reiese acest lucru. ■ Vasile Simion — Obirșia de Cîmp (Mehedint): Vedeți broșura Admiterea în învățămîntul superior. ■ Gh. Toderas — Solca (Suceava): Răspunsul este corect. Se acordă în luna următoare depunerii dosarului. ■ Mariana Dicu — Chilia Veche (Tulcea): Posturile vacante de la unitățile de învățămînt din mediul rural se ocupă tot în sesiunea de transferări — numiri, prin concurs de dosare. ■ Anghelachi Caspiroschi — Galați: Nu aveți. ■ Nicolae Vochei — Petroșani (Teleorman): Expertizarea medicală la bărbăți se face pînă la vîrsta de 60 de ani. ■ Eugenia Grigore — București: În cazul în care venitul este inferior cuantumul pensiei la care aveți dreptul, puteți oricînd depune autorizația și plata pensiei de urmaș se reia. ■ Aurelia Petronian — Pitești: Pensia s-a calculat corect. ■ Constantin Clobanu — București: Nerespectînd clauzele prevăzute în contractul de școlarizare suportati penalizările. ■ M. Petru — Cluj-Napoca: Nu puteți concura. ■ Niculina Gheone — București: Așteptați hotărîrea judecătorească și apoi veți vedea și cu partajul. ■ Rita Rusu — Iași: Singura cale legală este să vă încadrați. Ați avea, astfel, posibilitatea de a fi expertizată medical.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscaliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Lumea în care trăim

Cele „două chei“ și butoanele discordiei

O cheie sau două chei? În orice locuință, se preferă două chei. Spre a putea fi folosite mai bine, mai corect de către toți cei ce conviețuiesc între zidurile aceluiași apartament.

O cheie sau două chei? Dilema se amplifică atunci când „locuința“ este, de fapt, un arsenal nuclear. O cheie înseamnă o utilizare necontrolată. Două chei presupune o decizie în comun.

O cheie sau două?

Deși, în mod deliberat se dorește ca problema să se dezbată în cercuri cât mai restrinse, fără prea mare vîlvă, totuși, ea frământă destui oameni, inclusiv numeroase oficialități, dînd naștere unor serioase controverse. Subiectul, după cum afirmam recent anumiți diplomați englezi și vest-germani, este, într-adevăr, „foarte delicat“. De aceea, oficialitățile guvernamentale preferă să evite discutarea publică a problemei. Păstrarea discreției este justificată oficial prin „interese naționale“ și „rațiuni de securitate“ ale N.A.T.O...

La prima vedere, problema este simplă: cine trebuie să apese pe butoanele de lansare a viitoarelor rachete americane, „Pershing-2“ și de croazieră prevăzute a fi instalate, începînd cu sfîrșitul acestui an, în mai multe țări vest-europene?

Iată, în acest sens, cîteva păreri. Italia pretinde dreptul de a avea controlul final asupra folosirii celor 112 rachete de croazieră ce urmează să fie instalate la Comiso, în Sicilia. „Baza de la Comiso este o bază N.A.T.O. — arăta într-un interviu Lelio Lagorio, ministrul italian al apărării — dar Italia revendică dreptul de a avea ultimul cuvînt asupra folosirii armelor instalate aici“. În Olanda, unde se preconizează instalarea de 48 rachete de croazieră, purtătorul de cuvînt pentru problema apărării, Ton Frinking, membru al Partidului Creștin-Democrat, de guvernămint, afirma: „Este logic ca noi să avem un cuvînt de spus în ce privește lansarea rachetelor“. În Marea Britanie, partidele de opoziție, laburist și social-democrat, insistă pentru un control comun americano-britanic, în cazul concretizării proiectului de amplasare a celor 160 de rachete de croazieră.

Într-adevăr, la prima vedere întrebarea pare simplă: cine are dreptul să apese pe butoanele de lansare a viitoarelor rachete nucleare prevăzute a fi instalate în Europa occidentală? În esență, însă, problema este mult mai complicată decît pare. Ea se referă la adîncă îngrijorare a popoarelor diferitelor țări legate de problema instalării unor rachete străine care pot fi acționate fără a se ține seama de interesele securității proprii. În fond, este vorba de un drept național. Mai exact, de încălcarea acestui drept, a dreptului de a avea controlul final, de a avea dreptul de decizie în mod independent asupra folosirii viitoarelor rachete nucleare dacă ele vor fi instalate pe teritoriul lor.

Să explicăm.

În 1979, Consiliul N.A.T.O. a hotărît instalarea, începînd cu sfîrșitul anului 1983, a 572 de rachete americane „Pershing-2“ și de croazieră în Marea Britanie, Italia, Germania Occidentală, Belgia și Olanda. Atunci, din considerente legate de marile cheltuieli pe care le presupunea acțiunea, țările vest-europene în cauză au afirmat că, în plus, peste sumele afectate bugetelor militare și așa încărcate, nu pot investi altele fonduri ca să instaleze aceste rachete. Or, S.U.A., care acoperă „grosul“ notei de plată, consideră că dreptul deciziei aparține celui ce plătește. Dorește aliații a două chei? Atunci să plătească. Dar, confruntat cu prea multe dificultăți, Marea Britanie a considerat că nu dispune de circa 400 milioane dolari cit ar costa achiziționarea a 160 de rachete de croazieră. Belgia, a recunoscut și ea că îi este

foarte greu să cheltuiască 120 milioane dolari, cit ar costa cele 48 rachete de croazieră.

Statele Unite — principalele interesate în realizarea proiectului de amplasare a acestor rachete sub pavilionul N.A.T.O. — nu sînt dispuse însă la concesii pe această temă. În țările în care guvernele nu cumpără rachetele americane prevăzute a fi instalate, dreptul de control și folosire a acestora revine, în întregime, Statelor Unite. Cu alte cuvinte, forțele armate americane pot oricînd să apese singure pe butoanele de lansare a rachetelor.

Nemulțumirea față de această perspectivă se accentuează tot mai mult, pe măsură ce se apropie termenul de începere a instalării rachetelor respective. Pentru că, așa cum bine se știe, la orice atac urmează contraatacul. Dar pe acesta nu-l va resimți — în primul rînd — Statele Unite care lansează rachetele, ci țara de unde au fost lansate acestea, țară care, practic, se poate trezi în război cu o altă țară fără ca măcar să știe.

De aici a și pornit controversa. De la cine are dreptul să apese pe butoanele de lansare. Încercînd să aplaneze lucrurile, unii au emis ideea soluției celor „două chei“. Adică sistemul controlului comun al Statelor Unite și al guvernului țării-gazdă, sistem care se referă și la rachetele americane „Lance“ și „Pershing-1“, a bombelor nucleare ce înzestreză avioanele americane „F-111“ staționate în Marea Britanie, ca și a celorlalte arme nucleare americane ce echipază forțele militare belgiene, olandeze, italiene, vest-germane sau britanice.

Dar, așa cum arăta presa engleză, înțelegerea de pînă acum privitoare la controlul comun, adică al celor „două chei“, sînt formulate confuz și se bazează pe un acord din 1962 prin care Statele Unite se angajează să se „consulte cu aliații înainte de lansarea unui atac nuclear“, dar... „dacă timpul și împrejurările o permit“. Or, practic, o asemenea consultare este imposibilă în cazul izbucnirii unui conflict. Tocmai de aceea, experții militari ai N.A.T.O. au lansat ideea, că, de fapt, soluția ideală pentru folosirea și... exploatarea eficientă a rachetelor ar fi controlul unic. Cu alte cuvinte, controlul deplin și total al Statelor Unite asupra folosirii rachetelor aflate în țările europene.

Referindu-se la această idee, cotidianul londonez „Times“ scria: „Singura cheie este încrederea“. Ziarul se referea la aprecierea maiorului Robert Elliot, de la Institutul internațional de studii strategice din Londra care declara: „În anumite sectoare ale societății există sentimentul că nu este posibil să ai încredere în Statele Unite“.

Deci, o cheie nu două? Paradoxal, ne vom pronunța pentru o singură cheie. Dar nu „cheia“ de lansare a rachetelor ci „cheia încrederei“ de care pomeneste „Times“.

Două chei înseamnă amplasarea periculoaselor arme, înseamnă pericole imense pentru țările în cauză și pentru întreaga Europă. Două chei nu rezolvă problema — cheia eliminării rachetelor de toate genurile. Două chei constituie doar un paleativ. Atita tot. În schimb, „cheia încrederei“ între popoare poate favoriza dezarmarea, destinderea, conviețuirea pașnică. Nu este vorba de încrederea într-un general sau altul, într-un aliat sau altul, ci de încrederea între națiunile libere ale Europei, capabile să frîneze nebunia înarmărilor.

Prin „cheia înțelegerii“ ne gîndim la rațiune. La capacitatea popoarelor de a acționa rațional. De a poseda, în ultimă instanță, „cheia“ păcii...

AL. PINTEA

Mondo umano?

Scurte și nu prea

În ultima zi a lunii februarie, jumătate dintre americani, emoționați pînă la lacrimi, au privit ultimul episod — al 251-lea — al serialului M.A.S.H. care, timp de zece ani (17) a menținut foarte viu interesul telespectatorilor. Se spune că acest episod de pe urmă l-a făcut pe americani să uite cu totul pe Sue Ellen, J. R., Pamela, Bobby și ceilalți „Ewingi“ din Dallas. O consolă pentru a dilua tristețea „mashiștilor“, creatorul respectivului serial anunța imediat un „După MASH“ (MASH povestea viața de zi cu zi, plină de intîmplări a responsabililor unui spital de campanie — Mobil Army Surgical Hospital — pe vremea războiului coreean).

P.S. la „Operațiunea Blue Smoke“. Doi traficanți de droguri pakistanezi sînt arestați lîngă frontiera indiană, pe cînd așteptau cele 421 kg. heroină, neștiind că „marfa“ fusese deja confiscată de poliția pakistaneză. În aceeași zi, într-un avion sînt descoperite alte 120 kg heroină...

Cel mai căutat om din Italia — Giuseppe Mulia, regele răpitorilor, organizator a 10 kidnappings între 1974 și 1980 și, ca urmare, multimiliardar (!?) a fost prins după zile și nopți de pînă, de carabinieri italiene...

Ospătarilor cantinei ministerului olandez al problemelor sociale li s-a interzis cu desăvîrșire să poarte pantaloni, pulovere largi cu guler rulat și mai ales îmbrăcăminte decoltată — indiferent de nivelul decolteului; încălțăminte cu tocuri înalte, „care obosește picioarele“ și cea cu tocuri plate, care „crează stări rele“...

Au murit: tatăl lui Tintin, Hergé, belgian, unul dintre părinții incontestabili ai benzilor desenate europene. Avea 75 ani și adevăratul său nume era Georges Remi; și amiralul Hyman Rickover, american, fondatorul marinei nucleare americane. A fost omagiat, între alții, și de trei foști președinți americani, Richard Nixon, Gerald Ford și Jimmy Carter care, cu acest prilej, s-au reîntîlnit din nou după participarea la funeraliile (noiembrie '81) ale președintelui egiptean Sadat...

În aceeași zi, marele regizor John Houston primea premiul special al Institutului de film american, recompensîndu-l-se ansamblul întregii sale opere cinematografice. La ceremonie au asistat cîteva actori de primă mînă: Robert Mitchum, Ava Gardner, Michael Caine, Orson Welles, James Mason și Jack Nicholson — doar o parte infimă dintre cei pe care i-a distribuit în filmele sale. Tot cu aceeași ocazie l-a felicitat și Ronald Reagan care, cîndva, ca și John Houston a avut contract cu compania Warner Bros...

Generalul Karl Wolff, fost comandant S.S. în Italia, susține că Hitler i-ar fi dat ordinul să fie gata ca, în caz de necesitate, să-l deporteze în Germania pe Papa Pius al XII-lea și pe toți cardinalii romani...

Isabelle Turpault, brunetă cu ochii verzi, este destituită din „Miss France“ de comitetul special care apără „Miss France“-urile intrucît a pozat semi-goală și în lenjerie transparentă. Locul său a fost preluat de o blondă cu ochii albaștri...

Tradiționalul „Trofeu Hurlingham“, decernat de un juriu al presei sportive italiene, a fost atribuit pe anul 1982 președintelui Sandro Pertini, considerat „cel mai bun supporter din țară“, omagînd astfel prezența sa în Tribunele C.M. de fotbal Espana '82.

În fine, încheind cu acest capitol, aflăm că un tinăr s-a introdus în palatul regal din Haga în timp ce regina Beatrix primea la dînele pe membrii Curții Internaționale de Justiție. I s-a făcut proces verbal pentru „violarea de domiciliu“ el susținînd că-l căuta pe Wilhelm de Orania-Nassau, fondator (în secolul al 16-lea) al familiei regale olandeze...

În rest, conflictele armate stîluite, atentate firești sau nu, kidnappingsurile obișnuite, plus capriciile vremii și ale lumii care ține s-o conștie, astfel încît, deși par scurte, știrile de mai sus nu prea sînt astfel.

DUMITRU CONSTANTIN

Mușcătura

„Cînd un cîine mușcă un om nu este nici-o noutate, cînd un om mușcă un cîine — iată informația de senzație“. Cu aceste cuvinte își începea, un distins vorbitor, alocuțiunea în fața noastră, un mic grup de ziaristi din toată lumea veniți la New York la un colocvii pe care îl organizase O.N.U. în vederea sesiunii speciale consacrată dezarmării pe care o așteptam. Expresia circula, fiind bine știută, dar ea servea drept clenci, agra-fă, manevră de deschidere. Reprezenta Comitetul pentru dezarmare al organizațiilor non-guvernamentale și pornea de la această constatare: ca ziaristii să scrie despre N.G.O. — nimic mai normal; inversul este mai puțin uzual. Dar pentru că ocazia se ivise, s-a așternut pe treabă, metodic, exprimîndu-și pretențiile de la condei, prezentînd puncte de vedere, voluntare evidente, dar nu mai puțin interesante. Chiar, ce și-ar fi dorit de la presa un cunoscător al măruntărilor inarmării? Homer Jack, figură familiară pe culoarele palatului Națiunilor

Unite, avea să-și manifeste ceva mai tirziu, în chip original dezamăgirea vizavi de dezinteresul unor oficiali prezenți la sesiunea specială față de punctul de vedere, dezbateră organizațiilor neguvernamentale.

Ce ne spunea deci sub forma unui septalog cunoscutul susținător al organizării, din unghiul său de cititor al ziarelor, de ascultător de radio, de privitor la programele de actualități de la televiziune? Formula, de fapt, cerințe valabile pentru manipularea informației, și transferul ei, de la tine, purtătorul, dincolo, la cetățeanul din stradă. Competența. Așa cum avem redactor teatral, de sport, muzical se cuvine încredințată misiunea redactării articolelor despre reducerea rachetelor unui gazetar specialist în dezarmare. Maturitate politică. Sînt ziaristi care obișnuiesc să manifeste pasiune pentru tonul sofisticat în relații sportive dar și alți predilect naivi în articole despre dezarmare. Abordare exhaustivă a activității O.N.U. Se constată că media fie sprijină fără rezerve fie critică la singe Națiunile Unite. Se cuvine, înțelegerea echilibrată a organizației

mondiale, știindu-l și limitele și posibilitățile. Continuitate. În cazul susținerii dezarmării, mai ales, Simplitate. Este o întregă artă, una dificilă să scrii simplu despre o temă complexă cum este dezarmarea, care cuprinde în compasul său numeroase discipline — fizica, matematica, politica, sociologia, dreptul. Conexiunile. Dezarmarea nu trebuie despărțită de domeniile cu care se înrudește — dezvoltarea, mediul înconjurător, dreptul omului de a fi liber de amenințarea războiului nuclear, spunea speakerul, reprezintă un nou și important drept uman ce trebuie argumentat. Obiectivitate. Media, indiferent unde își desfășoară activitatea în lumea întreă, a doua sau a treia trebuie să dea seama sub același steag al obiectivității.

Și acum, încheia vorbitorul, amintindu-și de poanta de început este rîndul dvs., al ziaristilor, să mușcați N.G.O.!

Judecînd după cum merg lucrurile în materie de dezarmare nu într-acolo ar trebui să dăm năvală.

NEAGU UDROIU

De prin Țara de la

Soare Răsare

Țărîm plin de poezie, de parfum exotic și de mister, pe de o parte, una din cele mai dezvoltate țări ale lumii, pe de alta Japonia stîrnește pretutindeni, dar mai ales pe bătrînul nostru continent, un interes neslăbit, astfel încît orice carte despre Țara de la Soare Răsare își asigură, prin însuși subiectul abordat, o priză certă în rîndurile cititorilor. Este ceea ce i s-a întîmplat și lui Florin Vasiliu cu a sa „Pe meridianul Yamato“, tipărită în excelente veșminte grafice de Editura Sport-Turism.

Din acest volum aflăm multe, de exemplu: cum bocănitul tirlicilor pe caldarîm ține la Tokio loc de ceas deșteptător; cum își făcea japonezul harakiri; cum tăbăcarii și călăii, situații bineînțele foarte jos în ierarhia feudală japoneză, aveau totuși și ei falii lor, adică existau cetățeni plasați încă și mai jos: paznicii de închisori și artiștii de teatru (dealtfel, ne informează autorul, călăul se bucura de o anumită stimă, fiind considerat om al legii, și apoi el avea și treburi grele de făcut, mai ales cînd i se dădea să fiarbă de viu cîte un tîlhar);

cum dorm japonezele avînd sub cap, drept pernă, o scurtătură de lemn, ca să nu-și strice coafura; cum se poate minca supă cu două bețe; cum, după ce s-a permis în imperiu consumarea cărnii, „pentru ca și japonezii să devină înalți și voinici ca barbarii străini“, femeile în vîrstă acopereau în timpul mesei porțetele străbunilor, pentru ca ei să nu fie martori la acest festin abominabil; cum, după ce-a apărut trenul, japonezii, considerînd vagoanele drept case de locuit, își lăsuau încălțămîntele pe peron, astfel încît administrația căilor ferate a fost silită să înființeze un serviciu cu misiunea de a stringe papucii de prin gări și de a asigura transportul lor la destinație. Aflăm, de asemenea, ce este teatrul kabuki, cum se îmbracă un kimono, ce calități trebuie să aibă o gheishă, cum a fost cu bomba atomică de la Hiroshima și cit de pustiitor este un taifun (legat de acesta, ni se spune că celebrul „Taifun la Nagasaki“ a fost filmat pe viu, în timpul unui taifun adevărat, chiar la Nagasaki, și nu a fost recompus în li-ghean, cum credea venerabilul D.I. Suciianu acum vreo 20 de ani, cînd a rulat filmul pe ecranele noastre).

Dar, luînd cunoștință de toate acestea și de multe altele încă, ne întrebăm mirati: numai atît? Altfel spus, numai date din domeniile istoriei, culturii, artei, ale obiceiurilor, tradițiilor și speci-

ficului local? Chiar dacă autorul nu și-a propus să facă o monografie a arhivei lagului nipon — deși temele abordate sînt de regulă tratate monografic — a nu vorbi despre economia japoneză, despre expansiunea ei pe plan mondial, despre dezvoltarea științei, despre sistemul de învățămînt, despre numeroase aspecte sociale constituie o lacună cu atît mai de neexplicat, cu cit autorul este, prin pregătirea sa, un tehnician și s-a aflat pe pămîntul nipon în această calitate. Or, Japonia turistică nu poate fi despărțită de problemele fundamentale ale țării (unele din acestea cunoscute, e drept, de la Florea Țu lu cetire). Se cuvine observat, totodată, că impresia pe care o transmite cartea este, cu rare excepții, de lucru citit, și nu de fapt văzut. Nu puține capitole se prezintă ca o îngrămădire de date de enciclopedie, destul de plictisitoare / în ansamblu. Cit privește maniera de expunere — dialogul autorului cu sine însuși —, ea nu izbuteste decît să agaseze prin artificialitate.

Cu toate acestea însă, pentru ceea ce ne oferă, pentru informația — atîta cită este — pe care o găsim în carte, trebuie să salutăm „Pe meridianul Yamato“ încă o lucrare utilă, alcătuită cu migală, despre o țară pe care europenii o descoperă mereu, cu ochi mirați de baci transhumant.

IOAN D. GOIA

Lumea se an...

După PANORAMA — Polonia

**Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri !**

Capitala fotbalului românesc

Între superba victorie asupra „dracilor roșii” din Kaiserslautern și prima manșă cu Benfica Lisabona, incredințăm tiparul, iată, câteva din însemnările noastre privind atmosfera extraordinară, cu totul și cu totul deosebită, ce a premers meciul și victoria de la Craiova. Materializăm astfel, ziaristic vorbind, în interesul cititorilor dornici, credem noi,

Oare această cupă, deocamdată de zahăr, va ajunge să strălucească, adevărată, în vitrina cu trofee a clubului craiovean ?

de alte și alte amănunte, o trudă reportericească începută marți, 15 martie, ora 5.40, oră la care am urcat în acceleratul 137 care ne-a dus de la București la Craiova. Chiar și la acea oră, supermatinală, pe culoarele acceleratului, la cîte o țigară, cel mai des subiect de discuție era, firește, meciul de-a doua zi. Cu o exactitate pe care am dori-o repetată și respectată de toate trenurile din țară, acceleratul oprește în Craiova la ora 8.33 fix, adică la o oră prevăzută în mersul trenurilor. Cineva, un hîtru, avea să facă următoarea remarcă: „Se vede, dom'le, că jucăm mîine cu o echipă nemțească!”, replică la care un pui de oltean, licean de la Liceul agricol din Craiova, avea să adauge: „Da, dar ai noștri vor fi mai nemți decît nemții!” L-am abordat și am aflat următoarea explicație: „Păi n-a spus Steffănescu că, la Craiova, meciul va fi ca o partidă de sah? Nu presupune jocul asta, sa'ul, exactitate, calcule milimetrice?” Intr-adevăr, la Kaiserslautern, Steffănescu declarase, după acel meci, ceva asemănător. Din gară, renunțînd la serviciile autobuzelor arhipline, o luăm pe jos spre hotelul Jiul, unde în după-amiaza aceleiași zile urmau să sosească și jucătorii vest-ger-

mani. Traversăm, cu alte cuvinte, orașul. Facem doar cîteva pași și, în fața noastră, un tinerel aruncă un pachet gol de „Carpați”. O voce baritonă îl apostrofează: „Băi tinere, tu nu vezi cît de curat e totul? Nu vezi cîtă lume-i pe străzi să facă ordine și curățenie? Ridică imediat pachetul și aruncă-l la coșul de hirtii! Hai, repede, pînă nu mă-nfuri!” Tinărul, fără să riposteze, se-apeleacă, ridică pachetul, îl face cocoloș și, de la 4-5 metri, ca să ne-arate cît e el de grozav, ochește coșul de hirtii. Ratează și, nepăsător, pleacă mai departe. Cel cu apostrofările, un cetățean oarecare, așa cum a vrut el să se recomande, se-apeleacă, ridică ghemotocul de hirtii și-l pune frumos în coș, timp în care ține să precizeze: „Dacă ne ținem de capul lor, tot reușim noi, pînă la urmă, să-i învățăm cu ordinea”. A fost, dacă vreți, o scenă banală, dar ea vorbește de la sine despre un anumit fapt constatat încă din primele ore ale acelei zile: sute și sute de oameni se aflau pe străzile orașului pentru a pregăti Craiova în vederea meciului de-a doua zi. Sute și sute de oameni măturau străzile, trotuarele, spălau vitrinele, văruiu pomii, lipeau afișe pe care scria Succes „U” Craiova! Victorie „U” Craiova! Hai „U” Craiova! Urmărind forfota acelor minunați oameni care își înfrumusețau orașul, am avut sentimentul că marele oraș al Olteniei se pregătește pentru o nuntă și nu pentru aprigul meci de-a doua zi. Craiova arăta, într-adevăr, ca o mireasă. O mireasă cu soarele primăverii la braț. Iată, fără să fim rebusiști, constatăm că există o asemănare între Craiova și cuvîntul Victoria. Anulăm un A cu un I și în locul lor punem litera T și, prin anagramă, obținem CRAIOVA=VICTORIA. De unde am luat acel T? De la cuvîntul Tinerețe. S-uzati-ne, stimăți cititori, pentru aceste gîmbușlucuri, dar cit de mină în mină au mers, în acea zi de miercuri, 16 martie, cele trei cuvinte: CRAIOVA — VICTORIE — TINEREȚE! Pînă să ajungem la hotel, ne oprim în preajma numeroaselor grupuri de suporteri craioveni care discutau despre... semifinala Cupei U.E.F.A.! Meciul, după cum vedeți, era ca și jucat.

Nimeni, dar absolut nimeni, nu voia să aducă în discuție și o eventuală necalificare. Dacă am fi îndrăznit să facem o cit de mică aluzie în acest sens, am fi fost huiduiți, pur și simplu. Ajungem la hotelul Jiul, viitorul cartier general al celor de la Kaiserslautern. Ca în întreg orașul, și aici, la Jiul, aceeași fierbere. Întreg personalul complexului, în frunte cu tinărul și inimosul lor șef, Ion Prioteasa, nu mai prididese cu curățenia, amenajarea și înfrumusețarea hotelului, a etajelor, a camerelor. În hol, zeci și zeci de chibîți craioveni care se interesează de echipa oaspete. Vor să-i vadă, să le ia, ca să zicem așa, pulsul. Vor avea a-cestă ocazie abia spre ora 17.30, cînd jucătorii lui F.C. Kaiserslautern vor sosi de la aeroport. Tot în hol, dar în fața barului încă închis, intrucît ceasul arăta doar ora 9.30, un grup de aproximativ 30-40 de suporteri ai echipei oaspete. Aflăm că au sosit cu trenul, de vreo patru ore. Sînt îmbrăcați cît mai fisticîu cu puțință, cu tricouri și bluze pline de tot felul de desene, reclame, strigăte de încurajare, între care Ha-Ho-Ho! și, cu litere mari și roșii pe un fond alb, porecla „Rotten Teufel”, adică „dracii roșii”. Printre desene, la loc de cinste, un drăcutor roșu pe un fond alb. Respectivii suporteri, mult prea setoși, au scos din sacoșele lor tot felul de sticle cu băutură, cutii de sucuri și, în cîteva clipe, loviți de băutură sau de oboseala drumului, sînt peste măsură de beți. Cu trei ore înainte de ora regulamentară privind preluarea camerelor de hotel, li se înmînează cheile și grupul năuc de băutură turcă în camere. Li vom revedea peste aproximativ 7-8 ore întîmpinîndu-și echipa, dar jucătorii lui F.C. Kaiserslautern nu au timp de suporteri. Trec grăbiți, fără să-i bage în seamă. După cîteva minute, jucătorii coboară pentru a face un antrenament pe stadion. Și de-a-cestă dată trec în viteză. Pe stadion, cîteva mii de craioveni. Abia după antrenament vor schimba cîteva vorbe cu suporterii lor, care suporteri, după ce au avut fericirea de-a da mina cu Briegel, Bongartz, Alofs ș.a., s-au pus din nou pe băutură, pînă spre miezul nopții. În afara acestui com-

portament bizar, ce să spunem, au fost corecți, adică și-au văzut de-ale lor. Dar, firește, nu despre aceștia ne-am propus să scriem, ci despre atmosfera de dinaintea meciului, drept pentru care, iată-ne a doua zi pe străzile Craiovei. Zeci și zeci de formații de călușari cîntează centrul orașului, cu precădere vestita Calea Unirii. Sosiți din județele învecinate, oaspeții se miră de frumusețea arhitectonică a clădirilor ce strălucesc cea mai importantă arteră a Craiovei. În vitrinele cofetăriilor, din bomboane, prăjituri, piscoturi, zahăr ars etc., lozinci cu Hai Craiova! Succes Craiova! Direct pe trotuare, tonete cu crenvurști, prăjituri, răcoritoare. Se vînd brelocuri, insigne, fanioane. Apar, de nu se știe unde, și epuizate bilete care, spre deosebire de ieri, se vînd la preț real. Ieri, cînd a avea un bilet de meci însemna a fi învidiat de cîteva mii de oameni, biletele ajunseseră la suma de 300 de lei. Azi, adică în ziua meciului, biletele au revenit la cursul normal, real. De ce? Nu știm. În orice caz, tribunele stadionului erau pline ochi de la ora 9.30, cu jumătate de oră înainte de anunțul că accesul va fi permis la ora 10. În astfel de condiții, de stadion arhiplin, unii s-au gîndit că mai bine ar fi să-și vîndă biletele și să vadă meciul în liniște, acasă, la televizor. În fine, amănuntul s-ar părea că nu dezvăluie nimic altceva decît pătania celor ce-au întîrziat la stadion. Încet-încet, orașul se golește, străzile devin pustii. Dinspre stadion se-aud urale, strigăte, se-aud explozii de petarde. E doar ora 12, mai sînt două ore pînă la fluierul de începere, dar stadionul este un vulcan. Atmosferă braziliană, sau argentiniană, sau italiană, cum vreți să-i mai spuneți. Dintr-o latură a stadionului țîșnesc spre cer minirachete care vor degaja în înalțuri steaguri tricolore și alb-albastre. Pe

Al 12-lea jucător al Universității: publicul

piste, formații artistice de amatori. În potcoavele peluzelor, demonstrații de box. De la stația de amplificare a stadionului sînt transmise cîntecele lui Tudor Gheorghe, între care și un cîntec recent, al cărui refren ține să ne avertizeze: **Cu oltenii nu e de glumit.** Mii și mii de aplauze pentru profesorul Mircea Olteanu, cel care l-a operat pe Aurel Țicleanu și a venit să-i vadă la lucru fostul pacient. Telegrama de încurajare a clubului Dinamo este primită cu circumspecție, dar crainicul nu este de acord cu o astfel de reacție și cheamă publicul la o dreaptă judecată. Este recitată telegrama și izbucnesc mii și mii de urale. Da. Așa e bine. Așa e corect. Aidoma întregii țări, clubul Dinamo și jucătorii săi sînt alături de noi. Publicul, consfințind observațiile crainicului, aplaudă în delir. Ies jucătorii oaspeți. Explodează zeci de petarde. Ies jucătorii noștri. Explodează alte zeci de petarde. Tribunele sînt o mare de steaguri alb-albastre. Peste cîteva minute, într-un vacarm de nedescris, englezul Hacket fluieră începutul. Un fluier care avea să transforme Craiova într-o veritabilă Capitală a Fotbalului Românesc și, totodată, avea să pună punct însemnărilor noastre, intrucît restul l-ai văzut și dumneavoastră, ca și noi, stimăți cititori.

VICTOR NITA
SORIN POSTOLACHE

Fotografiile paginilor de sport au fost făcute de VICTOR RADULESCU, SORIN POSTOLACHE, NICOLAE STAN și MIRCEA HUDEC

Ticleanu : O VICTORIE MORALĂ

La jumătatea lui decembrie 1992, internaționalul craiovean Aurel Ticleanu a fost operat, în cadrul Spitalului militar central, de o cataractă traumatică la ochiul stâng. Intervenția chirurgicală, nici foarte complicată, dar nici foarte simplă, a aparținut distinsului profesor Mircea Olteanu, șeful catedrei de oftamologie din I.M.F. București, la care Ticleanu a ajuns nu fără să fi ezitat, fiind „sfătuit” (binevoitori se găsesc pe toate drumurile!) să încerce în străinătate unde, vezi Doamne, medicii ar fi mai cu moț! Până la urmă însă, Aurel a optat pentru Spitalul militar și, după cum se știe, bine a făcut!

Ce-a urmat? Încă în „Flacăra” din 7 ianuarie (zicem încă pentru că, la acea dată, convalescența lui Ticleanu abia începuse), am publicat un scurt interviu cu profesorul Olteanu, acesta declarându-ne că „intervenția a reușit” și că „nu încapă nici o îndoială: Ticleanu va fi prezent în meciul de la Kaiserslautern, în 2 martie”. Ne-am propus atunci să urmărim subiectul, considerând că grabnica recuperare a jucătorului craiovean e nu doar o cauză a lui și, eventual, a Universității Craiova, ci a întregului fotbal românesc.

Cînd, spre jumătatea lui ianuarie, formația olteană a plecat în pregătiri, la Bușteni, am mers acolo (vezi „Flacăra” numărul 3 din 21 ianuarie 1993), dar am avut ocazia de a nu-l găsi pe Ticleanu, lăsat la Craiova. Cunoșcînd opiniile profesorului Olteanu („Ticleanu va fi apt de joc la sfîrșitul lunii”), ne-am mirat și, de la hotelul „Silva”, am mijlocit o convorbire telefonică între Mircea Olteanu și Vasile Frînculescu, medicul Universității. Profesorul a comunicat acceptul său: fără să fie supus unor eforturi deosebite, Ticleanu trebuie să-și reia antrenamentele. Drept urmare, jucătorul a fost convocat la Bușteni, unde a și sosit în seara următoare. Numai că, noaptea, soția sa (gravidă în acel moment, între timp a și născut) a telefonat alarmată, cerîndu-le antrenorilor să-l scutească pe Aurel de orice efort (care ar fi putut să-l pună în pericol ochiul operat), insistînd pentru revenirea lui acasă. Tînînd cont de situație, Oțet și Ivan au acceptat, mai ales că perioada de pregătire era spre sfîrșit, Craiova fiind cu bagajele aproape gata în vederea unui turneu în Grecia.

Cum lumea fotbalului e mică, totul s-a auzit. Un mai vechi pesimism (chiar și vicepreședintele Universității, minunatul om care e Corneliu Stroe, părea sceptic: „vei vedea, Ticleanu nu va reîntra decît prin mai, iunie”) a cîștigat teren, iar noi „am fost luați în primire”. Bunele noastre servicii au fost răstălmăcite și, pe culoarele C.N.E.F.S., la etajul 4 mai ales (sediul ziarului „Sportul”), am fost acuzați, fățiș, că vrem să-l nenorocim pe Ticleanu de dragul unei popularități (mai întrebăm o dată a cui?!) ieftine! Lăsați-l în pace pe băiat, ni s-a spus, ce-l tot împingeți de la spate, urmăriți să-l terminați? N-ați auzit că operația a dat chix?! Că Aurel (chiar și în formula „Ticli”) vede dublu, că nu poate juca?!

Între timp, internaționalul craiovean făcuse, la Spitalul militar, un

nou control, scoțîndu-l-se un ultim fir (Mircea Olteanu: „o bagatelă”) și aplicîndu-l-se, de către doctorul Mircea Filip, cea dintîi lentilă de contact. Deplasîndu-ne la fața locului (spre deosebire de colegul de la „Sportul” care, ocupat, a vorbit cu profesorul la telefon!), am aflat că procesul de recuperare a ochiului operat a decurs normal, că și acomodarea cu lentila de contact. Profesorul i-a dat unele indicații doctorului Frînculescu (pe care l-am însoțit), repetînd: „după 10 februarie, Ticleanu poate fi inclus într-un program obișnuit de pregătire, ca orice alt jucător”. Și am auzit din nou: „Ticleanu va juca la Kaiserslautern!”. Să spunem, ca să respectăm adevărul pînă la capăt, că nici măcar Vasile Frînculescu, unul din cei care l-au îngrijit pe Aurel cu atenție și dragoste, n-a părut prea convins. E sigur însă că discuția cu profesorul l-a lămurit.

Vestile care ne-au parvenit, e drept, pe căi ocolite, din Grecia, n-au fost prea încurajatoare: că Ticleanu nu se poate antrena, că are dificultăți de acomodare etc., etc. Am încercat, după reîntoarcerea Universității, să discutăm cu cel în cauză și l-am găsit la București, la Spitalul militar, venit pentru un ultim control (vezi „Flacăra” numărul 7 din 18 februarie 1993). Fără pe poziție (nu și-a schimbat nici un moment opinia), profesorul Olteanu ne-a spus: „Ticleanu e din punctul nostru de vedere, complet restabil”. Optimist, jucătorul a continuat: „sper să nu lipsesc din meciul de la Kaiserslautern”.

Ce-a urmat, se știe. Introdus după pauză în partida de la Kaiserslautern, Ticleanu a impulsionat jocul Universității și, încă mai mult, l-a „găsit” pe Crișan cu o pasă ideală în fața care a premers golul 2 al craiovenilor, gol care, pînă la urmă, a atîrnat greu în balanța calificării formației oltene în semifinalele Cupei U.E.F.A. După ce, la Tîrgu Mureș, Mircea Lucescu l-a folosit (bravo lui!) în înfrîngerea României — Turcia, dîndu-i și mai multă încredere, Ticleanu a jucat excelent în returul cu 1 F.C.K., fiind unul dintre cei mai buni (dacă nu chiar cel mai bun) jucători de pe teren! Asta sub ochii, urmeziți de lacrimi, ai profesorului Olteanu, care a ținut să asiste la partidă, fiind aplaudat la scenă deschisă de zecile de mii de spectatori craioveni.

Victoria lui Ticleanu e, înțîi și înțîi, una morală. Ne bucură că, după puterile noastre, cu armele noastre, am contribuit și noi la obținerea ei, fapt recunoscut de însuși fotbalistul în discuție: „N-am cuvinte să mulțumesc revistei pentru modul în care m-a ajutat să reintru atît de repede”. Îți mulțumim și noi, Aurel Ticleanu, și-ți dorim să rămii la înălțimea prestației din 18 martie: cel mai bun dintre cei mai buni.

Nadia Comăneci (felicitudinându-i pe craioveni imediat după victorie) regretă că, fiind gimnastă, nu poate juca alături de Balaci și Geolău!

Ei despre noi

Noi tot seriem, asta ne e meseria, despre fotbaliști, inclusiv despre cei ai Universității Craiova. Să aflăm, măcar o dată într-un an (era să zicem într-o viață), ce cred ei despre noi, cum ne văd. Să le dăm cuvîntul.

Ștefănescu: „Despre noi, despre fotbaliștii români, au scris mai bine ziariștii italieni și cei francezi. Ca să vorbesc în limbaj fotbalistic, pare un meci pierdut de presa noastră, chiar dacă în teren noi am fost superiori. Prea s-au specializat în „catastrofe” ziariștii noștri, parcă le așteaptă, le pîdesc, le pîdesc, se simt mai bine. Specialiști în articole de analiză cu concluzii spuse an de an, se tem să ne laude ca să nu devenim probabil îngimfați. În rest, aprecieri ușoare și înepături adînci pentru te miri ce. Ca la noi, la nimeni. Să nu se înțeleagă că le dau eu lecții ziariștilor, e doar o părere, dar în afară de „Flacăra”, unde bate alt vînt, adjectivele românești nici traduse nu stau în fața celor din „L'Equipe”, bineînțeles, referitoare la același meci. Noi sîntem zgîrciți, așteptăm să vedem ce zice Franța, ce zice Italia, o fi voie să scriem și altfel despre colegul meu Rodion Cămătaru, pe care ai noștri l-au făcut în fel și chip, iar francezii și italienii îl vor pe stadioanele lor în locul unor nume de care sîntem sătui și noi în România!”

Lung: „În ce mă privește, ar trebui să le fiu recunoscător celor de la revista „Flacăra” și chiar le sînt. M-au ajutat mult. Am avut norocul să mă vadă la Florența un mare gazetar, Nicolae Cristache, și să scrie despre mine, altfel eu mai apăsasem bine fără să mă remarce lumea. Se acreditase ideea că sînt doar lung, nu și portar bun”.

Balaci: „De ce presa noastră și scriitorii noștri nu fac și din noi ce fac din alții peste hotare? Pentru că am dovedit, cred eu destul de convingător, că nu sîntem cu nimic mai prejos, cel puțin în confruntările directe din anul trecut. Maradona, Kempes, Passarella, Antognoni, Rossi, Bertoni, Lacombe, Tigana și alții au fost «sub noi» — ăsta e adevărul — dar n-am auzit să se fi scris și la noi pe măsura acestui fapt. În opinia publică, tot așa sînt mai mari!”

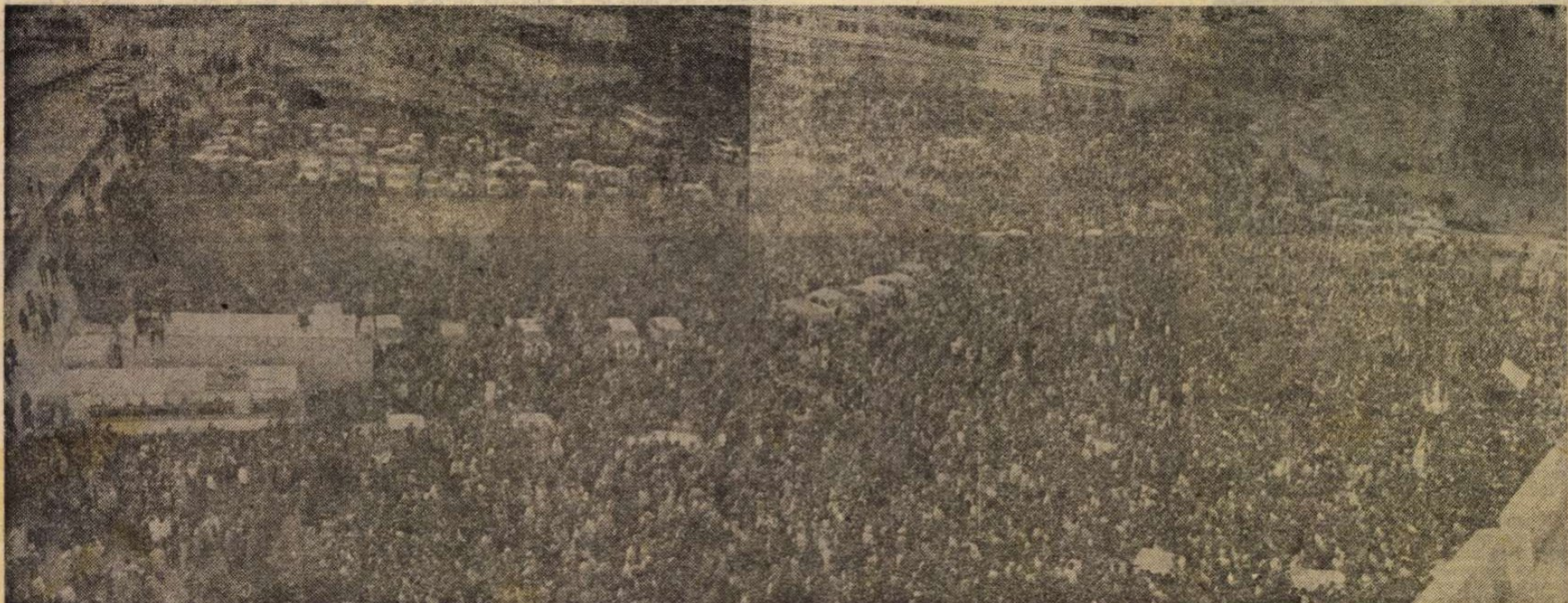
Ticleanu: „Numai eu și „Flacăra” am crezut că voi juca la Kaiserslautern,

n-am cuvinte să mulțumesc revistei pentru modul în care m-a ajutat să reintru atît de repede”.

Iată un virf de atac pe care și l-ar dori orice echipă: Rodion Cămătaru

Le mulțumim jucătorilor craioveni pentru frumoasele cuvinte roșite la adresa revistei noastre (cu excepția lui Ticleanu, ceilalți și-au încredințat opiniile excelenței publicații „Fotbal '83”, scoasă recent de Consiliul U.A.S.C. din Centrul universitar București) și le promitem că vom fi, în continuare, alături de ei.

Oamenii simt nevoia de spirit și cînd s-ar crede că le trebuie alcool, naos și ipsă de și sufletul, eroii poporului român. Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horia, Avram Iancu,

rigoare. 50.000 de oameni au cîntat în fața hotelului Jiul din Craiova iubirea și istoria, sportul Cuza, Nicolae Ceaușescu, Pacea și Libertatea. Mulțumim, Craiova a tuturor spontanității!

O echipă pentru istorie

Iată, pe scurt, stimați cititori, „cărțile de vizită” ale celor 16 fotbaliști craioveni care au contribuit la calificarea în semifinale:

SILVIU LUNG: născut în 9 XI 1956 la Sîmiciuș (Satu Mare); 1,93 m, 72 kg; din 1975 la Universitatea; 144 de meciuri în divizia A; 5 selecționări în echipa națională; student în anul IV al Facultății de științe economice.

A jucat toate cele 750 de minute ale Cupei U.E.F.A. (socotind și prelungirile cu Bordeaux), făcându-și datoria cu prisosință. S-a remarcat mai ales la Bordeaux, unde a apărut excepțional, fiind invins numai din penalty. Calm, sigur, prompt.

NICOLAE NEGRILĂ: 23 VII 1954, Gîrbova (Dolj); 1,70 m, 67 kg; din 1973; 148; 13 A; student, anul III T.C.M.

Constant, precis, și el a fost prezent în toate partidele, arătându-se foarte activ atât în fazele de apărare, cit și în cele de atac. Fundaș modern, a înscris golul din meciul retur cu Kaiserslautern, contribuind decisiv la obținerea calificării.

COSTICA ȘTEFANESCU: 26 III 1951, București; 1,78 m, 76 kg; din 1972; 389; 38 A; absolvent al Facultății de științe economice.

Deși înlocuit (din cauza unei accidentări) în meciul tur cu Fiorentina (la scorul de 1-1), a fost, în ansamblu, cel mai bun jucător craiovean în actuala ediție a Cupei U.E.F.A. Minte limpede, tehnician desăvîrșit, adevărat căpitan de echipă.

NECLAI TILHOI: 9 III 1956, Brăila; 1,77 m, 74 kg; din 1976; 209; 10 A; absolvent de liceu.

A lipsit, fiind indisponibil, la Kaiserslautern, dar a reprezentat, tot timpul, una din „piesele grele” ale echipei. Luptător fără menajamente, ambițios și energic. Fiind fundaș central de marcă, a avut adversari redutabili (Graziani, Lacombe, Nilsson), dar s-a descurcat, de fiecare dată, foarte bine.

NICOLAE UNGUREANU: 11 X 1956, Craiova; 1,70 m, 68 kg; din 1976 (provenit de la juniori); 181; 10 A; student, anul II T.C.M.

A absentat la Dublin. Foarte sigur în apărare și foarte periculos în atac, are meritul de a fi adus egalarea în partida tur cu Fiorentina. Un fundaș pe care, oricînd, se poate conta, foarte „tare” și, totodată, foarte corect.

GRIGORE CIUPITU: 13 IX 1948, Pantelimon (Ilfov); 1,76 m, 76 kg; revenit la echipă în 1980; 296; student, anul IV Facultatea de științe economice.

N-a fost în teren decît 31 de minute, în meciul de la Craiova cu Fiorentina, dar s-a achitat bine de dificila misiune de a-l înlocui pe Ștefănescu.

MIRCEA IRIMESCU: 13 V 1959, Craiova; 1,79 m, 77 kg; din 1976 (provine de la juniori); 150; student, anul II T.C.M.

Omul de „sacrificiu”, folosit cînd fundaș lateral (Dublin), cînd fundaș central (Kaiserslautern), cînd mijlocas (Fiorentina), cînd atacant (acasă cu Shamrock), dar foarte util în toate situațiile. A înscris la Dublin. Nu i se poate imputa autogolul de la Kaiserslautern, mingea lovindu-se de piciorul lui ca la biliard. Fotbalișt complet, gata oricînd să pună umărul la greu.

AUREL TICLEANU: 20 I 1959, Teliuc (Hunedoara); 1,76 m, 71 kg; din 1976; 188; 26 A; student, anul IV Facultatea de științe economice.

Unul din „motoarele” echipei, omniprezent, neobosit, excelent în ambele faze ale jocului. Operat de cataractă în decembrie 1982, a revenit spectaculos, izbutind să întoarcă soarta partidei de la Kaiserslautern (după introducerea lui în teren Craiova a preluat friurile meciului) și să fie, în înfrîngerea retur, cel mai bun dintre toți. Lui și celui care l-a operat, eminentului profesor Mircea Olteanu, cele mai fierbinți felicitări! A deschis scorul în meciul retur cu Bordeaux.

ILIE BALACI: 13 IX 1957, Bistreț (Dolj); 1,71 m, 70 kg; din 1972, ridicat de la Centrul de copii și juniori; 287; 59 A, căpitanul echipei naționale în ultima partidă (România-Turcia 3-1); student, anul II Facultatea de științe economice.

Jucător de valoare europeană, a înscris cu Shamrock (în deplasare) și cu Fiorentina (acasă). Datorită cartonașelor primite, a lipsit din partidele de la Bordeaux și Kaiserslautern. E de mirare (și chiar de neînțeles) cum un talent atât de mare poate fi atât de nervos! Va absenta și din confruntările cu Benfica, deși cartonașul galben dat de Hackett, în 16 martie, n-a fost justificat, Balaci comișind un obișnuit fault de joc.

COSTICA DONOSE: 22 XII 1952, Tecuci (Galați); 1,74 m, 74 kg; din 1969 (și el promovat de la juniori); 288; 2 A; absolvent al Facultății de științe economice.

Fotbalișt complet, tehnică ireproșabilă. Poate că n-a ieșit, totdeauna, în evidență, dar abilitatea lui la obținerea calificării în semifinale e dintre cele mai consistente. Calm, lucid, a găsit mereu soluțiile cele mai bune. După returul cu Kaiserslautern, antrenorul lui Milan, Galigari, a declarat: „Din ce-am văzut azi, cel mai mult mi-a plăcut Donose”.

AURICA BELDEANU: 5 III 1951, Dobroiești (Ilfov); 1,77 m, 72 kg; din 1976; 329; 19 A; absolvent al Facultății de științe economice.

Și el bun la toate, remarcabil prin finețe și clarviziune. Trăvialu imens, excelentă orientare în teren. Util în apărare și în atac, „închizător” ideal în fața fundasilor centrali. N-a jucat în partida tur cu Fiorentina.

ION DUMITRU: 2 I 1950, Roșu (Ilfov); 1,73 m, 72 kg; din 1982; 363; 57 A; absolvent de liceu.

Transferat în această țară, Dumitru a evoluat foarte bine la Kaiserslautern (cit a jucat). Datorită unei contuzii, n-a fost folosit în meciul retur. Din actualul lot e singurul maestru emerit al sportului, restul fiind maeștri. Pe el se poate conta în continuare.

ION GEOLGAU: 20 II 1961, Pielești (Dolj); 1,76 m, 72 kg; din 1976, dar e un produs suta la sută al fotbalului craiovean; 145; 7 A; student anul III Facultatea de științe economice.

Subtil, muncitor, a fost utilizat cînd la mijloc, cînd în atac, dar și-a îndeplinit fără cusur toate misiunile. Rămîne memorabil golul lui din înfrîngerea retur cu Bordeaux, înscris în prelungiri. Tenace, mobil, fotbalist de cea mai pură rasă. A marcat un gol extrem de prețios la Kaiserslautern.

SORIN CIRTU: 12 XI 1953, Craiova; 1,75 m, 67 kg; din 1976; 182; 4 A; student, anul IV Facultatea de științe economice.

N-a jucat decît sporadic și mai ales în meciurile de-acasă. Nu trebuie însă uitat că a marcat 3 goluri, cu Fiorentina și Shamrock (2). Tehnician desăvîrșit, e capabil să pună pe pictor greșit orice apărare.

ZOLTAN CRIȘAN: 3 V 1955, Oradea; 1,65 m, 70 kg; din 1973; 222; 46 A; student, anul I T.C.M.

Extremă clasică, rapidă și derutantă. După o eclipsă de formă (la Bordeaux n-a fost folosit decît 7 minute) și-a revenit și, la Kaiserslautern, a înscris un gol, al doilea, care a atîrnat decisiv în balanța calificării. Foarte util.

RODION CAMĂTARU: 22 VI 1958, Strehaia (Mehedinți); 1,89 m, 85 kg; din 1974; 225; 26 A; student, anul IV Facultatea de științe economice.

Deși n-a reușit să marcheze nici un gol în cele 8 partide, și datorită faptului că a fost, de fiecare dată, pîzit „la singe” (și de cine? De Passarella, de Specht și Trésor, de Briegel!). Cămătaru trebuie socotit drept cel mai periculos atacant craiovean. El a jucat senzațional la Florența, în rest îndeplinindu-și foarte bine rolul. Un asemenea virf, puternic, percutant, capabil să ia pe cont propriu o acțiune, și-ar dori multe echipe din elita fotbalului european.

„Flacăra” remember

O dragoste statornică

Steaua, Rapid, F.C. Argeș — nu ne-a făcut de ris, ci a polarizat dragostea și interesul iubitorilor de adevăr, frumos și cinste pe gazonul curat”.

„A greși e, uneori, omenesc. A persista în greșală e însă diabolic. Căzul Universității Craiova trebuie rejudicat sub zodia dreptății, cu toate argumentele pe masă. Federația nu are dreptul să tacă, iar C.N.E.F.S. nu trebuie să acopere incompetența jenantă, lipsa de măsură și seriozitate a comisiei care a stîrnit toată aiureala”.

„Universitatea Craiova a obținut aici, în dauna Fiorentinei (locul 2 în ediția trecută a campionatului italian!), o mare

calificare, arătînd încă o dată că este o echipă de nivel continental, capabilă de jocuri excepționale în fața oricărei formații de renume”.

„Universitatea Craiova, cea mai bună echipă românească a ultimelor decenii, la începutul triumfului. Trebuie acum, mai mult ca oricînd, seriozitate, strategie, pregătire multilaterală. Succes!”

„Confirmîndu-și clasa internațională, Craiova n-a lăsat nici o speranță lui B.K. Copenhaga, pe care a întrecut-o clar, 4-1 (2-0), golurile fiind realizate, în ordine, de Crișan, Balaci, Beldeanu, Andersen și Cămătaru. Prin această victorie, rod al sudoarei, al talentului, al ambiției, al seriozității, campioana României, campioana unei mari iubiri, intră în elita primelor 8 echipe de club din Europa! Jucătorii craioveni, antrenorii lor, ca și, firește, zecile de mii de spectatori care, și cu această ocazie, i-au purtat pe Balaci și compania spre izbîndă, merită cele mai fierbinți felicitări!”.

„Victoria Craiovei nu poate și nu trebuie separată de temeinicia și rivna cu care organele județene și municipale de partid și de stat au susținut dorința de mai bine a echipei, eforturile ei de a dobîndi un nou titlu de campioană. Universității i s-a asigurat un cadru propice de pregătire, iar jucătorii au arătat că știu să răsplătească, prin abnegație și sudoare, condițiile ce li s-au pus la dispoziție. Dar și la acest capitol mai sînt multe de făcut. Chiar în numărul trecut al revistei noastre, Ilie Balaci afirma, că situația celui mai mare club sportiv al Olteniei nu e, în ceea ce privește dotarea, de învidiat, neexistînd un teren gazonat pentru antrenamente, starea echipamentului fiind precară etc.”

O echipă de fotbal, e un crez mai vechi al nostru, nu se formează cît ai bate din palme, dar nici nu se susține în ultima săptămîna dinaintea celei mai mari performanțe din istoria fotbalului românesc!

„Senzațional atacă titlul și marea noastră iubire, Universitatea Craiova, echipă cu un lot atât de bun încît calitatea excesivă a ajuns o incurcătură. Poate găsește clubul craiovean vreun jucător lipsit de talent pe la Galiciuica, pe la Băreca sau pe la Glubega și intrăm în domeniul realității”.

„...pentru că la Craiova s-a iubit fotbalul, în teren și în tribune deopotrivă, pentru că la Craiova s-a muncit cu seriozitate și temeinicie în folosul lui și, implicit, al echipei, spre lauda jucătorilor și, firește, a antrenorilor Valentin Ștefănescu și Ion Oblemenco, a conducerii clubului”.

„N-am mai scris de multă vreme articole de sport, dar această îngrozitoare nedreptate ne-ar fi ridicat și din morți. Craiova nu poate fi călcată în picioare de obscure și inexplicabile ambiții, vanități și false vigilente. Mai bine să radicalizăm fotbalul decît să căutăm nod în papură unei echipe care, împreună cu foarte puține altele, de-a lungul vremii — Dinamo,

Un antrenor cu puls 200

Un antrenor poate controversat, dar despre care trebuie vorbit, după calificarea Craiovei în semifinalele Cupei U.E.F.A., cu pălăria în mână: Constantin Oțet. Iată „fisa” lui: născut în 1940, la Rogova (Mehedinți); fost jucător la Metalul Drobeta-Tr. Severin; absolvent I.C.F. (1963), cu specializarea fotbal; a mai antrenat pe Electroputere Craiova, Pandurii Tîrgu Jiu și F.C. Argeș, cu ultima echipă (ca secund al lui Halagian) câștigând campionatul în ediția 1978/1979; în 3 rânduri secund la Craiova (cu Cernălanu în 1968/1969 și 1973/1974, cu Oblemenco în 1980/1981), purtaș la primul titlu național al Universității (1974), ca și la câștigarea, în 1981, a campionatului și a Cupei; după 18 ani de „ucenicie”, antrenor principal al „campioanei unei mari iubiri” din 1982.

Scriind despre contribuția lui Oțet, e obligatoriu să amintim că la obținerea calificării mai au merite, între alții, și secundul Nicolae Ivan, și doctorul Vasile Prînculeșcu, și, nu în ultimul rând, vicepresedintele clubului, Cornel Stroe. Tur-tur, sincere felicitări!

Drumul calificării

Să rememorăm drumul parcurs de formația olteană în actuala ediție a Cupei U.E.F.A.

TURUL I

Universitatea — A.C. Fiorentina 3-1 (0-1).

Craiova, 15 septembrie 1982, Stadion central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Ponet (Belgia). Au marcat Ungureanu, Cîrțu, Balaci, respectiv Bertoni. A.C. Fiorentina — Universitatea 1-0 (1-0).

Florența, 29 septembrie 1982, Stadio Comunale, 60 000 de spectatori. A arbitrat Daina (Elveția). A marcat Antognoni din 11 m.

TURUL II

Shamrock Rovers Dublin — Universitatea 0-2 (0-1).

Dublin, 21 octombrie 1982, Stadion Glenmalur Park, 10 000 de spectatori. A arbitrat Delmer (Franța). Au marcat Irimescu și Balaci.

Universitatea — Shamrock Rovers Dublin 3-0 (1-0).

Craiova, 3 noiembrie 1982, Stadionul Central, 25 000 de spectatori. A arbitrat Györi (Ungaria). Au marcat Campbell (autogol) și Cîrțu (de două ori).

TURUL III

Girondins de Bordeaux — Universitatea 1-0 (0-0).

Bordeaux, 24 noiembrie 1982, Stadion Municipal, 40 000 de spectatori. A arbitrat Garrido (Portugalia). A marcat Giresse din 11 m.

Universitatea — Girondins de Bordeaux 2-0 (1-0).

Craiova, 8 decembrie 1982, Stadion Central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Kaiser (Olanda). Au marcat Ticleanu și Geolău, ultimul în prelungiri.

TURUL IV

F.C. Kaiserslautern — Universitatea 3-2 (2-0).

Kaiserslautern, 2 martie 1983, Stadion Betzenberg, 25 000 de spectatori. A arbitrat Schoeters (Belgia). Au marcat

Geolău și Crișan, respectiv Brehme (de două ori) și Irimescu (autogol).

Universitatea — F.C. Kaiserslautern 1-0 (0-0).

Craiova, 16 martie 1983, Stadion Central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Hackett (Anglia). A marcat Negrilă.

În urma meciului de miercuri, palmaresul Universității în cupele europene a ajuns la 16 victorii (din 34 de

meciuri disputate). Ea a terminat alte 7 partide la egalitate și a pierdut 15, avînd un golaveraj general de 53-45. Eliminînd pe F.C. Kaiserslautern, Universitatea nu numai că a intrat în semifinalele Cupei U.E.F.A., dar a izbutit să spulbere și complexul echipelor românești în fața celor vest-germane. Astfel, după ce a fost, de-a lungul timpului, eliminată de Fortuna Düsseldorf (3-4 și 1-1), Borussia Mönchengladbach (0-2 și 1-0) și Bayern München (0-2 și 1-1), Craiova a reușit să spargă gheața, realizînd cea mai răsunătoare performanță din istoria fotbalului românesc.

Tortul victoriei

Imediat după victoria în fața lui Kaiserslautern, studenții au primit un cadou nu numai frumos, ci și dulce: un urias tort înfățișînd un teren de fotbal, cu jucători, mingi etc. Totodată, cofetarii craioveni le-au promis că, dacă vor ajunge în finală, Geolău și ceilalți vor primi un tort și mai mare. Replica lui Donose a venit imediat: „fraților, puneți-vă pe treabă!”

Cine se teme de Benfica?

Alvès, pe numele său întreg José Antonio Ferreira Resende Alvès, poartă tot timpul mănuși negre, explicînd: „o fac spre a cinsti memoria bunicii mele, Carlos Alvès, fost internațional, rămas celebru și pentru mănușile negre cu care juca”.

Sortii i-au hărăzit Craiovei, pentru semifinale, un adversar de marcă, pe Benfica Lisabona („Sport Lisboa e Benfica”), o echipă cu adevărat de talie europeană. Înființat în 1904, clubul Benfica are un palmares impresionant: 24 de titluri naționale, 17 cupe etc., el înscriindu-și, în două rânduri, numele și pe lista câștigătorilor Cupei campionilor europeni (din 17 participări), în edițiile 1960/1961 (în finală 3-2 cu Barcelona) și 1961/1962 (5-3 cu Real Madrid). Dar asta a fost demult, pe vremea lui Eusebio (azi antrenor la copii), Coluna (și el antrenor, în țara sa de baștină, în Mozambic), Simões (director sportiv la un mic club

din Phoenix, Statele Unite), Costa Pereira (agent de asigurări), Torres (actualul antrenor al divizionarei A portugheze Varzim) etc., etc. Cam după 1967, faima Benficăi s-a stins (în anul respectiv ea a jucat o ultimă finală de C.C.E., fiind învinsă cu 4-1 de Manchester United), cu o singură tresărire de orgoliu, în 1981, cînd a ajuns pînă în semifinalele Cupei cupelor, cedînd lui Carl Zeiss Jena (1-0 și 0-2).

În sezonul 1982/83, Benfica (pe la a cărei conducere tehnică s-au perindat mulți tehnicieni renumiți, Bela Guttmann, Laços Baroti ș.a.) a apărut mult schimbată în bine, izbutind un „tur de forță” impresionant: 28 de meciuri fără înfrîngere (în campionat și în Cupa U.E.F.A.), 26 de victorii, golaveraj 85-15! Specialiștii fotbalului lusitan au fost de acord în a pune acest record mai ales pe seama antrenorului suedez Sven Gören Eriksson, venit la cîrma Benficăi după ce, anul trecut, a dobîndit Cupa U.E.F.A. cu I.F.K. Göteborg. Tinăr (35 de ani), Eriksson pare adeptul unui fotbal „matematic”, schematizat pînă la simplitate, supunîndu-și jucătorii unor antrenamente foarte severe. Legat de exigența lui, Mircea Lucescu ne povestește, mai deunăzi, că l-a înțilnit, la Seminarul U.E.F.A. de la Split, pe Cabrita, fost antrenor la Benfica și, în prezent, secund al brazilianului Otto Gloria la echipa națională a Portugaliei. Cabrita i-a mărturisit lui Lucescu (și el nouă) că internaționalii Benficăi răspund

cu promptitudine convocărilor lui Otto Gloria spre a scăpa, măcar cîteva zile, de „chinurile” la care obișnuiește să-i supună Eriksson! Să-l ascultăm pe Alvès: „Otto Gloria a ales un fotbal care ne place înfinit mai mult... La Benfica, suedezul Sven Eriksson preconizează simplitatea, jocul despuat de orice înflorituri”. Dealtfel, Eriksson însuși nu se ascunde: „La mine nu contează numele, ci numai munca. Pe cei care trag chiulul îi invit să-și facă bagajele”. Intr-o paranteză fie spus, el n-a venit de la Göteborg cu mîinile goale, ci l-a adus și pe blondul Strömberg (vi-l mai amintiți din partidele cu Dinamo?), dar însă, legitimat mai tîrziu, nu va putea juca împotriva Universității.

Pe cine contează Eriksson? Pe un lot de jucători de elită, alcătuit din mulți internaționali portughezi (7 la număr, din care însă numai portarul Bento a jucat integral recentul meci Portugalie-R.F.G., 1-0) alături de care evoluează și un iugoslav (Filipovici). Formația standard a Benficăi e următoarea: Bento 34 de ani — Pietra, 28, Humberto Coelho, 32, Bastos Lopes I, 29, Veloso, 23, Carlos Manuel, 20, Alvès, 30, Bastos Lopes II, 23, Chalana, 23, Nenê, 33, Filipovici, 30, ca rezervă figurînd Diamantino, Frederico, José Luis și, adesea titular, Sheu (30 de ani), despre care Otto Gloria crede că e „un tactician de primă mînă”. Un „11”, veți fi de acord cu noi, cu o medie de vîrstă ridicată (27,7), dar care posedă cîteva „piese” grele, cele mai cunoscute fiind portarul Manuel Bento (care n-a primit, în 1981, gol timp de 1 000 de minute de joc, fiind socotit eroul meciului Scoția — Portugalia, 0-0 la Glasgow), fundașul central Humberto Coelho („Le Trésor portugais”, Jean-Paul Oudot în numărul din 8 februarie 1983 al revistei „France Football”), mijlocașul José Antonio Alvès (în 1978 cel mai bun jucător străin din Spania, sub culorile clubului din Salamanca), conducătorul de joc Manuel Nenê (și el mozambican) și virful de atac Zoran Filipovici, venit de la Steaua roșie Belgrad („călăul” lui A.S. Roma, căreia l-a înscris în turul 4 al Cupei U.E.F.A., 3 goluri, între care două chiar în „cetatea eternă”). O echipă nu doar în plină ascensiune (ea conduce detașat în campionat, avînd pe Nenê și Filipovici pe lista golgeterilor), dar și hotărîtă să albe o viață cit mai lungă în Cupa U.E.F.A. Intr-o corespondență pentru „World Soccer”, José Alberto Fernandes transmitea, în februarie, din Lisabona: „Benfica crede că acum e, din nou, momentul și nu-și ascunde ambițiile sale europene”. Ambiții, e cazul s-o spunem, alimentate și de faptul că, pînă acum, ea n-a pierdut nici o partidă în Cupa U.E.F.A., eliminînd succesiv pe Betis Sevilla (2-1 și 2-1), Lokeren (2-0 și 2-1), F.C. Zürich (1-1 și 4-0) și A.S. Roma (2-1 și 1-1).

E limpede că „roșii” de la Benfica (de fapt, culorile tradiționale sînt roșu-alb) alcătuiesc o formație redutabilă, foarte puternică îndeobște pe teren propriu, pe stadionul „Da Luz”, ale cărui tribune sînt, de regulă, arhipline (75 000 de locuri ca-

La miezul nopții!?

Din surse autorizate, aflăm că partida de la Lisabona, din 6 aprilie, ar urma să înceapă la ora 21.00, o oră locală, adică la 23.00, ora Bucureștiului! Așa a jucat Benfica, pe teren propriu, cu Betis, cu Lokeren și cu Roma, singura excepție făcînd pentru Zürich (echipă din orașul ce găzduiește sediul U.E.F.A.), cu care ocazie meciul a fost programat mai devreme.

Nu căutăm nod în papura nimănui (vezi și povestea cu arbitrii), dar e sigur că, obligați să intre pe teren la o oră la care, de regulă, merg să se culce, jucătorii noștri vor fi manducați, ei avînd de înfruntat, pe lângă absențele lui Ștefănescu și Balaci (suspendați pentru cartonase), o dificultate în plus. În aceste condiții, socotim necesară o intervenție a F.R.F., a clubului Universitatea, care să-i determine pe portughezi, dacă se va putea, să pună meciul la o oră mai rezonabilă.

pacitate, 60 000 de spectatori la partida cu Roma). Stilul ei, afirmă cei care au văzut-o recent la lucru, e și nu (mai) e tipic latin, în sensul în care Eriksson a venit cu rigoarea și angajamentul caracteristice fotbalului anglo-saxon. Dacă linia de mijloc (dirijată de Alvès) e foarte laborioasă, iar atacul viclean și rapid, apărarea, în schimb, nu excelează și, apăsînd din nou la presa străină, nu pare la înălțimea celorlalte compartimente, fundașii de margine sînt vulnerabili. În două vorbe, un adversar solid (la ce ne-am fi putut aștepta în această fază a competiției), dar nu invincibil, căci Benfica 1983, chiar dacă în formă, nu trebuie confundată cu Benfica 1962! Ea a trecut de la fado la rock, dar lecția lui Eriksson n-a fost încă învățată cum se cuvine. Să fim și mai expliciti: Benfica e o „piatră tare”, dar Universitatea o poate sparge! O echipă care a trecut de Fiorentina, de Bordeaux și de Kaiserslautern, și această echipă e Craiova, n-are de ce să se teamă! Sigur că va fi greu, dar pînă acum n-a fost? A fost, dar băieții noștri, talentați și ambițioși, s-au descurcat de minune. Credem (și sperăm) că le stă în puteri să el mine și pe Benfica, echipă care, în pofida unui reviriment, n-are clasa din epoca lui Eusebio și Torres.

Și o veste de ultimă oră: clubul portughez a cerut, telegrafic, Universității să fie de acord ca primul meci să se dispute la Craiova! Cererea a fost, firește, respinsă, dar nu poate ea fi privită ca un semn că Benfica se teme?

ARBITRI

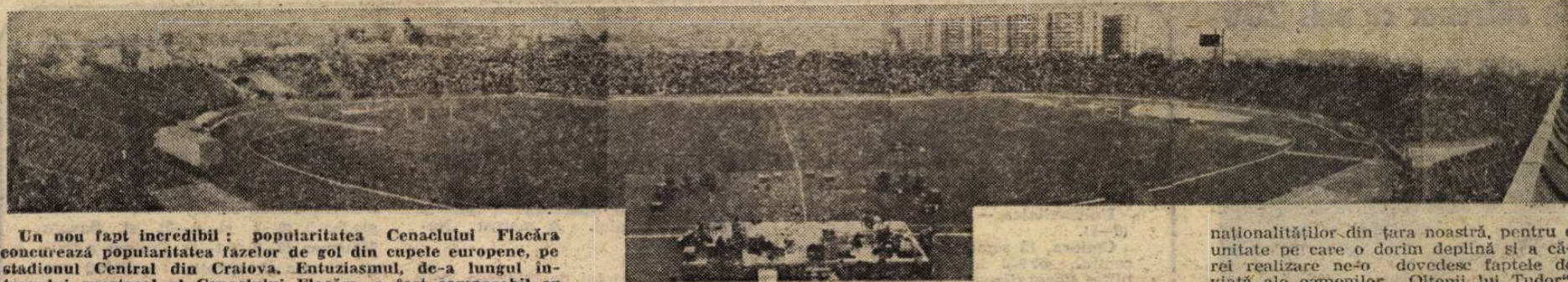
Forul european a comunicat, zilele trecute, numele arbitrilor ce vor conduce dubla înfrîngere dintre Universitatea și Benfica: la Lisabona, în 6 aprilie, va oficia o brigadă suedeză, avîndu-l la centru pe Frederiksson, iar la Craiova, în data de 20 aprilie, partida va fi arbitrată de un trio scoțian, în frunte cu Valentine.

Firește, delegarea unor arbitri suedezi la Lisabona, în condițiile în care la conducerea tehnică a Benficăi se află un compatriot de-al lor, Eriksson, a stîrnit discuții în rîndul iubitorilor fotbalului nostru, generînd tot felul de speculații. Sintem de acord, spre a evita orice suspiciune, U.E.F.A. s-ar fi putut orienta altfel dar, ca să zicem așa, zarurile au fost aruncate. Un eventual demers la forul european, în ideea schimbării brigăzii lui Frederiksson, n-ar avea (judecînd după antecedente) nici un efect, U.E.F.A. aprecînd că, la acest nivel al competiției,

toți arbitrii delegați, indiferent de naționalitate, sînt de valoare ridicată, fiind la „cărțile lor de vizită”, făurite după multe strădăni.

Încă mai mult, Constantin Oțet și-a adus aminte că, pe cînd funcționa ca secund la F.C. Argeș, echipa pitestească a înțilnit, în cadrul Cupei U.E.F.A., pe Panathinaikos Atena, al cărei antrenor era, în 1978, polonezul Górski. La partida retur, programată în capitala Greciei, U.E.F.A. a desemnat o brigadă de arbitri polonezi, care au condus la Atena, fără cusur, formația pitestească cîștigînd meciul cu 2-1! Am căutat în colecția ziarului „Sportul” și am găsit confirmarea amintirilor antrenorului Oțet, colegul Constantin Alexe notînd, lapidar, că „polonezul Jarguz a arbitrat foarte bine”.

De ce am insistat asupra acestui aspect? Sore a le întări jucătorilor craioveni convingerea că, la Lisabona, nu atît de arbitru va depinde soarta partidei, cit de ei înșiși. Dacă ei vor evolua bine, la nivelul maxim al posibilităților, e sigur că nu va conta (cel puțin așa sperăm) naționalitatea celor 3 arbitri!

Un nou fapt incredibil: popularitatea Cenaclului Flacăra concurează popularitatea fazelor de gol din cupele europene, pe stadionul Central din Craiova. Entuziasmul, de-a lungul întregului spectacol al Cenaclului Flacăra, a fost comparabil cu cel al minutului 82 din meciul Universitatea Craiova - F.C. Kaiserslautern. Mulțumim, Craiova în aer liber!

Craiova sărbătorească

Localitatea: Craiova, 17 martie 1983, orele 14, stadionul „Central”
Durată: 5 ore și un sfert
Număr de spectatori: 30 000
Calitatea spectacolului: excepțională
Atmosfera: sărbătorească
Noutăți: Valeriu Penișoară a lansat „Cintec pentru Oltenia” (versuri Adrian Păunescu)
Aportul organizatorilor: ireproșabil. Mulțumim încă o dată conducerii organizației de partid a județului Dolj, tovarășului prim-secretar Ion Radu, pentru prilejul oferit de-a face acest spectacol. Subliniem în mod pozitiv efortul organizatorilor uteciști care au reușit, în ciuda timpului scurt pe care l-au avut la dispoziție, să se achite de această dată de sarcinile ce le-au revenit.

O zi splendidă de primăvară ne-a dăruit cerul pentru manifestarea ce avea să încheie triumful nostru trecere prin Hârlie. Și, chiar dacă n-ar fi fost așa, chiar dacă natura ne-ar fi fost potrivnică, noi tot am fi dat acest regal de artă tină, frumoasă și meritată recompensă sărbătorii noastre. La numai o zi după importantă victorie olteană obținută pe terenul „Centralului”, la numai o zi după fascinantă manifestare a cenaclului nostru de la Hotelul Jiu, o altă victorie, a spiritului, la care publicul craiovean s-a făcut din nou părtaş (era să spun „incredibil”, dar imi dau seama că astăzi, după atâtea incredibile întâmplări ale acestor echipe a cenaclului nimic nu ni se mai poate părea în afara firescu-

IMPORTANT

Manifestarea cu numărul 900 a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar va avea loc la București duminică, 27 martie, orele 18, în Sala Polivalentă.

lui), deci, firesc transformată într-o adevărată sărbătoare a sportului și culturii. Din nou, aici, cele două variante parcă ale unei definiții concrete: a păcii — sportul și arta — și-au dat mîna într-o manifestare totală, un omagiu adus generației libertății tuturor generațiilor dar, mai ales generației ridicate în anii de cînd la cîrma țării se află președintele Nicolae Ceaușescu. Participanții cu drepturi egale au fost de această dată, alături de membrii cenaclului nostru, merituoșii fotbaliști ai Universității Craiova dar și publicul care a știut să-i poarte cu dragoste, răbdare și temperament oltean spre marea victorie. Primii au urcat pe scena cenaclului Aurel Ticleanu și Silviu Lung, însoțiți aici de familiile lor. Văzîndu-l, mi-am dat seama de ce îi iubim de atîta vreme, de ce încrederea în el va fi mereu neclintită căci privindu-l cu atenție și curiozitate n-am observat nici o urmă măcar de înfundare sau suficiență înnoirindu-le seninul privirii ci doar semnul unei bucurii lăuntrice, ca o imagine reflectată de satisfacția vizibilă a celorlalți, luminîndu-l. Era timpul deci să cîntăm cu Valeriu Penișoară, „Cintec pentru Oltenia”. Cu ajutorul lui Adrian Păunescu, astăzi neobosit, într-o vervă extraordinară, tribunele învață repede refrenul pe care l-am dori înălțat peste cît mai multe victorii: „Oltenia, eterna Terra-Nova / Un cîntec

are astăzi și-n priviri, / Hai Universitatea, hai Craiova / Tu, campioana unei mari iubiri”. Sintem fericiți (și nu putem să n-o mărturisim) că deși de obicei în momentele unui anumit fel de bucurie, oamenii uită celelalte bucurii, lângă echipa lor de fotbal, craiovenii n-au uitat Cenaclul Flacăra. Costică Ștefănescu, căpitanul alb-albaștrilor, sublinia chiar adresîndu-se celor prezenți: „Mă bucur că și astăzi, la acest spectacol, deosebit, sînteți prezenți în număr la fel de mare. Mulțumesc tuturor celor care au fost alături de noi în lupta pentru prețioasă victorie și urez tuturor să se simtă la fel de bine la acest spectacol”. Ca un răspuns, „Viitorul”, această extraordinară poezie a lui Labiș, pulsează în cîntec, ca bătaiea unei inimi de mărimea unui stadion. Constantin Gherghina, un trîmpetist a cărui valoare indiscutabilă Cenaclul Flacăra încearcă s-o repună în circulație, înalță cîntecul oltenesc la rang de imn triumfal. Și pentru că garnitura echipei craiovene este aproape completă (ii recuperăm de prin tribune pe Cămătaru, Geolău, Donose, Beldeanu, Cîrțu, Boldici și chiar și pe antrenorul Constantin Oțet), aveau, inevitabil, să urmeze câteva superbe momente petrecute pe gazonul stadionului, cu schimburi de pase între jucători și membrii cenaclului, cu șuturi la poartă și încheind cu o tură de stadion în ovațiile tuturor celor prezenți. Ne-am despărțit de jucătorii care urmau să se integreze imediat programului de recuperare și ne-am continuat manifestarea într-o atmosferă de destindere și receptivitate extraordinară. Oamenii au primit cu o la fel de mare bucurie momentele de umor (adaptarea fotbalistică realizată de grupul Mesaj și la fel de adecvata intervenție a lui Nicolae Cenani) dar și momentele de profunzime în care s-au cîntat eroii neamului, țara, eforturile închinare păcii. Am rămas de aceea mult peste ora la care ne propuseseam să încheiem, oferind oamenilor tot ceea ce puteam. Cîntecelor aduse li s-au adăugat — la repetată solicitare a celor prezenți — recitarea poeziei „Pacient”, a lui Adrian Păunescu și mai mult chiar am făcut și un top la care aveau să participe foarte mulți dintre cei prezenți. Invingător și de această dată (cu 2 524 de puncte) „Iancu la Tebea”, cîntec scris de Adrian Păunescu. I-au urmat în ordine: „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă — 2 066 puncte), „La adio” (Vasile Șeicaru — 1 673 puncte), „Craiova, my love” (autor Adrian Păunescu, interpret Ducu Bertzi — 1 576 puncte) și „Cintec șoptit” (Poesis — 916 puncte).

„Mă dusei să trec la Olt”

Localitatea: Slatina, 18 martie 1983, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură.
Durată: 3 ore și jumătate — primul spectacol, 5 ore și un sfert — cel de-al doilea.

Număr de spectatori: 2 000, ambele spectacole însumate.
Calitatea spectacolelor: foarte bună.
Atmosfera: bună participare și receptivitate.
Noutăți: Ildiko Szabo se remarcă recitînd cu sensibilitate și talent „Ultima oră” (versuri Ion Minulescu) și tot ea readuce pe scena cenaclului cîntecul din filmul „Satra”.

Aportul organizatorilor: excelent. Mulțumim conducerii de partid a județului Olt, tovarășului prim-secretar Vasile Bărbulescu, pentru sprijinul acordat realizării acestor manifestări. Salutăm aportul organizatorilor uteciști care nu ne-au creat nici un fel de false probleme. Exemplară organizare! Problemele sînt iar legate de plîngerile oamenilor care nu au încăput în sală.

Florile pe care le primeam fiecare dintre noi la intrarea în hotelul din Slatina unde aveam să rămînem peste noapte spuneau aproape totul despre sentimentele cu care ne așteptaseră oamenii acestor locuri. Dorința lor fierbinte de-a rămîne cît mai mult împreună ne determinase deja să acceptăm un spectacol suplimentar față de ceea ce prevăzusem. Și n-am regretat! Pentru un public doritor de cultură, atent și entuziast, așa cum ni s-a arătat acesta, chiar că merita să faci orice efort. Iar manifestările de aici nu le-a lipsit de aceea nimic din rețeta marilor noastre spectacole. Am cîntat cu Alexandru Zărnescu și Flacăra pop „Ordinea de zi”. O variantă culturală a ceea ce președintele Nicolae Ceaușescu spunea cu privire la viață, darul cel mai de preț al oamenilor. Cu Ducu Bertzi redescoperim frumusețea folclorului maramureșean simțînd încă o dată unitatea spațiului în care trăim parcă într-o relaționare perpetuă și puțină a spune deci: „Leagă primului bărbat / Olt, fii binecuvîntat!” Cîntăm, în spiritul unei depine și mature asimilări a concepțiilor noi privind dezvoltarea liberă a tuturor

naționalităților din țara noastră, pentru o unitate pe care o dorim deplină și a cărei realizare ne-o dovedesc faptele de viață ale oamenilor. „Oltenii lui Tudor”, cu Arpad Domokos, firesc, precum cu oricare dintre cei de față. Într-o atmosferă emoționantă s-a cîntat „Trăiască România”. Oamenii volau parcă să se predea păcii și țării cu brațele ridicate într-o dăruire a cărei frumusețe ni s-a părut fără seamăn. Reacția la recitarea poeziei „Repetabila povară”, o recompensă pentru modul în care s-a cîntat „Rugă pentru părinți”, face dovada unui public educat, dîndu-ne senzația că ne aflăm într-o sală de teatru. De la șoptă pînă la cristallul pur pe care-l șlefulește-n aer vocea lui Ștefan Hrușcă, totul este acum receptat cu competență și temeinicie. Adrian Păunescu găsește prilejul de-a reînvia amintirea lui Zaharia Stancu, poet de aleasă simțire, recitînd o poezie dedicată acestuia și apoi grupul Poesis aduce „Cintec șoptit”. Ildiko Szabo se integrează perfect atmosferei create întocmai talentului ei pe care Cenaclul Flacăra îl alătură cîntecului de tinere valori ale României de azi. Luminița ne scrie: „Sînt doar de cîteva zile operată, dar din dragoste pentru frumos am venit să vă văd. Nu pot să nu intru, chiar scrișînd din dinți, în această atmosferă tinerească”. Considerăm că aceasta este menirea artei noastre: să umple frumosul timp liber al oamenilor (atît cît este), prelungînd în mod fericit viața. Adrian Păunescu i-a îndemnat de aceea pe oamenii în vîrstă să-i iubească pe tineri cînd sînt tineri, împrumutînd din tinerețea lor, urmînd ceea ce se cheamă „cenacloterapie”. Constantin Gherghina a adus în prim plan frumusețea cîntecului oltenesc continuînd firesc cu slagăre internațională, între care cîntecul lui Costas Caracostas, trecînd peste hazul situației de a-și agăța pantalonii chiar la intrarea în scenă, au cucerit pe de-a întregul. Și pentru că dovada integrării noastre într-o spiritualitate cît tendințe universalizatoare să fie și mai convingătoare, prezentăm și aici caseta cu înregistrările în limba română de la radio Beijing pe care sînt prezente cîntecul popular „La oglindă”, poezia lui Adrian Păunescu, „Mamă țară” și cîntecul lui George Nicolescu „Ordinea de zi”.

Iată și primele cinci locuri ale topului realizat prin participarea oamenilor de aici: 1. „Iancu la Tebea” (autor Adrian Păunescu, interpret Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru), 2. „Rugă pentru părinți” (Ștefan Hrușcă), 3. „La o cană cu vin” (Ecoul), 4. „La adio” (Vasile Șeicaru), 5. „Dor de Eminescu” (Alexandru Zărnescu).

Remarcabile au fost de asemenea momentele recitalurilor lui Valeriu Penișoară („Viitorul” a fost cîntat cu toată

(Continuare în pagina 21)

Topul cenaclului

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre desfășurate la Craiova, Slatina, Pitești, Slobozia și Brăila. Reamintim iubitorilor cenaclului nostru din țară că au posibilitatea de a participa la totalizările noastre, alăturînd opțiunile lor talonului de participare. Iată configurația actuală a topului nostru:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	22 767
2. Iancu la Tebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	22 092
3. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	20 630
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	16 076
5. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Măjay Gyözö	9 008
6. Cintec șoptit	Poesis	Poesis	7 436
7. Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	6 282
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	5 412
9. Cînd s-o împărțit norocul	Ducu Bertzi	cîntec popular	5 354
10. Foale verde spic de piine	Tatiana Filipoiu	cîntec popular	4 198

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare nr. 4
martie 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanitoaia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Măneacă — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjuncți — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU